

แนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และ
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กับการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตย ระหว่าง พ.ศ. 2522-2536

สุริยันต์ สุวรรณราช

วท320.5315
ส866น
32A0129244
Title : แนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์
สุนทรสนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ทุนอุดหนุนการวิจัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2537

The Thoughts of Mr. Prasert Tsrapsorn
and General Chavalit Yongchaiyudh on
"Democratic Government" During the period
1979-1993.

SURIYUN SUVUNRACH

DHURAKIJPUNDIT
UNIVERSITY

1994

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
กับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ระหว่าง พ.ศ. 2522-2536.

การศึกษาวิจัยแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้นเกิดจากสาเหตุของความหวาดระแวง สงสัย ทั้งที่เป็นข้อเขียน คำพูด หรือคำสัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชน ตลอดจนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มประชาชนหรือองค์กรมวลชนที่ต้องการจะปฏิวัติประชาธิปไตยในประเทศไทยให้เป็นผลสำเร็จ โดยเข้าใจว่าอาจจะเป็นกลุ่มลัทธิคอมมิวนิสต์ที่นิยมสหภาพโซเวียต ขณะเดียวกันก็ต้องการจะทำลาย หรือขัดขวางกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่นิยมจีนคอมมิวนิสต์ ซึ่งก็คือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย หรืออาจจะเป็นกลุ่มประชาชนที่ไม่จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และต้องการจะสถาปนากการปกครองตามรูปแบบประธานาธิบดี เพราะฉะนั้นการศึกษาวิจัยจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์เนื้อหาของข้อความทั้งที่เป็นเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำรา คำพูด คำสัมภาษณ์ ที่ปรากฏต่อสาธารณชนในโอกาสที่แตกต่างกัน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๆ ของระบอบประชาธิปไตยที่นักวิชาการโดยทั่วไปให้การยอมรับและเชื่อมั่นว่าเป็นหลักการที่เป็นประชาธิปไตยโดยแท้จริง

ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้นมีแนวความคิดเหมือนกันหรือสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า "ลัทธิประชาธิปไตย" โดยมีหลักการสำคัญ ๆ ของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ทั้งหลักการที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักเสรีภาพของบุคคล หลักของความเสมอภาคทางกฎหมาย หรือความเสมอภาคทางการเมือง หลักนิติธรรม ตลอดจนหลักการปกครองที่รัฐบาลจะต้องมาจากเสียงข้างมากของประชาชน และการยอมรับฟังเสียงข้างน้อยนั้นด้วย

ส่วนในด้านความสัมพันธ์ของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้นเริ่มต้นมาจากหน้าที่ทางราชการเป็นสำคัญเพราะประเสริฐ ทรัพย์-

สุนทร เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับลัทธิการเมือง โดยเฉพาะลัทธิคอมมิวนิสต์ ขณะเดียวกันก็ให้คำปรึกษา แนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือในกองทัพ เพื่อให้การต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย หรือ พ.ค.ท. นั้นได้ถูกวิธีในลักษณะ "รู้เขา รู้เรา" แล้วใช้การเมืองนำการทหาร จึงจะได้รับชัยชนะในที่สุด ส่วน พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายทหารในกองทัพบกและได้ให้ความสนใจต่อพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และต้องการที่จะต่อสู้ให้ได้รับชัยชนะโดยเร็วที่สุดจึงได้เริ่มศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ยังเป็นนายทหารระดับพันเอก และเมื่อได้สัมผัสกับแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จึงเชื่อว่าจะสามารถยุติสงครามกับ พ.ค.ท. ได้จึงให้การยอมรับ พร้อมกับการผลักดันให้มีการปฏิวัติประชาธิปไตยในประเทศไทยตามแนวความคิดการเมืองนำการทหาร เพื่อลดเงื่อนไขของ พ.ค.ท. และพัฒนาประเทศชาติให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น แนวความคิดเรื่องลัทธิประชาธิปไตยของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ มิใช่เป็นเพียงแนวความคิด หรืออุดมการณ์ที่ใช้สำหรับการพูด การเขียน หรืออวดต่อสาธารณชนเท่านั้น หากแต่มีการรวมกลุ่มหรือจัดรูปองค์กรทางการเมือง เพื่อการเผยแพร่แนวความคิดไปยังกลุ่มประชาชน ที่เป็นเป้าหมายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นที่จะทำการปฏิวัติประชาธิปไตยในประเทศไทยให้เป็นจริง แต่ต้องเป็นการปฏิวัติที่เป็นแนวทางสันติด้วยวิธีการโอนอำนาจจากกลุ่มที่มีอำนาจในการปกครองประเทศ หรือจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพื่อโอนอำนาจให้กับบุคคล หรือคณะบุคคลที่ต้องการจะปฏิวัติประชาธิปไตย ซึ่งขณะนั้นคือ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เพื่อทำการปฏิวัติประชาธิปไตยโดยอ้างว่าเพื่อเป็นการสืบทอดให้พระบรมราชาธิบายของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นจริง

ส่วนข้อกล่าวหาอื่น ๆ ที่มีต่อประเสริฐ ทรัพย์สุนทรและพลเอกชวลิต ยงใจยุทธนั้น อาจเกิดจากความหวาดระแวงต่อประวัติของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ที่เคยเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยระดับสูง และแม้จะเป็น

ผู้ให้คำแนะนำต่อหน่วยราชการในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ก็ตาม ความไม่มั่นใจก็ยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะสงสัยว่าอาจเป็นคอมมิวนิสต์ที่นิยมสหภาพโซเวียตแล้วค่อยให้คำแนะนำต่อหน่วยงานราชการเพื่อการปราบปราม และทำลายคอมมิวนิสต์สายจีนในประเทศไทย ซึ่งก็คือ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีบุคคล กลุ่มบุคคล ที่มีแนวความคิดไปในแนวทางสนับสนุนนโยบายของพรรคสหภาพโซเวียต ประเทศเวียดนาม และอาจเป็นอดีตคอมมิวนิสต์ที่กลับเข้ามาอยู่ในเมือง ที่เรียกว่า ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ได้เข้าร่วมกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองกับสภาพชีวิตแห่งชาติและองค์กรต่าง ๆ ที่ยอมรับแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เพื่อเสนอแนวทางการปฏิวัติประชาธิปไตยในแนวทางสันติ ความหวาดระแวงก็เพิ่มขึ้น และแม้จะพยายามอธิบายชี้แจงในโอกาสต่าง ๆ กันให้ประชาชนทั่วไป และนักวิชาการได้เข้าใจมากขึ้นก็ตาม แต่จากการใช้ถ้อยคำหรือคำพูด การใช้ภาษาเขียนที่เป็นตรรกศาสตร์ มีความซับซ้อน หรือบางคนเข้าใจว่าวุ่น และอาจสับสน เข้าใจยาก ภาพพจน์ของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตยที่มีประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นผู้ชี้นำทางความคิดยังเป็นภาพของกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย

ABTRACT

Research title : The Thoughts of Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit Yongchaiyudh on "Democratic Government" During the period 1979-1993.

The study of the thoughts of Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit Yongchaiyudh is based on articles they wrote or interviews that they had given to various media. This study also takes into account the political organization and groups that were pushing for democracy in Thailand. The public was made to believe that these groups and organizations are Pro-Soviet communists. At the same time, there was a movement to eradicate the Pro-Chinese Communists who organized and ran the Communist Party in Thailand. People were also made to believe that activists were the people who were not loyal to the monarchy regime and wanted to change it to a republic one.

Based on the above, therefore, this research was necessary, in order to analyze to conduct the contents the various of documents, journals, periodicals, books, textbooks, words and interviews that were available to the public at different times. The data from these sources were compared with the basic rationale of democratic principles. These democratic principles are accepted by academics in

general and considered to be the foundation of democracy.

The result of the study revealed that Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit Yongchaiyudh shared the same thoughts. In other words, Mr. Prasert Tsrapsontorn's thoughts on Democratic Government are in accordance with General Chavalit's, which is called "Democracism". "Democracism" comprised of the basic factors of the rationale of a real democracy. These basic factors were : Popular Sovereignty ; Individual Freedom ; Equality of Law or Political Equality ; Rules of Law, including the ruling system in which the government must come from the majority of the people while protecting the rights of the minority.

In addition, the relationship between Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit Youngchaiyudh has started since at an official level Mr. Prasert was a political expert, especially on Communism. He gave advices to government officials and the army as how to fight or contain the Communist Party of Thailand effectively. In other words, Mr. Prasert suggested the government adopt a strategy of "We know the others' strategies and we also know how we can manage them". This strategy he argued would grant the Thai army a decisive victory. General Chavalit Yongchaiyudh was an army officer at that time. He was interested in the Communist Party of Thailand and he wanted

to win the battle as fast as he could. Just after becoming a colonel, he started studying Mr. Prasert's thoughts. He believed that this thoughts could stop the war against the Communist Party in Thailand. So, General Chavalit accepted the idea and pushed for a democratic revolution in Thailand according to that political concept. That concept led the army to reduce the conditions of the Communist Party so that the country could be developed at faster pace.

Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit's thoughts toward "Democracism" were not merely the thinking approach or idealism used in speaking, writing or displaying to the public. There was also a gathering of groups of people forming political parties. In order to distribute the thoughts systematically and continuously to the target public, they emphasized that the revolution of democracy must be a peaceful one. This can be, achieved by means of transferring power from the powerful group which ruled Thailand, or from the Prime Minister to the groups of people who wanted to revolutionize democracy. At the time the person who advocated that was General Chavalit Yongchaiyudh who revolutionized democracy by claiming that this revolution has emerged from King Rama VII's policy.

Other accusations against Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit might emerge from the fact that Mr. Prasert Tsrapsontorn was once a high-ranking member of the Communist Party. Although he was an advisor to the government officials in their fight against the communists, doubts still existed. He was suspected of being a communist who was in the Soviet Union's side and who gave advice to government officers to fight and destroy the Chinese Communist in Thailand ; that is, the Communist Party of Thailand. Moreover, there were individuals and groups of people who thought that he inclined to support the Soviet Union's policy in Vietnam. Some thoughts that he might be an ex-communist who came back to stay in the city called "People who participated in developing Thailand". The people participated in the political movement with the National Revolutionary Council and other organizations which accepted the thoughts of Mr. Prasert Tsrapsontorn and General Chavalit Yongchaiyudh's on peaceful and democratic revolution. But the doubts increased more and more. There were a lot of attempts to explain to the public and academics on many occasions so that they would have better understanding. Words, both verbal or written were carefully chosen. However, some people thought that it was confusing, complicated, and difficult to understand. Thus, Mr. Prasert's image of Democracism is an image of a person who has not been a fighter for democracy.

กิติกรรมประกาศ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่เป็นอย่างดีในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งข้อมูลที่ เป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำราและแผ่นปลิว จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย ศึกษาศาสตร์ ในปีการศึกษา 2538 และจากการให้สัมภาษณ์ของ พล.ต.ระวี วันเพ็ญ พล.ต.ต.อารี กระจับตุร และศาสตราจารย์ พ.อ. (พิเศษ) ชวติ พิสุทธีพันธ์ ซึ่งแทนนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ที่ได้ถึงแก่กรรมก่อนการวิจัยจะ เริ่มต้นและพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งเป็นนักการเมือง และดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีในรัฐบาลมาตลอด ทำให้การติดต่อเพื่อขอสัมภาษณ์หรือการจัดเวลาให้ สำหรับการสัมภาษณ์กระทำการได้ลำบากเป็นอย่างยิ่ง แต่ด้วยความตั้งใจและจริงใจของบุคคลทั้ง 3 ท่าน ทำให้ขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลที่มาจากการสัมภาษณ์ ได้สำเร็จลุล่วงอย่างรวดเร็ว และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณธิดิษา ท้วมมา คุณจริญญา พงษ์สุทธิรักษ์ ที่ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในด้านการจัดพิมพ์ อาจารย์ เกศสุดา รัชฎาวิชิตกุล ซึ่งช่วยเหลือในด้านบทความภาษาอังกฤษ จนทำให้การ วิจัยบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ. โอกาสนี้อีกครั้ง

สุริยันต์ สุวรรณราช

ผู้วิจัย

18 มิถุนายน 2539

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(8)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
วิธีการศึกษา.....	1
2 ประเสารัฐ ทรัพย์สินสันทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กับ แนวทางในการต่อสู้คอมมิวนิสต์.....	9
บทบาททางการเมืองของประเสารัฐ ทรัพย์สินสันทร กับการ เป็นนักต่อสู้คอมมิวนิสต์ของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ.....	9
องค์การทางการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองกับความสัมพันธ์ กับประเสารัฐ ทรัพย์สินสันทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ.....	25
3 แนวความคิดของนายประเสารัฐ ทรัพย์สินสันทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธกับลัทธิประชาธิปไตย.....	37
เนื้อแท้ของลัทธิประชาธิปไตย.....	37
การก่อตัวของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย.....	82
ลัทธิประชาธิปไตยที่เข้าใจยากและสับสน.....	84
ลัทธิประชาธิปไตยกับข้อกล่าวหา.....	100
4 ลัทธิประชาธิปไตยกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	111
ลัทธิประชาธิปไตยกับหลักการประชาธิปไตย.....	113
ประเสารัฐ ทรัพย์สินสันทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กับ การปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	123
บทสรุป.....	130
บรรณานุกรม.....	136
ประวัติผู้เขียน.....	139
ภาคผนวก.....	140

บทที่ 1

บทนำ : วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นจำเป็นต้องศึกษาเปรียบเทียบกับ การปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะบุคคลดังกล่าวได้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณชนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก และยังเป็น พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ด้วยแล้วในอดีตเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารสูงสุด รัฐมนตรีหลายกระทรวง รวมทั้งเป็นรองนายกรัฐมนตรีจึงย่อมเป็นที่รู้จักของกลุ่มผู้นำจากต่างประเทศอย่างกว้างขวาง แต่ในเวลาเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่างประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับพล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ กลับถูกสร้างภาพและความเข้าใจว่าเป็นความสัมพันธ์ทางด้านความคิด โดยเฉพาะเป็นความคิดทางการเมืองที่เกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง และแนวทางแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง ซึ่งได้เสนอผ่านสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จนถูกกล่าวหาว่ามีแนวความคิดโน้มเอียงไปในทางคอมมิวนิสต์สายสหภาพโซเวียต เพราะขณะนั้นประเทศสหภาพโซเวียตมีความขัดแย้งทางความคิดกับกลุ่มประเทศที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยกัน โดยเฉพาะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ในอดีตเคยเป็นกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ซึ่งเป็นตำแหน่งในระดับนำของ พคท. มาก่อน และต่อมาแม้จะปฏิเสธแนวทางของพคท. เพราะเป็นแนวทางของการปฏิบัติที่รุนแรงแต่การที่ถูกรัฐบาลควบคุมตัวในปี พ.ศ. 2501 และติดคุกอยู่ระยะเวลาหนึ่งนั้น เป็นการยากสำหรับประชาชนโดยทั่วไป ที่จะปักใจเชื่อมั่นว่าเป็นแนวความคิดที่จะยึดมั่นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนกรณี พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นแม้จะประสบผลสำเร็จในการปราบปรามพคท. โดยอาศัยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 เรื่องนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ก็ตาม แต่ด้วยความใกล้ชิดและการรับเอาแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ไปปฏิบัติ จึงทำให้ประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจว่า น่าจะนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ในแนวทางเดียวกันด้วย ขณะเดียวกันการเสนอข่าวของสื่อมวลชน การวิพากษ์วิจารณ์ของนักคิดนักเขียน

และนักวิชาการล้วนแต่มีความหวาดระแวงสงสัยและสับสนต่อแนวความคิดของกลุ่มบุคคลดังกล่าวทั้งสิ้น จนในที่สุด ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเป็นเสาเอกในการที่นำมาวลชนของสังคมที่สำคัญคนหนึ่งได้เชื่อ และเข้าใจว่า เป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ต้องการจะเปลี่ยนโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของไทยให้เป็นไปในรูปแบบสภาเปรสซิเดียม ดังบทความของชอยสวนพลูเรื่อง "ไม่กลัวมึงจะบอกให้" ลงตีพิมพ์ใน น.ส.พ. สยามรัฐ ฉบับวันอังคารที่ 15 มีนาคม 2526 ตอนหนึ่งว่า

"...คราวนี้ได้เห็นกันแล้วว่าที่เขาพูด ๆ กันนั้น จะออกมาในรูปแบบใด แผนอุบายนี้เป็นแผนคอมมิวนิสต์ ใครจะมาออกรับว่าเป็นแผนของตนแล้วไปฟ้องร้องว่า ผมใส่ความหมิ่นประมาทผมก็จะสู้ความทุกศาล ไม่กลัวมึงจะบอกให้ตรง ๆ ถึงเวลาแล้วที่คนไทยทุกคนที่รักระบอบประชาธิปไตยมีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ มีความหยิ่งผยองในอิสรภาพของคนไทย ไม่เคยยอมให้ใครมากดหัว จะต้องร่วมใจกันเหมือนกับคนๆ เดียวต่อสู้กับแผนอุบายที่นี่ย่ำให้มันโง่หัวขึ้นมาได้ เพราะแผนนี้เป็นแผนล้มล้างชาติไทยอย่างซัดแจ้งที่สุดที่เคยเห็นกันมา..."¹

หรือกรณีที่ย้อนันต์ สมุทวณิช ได้ศึกษาแนวความคิดของทหารประชาธิปไตยได้สรุปความเห็นไว้ว่า

¹ คึกฤทธิ์ ปราโมช, "ชอยสวนพลู" น.ส.พ. สยามรัฐ. ฉบับวันอังคารที่ 15 มีนาคม 2526.

"ทหารประชาธิปไตยมักจะอธิบายคำโดยพูดประโยค ให้มีตรรก สันนิษฐานความคิดที่น่าเสนอ จนหลายครั้งดูเป็นการเขียนแบบวก ไปวนมา ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่เห็นได้ชัดในการเขียน บทความของนายประเสริฐทรัพย์สุนทร.." ²

หรือจากความในจุลสาร "นายประเสริฐชี้แจง" ฉบับที่ 15 กรกฎาคม 2535 ความว่า

"หลายคนอยากให้กระผมชี้แจงเรื่องความสัมพันธ์กับพล.อ. ชวลิต นั้น เป็นเพียงความสัมพันธ์กับทหารคนหนึ่งในช่วงตอนหนึ่ง ของ ความสัมพันธ์กับทหารนั้น และในช่วงตอนนั้นก็ไม่ใช่เป็นความสัมพันธ์ กับ พล.อ. ชวลิต คนเดียวแต่เป็นความสัมพันธ์กับทหารจำนวนมาก เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ในช่วงตอนก่อน ๆ และแต่ละชั้น ตอนมีความต่อเนื่องและเกี่ยวเนื่องกัน แยกกันไม่ออก เช่น ไม่มี ความสัมพันธ์ในช่วงตอน จอมพลสฤษดิ์ ก็จะไม่มีความสัมพันธ์ในช่วง ตอนจอมพลถนอมเพราะจอมพลสฤษดิ์จะเอากระผมไป "โป้ง" ด้วยมาตรา 17 เสียก่อนแล้ว และถ้าไม่มีความสัมพันธ์ในช่วงตอน จอมพลถนอมก็จะไม่มีความสัมพันธ์ในช่วงตอนพล.อ. ชวลิต เพราะ จะไม่มีการปฏิเสศ ทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ซึ่งจะทำ ให้ประเทศไทยเป็นเวียดนามที่ 2 ไปเสียก่อนแล้ว คือเป็น ประเทศไทยสังคมนิยม (คอมมิวนิสต์) ไปเสียก่อนแล้ว จะไม่มี ประเทศไทยเสรีนิยมให้กระผมได้สัมพันธ์กับทหารในช่วงตอน พล. อ. ชวลิต แล้วจะไม่มีนโยบาย 66/23 ให้ชนะสงครามแก่คอม-มิวนิสต์ ซึ่งคอมมิวนิสต์ จะเป็นผู้ชนะสงครามยึดประเทศไทยไป

² ชัยอนันต์ สุ่มทวนิช, **ยังเตอร์กับทหารประชาธิปไตย**, กรุงเทพฯ : สำนัก พิมพ์บรรณกิจ, 2526. หน้า 181.

ได้อย่างฉิว ลาว เขมร ทำให้ประเทศไทยเป็นสิ่งคมนิยม (คอมมิวนิสต์) อย่างอินโดจีนไปเสียก่อนแล้ว ก็จะไม่มีการประเทศไทยเสรีนิยมให้กับคนไทยบางหมู่เหล่า ได้ตอบแทนคุณูปการกู้ชาติกู้แผ่นดินของ พล.อ.ชวลิต ด้วยข้อกล่าวหาคอมมิวนิสต์ และสภาเปรสซีเดียม ตามคำพิงเพย "เสรีชนฆ่าควายถึก เสรีจคิกฆ่าขุนพล"³ ดังนี้ เป็นต้น

จากตัวอย่างดังกล่าว นอกจากจะเป็นการตอกย้ำแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ว่าอาจจะนำไปสู่การเป็นคอมมิวนิสต์ที่อิงกับสหภาพโซเวียตมากยิ่งขึ้นแล้ว อาจนำไปสู่ความสับสนในด้านวิชาการทางรัฐศาสตร์อีกด้วย เพราะฉะนั้นการศึกษาวิจัย แนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์เปรียบเทียบตามหลักวิชาการโดยใช้กรอบทางความคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นที่ยอมรับในแวดวงทางวิชาการเฉพาะที่เป็นหลักการพื้นฐานสำคัญ ๆ ของประชาธิปไตยเท่านั้น

เพราะฉะนั้น วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย จึงศึกษาเฉพาะแนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ กับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอยู่ในกรอบแนวความคิดหรือขอบเขตของการวิจัยที่เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๆ ของประชาธิปไตยกับช่วงระยะเวลาที่กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีบทบาทในการเสนอแนวความคิดทางการเมืองต่อสาธารณชน ในโอกาสต่างกันอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 ถึง 2536 ด้วยเหตุนี้ระเบียบวิธีการวิจัย (Methodology) ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูล จะให้ความสำคัญกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือ

³ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร. "นายประเสริฐชี้แจง". ฉบับที่ 15 กรกฎาคม 2535.

พิมพ์ วารสาร นิตยสาร ตำรา รายงานการวิจัย ที่เผยแพร่ทั่วไป โดยมีข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ อีก 3 คน ใช้ยืนยันประกอบคำอธิบายคือ พล.ต.ต. อารีย์ กะริบุตร ซึ่งอดีตเป็นผู้บังคับการตำรวจสันติบาลและเป็นบุคคลแรกจาก 3 คนที่ให้สัมภาษณ์ ได้มีโอกาสสอบสวน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทางการเมืองกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ภายหลังจากที่กลับมาจากการศึกษาลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนสู่ประเทศไทยใน พ.ศ. 2501 ก็ถูกควบคุมตัวและจำคุก และระหว่างที่ถูกจำคุกอยู่นั้น พล.ต.ต.อารีย์ กะริบุตร ยังได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งโดยตำแหน่งหน้าที่ของราชการและเป็นการส่วนตัวเป็นครั้งคราว เป็นระยะเวลาอันนานจนกระทั่งออกจากราชการ (ออกก่อนการเกษียณอายุราชการ 1 ปี ในตำแหน่งรองผู้บัญชาการสอบสวนกลางในปี พ.ศ. 2526) ส่วน พล.ต.ระวี วันเพ็ญ และศาสตราจารย์ พ.อ.(พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ นั้นได้รู้จักกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ในปี พ.ศ. 2518 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่กองทัพกำลังติดค้น และให้ความสนใจกับวิธีการปราบปรามคอมมิวนิสต์ หรือยุทธวิธีในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ที่ได้ประกาศการต่อสู้ด้วยอาวุธกับกองทัพไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 จนทำให้เกิดความใกล้ชิด และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในหลายด้านอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาอันนาน จนอาจกล่าวได้ว่า มีแนวความคิดหรือความเชื่อมั่นในทางการเมืองหรือการมองปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญของชาตินั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และด้วยเงื่อนไขดังกล่าวกับความเป็นอาจารย์ประจำที่สอนอยู่ในโรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร.) ทำให้มีโอกาสได้รู้จักและใกล้ชิดกับ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ในเวลาต่อมาและในที่สุดได้เกิดเป็นกลุ่มที่มีแนวความคิดทางการเมือง และมีบทบาทต่อการผลักดัน และกดดันให้แก้ไขปัญหาของบ้านเมืองตามแนวความคิดของกลุ่มตนมาเป็นระยะๆ โดยตลอด เพราะฉะนั้นการศึกษาวิจัยต่อเรื่องดังกล่าว ข้อมูลที่ได้รับจึงเป็นทั้งข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) คือมาจากแหล่งข้อมูลโดยตรงกับข้อมูลแบบ

ทุติยภูมิ (Secondary data) ที่มาจากแหล่งอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น โดยข้อมูลทั้งหมดนั้นนำไปจำแนกและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยหลักวิชาการอย่างเป็นระบบ พร้อมกับการเปรียบเทียบกับหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๆ ของประชาธิปไตย เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ว่า "แนวความคิด ของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ไม่สอดคล้องกับ หลักการของประชาธิปไตย" หรือต้องการจะพิสูจน์ว่าแนวความคิดของกลุ่มบุคคลดังกล่าวไม่เป็นประชาธิปไตยจริง ดังนั้นประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จึงเป็นเพียงการยืนยันต่อการที่จะปฏิเสธหรือยอมรับว่าแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นเป็นหรือไม่เป็นประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้คำพูดหรือข้อเขียนที่พูดและเขียนไว้ในโอกาสต่างกัน แต่ถูกกล่าวถึงว่าวาทศิลป์ สับสน เข้าใจยาก และบางเรื่องยังเป็นที่หวาดระแวง สงสัย ต่อประชาชนทั่วไป ได้มีความกระจ่างชัดในทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้การศึกษาวิจัยเรื่องนี้สื่อความหมายทางภาษาให้มีความเข้าใจที่ตรงกันไม่เป็นที่สับสน ผู้วิจัยจึงขอนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ ๆ ไว้เป็นเบื้องต้นคือ คำว่า "แนวความคิด" ให้สื่อความหมายไปในด้านความเชื่อมั่นทางการเมืองหรืออุดมการณ์ทางการเมือง หรือแบบอย่างความคิดเห็นหรือความเชื่อ หรือวิธีการคิดร่วมกันที่เป็นของกลุ่มชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่องนี้ทั้งสิ้น ส่วนคำว่า "ประชาธิปไตย" ให้หมายถึงระบอบการปกครองของประเทศที่มีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ ๆ ของหลักการประชาธิปไตย แต่คำศัพท์อื่นใดนอกเหนือจากคำที่นิยามไว้แล้วให้เป็นที่เข้าใจได้ตามความหมายของวิชาการทางรัฐศาสตร์ ยกเว้นคำว่า "ลัทธิประชาธิปไตย" ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะ

ที่ใช้เรียก หรือกล่าวถึงเฉพาะกลุ่มของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรเท่านั้น ทั้งนี้เพราะในทางรัฐศาสตร์หรือนักรัฐศาสตร์หรือประชาชนโดยทั่วไป มักจะกล่าวถึงการปกครองของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยว่า ระบอบประชาธิปไตย หรือประชาธิปไตยโดยมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Democracy หรือรากศัพท์จากภาษากรีกสองคำคือ Demos ซึ่งแปลว่า ประชาชน (The people) กับ

Kratein ซึ่งแปลว่า ปกครอง (to rule) เมื่อสนธิกันเป็น Demokratia ก็แปลว่า การปกครองโดยผู้ถูกปกครอง (Rule by the ruled) หรือการปกครองโดยประชาชน (government by the people) และแม้อดีตประธานาธิบดีอเมริกา Abraham Lincoln (ค.ศ. 1809-1865) ได้กล่าวสุนทรพจน์สดุดีทหารที่เสียชีวิตที่เมือง Gettysburg เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 1863 ในตอนหนึ่งที่ว่าถึงการปกครองของสหรัฐอเมริกาว่า เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเป็น "รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน" (...government of the people, by the people, for the people...) โดยเน้นประเด็นที่ว่า เป็นการปกครองโดยประชาชนแทนที่จะเน้นว่าเป็นการปกครองของประชาชน หรือเพื่อประชาชนนั้น เป็นเพราะว่าการปกครองรูปแบบต่าง ๆ อาจอ้างได้ค่อนข้างสมเหตุสมผลว่าเป็นของประชาชน แม้ว่าคำว่า "ของ" จะแสดงถึงการเป็น "เจ้าของ" ตามกฎหมาย แต่ในหลายกรณีผู้เป็นเจ้าของอาจไม่ได้ครอบครองและใช้ของนั้นก็ได้ในประชาธิปไตยนั้น เชื่อกันว่าประชาชนเป็นทั้ง "เจ้าของและผู้ครอบครองหรือผู้ใช้"⁴ ส่วนในระบอบเผด็จการบางระบอบ ผู้ปกครองอาจอ้างว่าการปกครองนั้นเป็นของประชาชน แต่ "ยังไม่ถึงเวลาที่จะให้ประชาชนครอบครอง" ก็ได้ ส่วนแนวความคิดของประเสริฐทรัพย์สุนทร นั้นคำว่า "ลัทธิประชาธิปไตย" ได้อิงหลักเหตุผลมาจากคำว่า ลัทธิเผด็จการ (Dictatorship) โดยเฉพาะเผด็จการที่เรียกว่า อำนาจนิยม (Authoritarianism) ลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) ลัทธิทุนนิยม (Capitalism) ลัทธิสังคมนิยม (Socialism) เป็นต้น แต่คำว่า "ประชาธิปไตย" มีข้อสังเกตว่าจะไม่มีคำว่า ลัทธิ หรือ ism หลังคำว่า Democracy

⁴ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย, (พิมพ์ครั้งที่ 2), โรงพิมพ์พิมพ์แอนด์ : กรุงเทพฯ, 2520. หน้า 5-15.

เพราะฉะนั้นในการทำความเข้าใจต่อการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ให้เข้าใจไปตามแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร แต่เมื่อได้อ่านบทวิเคราะห์แนวความคิดในตอนท้าย คำตอบของคำว่า "ระบอบประชาธิปไตย" "ประชาธิปไตย" "ลัทธิประชาธิปไตย" จะมีความเข้าใจอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น หรือกรณีที่ต้องการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมให้ไปอ่านในภาคผนวก ซึ่งตอนที่ 1 จะเกี่ยวกับเรื่องชีวประวัติย่อและแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ตอนที่ 2 จะเกี่ยวกับเรื่องชีวประวัติย่อและแนวความคิดของพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ และตอนที่ 3 จะเกี่ยวกับสรุปคำสัมภาษณ์และบทความของบุคคลที่ใกล้ชิด

บทที่ 2

ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ กับ แนวทางในการต่อสู้คอมมิวนิสต์

บทบาทในสังคมไทยทั้งเป็นการเปิดเผยและไม่เปิดเผยหรือเป็นเรื่องลับเฉพาะมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรนั้นยากที่จะศึกษาค้นคว้าหาความจริงให้สมบูรณ์ได้ ขณะเดียวกันหากจะนับอายุตั้งแต่เกิด เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2456 จนถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2537 รวมอายุยืนนานถึง 81 ปี (ดูชีวประวัติในภาคผนวก ก.) นั้น บทบาทในด้านต่าง ๆ แม้จะเป็นเพียงข้อมูลที่ได้รับจากการเปิดเผยต่อสาธารณะชนก็ตาม ย่อมมีเป็นจำนวนมากและหลากหลายโดยเฉพาะบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการชี้นำสังคมไทย

บทบาททางการเมืองของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับการเป็นนักต่อสู้คอมมิวนิสต์ ของพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

การเป็นนักต่อสู้คอมมิวนิสต์โดยเฉพาะกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) และประสบผลสำเร็จของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นส่วนหนึ่งที่จะขาดมิได้ย่อมมาจากการเคลื่อนไหวหรือการเข้าไปมีบทบาททางการเมือง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร โดยเฉพาะการชี้นำทางความคิดหรือแนวทางในการต่อสู้

ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร แม้จะเป็น 'เด็กวัด' ที่มาจากต่างจังหวัด แต่ก็สามารถเข้าเรียนในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนจบการศึกษา เป็นอักษรศาสตรบัณฑิตได้ใน พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นอักษรศาสตรบัณฑิตรุ่นที่ 2 ของจุฬาฯ แต่ปรากฏการณ์ที่บ่งบอกของการเป็นนักคิด นักเขียน และมีความสนใจทางการเมือง ได้เริ่มมาตั้งแต่ในรั้วมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการรับผิดชอบในการจัดทำหนังสือ "มหาวิทยาลัย" ในปี 2477 และ 2478 ติดต่อกัน 2 ปี และในปี พ.ศ. 2479 จึงได้รับเลือกให้เป็นนายกสโมสรนิสิตจุฬาฯ หลังจากนั้นจึงเป็นบุคคลที่ให้ความสนใจในกิจกรรมหลายด้าน ทั้งในด้านवादเขียน การ

สนใจทางการเมือง ได้เริ่มมาตั้งแต่ในรั้วมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการรับผิดชอบในการจัดทำหนังสือ "มหาวิทยาลัย" ในปี 2477 และ 2478 ติดต่อกัน 2 ปี และในปี พ.ศ. 2479 จึงได้รับเลือกให้เป็นนายกสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นจึงเป็นบุคคลที่ให้ความสนใจในกิจกรรมหลายด้าน ทั้งในด้านวาดเขียน การประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เขียนทั้งบทกวี ทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์และกลอน โดยใช้นามแฝงว่า "เด็กเลิศ" ลงในนิตยสาร "มหาวิทยาลัย" "เอกชน" และ "วรรณคดีสาร" จนได้รับการยกย่องจากพระยาอนุমানราชชน หรือเสฐียรโกเศศ ว่า "สุนทรภู่สมัยใหม่" ส่วนในด้านศาสนาด้วยความที่เป็นเด็กวัด และเป็นศิษย์ที่ใกล้ชิดของท่าน "พุทธทาสภิกขุ" จึงมีความรู้ด้านพระพุทธศาสนาอย่างแตกฉาน ควบคู่ไปกับการศึกษาเปรียบเทียบกับลัทธิมาร์กซ์ จนเป็นจุดเริ่มต้นของการมีแนวความคิดลัทธิคอมมิวนิสต์⁵

ในระหว่างที่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "มหาวิทยาลัย" และเป็นนายกสโมสรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2477-2479 นั้น ความขัดแย้งของผู้นำประเทศระหว่าง ดร.ปรีดี พนมยงค์ กับจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เริ่มปรากฏชัดแจ้งขึ้นโดย ดร.ปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ได้ใช้สถาบันดังกล่าวสร้างพลังทางการเมือง ส่วนจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมต้องการยึดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอให้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร สนับสนุนและร่วมมือ ในที่สุดประเสริฐ ทรัพย์สุนทรก็ได้กลายเป็นแขกประจำบ้านที่สำคัญคนหนึ่งในหลายคนของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในครั้งนั้น⁶ ดังที่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้ชี้แจงในจุลสาร ฉบับหนึ่งว่า

⁵ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, **ภารกิจแห่งชีวิตของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อรุณวิทยา, 2538. หน้า (7-11)

⁶ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 3 ฉบับที่ 130 วันจันทร์ที่ 15 กันยายน 2523 หน้า

"... คำวันหนึ่งหลัง เลิกการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมภาษาไทย (ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นคณะกรรมการวัฒนธรรมภาษาไทยระหว่างเป็นครูที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และกรรมการดังกล่าวมีจอมพล. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น เป็นประธาน) ที่ทำเนียบ "สามัคคีชัย" กรรมการส่วนใหญ่กลับบ้าน กระผมไปกับกรรมการอีก 4-5 คน นั่งคุยกับจอมพล. ซึ่งนอนเอกเขนกบนเก้าอี้โยก กระผมกลับบ้านเข้าทุกครึ่ง เพื่อคุยกับ จอมพล ป. ฐานคนสนิทมาตั้งแต่ท่านเป็นนายพันเอก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เพื่อไถ่ถามสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเพราะในเวลานั้นจอมพล. กำปัญหาการเมืองไว้คนเดียวและทำคนเดียว กระผมรู้สึกที่ท่านเป็นผู้เผด็จการที่สมบูรณ์จริง ๆ.. ท่านสภาผู้แทนราษฎรแทบไม่ต้องทำอะไร นอกจากจะคอยผ่านกฎหมายตามความต้องการของจอมพล. ส.ส. ที่เป็นเพื่อนกัน เช่น คุณเตี้ยง คิริขันธ์ อยากรู้ปัญหาการเมืองอะไรก็มาถามกระผม เพราะกระผมถามจอมพล. ไว้ทุกเรื่อง ที่ถามได้ พวกเรานั่งคุยอยู่กับจอมพล. จน 3 ทุ่มกว่า เจ้าหน้าที่มารายงานว่า คุณพระसारประเสริฐ นามปากกา "นาคะ-ประทีป" ถูกตำรวจจับไปขังที่โรงพัก พระสารประเสริฐเป็นกรรมการคนหนึ่ง เพิ่งออกไปจากที่ประชุมเมื่อหัวค่ำ เวลาประชุม พระสารประเสริฐนั่งข้างขวาจอมพล. คุณธนิต อยู่โพธิ์ ซึ่งเป็นเลขานุการนั่งข้างซ้ายจอมพล. ให้พระสารประเสริฐนั่งข้างขวา เพราะเป็นคนคุยสนุกจึงถูกคอกัน ทำให้ที่ประชุมครึกครื้นตลอดเวลา เลิกประชุมแล้วคุณพระออกจากทำเนียบแวะไปรับประทานเหล้าโรง... ระหว่างรับประทานเหล้าไม่ทราบท่านไปพูดว่าจอมพล. อะไรเข้า ถูกสายส่องสลิงจับไปขังโรงพัก พอรู้ข่าวว่าคุณพระถูกจับพวกก็ตกใจ พรุ่งนี้หนังสือพิมพ์ลงข่าว

เกรี้ยวกราว เสียหายหมด จึงช่วยกันอ้อนวอน จอมพลป. ขอให้
 สั่งปล่อยคุณพระ จอมพลป. ไม่ว่าอะไร เพียงแต่หัวเราะหึ ๆ
 พวกเราอ้อนวอนอยู่ 1 ชั่วโมงท่านจึงสั่งปล่อย"⁷

ด้วยความเป็นคนร่วมสมัยของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ซึ่งมีโอกาสได้
 ฝ้าดูเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475
 ประกอบกับการสนใจทางการเมืองมาตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นมัธยม ได้ผลักดันให้ลาออก
 จากการรับราชการเป็นครูที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ไปสมัครรับเลือกตั้ง
 เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งในที่สุดก็ย้ายไปเป็นครูที่โรงเรียน
 ฝึกหัดครูประถมพระนคร (วังจันทร์เกษม) แต่ในพ.ศ. 2489 ประเทศไทยมีการ
 เลือกตั้งทั่วไปอีก ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จึงได้ไปลงสมัครรับเลือกตั้งที่
 จังหวัดสุราษฎร์ธานีอีกครั้งหนึ่ง แล้วได้รับเลือกตั้งเป็นส.ส. ในสมัยรัฐบาลของ
 หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ (ถวัลย์ ธารังนาวาสวัสดิ์) โดยได้เข้าเป็นสมาชิกของ
 พรรคประชาธิปัตย์อยู่ประมาณ 6-7 เดือน แล้วก็ลาออก เพราะความคิดไปด้วย
 กันไม่ได้ นอกจากนั้นการร่วมมือกับเพื่อน ส.ส. บางคนในรัฐสภาเพื่อเสนอร่าง
 พ.ร.บ.ให้ยกเลิก พ.ร.บ.การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476 แก้ไขเพิ่ม
 เต็ม พ.ศ. 2478 จนเป็นผลสำเร็จพร้อมกับการประกาศจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์
 ขึ้นซึ่งแสดงว่าประเสริฐ ทรัพย์สุนทร พร้อมทั้งจะขึ้นเป็นหัวหน้าพรรค แต่เมื่อ
 ทราบในภายหลังว่า ได้มีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) อยู่ก่อนแล้ว
 จึงตัดสินใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก พคท. ในลำดับต่อมา

แต่อีกไม่นานนักได้เกิดรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 รัฐบาล
 หลวงธำรงฯ ถูกยึดอำนาจ มีการยุบสภา และยกเลิกรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภา
 ของส.ส. ในรุ่นนั้นก็หมดไป ขณะเดียวกัน พคท. ได้มีการคัดเลือกสมาชิกที่ดีเด่น

⁷ จุลสารนายประเสริฐที่แจ้ง ฉบับวันที่ 12 สิงหาคม 2535, กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์ธีระการพิมพ์, 2535. หน้า 1 และ 10.

ของพรรคไปศึกษาลัทธิมาร์กซ์-เลนิน ที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน โดยมีประเสริฐ ทรัพย์สุนทรเป็นหนึ่งในจำนวนนั้น และด้วยความสามารถประกอบกับการบ่มเพาะ ประสบการณ์มาตั้งแต่เรียนหนังสือในมหาวิทยาลัย ทำให้มีโอกาสได้ก้าวขึ้นเป็น สมาชิกระดับนำของ พคท. ในตำแหน่งกรรมการกลางของพรรคในช่วงของการ ประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ 2 ที่ประเทศจีน เมื่อ พ.ศ. 2495 นอกจากนี้ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ยังได้มีโอกาสเป็นตัวแทนของ พ.ค.ท เข้าร่วมประชุม สันติภาพสากลของกลุ่มประเทศที่นิยมคอมมิวนิสต์อีก 3 ครั้ง โดยครั้งแรกใน พ.ศ 2494 ได้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปร่วมการประชุมคณะกรรมการสันติภาพแห่ง โลกที่กรุงเบอร์ลิน ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2495 เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วม ประชุมคณะกรรมการสันติภาพแห่งโลกที่กรุงปักกิ่ง และครั้งที่ 3 พ.ศ. 2495 เป็น หัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปร่วมประชุมสภาสันติภาพแห่งโลกที่กรุงเวียнна ประเทศ ออสเตรีย โดยตอนกลับได้แวะดูงานและประวัตการปฏิวัติของสหภาพโซเวียตที่ มอสโคว์และเลนินกราดระยะหนึ่ง

ต่อมาได้ทำงานเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย ที่สำนักพิมพ์ภาษาต่างประเทศที่กรุงปักกิ่ง และด้วยการเป็นสมาชิก พคท. ที่เปิดเผยจึงมีโอกาสได้ ติดต่อสัมพันธ์กับคนไทยในปักกิ่ง หรือคนไทยที่ไปเยือนปักกิ่งในสมัยที่รัฐบาลไทย ห้ามติดต่อกับประเทศสังคมนิยม เช่น ดร.ปรีดี พนมยงค์ พลเรือตรี หลวงเจียร- กลการ คุณกรุณา กุศลาคัย คณะคุณเทพ โชติณัฐิต คณะสงฆ์ไทยจากอินเดีย คณะ หนังสือพิมพ์ เช่น คุณอิศรา อมันตกุล คุณเลื่อน วีรภัทร ทนายความ เช่น คุณชิต เวชประสิทธิ์ คุณลิ่วละล่อง บุนนาค^๑ เป็นต้น

แต่จะด้วยความซึ่มซาบในทางพุทธศาสนาที่ได้ศึกษาธรรมอย่างใกล้ชิด กับท่านพระพุทธทาสภิกขุ หรือเพราะความเป็นเด็กวัดมาเป็นระยะเวลาอันนานก็ มิอาจทราบแน่ชัดได้ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ก็เริ่มมีความขัดแย้งกับ พคท.

^๑ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

อย่างรุนแรงหลังจากการประชุมสมัชชา พคท. ครั้งที่ 2 ไม่นานนัก ทั้งนี้เพราะมติพรรคในการประชุมสมัชชาครั้งที่ 2 นั้น ปฏิเสธการต่อสู้ทางรัฐสภา และหันมาใช้วิธีการต่อสู้ด้วยอาวุธ ในลักษณะสงครามยืดเยื้อตามยุทธศาสตร์ชนบทล้อมเมืองแบบพรรคคอมมิวนิสต์จีน (พคจ) แต่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ผิน บัวอ่อน และรวม วงศ์พันธ์ ไม่เห็นด้วย โดยโจมตีว่า พคท. ได้ลอกเลียนแนวการวิเคราะห์สังคมไทยตามแบบจีน ทั้ง ๆ ที่ลักษณะปัญหาชนชั้น และความอยุติธรรมในสังคมไทยไม่ได้รุนแรงเหมือนสังคมจีน ขณะเดียวกัน ประเสริฐ ทรัพย์สุนทรยังเชื่อมั่นว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้กำลังและความรุนแรง จึงเสนอให้ใช้ยุทธศาสตร์แนวร่วมแทน โดยเน้นการต่อสู้ด้วยสันติวิธีแบบประชาธิปไตย และให้ชูประเด็นประชาธิปไตย เพื่อต่อต้านรัฐบาลเผด็จการมากกว่าการมุ่งเน้นไปที่เอกราชของชาติ เพื่อต่อต้านจักรวรรดินิยมอเมริกา แต่เมื่อแนวความคิดไม่เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกกระดับนำของ พคท. ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จึงลาออกจากคณะกรรมการกลาง พคท. และเดินทางกลับประเทศไทยพร้อมกับผู้แทน พคท. ที่เคยไปประชุมสันติภาพในกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์คนอื่น ๆ เช่น นายสงวน ตุลารักษ์ นายสุริย์ ทองวานิช นางจรรยาพร กัลยาณมิตร ฯลฯ และทันทีที่ถึงท่าเรือกรุงเทพฯ ก็ถูกจับกุมด้วยข้อหาว่ามีการกระทำความผิดเป็นคอมมิวนิสต์และเป็นกบฏ โดยต้องขึ้นศาลอาญาอยู่ประมาณ 4 เดือน จึงได้ประกันตัว แล้วก็มาถูกจับกุมอีกครั้งเมื่อเกิดรัฐประหารเดือนตุลาคม 2501 ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและครั้งนี้ถูกจำคุกนาน 6 ปี^๑ และในช่วงนี้เองที่แนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เกี่ยวกับการปฏิวัติประชาธิปไตยของไทยโดยสันติ

^๑ นฤมิตร สอดสุข, ประวัติศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีน จนถึงยุคสี่ทันสมัย : ผลกระทบต่อ พคท. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537. หน้า 8-10

ตามระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ตลอดจนยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการต่อสู้เอา
ชนะคอมมิวนิสต์ ได้ถูกถ่ายทอดสู่พนักงานสอบสวน เช่น พ.ต.ต. อารีย์ กะรีบุตร
(ยศขณะนั้น) และเจ้าหน้าที่ กอ.รมน. เช่น พ.อ. หาญ พงศ์สิฏานนท์ เป็นต้น
ในที่สุด แนวความคิดดังกล่าวได้เป็นที่ยอมรับจากนายกรัฐมนตรีนครคือ จอมพลสฤษดิ์
 ธนะรัชต์ ทำให้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร หลุดพ้นจากคุกมาได้ แล้วให้การช่วยเหลือ
เพื่อนที่เป็นผู้ต้องหาคดี ที่มีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ให้รอดพ้นจากการถูกยิง
เป้าได้อีกหลายคน เพราะระหว่างนั้นเป็นช่วงระยะเวลาที่อิทธิพลทางความคิด
ของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร มีสูงและต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509-2511
ดังปรากฏในรายการวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย คลื่น 02 ซึ่งเป็นเครือข่าย
ข่าววิทยุทหาร (วิทยุของกองพลที่ 1) โดยได้รับการสนับสนุนจาก พล.ท. แสง
เสนาณรงค์ เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรีนครในขณะนั้น ต่อมาบทความเหล่านี้ได้
รวมพิมพ์เป็นเล่มออกเผยแพร่ถึง 40,000 เล่ม และหอการค้าจีนได้แปลออกเป็น
ภาษาจีน จัดพิมพ์จ่ายแจกในกลุ่มคนจีนอีกทางหนึ่งด้วย¹⁰

ต่อมาเมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อนิจกรรม จอมพลถนอม
 กิตติขจร ได้เป็นผู้สืบทอดอำนาจและได้ฟื้นฟูให้มีพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่ พร้อม
กับการจัดตั้งพรรคสหประชาไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2507 โดยมีจอมพล ประภาส
 จารุเสถียร เป็นเลขาธิการพรรค แต่ในด้านนโยบายของพรรคสหประชาไทยนั้น
เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นผู้ยกร่าง ดังคำยืนยัน
จากประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ว่า

"..ผมกับคุณประเสริฐก็ได้มีโอกาสรู้จักมักคุ้นกันเมื่อปี 2511 ซึ่ง
เป็นปีแรก ที่ผมได้เข้าร่วมงานการเมืองกับ "พรรคสหประชา-

¹⁰ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ยังเติร์กกับทหารประชาธิปไตย, สำนักพิมพ์บรรณกิจ :
กรุงเทพฯ ; 2525. หน้า 185

ไทย" เช่นเดียวกับคุณประเสริฐ ผมทราบว่าก่อนหน้านี้ คุณประเสริฐมีความสัมพันธ์กับผู้ก่อตั้งพรรคสหประชาไทยบางท่าน และทราบว่าคุณประเสริฐก็เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในด้านการยกร่างรัฐธรรมนูญพรรค รวมทั้งด้านการกำหนดนโยบายบางประการของพรรคสหประชาไทยด้วย..."¹¹

นอกจากนั้นแนวความคิดในด้านการคัดค้านทฤษฎีโดมิโนซึ่งสหรัฐอเมริกาได้โฆษณาอย่างครึกโครมว่าสงครามคอมมิวนิสต์ เมื่อกลุ่มประเทศอินโดจีน (เวียดนามเหนือ-ใต้ ลาวและกัมพูชา) เป็นคอมมิวนิสต์หมดแล้ว จะขยายมาสู่ประเทศไทย เป็นประเทศลำดับต่อไปแต่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้เคลื่อนไหวคัดค้านและผลักดันให้รัฐบาลไทยขณะนั้นปฏิเสธทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ของสหรัฐอเมริกาเป็นผลสำเร็จทำให้บทบาทในทางการเมืองของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรเพิ่มมากยิ่งขึ้นเพราะไม่เพียงแต่จะมีความสัมพันธ์กับชนชั้นปกครอง นักการเมือง หรือข้าราชการระดับสูงแต่ได้มีส่วนในการติดต่อสัมพันธ์กับกรรมกร นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนบุคคลในวงการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการสนับสนุนให้ก่อตั้งศูนย์กรรมกรแห่งประเทศไทย ผ่านทางนายวีระ ถนอมเกลี้ยง ผลักดันให้มีกฎหมายแรงงานเป็นผลสำเร็จตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 เมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้ร่วมเป็นผู้ก่อตั้งพรรคแรงงาน โดยมีนายเสรี สุชาติประคีติ์ เป็นหัวหน้าพรรค และมีนายสอาด ปิยวรรณ เป็นเลขาธิการพรรค และต่อมาพรรคได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคแรงงานประชาธิปไตย โดยมีนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2518 ร่วมกับการผลักดันให้มีการประชุมผู้แทนกรรมกรทั่วประเทศ ณ สวนลุมพินีสถานกรุงเทพฯ

¹¹ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า (21-22).

นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2521 ขณะที่สถานการณ์สงครามระหว่างกองทัพไทยกับ พคท. ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้เขียนบทความเรื่อง "ลัทธิประชาธิปไตย" ลงในนิตยสาร "ตะวันใหม่" โดยใช้นามปากกาว่า "สุริยา" บ้าง ชื่อจริงบ้าง เพื่อการโฆษณาเผยแพร่ประชาธิปไตย และใช้เป็นอุดมการณ์ทางการเมืองต่อสู้กับ พคท. และหลังจากนั้นไม่นานนักก็เกิดกลุ่มทางการเมืองออกมาเคลื่อนไหวอย่างสม่ำเสมอ และมีความหลากหลายควบคู่ไปกับการประกาศคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 เรื่องนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ในสมัย พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ในที่สุดกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เรียกว่า "สภาปฏิวัติแห่งชาติ" หรือสื่อมวลชนให้ฉายาว่า "สภาโจ๊ก" ได้จัดประชุมผู้แทนประชาชนทั่วประเทศขึ้นที่โรงแรมเอเซียและโรงแรมรอยแยล เพื่อออกคำสั่งโอนอำนาจจากรัฐสภาไปสู่สภาปฏิวัติแห่งชาติตามขั้นตอนของการปฏิวัติประชาธิปไตยในแนวสันติของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร แต่ก็ถูกจับกุมด้วยข้อหาทำลายความมั่นคงแห่งชาติ รวม 14 คน จนถึงวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายกฟ้องคดีสภาปฏิวัติแห่งชาติตามศาลชั้นต้น เป็นอันว่าคดีถึงที่สุดพร้อมกับการยุติบทบาททางการเมืองอย่างนิรันดรของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เมื่อได้ถึงแก่กรรมหลังจากนั้นไม่นานนักคือ วันที่ 25 ธันวาคม 2537

จากการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรทั้งโดยการปิดลับและเปิดเผยมาอย่างยาวนานในกลุ่มประชาชนทุกระดับชั้นของสังคมไทยนั้น การเข้าไปมีส่วนในการให้ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองและการให้ความรู้เกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ในลักษณะ "รู้เขา รู้เรา" เพื่อให้การต่อสู้กับ พคท. มีความได้เปรียบและสามารถมีชัยชนะได้นั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการได้รู้จักกับ พล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ เพราะในอดีตการต่อสู้ของกองทัพกับ พคท. นั้นมักเป็นการต่อสู้ที่ใช้กำลังทหารในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เป็นหลัก แต่เมื่อ พล.อ. สายหยุด เกิดผล ได้เป็นเจ้ากรมยุทธการทหารบก และได้จัดตั้งกองอำนวยการป้องกันปราบปรามคอมมิวนิสต์ (กอ.ปค.) ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ในเดือนธันวาคม 2508 โดยให้ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และทหาร (เรียกย่อว่า พตท.) ได้ประชุม เพื่อกำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พร้อมกับข้อสรุปที่ว่า การก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์หรือ พตท. นั้น เป็นปัญหาทางการเมืองและสังคมมากกว่าปัญหาทางการทหาร ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ยุทธวิธี "การเมืองนำการทหาร" โดยเริ่มแรกจำเป็นต้องรู้เขา" กล่าวคือ ต้องรู้ว่า พตท. มีแนวความคิด แผนการและวิธีการเป็นอย่างไร หลังจากนั้นจึงจะแก้ไขปัญหาเพื่อการเอาชนะ พตท. ให้ได้¹² และด้วยเหตุนี้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จึงได้รับการเชิญชวนจาก พล.อ.สายหยุด เกิดผล ให้ไปช่วยให้การศึกษาแก่เจ้าหน้าที่ กอ.รมน. โดยเฉพาะนายทหารให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้องในแนวคิดของฝ่ายคอมมิวนิสต์ซึ่งใช้แนวทาง "ประชาธิปไตย" และ "จักรวรรดินิยม" เป็นเงื่อนไขหลักในการต่อสู้ทางการเมืองและเมื่อโอกาสได้เปิดกว้างสำหรับการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ การเรียนรู้เรื่องคอมมิวนิสต์ ทำให้ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งรับราชการทหารในกองทัพบกที่เกี่ยวข้องกับงานด้านยุทธการ และเสนาธิการเป็นหลักมีโอกาสนิยมแนวคิดหรือรู้จักกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร โดยเฉพาะจากคำสัมภาษณ์พิเศษของศาสตราจารย์พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดมากคนหนึ่งกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 จนถึงวันที่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ถึงแก่กรรม ดังนั้น แนวความคิดจึงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีจุดยืนตรงกันตามที่ได้ให้คำสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

"ผมเริ่มต้นที่พบอาจารย์ประเสริฐ ใจหนึ่งก็อยากรู้จักกับท่านอีก ใจหนึ่งผมก็มีปัญหาทางครอบครัวผมมีลูกถึง 6 คนนะครับ ต้นเข้าต้องเอาลูกไปโรงเรียน แล้วส่งภรรยาไปทำงานที่ท่าช้าง

¹² หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า (25)

แล้วตอนเย็นไปรับลูกและภรรยากลับบ้าน แล้วผมยังคงยจัดสรรที่ดิน ต้องพ่อนที่ดินที่บ้าน ที่อยู่ทุกวันนี้ ผมจับเสียมมือเปล่า งานนายร้อยก็มี งานบ้าน งานเลี้ยงลูกและงานเรียนหนังสือ ผมระบายกับอาจารย์ประเสริฐ ผมจะเอาเวลาไหนมา ผมเป็นลูกชายคนเดียวในบ้าน และที่ตรงนี้เปลี่ยวมาก ผมทั้งบ้านไม่ได้ อาจารย์ประเสริฐบอกว่ายังไงรู้ใหม่ ทุกคนเป็นอย่างนี้ ในเมื่อเวลาเราเสียสละอุทิศตนแล้วเพื่อ ครอบครัว เพื่อลูก เมียทำไมเราไม่เสียสละเพื่อบ้านเมืองบ้าง พอสองทุ่ม สองทุ่มครึ่ง ผมจัดการงานในบ้านเสร็จ ผมไปบ้านอาจารย์ประเสริฐ ทำแบบนี่หนึ่งกลับถึงบ้าน แล้วตีห้าไปเรียนหนังสือกับท่านอย่างนี้ทุกวัน ๆ เป็นเดือน เป็นปี ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระขึ้นมาอีก แต่ภาระนี้ได้ลดลงไป ๆ เพราะครอบครัวดีขึ้นแล้วโดยเฉพาะลูก ๆ โทหมดแล้ว"

พร้อมกับการยืนยันในแนวความคิดที่ตรงกับประเสริฐ ทริพย์สุนทรอีกว่า

"ผมไปเรียนกับอาจารย์เสริฐนั้น ผมเข้าใจเร็ว เพราะผมมีพื้นฐานอยู่แล้ว การทหารผมก็มาเรียนที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า การรัฐศาสตร์ก็มาเรียนอยู่ที่ธรรมศาสตร์อยู่หลายปี และเมื่อจบปริญญาโทปี 2504 จึงสอนอยู่ที่ธรรมศาสตร์มาตลอด"

และจากความเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองให้กับผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ. ซึ่งขณะนั้นคือ พล.อ.บุญชัย บำรุงพงศ์) และเป็นอาจารย์สอนอยู่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร.) ด้วยจึงได้มีโอกาสสอน พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ขณะเป็นนักเรียนนายร้อยชั้น 5 โดยสอนวิชาทหารปืนใหญ่ แต่อีก 5 ปี ต่อมาได้สอนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและครั้งที่ได้สัมผัสกับ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นยังมีศเป็นพันเอก แต่มีความสัมพันธ์กันนานที่สุดจนเหมือนพี่กับน้องทอดคอไปกินอาหารด้วยกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและถ่ายทอดความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

จนความคิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องลัทธิประชาธิปไตยแล้วไปก่อตั้งเป็นกลุ่มทหารประชาธิปไตย ดังข้อความที่ให้สัมภาษณ์ว่า

"...เมื่อ พล.อ. เสริม ฌ.นคร ได้เป็น ผบ.ทบ. กลุ่มทหารประชาธิปไตยก็ได้เกิดขึ้น ซึ่งผมได้ตั้งชื่อเองว่า "ทหารประชาธิปไตย" มีนายทหารหลายคน เช่น พล.ต.ระวี วันเพ็ญ พล.ต.ชวลิต ยงใจยุทธ พ.อ.ประสิทธิ์ นวาวีตร, พ.ท. จำลอง ศรีเมือง (เข้าร่วมบ้างบางโอกาส) พ.อ.ทรงศักดิ์ สุยานนท์ รอ. สมชาย วิรุฬผล พ.อ. มานะ เกษรศิริ พ.อ. สุปรรณแสงพันธ์ เท่าที่จำได้เพื่อศึกษาทบทวนสถานการณ์ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา..."¹³

เพราะฉะนั้นการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ จึงเริ่มมาจากการเข้าไปสังกัดในสำนักลัทธิประชาธิปไตยที่มี ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นแม่แบบของแนวความคิดเรื่องลัทธิประชาธิปไตย โดยผ่านทาง ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ุ ผสมผสานกับความต้องการที่จะเอาชนะ พคท. จึงร่วมกันผลักดันออกมาเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 เรื่องนโยบายในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ซึ่งต่อมา พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ก็กล่าวยอมรับอย่างชัดเจนว่า เป็นผู้ร่างมากับมือตัวเอง ดังคำพูดที่ได้กล่าวในการบรรยายเรื่อง ความมั่นคงแห่งชาติให้กับสมาชิกสมาคมจัดการธุรกิจ แห่งประเทศไทย ในช่วงเดือนเมษายน 2526 ตอนหนึ่งว่า "ผมได้ร่างมากับมือของผมเองทุกตัวอักษร... และคำสั่งดังกล่าวนี้ซึ่งร่างด้วยลายมือที่ชุกชุกขุขุยังถูกเก็บไว้" โดยมี พ.อ.สมพงษ์ ใหม่วิจิตร ซึ่งเป็นหัวหน้าสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมยืนยันอีกครั้งว่า พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ร่าง

¹³ คำให้สัมภาษณ์ของศาสตราจารย์ พ.อ. (พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ุ (ภาคผนวก)

ตั้งแต่สมัยเป็นหัวหน้ากองในกรมยุทธการทหารบก¹⁴ (รับตำแหน่งหัวหน้ากองกรมยุทธการทหารบก 9 สิงหาคม 2514) ขณะเดียวกันศาสตราจารย์ พ.อ. (พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ ได้ให้คำสัมภาษณ์กับผู้วิจัย (ดูรายละเอียดภาคผนวก) ด้วยว่า "...การต่อสู้ทางการเมืองต้องต่อสู้กับคอมมิวนิสต์อย่างรอบด้านเข้าใจแจ่มแจ้ง ต้องรู้เขา รู้เรา จึงกำหนดยุทธศาสตร์ว่าจะต้องสู้อย่างไร และก็ออกมาเป็นคำสั่งที่ 66/2523 ซึ่งเป็นผลของการศึกษาของกลุ่มทหารประชาธิปไตย" ดังนั้นคำสั่งที่ 66/2523 จึงเป็นผลงานที่มาจากการผลักดันของกลุ่มทหารประชาธิปไตย โดยต้องมีนายทหารคนหนึ่งคนใดในกลุ่มทหารประชาธิปไตยเป็นผู้ร่างคำสั่งนั้น แต่เนื่องจากแนวความคิดของทหารประชาธิปไตยมาจากแม่แบบแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ในเรื่องลัทธิประชาธิปไตยจึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญว่าใครคือผู้ร่างคำสั่งนั้น

บทบาทต่อมาในทางการเมืองของพล.อ.ชวติ ยงใจยุทธ ส่วนมากจะให้ความสำคัญในด้านการสร้างพลังกดดันทางการเมืองต่อรัฐบาลโดยอ้างคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ซึ่งเป็นนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ เพราะเชื่อว่าการจะเอาชนะคอมมิวนิสต์ได้นั้น จะต้องสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทย แต่ทุกวันนี้ประเทศไทยปกครองด้วยลัทธิเผด็จการ อำนาจอธิปไตยมิได้เป็นของปวงชนแต่เป็นของนายทุนที่เป็นนักการเมืองซึ่งใช้อิทธิพลทางการเมืองซื้อเสียงเข้ามาในรัฐสภาแล้วแสวงหาผลประโยชน์ หรือไม่ก็จะปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจ อำนาจอธิปไตยจึงมิใช่เป็นของคนส่วนมากตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่อำนาจอธิปไตยเป็นของชนส่วนน้อยจึงเป็นเผด็จการ ดังนั้นข้าราชการหรือทหารจำเป็นต้องเข้ามายุ่งเกี่ยวทางการเมืองเพื่อ

¹⁴ บุญกลม ดงบังสถานและคณะ, **ชีวิตและผลงานพลเอกชวติ ยงใจยุทธ ขงบังแห่งกองทัพบก**, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
หน้า 64-65.

ต้องการสร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง ด้วยการขยายอำนาจอธิปไตยให้เป็นของ
 ปวงชน หรือของคนส่วนมากอย่างสมบูรณ์ ขณะเดียวกันจะเป็นการช่วยลดเงื่อนไข
 ที่จะทำให้เกิดคอมมิวนิสต์หรือพคท. เจริญเติบโต เพราะการเจริญเติบโตของพคท.
 นั้นมาจากการใช้ปัญหาของความไม่เป็นธรรมในสังคมที่เกิดจากการปกครองที่เป็น
 ระบอบเผด็จการ ปลุกระดมประชาชนให้เป็นพวก หรือเป็นแนวร่วมจนมีพลัง
 มวลชนมากพอที่จะลุกฮือขึ้นโค่นล้มการปกครองเปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นแบบ
 เผด็จการทางชนชั้นตามลัทธิคอมมิวนิสต์ เพราะฉะนั้นคำพูดของ พล.อ. ชวลิต
 ยงใจยุทธ ที่ได้สร้างพลังกดดันต่อรัฐบาลในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น จึงเป็นทั้งที่
 สนใจฮือฮา และหวาดวิตกต่อประชาชนทั่วไป หลายครั้ง หลายครา เป็นต้นว่า
 คำกล่าวต่อที่ประชุมนักวิชาการในการสัมมนาทางวิชาการหลักสูตรศิลปศาสตรศาสตร
 ทหาร ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จ.นครนายก เมื่อวันที่ 24
 มกราคม 2530 "...ทหารอย่างไรก็ต้องยุ่งเกี่ยวกับการเมือง...ผมไม่เคย
 ปฏิเสธว่าผมจะไม่ปฏิวัติโดยเด็ดขาด แต่ถ้าผมจะปฏิวัติ ผมจะขออนุญาตต่อ
 ประชาชนเสียก่อน"¹⁵ หรือจากคำบรรยายให้นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
 เรื่องระบบการเมืองของไทยฝั่ง เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2530 ความตอนหนึ่ง
 ว่า

"...การแก้ปัญหาด้านการเมืองของเรานั้น ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ
 สำเร็จอยู่ทุกวันนี้หลักเลียงไม่พ้นจะต้องใช้อำนาจ ไม่มีทางที่
 ท่านจะแก้โดยไม่ใช้อำนาจ อำนาจเป็นสิ่งที่จำเป็นในการแก้ไข
เราจะสร้างอะไรก็ต้องใช้อำนาจ.....เพราะฉะนั้นการ
 เปลี่ยนแปลงโดยไม่ใช้อำนาจจึงทำได้ยากมาก...ผู้ที่จะเปลี่ยน
 ได้ดีที่สุดคือใคร? ก็คือผู้ที่มีอำนาจสูงสุด ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดคือ

¹⁵ ประโยชน์ มั่นคงดี, พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ขงเบ้งผู้พิชิตคอมมิวนิสต์,
 กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์ 2531. หน้า 103

ใคร? คือรัฐบาล ถ้ารัฐบาลไม่ทำก็ไม่มีทางยากที่สุด... ในขณะนี้ ระบบการเมืองเป็นระบบที่มีอันตรายอย่างที่สุด เราดูที่ไหน? เราดูที่สภาซึ่งเป็นหัวใจ ดูที่รัฐบาล ดูที่พรรคการเมืองซึ่งเป็นโครงสร้างที่สำคัญ เราดูที่นักการเมืองซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญ เราดูที่กลุ่ม Pressure Group กลุ่ม Interest Group หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นหลักสำคัญแล้ว น่าเป็นห่วงทั้งสิ้น... ทุกคนคงจะต้องเห็นพ้องว่าน่าจะมีการเปลี่ยนแปลง... ในเมื่อรัฐบาลกำลังเผชิญปัญหา ไม่ใช่เฉพาะรัฐบาลนี้ รัฐบาลไหนก็ได้ รัฐบาลนั้นคือใครก็ได้ที่มาเป็นรัฐบาล กำลังเผชิญปัญหาย่อมมากมายนั้น เพราะว่า ขาดอำนาจบริหารที่เข้มแข็ง ที่เรียกว่า Strong Executive ควรทำให้มันเป็น Strong Executive วิธีที่จะทำให้เกิด Strong Executive ก็เป็นอย่างที่ผมพูด คงจะจำได้ว่าผมพูดอยู่มี 2 แนวทาง พูดง่าย ๆ ว่าผ่านพรรคการเมืองกับผ่านการปฏิบัติตนเอง"¹⁶

นอกจากนั้นในคำบรรยายสรุปประเมินผลการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ประจำปี 2531 ในฐานะรองผู้อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2531 ณ หอประชุม หมายเลข 4 กรป.กลาง สนามเสือป่า พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้สรุปความคำว่า แนวร่วมของคอมมิวนิสต์ตอนหนึ่งว่า

"...แนวร่วมของคอมมิวนิสต์แบ่งออกกว้าง ๆ ได้ 2 ประเภท คือ แนวร่วมทางตรงและแนวร่วมมุกกลับ... แนวร่วมทางตรง หมายถึง นายทุนหรือผู้กดขี่ขูดรีดที่ร่วมมือกับคอมมิวนิสต์โดยตรง หรือรู้ว่าการกระทำของตนนั้น เป็นการสนับสนุนคอมมิวนิสต์...

¹⁶ ประโยชน์ มั่นคงดี, เรื่องเดียวกัน, หน้า 121-123.

แนวร่วมมวมกลับ หมายถึง นายทุน หรือผู้กดขี่ขูดรีดที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองรื้อถอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน...พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ถือว่าแนวร่วมมวมกลับมีความสำคัญกว่าแนวร่วมทางตรง เพราะเป็นตัวสร้างเงื่อนไขสงครามที่ช่วยให้กองกำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์ เข้มแข็งขึ้น หากรัฐบาลไม่สามารถขจัดอิทธิพลอำนาจมืดของแนวร่วมได้ การดำเนินงานในยุคศาสตร์ขั้นต่อไปย่อมยากที่จะประสบผลสำเร็จ... เมื่อเป็นเช่นนี้จะให้กองทัพแยกตัวไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผูกพันกับการเมือง และการบริหารปกครองของประเทศได้อย่างไร..."¹⁷

จากบทบาทในทางการเมืองของพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธนั้น จะพบว่า ความเข้มข้นของการกดดันทางการเมือง กับการเจริญเติบโตในตำแหน่งราชการทหารในกองทัพบก (ดูรายละเอียดภาคผนวก) โดยเฉพาะการเป็นนายทหารคนสนิทรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์) ในปี พ.ศ. 2522 เป็นเจ้ากรมยุทธการทหารบกในปี พ.ศ. 2523 เป็นผู้ช่วยเสนาธิการทหารบกฝ่ายยุทธการในปี พ.ศ. 2525 เป็นเสนาธิการทหารบกในปี พ.ศ. 2528 เป็นผู้บัญชาการทหารบก (ผบ.ทบ.) ในปี พ.ศ. 2529 และเป็น ผบ.ทบ. และรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุดในปี พ.ศ. 2530 โดยเริ่มต้นจากความพยายามผลักดันให้รัฐบาลออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 เพื่อใช้เป็นนโยบายระดับชาติในการต่อสู้กับ พคท. หลังจากนั้นได้พยายามแสดงบทบาทเป็น "กาวใจ" ของกองทัพเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ทางการเมืองให้กับรัฐบาล โดยเฉพาะสมัยของ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันได้กำหนดแนวทางในการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ที่ถูกต้องให้กับกองทัพต่าง ๆ

¹⁷ บุญกลม ดงบังสสถานและคณะ, เรื่องเดิม. หน้า 76-78

อย่าง เป็นระบบ จนได้รับฉายาจากสื่อมวลชนและประชาชนในระยษนั้นว่า เป็น "ขงเบ้งแห่งกองทัพ" นอกจากนั้นการแสดงทัศนะทางการเมืองอย่างชัดเจน ตรงไป ตรงมา แม้จะสร้างความสับสนและหวาดระแวงต่อกลุ่มบุคคลบางกลุ่มในสังคมไทย แต่ก็ยังมีกลุ่มคนอีกหลายกลุ่มที่อยู่ในสำนักประชาธิปไตย กับประชาชนที่สนใจทั่วไป เชื่อ เช่นนั้น หากเพียงแต่การพิสูจน์แนวความคิดและการกระทำดังกล่าวออกมาให้ชัดเจน อย่างไรก็ตามบทบาทของพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ในทางการเมือง โดยเฉพาะความพยายามที่จะสร้างประชาธิปไตยในแนวลัทธิประชาธิปไตยค่อย ๆ จางหายไปพร้อมกับการหลุดพ้นจากตำแหน่งราชการในกองทัพและแม้จะมีตำแหน่งในทางการเมือง เป็นรัฐมนตรี เป็นรองนายกรัฐมนตรีเข้ามาแทนที่ บทบาทที่เด่นชัดต่อความพยายามที่จะสร้างประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ให้กับสังคมไทยดังเช่นแต่ก่อนนั้นดูเหมือนจะเงียบหายลงไปด้วย

องค์กรทางการเมืองหรือกลุ่มทางการเมืองกับความสัมพันธ์กับ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

แนวความคิดเรื่องลัทธิประชาธิปไตยของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้น ไม่เป็นแต่เพียงแนวความคิดเหมือนกับนักวิชาการในสถาบันการศึกษา หรือองค์กรอื่น ๆ โดยทั่วไปซึ่งเป็นเพียงตัวหนังสือที่บันทึกไว้สำหรับการอ่าน การเรียนรู้ในการเสริมสร้างสติปัญญาหรือข้อคิดในทางการเมืองเท่านั้น หากแต่เป็นแนวความคิดที่เป็นลักษณะของอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีชีวิต มีจิตวิญญาณ มีพลัง มีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์ของประเทศอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการถ่ายทอดแนวความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งและจากหลาย ๆ คนรวมตัวก่อตั้งเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นสหภาพ และเป็นพรรค พร้อมกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน และสอดคล้องซึ่งกันและกันซึ่งลักษณะดังกล่าวก็คือ "การจัดตั้ง" หรือเป็น "มวลชนจัดตั้ง" หรือ "เป็นองค์กรที่มีการจัดตั้ง" เพราะบุคคลส่วนมากในองค์กรนั้นจะมีความศรัทธาและเชื่อมั่นต่ออุดมการณ์ที่ชัดเจน มีระเบียบ มีวินัย มีการต่อสู้ที่ยืนหยัด จุดยืนที่มั่นคง มีความ

เสียสละเพื่อส่วนรวมสูง แต่ในลักษณะการจัดตั้งของบุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กร
มวลชนดังกล่าวนี้ในอนาคตจะได้หลายรูปแบบ กล่าวคือ เปิดเผย และไม่เปิดเผยต่อ
สาธารณชน หรือบางคนอาจจะทำหน้าที่ 2 สถานะในเวลาเดียวกัน โดยหน้าที่
หนึ่งเปิดเผยให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รู้จัก และเข้ามาสัมผัสแนวความคิดและร่วม
ต่อสู้ในนามองค์กรนั้นได้อย่างเสรี แต่อีกสถานะหนึ่งอาจปิดลับสถานะส่วนลึกที่แท้
จริงเพื่อการคัดเลือกคุณภาพของคนเข้าไปสู่ความรับผิดชอบ และการต่อสู้เสียสละ
ตามอุดมการณ์นั้นให้เข้มข้นยิ่งขึ้น ดังข้อสังเกตจากคำสัมภาษณ์ของ ศ.พ.อ.
(พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ ความตอนหนึ่งว่า

"...มาถึงปีนี้ (2539) ที่เราได้ศึกษาและร่วมต่อสู้กันมา 21 ปี
แล้ว และ 21 ปีที่ผ่านมาได้หล່หลอมมากขึ้นจนเข้มข้น คนที่
ออกไปก็ไม่เข้มข้นเพราะไม่ได้ประโยชน์ในการเลื่อนขั้น เลื่อน
ตำแหน่ง ได้ยศฐาบรรดาศักดิ์ บางคนมาหาข่าวให้เจ้านายบ้าง"
หรือกรณีการเปิดกว้างให้ประชาชนโดยทั่วไปได้มีโอกาสเข้าไป
สัมผัสวิถีประชาธิปไตย ก็ยังกล่าวชักชวนได้อย่างเปิดเผยว่า
"ใครที่มึ่ความคิดเป็นประชาธิปไตยก็เข้าไปสำนักประชาธิปไตย
เราได้ เราไม่มีสำนัก แต่เราแปรเปลี่ยนสถานที่คุยไปเรื่อย ๆ
แต่บ้านผมเป็นส่วนใหญ่ บ้านผมเป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ
นักการเมืองพลังใหม่เป็นประจำ" ส่วนกลุ่มที่มีแนวความคิดชัดเจน
เจนนั้น ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ ได้เปิดเผยว่า

"...เป็นกลุ่มทหารประชาธิปไตยจะมีแนวทางที่ชัดเจน ความคิด
ที่ชัดเจน จิตใจที่หนักแน่น และพล.อ.ชวลิต ก็หนึ่งในนั้นด้วย
แต่ท่านอาจจะไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะทำเรื่องนี้ได้ ซึ่งอาจจะ
ติดขัดในเรื่องใด เรื่องหนึ่งก็ได้...ส่วนบุคคลอื่น ๆ ที่มีความ

เข้มขัน เข้มแข็งในเรื่องลัทธิประชาธิปไตยก็มี พล.ท. ประเสริฐ

นวาวัตร พล.ต. ระวี วันเพ็ญ พล.อ.มานะ เกษรศิริ..."¹⁸

เพราะฉะนั้นการทำงานของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตยซึ่งประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นแม่แบบแนวความคิด เชื่อได้ว่าต้องมีลักษณะของ "การจัดตั้งมวลชน" มีการจัดองค์การทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยที่ไม่แตกต่างไปจาก พคท. มากนัก ทั้งนี้เพราะประเสริฐ ทรัพย์สุนทร อดีตเคยเป็นคณะกรรมการกลางพคท. ขณะเดียวกันยังมีโอกาสไปศึกษาลัทธิคอมมิวนิสต์ ไปดูงานในประเทศคอมมิวนิสต์มาแล้วย่อมก่อให้เกิดแนวความคิดในการทำงานมวลชน การจัดตั้งมวลชน ตลอดจนจนประสบการณ์การบริหารงานองค์การมวลชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ย่อมมีอาจจะทั้งการกระทำดังกล่าวได้ นอกจากนั้น หากศึกษางานแบบใต้ดิน ซึ่ง พคท. ใช้ยุทธวิธีที่เรียกว่า "ซิมลิก" ซึ่งหมายถึงการส่งผู้ปฏิบัติงานเข้าไปฝังตัวอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมาย โดยไปเป็นคนกลุ่มนั้นจริง ๆ เช่นไปเป็นนักศึกษา กรรมการ แล้วหาเงื่อนไขและโอกาสทำการปลุกกระดมจัดตั้งต่อไป ยุทธวิธีซิมลิกนี้ ไม่ใช่เป็นยุทธวิธีใหม่ แต่เป็นยุทธวิธีที่ พคท. ใช้มาเป็นเวลา 30 กว่าปีแล้ว¹⁹ ปัจจุบันก็ยังใช้อยู่ และก็ยังใช้ได้ผลสำหรับในเมือง แต่ไม่ได้หมายความว่า ประเสริฐ ทรัพย์สุนทรจะมีแนวความคิดลัทธิคอมมิวนิสต์ เช่นเดียวกับลักษณะของการจัดองค์การมวลชน เพราะยุทธวิธีซิมลิก ระบบการจัดตั้งมวลชนหรือวิธีการอื่น ๆ ของ พคท. ไม่จำเป็นจะต้องใช้กับอุดมการณ์ที่เป็นคอมมิวนิสต์หรือการจ้ององค์การของกลุ่มที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์เสมอไป แต่อาจจะนำไปปรับใช้กับกลุ่มคนที่มีแนวความคิดแบบประชาธิปไตย หรือกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย หรือเผด็จการแบบอื่นก็อาจเป็นได้ ดัง

¹⁸ คำให้สัมภาษณ์ของศาสตราจารย์ พ.อ. (พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ (ภาคผนวก).

¹⁹ วฤทธิ ชินสาย และคณะ, พ.ค.ท.วันนี้, กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2523. หน้า 327-328.

คำบรรยายของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ที่แสดงต่อนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2530 ว่า

"...ผมจึงอยากที่จะให้พวกเราได้ทราบความจริง อำนาจมาจากกำลัง...คนเราจึงแสวงหากำลังกันเพื่อจะเป็นอำนาจในการต่อรองหรืออำนาจในการที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง...ถ้าจะให้มีความอำนาจต้องมีการ "จัดตั้ง" ต้องมีการจัดทุกสิ่งทุกอย่างให้ดีเวลานี้เราไม่มีการจัดตั้ง เรามีความแตกแยกมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านความคิด ทางด้านกำลังสมอง องค์กรและอื่น ๆ คนที่เป็นผู้ปฏิบัติ ทั้งนักวิชาการ สาขาต่าง ๆ กิติ หรือข้าราชการ ไม่ว่าพลเรือน ทหารกิติเกิดความแตกแยกสลับสับสนกันไปหมดทุกอย่าง...ส่วนมากก็มักจะไปมองกันว่า อีกฝ่ายเป็นฝ่ายทำลายประชาธิปไตย ฉันเป็นฝ่ายรักษาประชาธิปไตย...การที่ไม่มีเอกภาพทางความคิดที่แน่นอนก็เพราะวันๆ หนึ่งไม่ได้คิดที่จะมาร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา คิดว่าคนอื่นผิด ตนเองถูกต้องตลอดเวลา นี่คือปัญหาในเรื่องของการจัดตั้ง หรือ organize องค์กรที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีการจัดตั้ง ผู้ริเริ่มต้องมีผู้ร่วมมือต้องมีอะไรต่าง ๆ แบบเดียวกับการสร้างพรรคการเมืองอันนี้คือหัวใจ..."²⁰

จากแนวความคิดเรื่องลัทธิประชาธิปไตย นำไปสู่การจัดตั้งองค์กรทางการเมืองในรูปแบบของกลุ่ม ชมรม พรรคการเมือง หรือองค์กรที่ใช้ชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นนั้น นับตั้งแต่การก่อตั้งกลุ่มทหารประชาธิปไตย ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นหรือกลุ่มแรกที่ขยายแนวความคิดในเรื่องลัทธิประชาธิปไตย จนอาจเรียกได้ว่าเป็นหน่อของลัทธิประชาธิปไตย ตั้งแต่ปี 2520 แล้วนั้น ได้นำไปสู่การจัดตั้งกลุ่ม องค์กร

²⁰ ประโยชน์ มั่นคงดี, เรื่องเดิม, หน้า 255-256.

กรอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นต้นว่า การได้รู้จักกับนายอาหมัด ขามเทศทอง ซึ่งเป็นผู้นำสหภาพแรงงานที่สำคัญคนหนึ่งของไทยกับ ศ.พ.อ.ชวติ พิสุทธิพันธ์ ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความชัดเจน และยืนหยัดในลัทธิประชาธิปไตย ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในระหว่างการชุมนุมกรรมกรที่สวนลุมพินี ในเดือนกันยายน 2518 นั้น ได้นำไปสู่การร่วมในกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย ตลอดจนการเผยแพร่แนวความคิดไปยังกลุ่มกรรมกร สหภาพแรงงานในองค์กรธุรกิจเอกชน และรัฐวิสาหกิจอย่างกว้างขวาง เป็นต้นว่า นายสวัสดิ์ ลูกโอด ผู้นำกรรมกรของสหภาพแรงงาน ได้เป็นกำลังสำคัญในการจัดตั้งพรรคปวงชนชาวไทยโดยให้ร้อยเอกสมหวัง สารสาส เป็นหัวหน้าพรรค นอกจากนั้นได้ประสานความคิดกับบุคคลสำคัญของพรรคการเมืองที่ก้าวหน้า เช่น พรรคพลังใหม่ และพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย บางส่วนของพรรคประชาธิปไตย และบางส่วนของพรรคกิจสังคม กลุ่มกรรมกรภายใต้การนำของนายอาหมัด ขามเทศทอง และนายสวัสดิ์ ลูกโอด กับกลุ่มปัญญาชนของนายสมบัติ ชำรงชัยวงศ์ อดีตเลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และนายสมพงษ์ สระกวี อดีตผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมกลุ่มพัฒนา มาเป็น "ชมรมประชาธิปไตยแห่งชาติ" หรือที่รู้จักในนามของ "กลุ่มติ๊กโซคชัย" ส่วนการเคลื่อนไหวในด้านนักรการเมือง²¹ นักวิชาการ พล.ต. ระวี วันเพ็ญ ได้มีบทบาทสำคัญในการทำงาน ความคิด กับบรรดา ส.ส. ทั้งหลายที่เป็นผู้ถืออำนาจนิติบัญญัติ...หนึ่งในสามของอำนาจธิปไตย... ขณะเดียวกันก็ขยายวงออกไปสู่บุคคลที่ไม่ใช่ ส.ส. ด้วย โดยมีทั้งนักวิชาการ ผู้นำกรรมกร ข้าราชการระดับนำ เป็นต้นว่า ดร.อภิรมย์ ณ.นคร (อธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง) ดร.ธรรมบุญ โสภารัตน์ (คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง) สนั่น วงศ์สุธี สวัสดิ์ ลูกโอด อาหมัด ขามเทศทอง วิเชียร ศรีวิเชียร...โดยมีการประชุมร่วมถกปัญหากันทุกปลายเดือนจนเป็นข่าวกระจายไปสู่สาธารณะในนาม

²¹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, เรื่องเดิม, หน้า 180, 176.

"กลุ่มส่งเสริมประชาธิปไตย"²² หรือกรณีการก่อตั้งพรรคแรงงานประชาธิปไตย ในบทนำของนิตยสารตะวันใหม่ ได้อธิบายว่า พรรคแรงงานประชาธิปไตย ต่อเนื่องมาจากพรรคแรงงาน ซึ่งจดทะเบียนเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2517 ดังนั้นอุดมการณ์ นโยบาย และอุดมคติของชาติจึงเหมือนกัน ขณะเดียวกันยังพ้องกันกับกลุ่มทหารประชาธิปไตยและคำสั่งที่ 66/2523 ที่เป็นอย่างนั้น เพราะได้พัฒนามาจากการเคลื่อนไหวของกรรมกร เป็นเวลายาวนาน แล้วได้สรุปเป็นนโยบายของศูนย์กรรมกรแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2512 และต่อมาสรุปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของชาติ ตามผลสรุปของการสัมมนาผู้แทนกรรมกรทั่วประเทศที่ลุมพินี-สถาน เมื่อ พ.ศ. 2518 ดังนั้นพรรคแรงงานประชาธิปไตย จึงเป็นพรรคของประชาชนหรือพรรคของกรรมกร เพราะมีประชาชนที่ใช้แรงงานคือกรรมกรและเกษตรกรเป็นรากฐาน โดยมีนายเสรี สุชาติประคัลภ์ เป็นหัวหน้าพรรค²³

นอกจากนั้นบุคคลสำคัญในสำนักประชาธิปไตย ได้ไปก่อตั้งกลุ่มต่าง ๆ อีกมากมาย เป็นต้นว่าขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ โดยมีนายสมบัติ อารัง-ัญญวงศ์ ผู้ประสานงาน นายสวัสดิ์ ลูกโตด และนายสนั่น สันติยา ผู้ช่วยผู้ประสาน²⁴ หรือการตั้งกลุ่ม "ขบวนการประชาชนสนับสนุนการปฏิวัตินำโดย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ" โดยมีนายถาวร คะโยธา อดีต ส.ส. กาศสินธุ์ เป็นประธานขบวนการเพื่อออกมาคัดค้านคำประกาศของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่ประกาศกลางสนามหลวงว่า "กูไม่กลัวมึง" เลขที่เท่าไร เท่าไร กูจะทำลายให้หมด" และพยายามทำลายพลเอกชวลิตผู้เป็นหลักในการยึดถือปฏิบัติ

²² นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 157 วันจันทร์ที่ 23 มีนาคม 2524, หน้า 13-14

²³ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 184 วันจันทร์ที่ 28 กันยายน 2524, หน้า 6-9

²⁴ นิตยสารตะวันใหม่, ปีที่ 4 ฉบับที่ 171 29 มิถุนายน 2524 หน้า 3-4

นโยบาย 66/2525 โดยอ้างว่าจะนำสภาเปรซิเดียมมาใช้ในประเทศไทย ในระหว่างปี 2530²⁵ หรือแม้แต่ "องค์การแรงงานสตรีไทแห่งประเทศไทย" ซึ่งมีนางสาวศุภวรรณ บัวเกลี้ยง เป็นประธาน และแม้จะกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2535 แต่ยอมรับว่าได้ปฏิบัติตามหลักแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรที่ว่า "สามัคคีกรรมกร-นายทุน สร้างประชาธิปไตย" ซึ่งเป็นหลักการอย่างเป็นทางการของลัทธิประชาธิปไตยในระบบทุนนิยม ขณะเดียวกันนายขงยุทธ ติรชัยมงคล คณะกรรมการบริหารบริษัทไทยเกรียง สิ่งทอ จำกัด (มหาชน) ได้ยืนยันว่าเป็นผู้นำนโยบายดังกล่าวไปแก้ปัญหาข้อพิพาทระหว่าง นายทุน-กรรมกรไทยเกรียง จนประสบความสำเร็จอย่างงดงาม²⁶ และสุดท้ายคือกลุ่ม "สภาปฏิวัติแห่งชาติ" หรือสภาโจ๊ก ตามที่สื่อมวลชน และกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเรียกขานก็ออกมาเคลื่อนไหวตามแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร โดยเฉพาะการออกคำสั่งของสภาปฏิวัติแห่งชาติเพื่อการโอนอำนาจจากรัฐสภามาสู่สภาปฏิวัติแห่งชาติจนเป็นเหตุให้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับพวกอีก 14 คน ถูกจับด้วยข้อกล่าวหาทำลายความมั่นคงแห่งชาติ แต่ในที่สุดศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2537

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะพัฒนามาเป็นกลุ่มได้หลากหลายดังที่กล่าวมานั้น ในนิตยสารตะวันใหม่ ได้กล่าวถึงความเป็นมาอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518-2519 ได้มีอดีตกรรมการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย(ศนท.) รุ่น 14 ตุลาคม 2516 ได้จัดให้มีการพบปะกันเป็นครั้งคราวเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง ซึ่ง

²⁵ สาส์นสัมพันธ์ขบวนการประชาชนสนับสนุนการปฏิวัติ นำโดยพลเอกชวลิต จบบที่ 2 ลงชื่อโดย นายถาวร คะโยธา อดีต ส.ส.กาฬสินธุ์ ประธานขบวนการ, 9 เมษายน 2530. (แผ่นปลิว).

²⁶ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรืองเดิม. หน้า (50)

ประกอบด้วยสมบัติ ชำรงธัญญวงศ์ อดีตเลขาธิการศูนย์ฯ ปี พ.ศ. 2516 ซึ่งทอง
โอบาสประวิทย์ อดีต (รักษาการ) เลขาธิการศูนย์ฯ ปี พ.ศ. 2517 (ครึ่งปี)
และนายสมพงษ์ สระกวี อดีตกรรมการกลางศูนย์ฯ และนายกองค์การนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. 2516 ได้เป็นตัวตั้งตัวตีมาร่วมเป็นประจำทุก
เดือน ส่วนที่มาเป็นครั้งคราวก็มีอภัยชนม์ วิชรสินธุ์, บวร ยสินธร, ประจวบ
พยัคฆพันธุ์, คำณูณ สิทธิสมาน, ประยงค์ เต็มชวาลา, วีระ จันทะแจ้, ศานิต
รัตโนภาส ฯลฯ แต่การพูดคุยของ "กลุ่มอดีตกรรมการศูนย์ฯ" แม้จะเปิดกว้างก็
เพียงระยะเวลาหนึ่ง เพราะหลังจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และเหตุการณ์
26 มีนาคม 2520 คนในกลุ่มหลายคนได้เข้าไปร่วมกับ พคท. และอีกหลายคน
ถูกมองว่ามีความสัมพันธ์กับทหาร "กลุ่ม 26 มีนาคม" หรือกบฏ 26 มีนาคม 2520
นั่นเอง

ในช่วงเวลาต่อมา กลุ่มอดีตกรรมการศูนย์ฯ ได้มาฟื้นตัวเริ่มคุยกัน
อย่างเป็นทางการในลักษณะเปิดกว้างเมื่อสถานการณ์บ้านเมืองคลี่คลายในกลางปี
2522 เพราะคนในกลุ่มบางคนออกจากป่าจาก พคท. มาแล้ว (มีบางคนที่ออก
จากป่ามาแต่ยังไม่ดีจาก พคท.) ที่สำคัญคือ สมพงษ์ สระกวี, บุญส่ง ชเลธร,
เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (ยุค ศรีอารียะ) ซึ่งได้พูดคุยกันอยู่ระยะหนึ่งก็ตกลงตั้ง
ชื่อกลุ่มใหม่เป็น "มิตรร่วมสมัย 14 ตุลา" โดยเริ่มเคลื่อนไหวออกสู่สาธารณะ
เป็นครั้งแรกด้วยการไปวางหรีดไว้อาลัยวีรชน 14 ตุลาคม 2516 ที่สี่แยกคอกวัว
ในวันที่ 14 ตุลาคม 2522 ในระยะนั้นนอกจากสมบัติ-สมพงษ์ จะเป็นหลักแล้ว ผู้
ประสานงานที่สำคัญอีกคนหนึ่งก็คือ บวร ยสินธร (อดีตประธานเชียร์, อุปนายก
จุฬา, กรรมการบริหารศูนย์ฯ และบรรณาธิการ "อธิปัตย์" คนที่ 2) ซึ่งทำหน้าที่
เปรียบเสมือนเลขานุการของ ดร.พิจิต รัตตกุล ดังนั้นสถานที่ประชุมของกลุ่มจึง
มักจะเป็นที่บริษัท เขาวราช จำกัด จนอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มมีลักษณะเดินคู่ขนานไป
กับ "กลุ่มประสานความคิดเพื่อสังคม" ที่มี ดร.พิจิต รัตตกุล เป็นแกนนำสำคัญ
ในกลุ่ม แต่กลุ่ม "มิตรร่วมสมัย 14 ตุลา" ได้ยุบตัวเองลงไปในเวลาอันสั้น

เนื่องจากคนในกลุ่มเห็นว่าชื่อของกลุ่มแคบเกินไป และควรจะเปลี่ยนชื่อใหม่ให้สามารถรับคนและระดมคนเข้ามาช่วยกันคิดช่วยกันทำให้มากที่สุด

ดังนั้นกลุ่มไทยสยามฉันทน์ จึงเป็นกลุ่มที่ต่อเนื่องมาจากกลุ่ม "มิตรร่วมสมัย 14 ตุลา" เพียงแต่เปลี่ยนชื่อให้เปิดกว้างขึ้นเท่านั้น ซึ่งในระยะแรกก็ทำ ๆ หยุด ๆ จนกระทั่งประมาณกลางปี 2523 ทางกลุ่มได้ย้ายมาประชุมกันที่ตึกโชคชัย ชั้น 21 อันเป็นบริษัทที่สมบัติ อารังธัญวงศ์ ทำงานประจำอยู่ (อวยชัย วีรธรรม เป็นหุ้นส่วนใหญ่) ด้วยเหตุนี้กลุ่มไทยสยามฉันทน์ สามารถขยายวงพูดคุยกว้างขวาง ออกไปมาก เชิญนักการเมือง ผู้นำนักศึกษา ผู้นำกรรมกร และบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมด้วยเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะที่มา่วมเป็นประจำเกือบทุกครั้งคือ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เจ้าของคอลัมน์ "ลัทธิประชาธิปไตย", ยอดธง ทับทิวไม้ จากนิตยสารรายสัปดาห์ "ไทยนิกร" ประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร, สนั่น สันติยา (ตอนหลังไปก่อตั้ง "พรรคปฏิวัติ" ร่วมกับ อุทัย พิมพ์ใจชน) ไร่นาน อรุณรังษี, วีระ ถนอมเกลี้ยง, สวัสดิ์ ลูกโตด และอาหมัด ชามเทศทอง ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งและรักษาการประธาน "สภาราษฎร" ส่วนในกลุ่มทหารจะมีพันเอก พันโท พันตรี 4-5 คนจากกลุ่ม "ทหารประชาธิปไตย" ผลัดเปลี่ยนกันมาร่วมบ้างเป็นบางครั้ง จนกระทั่งครั้งสุดท้ายของปี 2523 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2523 กลุ่มไทยสยามฉันทน์ก็ได้แปรสภาพมาเป็น "ขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ" โดยมี พล.ต.ระวี วันเพ็ญ เป็นผู้ร่วมกลุ่มที่สำคัญอีกคนหนึ่ง²⁷

จากการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มการเมืองอย่างหลากหลาย นั้นมักจะปรากฏในนิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอยู่เสมอว่า ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง หรือเป็นผู้ชี้แนะและให้การสนับสนุนการเคลื่อนไหว แต่ข้อปฏิเสธนั้น ยืนยันเพียงแต่ว่าไม่ได้เข้าร่วมหรือเป็นสมาชิกของพรรคใด กลุ่ม

²⁷ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 3 ฉบับที่ 149 วันจันทร์ที่ 26 มกราคม 2524. หน้า

ใด และขบวนการใด หากแต่มีความสัมพันธ์กับกลุ่ม พรรค และขบวนการต่าง ๆ
จริง โดยได้เขียนอธิบายลงในนิตยสารตะวันใหม่ ว่า

"...ตั้งแต่พรรคคอมมิวนิสต์ตัดชื่อผมออกจากพรรค ผมพิจารณา
เห็นว่า ได้สังกัดพรรค กลุ่มและขบวนการต่าง ๆ มาพอสมควร
แล้ว จึงยุติการเข้าสังกัด เว้นแต่เข้าเป็นสมาชิกพรรคแรงงาน
เพียงครั้งเดียวด้วยความจำเป็นเพราะกฎหมายพรรคการเมือง
บังคับให้ผู้สมัคร ส.ส. ต้องสังกัดพรรค แต่การที่ผมมีความ
สัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม หรือขบวนการต่าง ๆ นั้นมักจะถูกเข้าใจ
ผิดว่าสังกัดพรรค กลุ่ม หรือขบวนการเหล่านั้น เช่น เมื่อผม
มีความสัมพันธ์กับพรรคสหประชาไทย มีผู้เข้าใจผิดว่าผมเป็น
สมาชิกของพรรคนั้น และสมาชิกส่วนหนึ่งไม่พอใจต้องการจะให้
พรรคไล่ผมออก แต่ไม่มีการไล่ออกเพราะปรากฏตามทะเบียน
พรรคว่า ผมไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคสหประชาไทยผมมีแต่ความ
สัมพันธ์กับพรรคสหประชาไทยเท่านั้น
เวลานี้ความสัมพันธ์ที่ผมมีต่อพรรค กลุ่ม และขบวนการต่าง ๆ
มีลักษณะอย่างเดียวกับความสัมพันธ์ที่ผมมีต่อพรรคสหประชาไทย
และกลุ่ม และขบวนการต่าง ๆ ในสมัยนั้น เหตุที่ผมมีความ
สัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม และขบวนการก็เพราะผมมีการศึกษาและ
ประสบการณ์ในลัทธิการเมืองมาบ้าง เช่น ลัทธิประชาธิปไตย
ลัทธิสังคมนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ ผู้สนใจการเมืองจึงต้องการคำ
อธิบายในลัทธินั้น ๆ จากผมและผมเองก็ต้องการอธิบายแก่เขา
เพื่อให้เข้าใจลัทธินั้น ๆ อย่างถูกต้อง เป็นปัจจัยปฐมภูมิ จึงจะ
แก้ปัญหาของชาติให้สำเร็จตามความต้องการของประชาชนและ
ประเทศชาติได้ การแก้ปัญหาของชาติ โดยเข้าใจลัทธิการเมือง
เมืองต่าง ๆ อย่างไม่ถูกต้อง จะเป็นอันตรายแก่ประเทศชาติ
และประชาชน ผมจึงพยายามอธิบายลัทธิการเมืองต่าง ๆ อยู่

เสมอ และก็มักจะมีผู้ต้องการฟังคำอธิบายอยู่เสมอด้วย ผมจึงมีความสัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม ชบวนการและบุคคลอยู่เสมอ แต่กิจกรรมของพรรค กลุ่ม ชบวนการ หรือบุคคลนั้น ๆ ทั้งด้านความคิดและด้านการกระทำเป็นเรื่องของเขาเหล่านั้น ผมไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะผมไม่มีสังกัดใด ๆ..."²⁸

²⁸ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 174 วันจันทร์ที่ 20 กรกฎาคม 2524.

บทที่ 3

แนวความคิดของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

กับลัทธิประชาธิปไตย

จากการเป็นนักคิด นักเขียน และนักวิจารณ์ของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร นั้นได้ปรากฏผลงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อสาธารณชนอย่างมากมาย ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในนิตยสารรายสัปดาห์ "ตะวันใหม่" ที่วางขายในท้องตลาดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 จนถึงปี พ.ศ. 2527 ซึ่งใช้นามปากกาว่า สุริยาบ้าง สุรยันบ้าง และชื่อจริงบ้าง นอกจากนั้นยังปรากฏในแผ่นปลิวเกี่ยวกับสภาพชีวิตแห่งชาติ ขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ เอกสารของพรรคแรงงานประชาธิปไตย พรรคปวงชนชาวไทย และแผ่นปลิว นายประเสริฐ ซึ่งแจกอีกหลายฉบับ แต่แนวความคิดสำคัญ ๆ ของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้สรุปบันทึกลงในหนังสือ "ภารกิจแห่งชีวิตของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร" ซึ่งรวบรวมโดยศิษย์ที่มีความใกล้ชิดมากที่สุดคนหนึ่ง เพื่อใช้ในงานพระราชทานเพลิงศพของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร นั้นเอง

3.1 เนื้อแท้ของลัทธิประชาธิปไตย

แนวความคิดเกี่ยวกับลัทธิประชาธิปไตยนั้นไม่ปรากฏเด่นชัดว่า มีอยู่ในความเชื่อมั่นของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เมื่อใด เพราะระหว่างการเป็นนักศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น แนวความคิดในหนังสือที่ชื่อ "ชีวิตศัน" ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของสังคมและชีวิต ซึ่งประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐในยุคนั้นเชื่อว่าโน้มเอียงไปทางลัทธิคอมมิวนิสต์ และแม้จะมีความแตกฉานในด้านพุทธปรัชญาและเป็นศิษย์ใกล้ชิดของท่าน "พุทธทาสภิกขุ" แต่ก็นำพุทธศาสนามาศึกษาเปรียบเทียบกับลัทธิมาร์กซ์เสมอ เพราะฉะนั้นในยุคแรกแนวความคิดเกี่ยวกับ "ลัทธิประชาธิปไตย" ของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ยังไม่ก่อตัวและปรากฏเป็นรูปธรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษร จนกระทั่งเมื่อนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้ไปศึกษาลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ประเทศจีน และเดินทางกลับมาประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2501 พร้อมกับถูกจับด้วยข้อหาว่ามีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ และเป็นกบฏ จึงถูกคุมขังอยู่ในคุกกลางยาวประมาณ 6 ปี ซึ่งระหว่างนี้แนวความคิดของนาย

ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้เริ่มปรากฏขึ้นโดยเฉพาะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ พร้อมกับเสนอแนวทางการปฏิวัติประเทศไทย โดยสันติตามระบอบประชาธิปไตย แต่กลุ่มบุคคลที่รับรู้ขณะนั้นมีน้อยมากและมักจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับคอมมิวนิสต์ เช่น พ.ต.ต. อารีย์ กะริบุตร (ยศในขณะนั้น) พ.ต.ต. อุทัย อัศววิไล (ยศในขณะนั้น) ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนของกรมตำรวจ และขยายไปสู่ทหารในกองทัพซึ่งอยู่ในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะปัญหาคอมมิวนิสต์เป็นต้นว่า พ.อ.หาญ พงศ์สิฎานนท์, พล.ต.ระวี วันเพ็ญ และต่อมา พ.อ.ชวติ พิสุทธิพันธ์ และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นต้น จนแนวความคิดดังกล่าวได้ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนขึ้นเรียกว่า "ลัทธิประชาธิปไตย"

เพราะฉะนั้นหากจะกล่าวถึงลัทธิประชาธิปไตยก็มักจะแยกออกจากกันไม่ขาดกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร แต่ความเป็นนักคิด นักเขียน ของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ทำให้มีข้อคิด ข้อเขียน ทั้งที่บันทึกไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและที่ไม่ได้บันทึกไว้มากมาย หลายด้าน ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอเพียง 3 ด้านคือ ด้านที่เป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทย ด้านที่เป็นแนวความคิดเรื่องลัทธิประชาธิปไตย และวิธีการปฏิวัติประชาธิปไตยตามแนวทางลัทธิประชาธิปไตย

ตอนที่ 1 การวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทย

ประเทศไทยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 เป็นต้นมา มิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นระบอบเผด็จการ โดยเฉพาะเผด็จการทหารและเผด็จการพลเรือนมาตลอด จนกระทั่งปัจจุบันตั้งข้อพิจารณาจากเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว (27 มิถุนายน 2475) นั้น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร มองว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย เพราะอำนาจสูงสุดของประเทศนั้นได้เขียนไว้ชัดเจนว่าเป็นของราษฎรทั้งหลาย หรือเป็นของปวงชน แต่รัฐธรรมนูญ

ฉบับถาวรตั้งแต่ฉบับที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ประกาศเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2534 ล้วนแต่เป็นรัฐธรรมนูญที่เผด็จการ เพราะอำนาจอธิปไตยเขียนไว้ชัดเจนว่า มิใช่เป็นของปวงชน แต่มาจากปวงชน ซึ่งคำว่า "มาจาก" ปวงชน กับ "เป็นของ" ปวงชนนั้นไม่เหมือนกัน เนื่องจากสรรพสิ่งทั้งหลายในแต่ละประเทศนั้นย่อมมาจากการผลิต การกระทำ หรือการสร้างสรรค์จากคนในประเทศทั้งสิ้น แต่เมื่อเสร็จสิ้นในการดำเนินการเหล่านั้นแล้วไม่เชื่อว่าจะได้เป็นกรรมสิทธิ์ของปวงชน หรือหากมีการโอนกรรมสิทธิ์ไปให้บุคคลอื่นก็ไม่เชื่อว่าคนส่วนมากจะมีโอกาสได้รับรู้หรือให้ความยินยอมเพราะฉะนั้นอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน จึงเป็นอำนาจอธิปไตยมีมาจากประชาชน แต่เป็นเพียงประชาชนกลุ่มน้อยหรือเพียงบางกลุ่ม ซึ่งหมายถึงกลุ่มที่ทำการยึดอำนาจการปกครองเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงมักจะอ้างว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศมาจากปวงชน แต่ถ้ากล่าวถึงอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนย่อมหมายถึง ประชาชนทั้งประเทศที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หรือ คนส่วนมากเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการแสดงออกจากการฟังเสียงของประชาชน หรือการรักษาผลประโยชน์ของคนส่วนมาก

ส่วนคำว่า "ประชาธิปไตย" ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่าเป็นคำรวมของประชาธิปไตยในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจำแนกได้เป็น (1) วิธีการประชาธิปไตย (2) ระบอบประชาธิปไตย (3) ระบบประชาธิปไตย (4) สังคมประชาธิปไตย และ (5) ลัทธิประชาธิปไตย แต่ที่ประชาชนสับสนกันมากคือเรื่องระบอบประชาธิปไตย กับวิธีการประชาธิปไตย ซึ่งในด้านระบอบประชาธิปไตยนั้นประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้อธิบายว่าเป็นเรื่องของระบอบการเมือง หรือระบอบการปกครองที่หมายถึง การปกครองที่ประชาชน หรือปวงชน หรือคนส่วนมากเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และใช้อำนาจอธิปไตยปฏิบัติไปตามนโยบายที่รักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ และจะตรงกันข้ามกับระบอบเผด็จการที่ชนส่วนน้อยเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และใช้อำนาจอธิปไตยปฏิบัติไปตามนโยบายที่รักษาผลประโยชน์ของชนส่วนน้อย ซึ่งอาจจะเรียกว่าเผด็จการ

ทหาร เผด็จการฟาสซิสต์-นาซี หรือเผด็จการคอมมิวนิสต์หรือเผด็จการโดยพลเรือนก็ได้ ส่วนคำว่า วิธีการประชาธิปไตย เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์ ทั้งในชีวิตประจำวัน และในทางการเมืองโดยถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่ ยอมรับเสียงข้างมาก ฟังความคิดเห็นของกันและกัน นิยมการประนีประนอม และสันติวิธี และเสมอภาค เป็นต้น

ในปัจจุบัน ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร มองว่าเมืองไทยกำลังก้าวไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศและกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย ที่ยอมรับแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรทั้งหลาย ได้พยายามทำให้อำนาจอธิปไตยตกเป็นของประชาชนส่วนมากให้สมบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากอำนาจอธิปไตยที่ประชาชนมอบให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีและใช้ในด้านนิติบัญญัติ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีได้มีและใช้ในด้านการบริหาร ให้คณะตุลาการ ได้มีและใช้ในศาลนั้นยังไม่ถูกต้องชัดเจน เพราะบางครั้งก็มีการเลือกตั้งให้ผู้แทนของปวงชนไปใช้อำนาจอธิปไตย บางครั้งก็ไม่มี การเลือกตั้ง แต่มีผู้ยึดอำนาจอธิปไตยและนำไปใช้เสียเองในนามประชาชน หรือแม้จะมีการเลือกตั้งแต่อำนาจอธิปไตยก็ตกเป็นของชนส่วนน้อย เพราะถูกระบบอิทธิพลทางการเงิน การซื้อเสียงเพื่อหวังชนะการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว หรือยังมีกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งเปิดโอกาสให้กับกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม หรือบางคนสามารถใช้ความได้เปรียบเข้าไปครอบงำตัวแทนของประชาชนหรือมีอิทธิพลในทางการเมืองหรือการบริหารประเทศได้

ในด้านเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยนั้น เป็นเสรีภาพที่สมบูรณ์ที่สุด แต่คำว่าสมบูรณ์ หรือบริบูรณ์ นั้น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่าไม่ใช่สมบูรณ์โดยเด็ดขาด แต่จะสมบูรณ์ภายใต้ขอบเขตของเงื่อนไขของคนทุกคนในสังคมนั้น โดยขึ้นอยู่กับอาชีพของแต่ละกลุ่ม กล่าวคือนักศึกษาก็มีสิทธิ เสรีภาพสมบูรณ์ในขอบเขตหนึ่งของนักศึกษา กรรมกรก็มีสิทธิ เสรีภาพในขอบเขตหนึ่งของกรรมกร ทหาร ตำรวจ ก็มีสิทธิเสรีภาพในขอบเขตหนึ่งของทหาร ซึ่งทุกกลุ่มจะแตกต่างกัน โดยคนในแต่ละกลุ่มจะรู้และเข้าใจดีว่าขอบเขต หรือความสมบูรณ์ของคนนั้นควรมี

ในระดับใด แต่ตามหลักการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์มากที่สุดนั้น คือ "เสรีภาพทางความคิดเห็นเป็นพื้นฐานของเสรีภาพทั้งปวง"²⁰

หากจะพิจารณาวิธีการเลือกตั้ง ก็มีใช่เป็นการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอย่างในประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส หรือประเทศอังกฤษ แต่เป็นวิธีการเลือกตั้งที่ใช้อยู่ในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการ ทั้งนี้เพราะประชาชนไม่มีสิทธิ เสรีภาพในการเลือกและการลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างแท้จริง แต่ต้องผ่านระบบพรรคการเมือง หรือการตัดสินใจจากผู้นำในพรรคการเมืองเพียงไม่กี่คน จนก่อให้เกิดระบบการผูกขาดอำนาจ หรือการเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่เป็นเจ้าของทุน หรือเจ้าของเงินที่สนับสนุนพรรคการเมือง และนักการเมืองเพียงไม่กี่คนเท่านั้น และเมื่อมีการเลือกตั้งการใช้เงินซื้อเสียง หรือความพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง แม้จะด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตยก็จะถูกนำมาใช้โดยปราศจากการควบคุมอย่างเข้มงวดจากหน่วยงานของรัฐ การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงเครื่องมือในการอ้าง เพื่อสร้างความชอบธรรมของนักการเมืองในการเข้าไปบริหารประเทศ หรือเพื่อการสนับสนุนคำกล่าวที่ว่าอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน หรือหากจะอธิบายตามข้อเขียนของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร แล้ว การเลือกตั้งในระบอบเผด็จการ จะมีไว้เพื่อรักษาและกระชับอำนาจของระบอบเผด็จการ ส่วนการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยย่อมจะมีไว้เพื่อรักษา และกระชับอำนาจของระบอบประชาธิปไตยแต่ประเทศไทยยังเป็นการปกครองแบบเผด็จการ จึงทำให้การเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นการเลือกตั้งเพื่อรักษา และกระชับอำนาจของเผด็จการ โดยเฉพาะ เผด็จการรัฐสภา ที่อำนาจอธิปไตยยังเป็นของคน

²⁰ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 162 วันจันทร์ที่ 27 เมษายน 2524 หน้า

ส่วนน้อย³⁰ อย่างไรก็ตามประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เองก็ยอมรับว่า รัฐสภาซึ่งเป็น
 ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของประเทศนั้น ที่มาของสมาชิกรัฐสภาจะมาจากการแต่งตั้ง
 หรือจะมาจากการเลือกตั้งก็ได้ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา กล่าว
 คือ หากสมาชิกรัฐสภามาจากการแต่งตั้ง แต่ทำหน้าที่ในด้านนิติบัญญัติด้วยการ
 คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ สมาชิกรัฐสภานั้นก็เป็นสมาชิกรัฐสภา
 ที่เป็นตัวแทนของประชาชน และหากคำนึงถึงเฉพาะผลประโยชน์ของบุคคล หรือ
 กลุ่มบุคคลที่แต่งตั้งเข้ามา รัฐสภานั้นก็มีใช่เป็นรัฐสภาซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน
 ขณะเดียวกันสมาชิกรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน แต่การปฏิบัติงาน
 มิได้คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ส่วนมากแล้วก็มีใช่เป็นสมาชิกรัฐสภาที่
 เป็นตัวแทนของประชาชนด้วยเช่นกัน³¹

ส่วนขบวนการประชาธิปไตยนั้นประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ก็ตั้งข้อสังเกต
 ว่า เป็นเรื่องแปลกที่ขบวนการประชาธิปไตยในประเทศไทยไม่เรียกร้องการ
 ปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่กลับไปเรียกร้องรัฐธรรมนูญ จนกระทั่งประเทศ
 ไทยมีรัฐธรรมนูญหลายฉบับ และทุกฉบับก็ล้วนแต่มีเนื้อหาที่เป็นเผด็จการ โดย
 เฉพาะมักจะเป็นเผด็จการทหารที่ใช้ระบบรัฐสภา หรือเป็นเผด็จการพลเรือน
 ใช้ระบบรัฐสภา ซึ่งประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เรียกว่า เผด็จการรัฐสภาเพราะ
 ระบอบเผด็จการดังกล่าวมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการจัดตั้ง
 รัฐบาลก็มาโดยกระบวนการของรัฐสภา แต่ที่ไม่เป็นระบอบประชาธิปไตยเพราะ
 เพราะวิธีการของการเลือกตั้งไม่เป็นประชาธิปไตย เนื้อหาของรัฐธรรมนูญก็ไม่
 เป็นประชาธิปไตย³² เป็นต้น

³⁰ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า 5 และ 55-56

³¹ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 27 4 สิงหาคม 2521. หน้า 33-34.

³² นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 53 วันศุกร์ที่ 2 กุมภาพันธ์ 2522. หน้า

กล่าวโดยสรุป ปัญหาพื้นฐานที่สุดของประเทศไทยคือ ปัญหาทางการเมือง เพราะปัญหาการเมือง เป็นปัญหาของการเลือกระบบการปกครองที่ประชาชนในประเทศจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย หรือระบอบเผด็จการ และหากให้ประชาชนส่วนมากตัดสินใจ ประชาชนย่อมจะเลือกระบบประชาธิปไตยเพราะระบอบประชาธิปไตย ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดี เนื่องจากอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หรือคนส่วนมาก ส่วนระบอบการปกครองที่ไม่ดี คือระบอบเผด็จการ เพราะระบอบเผด็จการอำนาจอธิปไตยเป็นของคนส่วนน้อย และด้วยเหตุที่ประเทศไทยมีระบอบการปกครองแบบเผด็จการ ซึ่งเป็นระบอบที่ไม่ดีย่อมเปิดโอกาสให้คนที่ไม่ดี เข้าไปบริหารบ้านเมือง ดังนั้นจะไม่สามารถกระทำในสิ่งที่ดีได้ หรืออาจมีคนที่ดีหลุดลอดเข้าไปบริหารประเทศได้บ้าง การจะกระทำแต่สิ่งที่ดีย่อมเกิดอุปสรรคมากมาย ภาพพจน์ ของคนดีก็กลายเป็นคนที่ไม่ดีด้วย เพราะฉะนั้นแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จึงให้แก่ที่ระบอบการปกครองโดยเปลี่ยนจากระบอบเผด็จการให้เป็นระบอบประชาธิปไตย นอกจากนั้นถ้าหากจะพิจารณาในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะ เป็นประเทศใดที่มีความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น หรืออุตสาหกรรมภายในประเทศนั้นขยายตัวมากขึ้น แต่ระบอบการปกครองยังเป็นระบอบเผด็จการ ไม่ใช่ระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยก็เป็นของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม หรืออำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศถูกครอบครองจากคนส่วนน้อยของสังคมตลอดเวลาแล้วจะนำไปสู่การรวมทุนหรือการผูกขาดทางธุรกิจที่เรียกว่า "ทุนนิยมผูกขาด" (Capital monopoly) ย่อมก่อให้เกิดการทำลายเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม ทำลายธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก จนอาจทำให้เศรษฐกิจของชาติต้องเข้าสู่ยุคเสื่อม ประชาชนส่วนมากจะยาก

จน เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมากขึ้น เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นแบบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตยจะได้เป็นของปวงชนหรือเป็นของคนส่วนมาก ระบบเศรษฐกิจก็ไม่มีโอกาสที่จะผูกขาดโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว เพราะตัวแทนของปวงชนจะต้องรักษาผลประโยชน์ของคนส่วนมาก มีระบบป้องกันการผูกขาด การรวมทุน หรือการเอาัดเอาเปรียบจากคนส่วนน้อยต่อคนส่วนมาก เกิดธุรกิจที่ครบวงจรและเป็นของมหาชนมากขึ้น ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนก็ลดลง การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติก็เป็นไปอย่างสมดุลย์มีความก้าวหน้าเช่นอารยประเทศในยุโรปตะวันตก และในสหรัฐอเมริกา³³

³³ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า 8 และ 131

ตอนที่ 2 ลัทธิประชาธิปไตย

เกี่ยวกับลัทธิประชาธิปไตย ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่ามีทฤษฎีของลัทธิประชาธิปไตยและทฤษฎีของลัทธิประชาธิปไตยก็มีทฤษฎีชั้นชั้น และทฤษฎีการต่อสู้ทางชนชั้นด้วย แต่จะแตกต่างกันตรงที่ทฤษฎีมาร์กซ์นั้น จะนำการต่อสู้ทางชนชั้นไปสู่เผด็จการชนกรรมาชีพ และทำการปฏิวัติสังคมนิยมจึงเป็นกลุ่มนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์³⁴ ส่วนลัทธิประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นความเชื่อมั่นทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามหลักการของประชาธิปไตย กล่าวคือ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. อำนาจอธิปไตยของปวงชน (Sovereignty of the people หรือ Popular sovereignty) ซึ่งหมายถึง อำนาจอธิปไตยของคนทั่วไปหรือคนทั้งหมด
2. เสรีภาพของบุคคล (Freedom of the person) หมายถึง เสรีภาพวิบุรณ์ของบุคคล ทั้งเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพส่วนบุคคลเอกชน
3. ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง ความเสมอภาคทางกฎหมายและความเสมอภาคทางโอกาส
4. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายความว่า กฎหมายในระบบประชาธิปไตย ทั้งกฎหมายหลัก (คือรัฐธรรมนูญ) และกฎหมายสามัญต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม
5. รัฐบาลจากการเลือกตั้ง (Elected government) หมายถึง การเลือกตั้งตามหลักนิยมของระบอบประชาธิปไตยคือ Free vote และ One man, one vote.

³⁴ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 91 วันพุธที่ 19 ธันวาคม 2522. หน้า 26-28.

ในหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย 5 ประการนี้ หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด แม้ว่าจะมีหลักการอื่น ๆ แต่ถ้าไม่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ก็ไม่ใช่ระบอบประชาธิปไตย แต่ถ้ามีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน แม้ว่าจะขาดหลักการอื่น ๆ ไปบ้าง ในบางสถานการณ์ก็เป็นระบอบประชาธิปไตย เช่น เมื่อสถานการณ์ยังไม่เอื้ออำนวยให้ทำการเลือกตั้งทั่วไป แต่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนก็ยังคงเป็นระบอบประชาธิปไตย

ส่วนรูปการปกครอง (Form of government) หรือการจัดองค์การทางการเมืองในการบริหารประเทศนั้นมีรูปแบบที่สำคัญอยู่ 2 รูปคือ ระบบรวมอำนาจ (Fusion of Powers) และระบบแยกอำนาจ (Separation of Powers) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ระบบรัฐสภา (Parliamentary system) และระบบประธานาธิบดี (Presidential system)

ระบบรวมอำนาจหรือระบบรัฐสภา หมายถึง อำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหารรวมกัน โดยมีสภาผู้แทนราษฎรเป็นสถาบันหลัก เช่น ในอังกฤษ

ระบบแยกอำนาจหรือระบบประธานาธิบดี หมายถึง อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารแยกกัน คานกันและถ่วงดุลย์กัน โดยมีประธานาธิบดีเป็นสถาบันหลัก เช่น ในสหรัฐอเมริกา

แต่ในปัจจุบันมีระบบกึ่งแยกอำนาจ (Semi-Separation of Powers) หรือระบบกึ่งประธานาธิบดี (Semi-Presidential system) เกิดขึ้นคือในฝรั่งเศส³⁵

รูปการปกครองของระบอบประชาธิปไตยนี้ ไม่ว่าจะระบบรวมอำนาจหรือระบบแยกอำนาจไม่ว่าระบบรัฐสภาหรือระบบประธานาธิบดี ระบอบเผด็จการมักจะนำไปใช้ เพราะสามารถอ้างได้ว่าเป็นระบอบประชาธิปไตย เช่น ระบอบ

³⁵ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า 21-22.

รูปการปกครองของระบอบประชาธิปไตยนี้ ไม่ว่าจะระบบรวมอำนาจ หรือระบบแยกอำนาจไม่ว่าระบบรัฐสภาหรือระบบประธานาธิบดี ระบอบเผด็จการ มักจะนำไปใช้ เพราะสามารถอ้างได้ว่าเป็นระบอบประชาธิปไตย เช่น ระบอบเผด็จการรัฐสภาของประเทศไทย ซึ่งใช้ระบบรัฐสภาหรือระบบรวมอำนาจเป็นรูปการปกครอง แต่ประชาชนเข้าใจผิดว่าเป็นระบอบประชาธิปไตย จนบางครั้งก็ยอมรับว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยครึ่งใบบ้าง เป็นระบอบประชาธิปไตยแบบไทยบ้าง หรือเป็นประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์บ้าง เพราะฉะนั้นกล่าวโดยสรุปรูปแบบของการปกครอง หรือ Form of government นั้นก็คือรูปแบบการจัดองค์กรทางการเมืองในการบริหารประเทศนั่นเอง จึงสามารถนำไปใช้กับการปกครองแบบใดก็ได้ เช่น การปกครองแบบเผด็จการทหารในยุคสมัย รสช. ยึดอำนาจการปกครอง ซึ่งมีการจัดองค์กรทางการเมืองในการบริหารประเทศเป็นแบบรัฐสภา หรือประเทศฟิลิปปินส์ยุคสมัยของประธานาธิบดีมาร์คอส ก็เป็นแบบเผด็จการทหาร แต่การจัดองค์กรทางการเมืองในการบริหารประเทศขณะนั้น เป็นแบบประธานาธิบดี

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประเสริฐ ทริพย์สุนทร เชื่อว่า หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ คำว่า "อธิปไตย" หมายความว่า "เป็นใหญ่" ซึ่งมาจากคำว่า "อธิ" แปลว่า "ใหญ่" เช่น อธิการบดี คือ ผู้เป็นใหญ่ในการปกครองมหาวิทยาลัย พระอธิการ หรือ อธิการสงฆ์ คือผู้เป็นใหญ่ในการปกครองวัด หรือ อธิบดี คือผู้เป็นใหญ่ในการปกครองกรม ดังนั้นอธิปไตยจึงหมายถึง การเป็นใหญ่ในการปกครองประเทศด้วยการใช้อำนาจสูงสุดในการปกครอง และอำนาจสูงสุด "อำนาจรัฐ" (State power) ก็ได้ เพราะฉะนั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เช่น คำกล่าวที่ว่า "อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน" ซึ่งจะไม่มีระบอบประชาธิปไตยของประเทศใดที่จะบอกว่า "อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน" จะมีก็แต่รัฐธรรมนูญของประเทศไทยเท่านั้น เพราะคำว่า "มาจาก" หมายถึง "ที่มา" "ที่ตั้ง"

"อำนาจรัฐ" (State power) ก็ได้ เพราะฉะนั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน เช่น คำกล่าวที่ว่า "อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน" ซึ่งจะไม่มีระบอบประชาธิปไตยของประเทศใดที่จะบอกว่า "อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน" จะมีก็แต่รัฐธรรมนูญของประเทศไทยเท่านั้น เพราะคำว่า "มาจาก" หมายถึง "ที่มา" "ที่ตั้ง" "แหล่งกำเนิด" แต่คำว่า "เป็นของ" หมายถึง กรรมสิทธิ์ ความเป็นเจ้าของ และอำนาจการใช้ เป็นต้นว่า "...ผมไม่สนใจดอกว่ารถยนต์คันนี้มาจากไหน ขอแต่ให้เป็นของผม เป็นกรรมสิทธิ์ของผมก็แล้วกัน เพราะถ้าเป็นของผม เป็นกรรมสิทธิ์ของผม ผมก็มีอำนาจที่จะใช้มันได้ ขับมันได้ ขายเสียก็ได้ จ้างนาก็ยังได้... เพราะฉะนั้นนักประชาธิปไตยที่ยึดมั่นในลัทธิประชาธิปไตย นอกจากจะต้องรู้ว่าอธิปไตยมาจากประชาชนแล้ว ข้อสำคัญคือ จะต้องทำให้อธิปไตยเป็นของประชาชน หรือทำให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วย ..."³⁶

³⁶ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 98 วันพุธที่ 6 กุมภาพันธ์ 2523. หน้า 27-32.

ตอนที่ 3 วิธีการปฏิวัติประชาธิปไตยตามแนวทางลัทธิประชาธิปไตย
 ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่า การปฏิวัติประชาธิปไตยเป็นขั้น
 ตอนหนึ่งของพัฒนาการของประเทศทุกประเทศในโลก และจะไม่มีพัฒนาการของ
 ประเทศใดที่จะไม่ผ่านการปฏิวัติประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นประเทศที่ยังไม่มีการ
 ปฏิวัติประชาธิปไตยจะต้องมีการปฏิวัติประชาธิปไตยก่อน โดยเฉพาะประเทศไทย
 จะไม่สามารถหลีกเลี่ยงขั้นตอนพัฒนาการของการปฏิวัติประชาธิปไตยได้ ส่วนผู้ที่
 จะทำการปฏิวัตินั้นประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่าน่าจะมีเพียง 4 กลุ่ม คือ
 (1) นายกรัฐมนตรีหรือรัฐบาล (2) คณะบุคคล (3) มวลชน และ (4) คอม-
 มิวนิสต์ แต่ความรุนแรงหรือความราบรื่นหรือไม่ราบรื่นระหว่างการปฏิวัตินั้น หาก
 เป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐบาลหรือพระมหากษัตริย์เป็นผู้ทำการปฏิวัติแล้ว แนวโน้ม
 ของความรุนแรงจะเกิดขึ้นได้น้อย ความราบรื่นก็มีมากเพราะเป็นการกระทำที่ถูก
 กฎหมาย แต่หากเป็นกลุ่มคณะบุคคล มวลชน และคอมมิวนิสต์ ทำการปฏิวัติแล้ว
 แนวโน้มจะเกิดความรุนแรงและไม่ราบรื่นนัก เพราะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย
 คือต้องทำการยึดอำนาจการปกครอง เพราะฉะนั้นการปฏิวัติหรือการเปลี่ยนแปลง
 ระบอบเผด็จการเป็นระบอบประชาธิปไตย จึงมีวิธีการทำได้ 2 วิธีคือ วิธีที่ผิด
 กฎหมาย ซึ่งหมายถึงการใช้วิธีการยึดอำนาจการปกครองกับวิธีที่ถูกกฎหมายคือ
 วิธีการที่ใช้อำนาจที่มีอยู่แล้วตามกฎหมายทำการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง³⁷
 โดยความพยายามครั้งแรกในการปฏิวัติประชาธิปไตยนั้นกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย

³⁷ นิตยสารตะวันออกใหม่ ปีที่ 3 ฉบับที่ 131 วันจันทร์ที่ 22 กันยายน 2523. หน้า
 26-28.

เชื่อว่าเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5* เมื่อคณะเจ้านาย และขุนนางกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ทรงกระทำ เมื่อ พ.ศ. 2428³⁸ และแม้จะทรงเห็นชอบด้วย แต่ด้วยเหตุที่พระองค์ท่านทรงใช้พระราชอำนาจในการปกครองและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจการบ้านเมืองไปในลักษณะสายกลาง และเป็นขั้นเป็นตอน ทรงพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดกระทบกระเทือนผู้ใดมากเกินไป ซึ่งเป็นซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงถึงกับเกิดสงครามกลางเมืองดังที่ปรากฏอยู่ในประวัติศาสตร์ของต่างประเทศได้ จึงทรงเน้นการปฏิรูปทางการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาคแทน³⁹

ครั้งต่อมา คือ ความพยายามของคณะ ร.ศ. 130 ระหว่าง พ.ศ. 2454-5 ในสมัยรัชกาลที่ 6 และเมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จ เถลิงถวัลยราชสมบัติ ก็ทรงพยายามจะทำการปฏิวัติประชาธิปไตยมาโดยตลอด กล่าวคือทรงพระราชดำริจะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากเผด็จการสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นระบอบประชาธิปไตย พระองค์ไม่ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะยึดอำนาจ แต่จะทรงใช้พระราชอำนาจที่มีอยู่แล้วดำเนินการซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่ถูก

* ผู้วิจัยเข้าใจว่าประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้ศึกษามาจากหนังสือแผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งรวบรวมโดยสนธิ เตชานันท์ โดยตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ. 2519 ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2528.

³⁸ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 162 วันจันทร์ที่ 27 เมษายน 2524. หน้า 7.

³⁹ คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ (เล่มที่ 2) รัชกาลที่ 4-พ.ศ. 2475, กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2525 หน้า 182.

กฎหมาย⁴⁰ แต่ถูกคัดค้านจากที่ประชุมอภิรัฐมนตรี และพระบรมวงศานุวงศ์บางพระองค์ ในที่สุดวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ได้ถูกคณะราษฎรช่วงชิงกระทำการยึดอำนาจเสียก่อนและก็เป็นวิธีที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากคณะราษฎรไม่มีอำนาจอยู่ก่อนต่อมามีคณะทหารภายใต้การนำของ พ.อ.เนตร ชะมะโยธิน และ พ.อ.หลวง-ศรานุชิต ซึ่งเรียกกันว่า นายทหาร "หัวกระทิ" พยายามจะทำการปฏิวัติประชาธิปไตยระหว่าง พ.ศ. 2490-2 ก็ล้มเหลว และครั้งหลังสุดคือ การปฏิวัติของคณะทหารหนุ่มหรือยังเตอร้ก เมื่อวันที่ 1-3 เมษายน 2524 ซึ่งก็ล้มเหลวอีกเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม กลุ่มลัทธิประชาธิปไตยที่มีประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นผู้ขึ้นนำทางความคิด ก็ได้ได้หยุดยั้งความพยายามที่จะปฏิวัติประชาธิปไตยในประเทศไทย เพราะบทบาทต่อมาของสภาปฏิวัติแห่งชาติซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นใหม่ และเข้ามาดำเนินการแทนที่สภาประชาธิปไตยแห่งชาติ เพื่อให้เป็นรูปธรรมหนึ่งขององค์การรัฐ และเป็นองค์การสูงสุด มีฐานะเหนือองค์การมวลชนต่าง ๆ และองค์การพรรคการเมืองพร้อมทั้งให้เป็นแกนนำของขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ หรือสภาประชาธิปไตยแห่งชาติโดยมีนโยบายและหลักการพื้นฐานเดียวกัน แต่ในด้านโครงสร้างของการจัดตั้งองค์การได้เอาตามแบบอย่างของ "สภากรรมการองค-

⁴⁰ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 33 15 กันยายน 2521. หน้า 30.

มนตรี" ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว* ทรงนำเอาแบบอย่างของญี่ปุ่น และเยอรมันมาประยุกต์กับประเทศไทย ในการสถาปนาการปกครองแบบประชา-

* ผู้วิจัยเข้าใจว่าประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ตีความจากหนังสือ แผนพัฒนาการเมือง ไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งรวบรวมโดยสนธิ เตชานันท์ และตีพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2519 ครั้งที่ 2 2528 ตั้งแต่หน้า 183-191 โดยมีข้อความบางตอน เกี่ยวกับสภากรรมการองคมนตรีคือ สภากรรมการองคมนตรี เดิมเรียกว่า สภาองคมนตรี ซึ่งเป็นที่ปรึกษาในพระองค์ หรือปริวีเคาน์ซิล (Privy Council) ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2417 พร้อม ๆ กันกับที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน หรือเคาน์ซิล ออฟ สเตต (Council of State) เพื่อเป็นการเวนคืนอำนาจกลับคืนมาสู่สถาบันพระมหากษัตริย์ ภายหลังจากพิธีบรมราชาภิเษกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2416 อันเป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบรรลุนิติภาวะ และต่อมาในปี พ.ศ. 2438 ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินหรือ เคาน์ซิลออฟสเตตได้รับการแก้ไขปรับปรุงครั้งหนึ่ง เรียกชื่อว่า รัฐมนตรีสภา

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นรัชกาลที่ 7 ได้ทรงมีพระราชดำริที่จะปรับปรุงสภาองคมนตรีใหม่เพื่อให้เป็นสถาบันเรียนรู้ และการทดลองการปกครองระบอบรัฐสภากับการเป็นพลังที่จะเห็นยวรั้งด้านทานการใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือเป็นการจำกัดอำนาจอันเด็ดขาดของพระมหากษัตริย์ ซึ่งหมายถึงทรงสมัคพระทัยที่จะจำกัดพระราชอำนาจของพระองค์เอง ดังนั้นการประชุมกรรมการเพื่อจัดระเบียบองคมนตรี ใหม่ได้รับผลสำเร็จออกมาเป็นพระราชบัญญัติองคมนตรี พุทธศักราช 2470 ซึ่งความสำคัญพระราชบัญญัติฉบับนี้อยู่ที่การกำหนดให้มีสภากรรมการองคมนตรีจำนวน 40 คน ซึ่งทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากผู้เป็นองคมนตรี มีวาระ 3 ปี และให้มีอำนาจประชุมปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานลงมาในกรณีที่มีเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิภาพของประเทศชาติและประชาชน

ธิปไตยแล้วทรงตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2475 ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน 2475 ลักษณะของสภากรรมการองคมนตรีนั้น เป็นสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราวเพื่อทำหน้าที่รับโอนอำนาจมาเป็นของประชาชนและให้ปฏิบัติภารกิจระยะผ่านไปสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะสภากรรมการองคมนตรีนั้นจะประกอบด้วย

1) สมาชิกขององคมนตรีสภา 40 คน ซึ่งคัดเลือกมาจากสมาชิกทั้งหมดขององคมนตรีสภา

2) บุคคลในอาชีพต่าง ๆ

3) บุคคลในกิจการต่าง ๆ⁴¹

จากนั้นสภาปฏิวัติแห่งชาติหรือสภาประชาธิปไตยแห่งชาติ ได้นำเอาโครงสร้างทางการจัดตั้งองค์กรมาประยุกต์กับสถานการณ์ปัจจุบัน ได้ข้อสรุปเป็นสมาชิกภาพของสภาปฏิวัติแห่งชาติ หรือสภาประชาธิปไตยแห่งชาติ คือ

(1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ปัจจุบันตามความสมัครใจ

(2) ผู้แทนเขต ให้ถือจังหวัดเป็นเกณฑ์ แบ่งเขตเป็นอำเภอ ๆ ละ 1 เขต ต่อผู้แทน 1 คน

(3) ผู้แทนอาชีพ ให้ถือจำนวนอาชีพและจำนวนประชากรของแต่ละอาชีพเป็นเกณฑ์แล้วคัดเลือกผู้แทนอาชีพให้ได้จำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนเขต

ดังนั้นสภาปฏิวัติแห่งชาติ หรือสภาประชาธิปไตยแห่งชาติ จึงเป็นสภาแต่งตั้งที่มีลักษณะผู้แทนปวงชนที่สมบูรณ์ เพื่อให้ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎรชั่วคราวเช่นเดียวกับสภากรรมการองคมนตรี แล้วนำไปสู่การสถาปนากการปกครองแบบประชาธิปไตย

⁴¹ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า 11-13.

ส่วนวิธีการโอนอำนาจให้มาสู่สภาปฏิวัติแห่งชาติ หรือสภาประชาธิปไตยแห่งชาตินั้น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้ยืนยันว่าจะต้องเป็นวิธีที่ถูกกฎหมาย ซึ่งประกอบด้วยมาตรการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในขณะนั้น จนอำนาจอธิปไตยได้เป็นของปวงชนแล้วก็ถือว่ามีการสถาปนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ต่อจากนั้นสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราวก็ปฏิบัติการกิจสถาปนาการปกครองแบบประชาธิปไตยตามหลักการปกครอง 5 ประการคือ

1. ระบอบประชาธิปไตยหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน
2. เสรีภาพบริบูรณ์ของบุคคล
3. ความเสมอภาคแบบประชาธิปไตย
4. หลักนิติธรรม
5. รัฐบาลจากการเลือกตั้ง

ในด้านการปกครองก็ให้มีรูปแบบการปกครอง (Form of Government) ที่เป็นระบบรัฐสภา (Parliamentary System) โดยมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักประกันทั้ง 5 ประการดังกล่าว พร้อมกับแก้ไขกฎหมายเลือกตั้งให้เป็นแบบประชาธิปไตย เช่น Free vote One man, One vote หรือยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ ที่ขัดต่อลัทธิประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน

เพื่อให้การปฏิวัติประชาธิปไตยเป็นรูปธรรมขึ้น ให้มีการจัดตั้งสภาปฏิวัติแห่งชาติ โดยมาจากการประชุมผู้แทนประชาชนทั่วประเทศที่โรงแรมเอเซีย เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2530 ประกอบด้วยสมาชิกผู้แทนเขตซึ่งถือเอาจังหวัดเป็นเกณฑ์ และแบ่งเขตเป็นหนึ่งอำเภอและกิ่งอำเภอต่อหนึ่งเขต มีผู้แทนเขต ๆ ละหนึ่งคน รวมผู้แทนเขตทั่วประเทศ 1,496 คน กับผู้แทนอาชีพจำนวนเท่ากับผู้แทนเขต รวมเป็น 2,367 คน และเมื่อรวมกับจำนวนสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขณะนั้น 625 คน ทำให้จำนวนสมาชิกสภาปฏิวัติแห่งชาติมี 2992 คน จึงทำให้สภาปฏิวัติแห่งชาติเป็นองค์กรแห่งอำนาจอธิปไตยหรือเป็นรัฐสภาชั่วคราว

ที่มีลักษณะผู้แทนปวงชนชาวไทยสมบูรณ์ที่สุด⁴² และสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ซึ่งรักษาผลประโยชน์ของปวงชนหรือประชาชนโดยทั่วไปได้อย่างแท้จริง โดยให้ทำหน้าที่ชั่วคราวหรือเฉพาะกาลคือ

1. สถาปนาอำนาจอธิปไตยของปวงชนให้เป็นจริง ด้วยการขยายสิทธิ อำนาจการปกครองสูงสุด หรืออำนาจอธิปไตยให้แก่ปวงชน
2. ขยายเสรีภาพขั้นพื้นฐานส่วนบุคคลให้สมบูรณ์สอดคล้องกับหลักการแห่งความเสมอภาค ตามหลักนิติธรรม
3. แก้ไข ปรับปรุงระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่ขัดกับสภาพการณ์ที่เป็นจริงหรือขัดกับเสรีภาพของปวงชน คือ

3.1 ขยายเสรีภาพในการเลือกตั้ง ด้วยการกำหนดเขตเลือกตั้งให้เล็กลงตามลักษณะอำเภอ ๆ ละ 1 คน และขยายลงสู่ผู้แทนอาชีพต่าง ๆ ให้มากที่สุด

3.2 ใช้หลักการหนึ่งคน หนึ่งเสียง หรือ One man, One Vote. เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการเมือง

3.3 ให้ประชาชนได้ลงคะแนนเสียงโดยอิสระ

เมื่อสภาปฏิวัติแห่งชาติเสร็จสิ้นภารกิจในระยะเริ่มแรกของการปฏิวัติแล้ว สมาชิกทั้ง 2 ประเภท ให้มาจากการเลือกตั้งตามหลักนิยมของการปกครองแบบประชาธิปไตยและอาจลดจำนวนลงตามความเหมาะสม โดยแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่และอาจเปลี่ยนชื่อสภาเสียใหม่ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่⁴³

อนึ่งการโอนอำนาจจากรัฐสภาคือ วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมา รวมเป็นสมาชิกสภาปฏิวัติแห่งชาติร่วมกับสมาชิกประเภทต่าง ๆ ของสภาปฏิวัติ

⁴² หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, อ่างแล้ว. หน้า 133-134 และ 137-142

⁴³ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, อ่างแล้ว. หน้า 126-127

แห่งชาตินั้น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่าเป็นวิธีการปฏิวัติที่สันติเหมือนกับการเตรียมการของสภากรรมกรองคมนตรี ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะไม่มีการเคลื่อนไหวขององค์กรมวลชน หรือการปลุกระดมมวลชน การเดินขบวน การนัดหยุดงาน แต่เป็นการใช้รัฐสภาชั่วคราวหรือสภาปฏิวัติแห่งชาติ แทน ขณะเดียวกันการปฏิวัติโดยสันติ แม้จะไม่ประสบความสำเร็จในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ก็เป็นการปฏิวัติโดยสันติซึ่งได้เคยปรากฏมาหนึ่งครั้งในสมัยของพระยามโนปกรณัม นิธิธาดา กล่าวคือ ใช้วิธีการโอนอำนาจอย่างถูกกฎหมาย โดยอาศัย "กฎหมายสูงสุด" นำทางในการดำเนินการซึ่งในขณะนั้นก็คือได้ตราพระราชกฤษฎีกา เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาให้ปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรและตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่" ดังมีสาระสำคัญคือ

1. ให้ปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร (ขณะนั้นเป็นสภาแต่งตั้ง) และห้ามเรียกประชุมจนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว
2. ให้ยุบคณะรัฐมนตรี และตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่
3. ในระหว่างที่ยังไม่มีการเลือกตั้งทั่วไปและยังไม่ได้เรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติตามคำแนะนำและยินยอมของคณะรัฐมนตรี
4. ในระหว่างที่ยังไม่มีการเลือกตั้งทั่วไป และยังไม่ได้ตั้งคณะรัฐมนตรีจากการเลือกตั้งนั้น ให้รอการใช้บทบัญญัติต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญ ที่ขัดต่อพระราชกฤษฎีกานี้ ส่วนบทบัญญัติอื่น ๆ ในรัฐธรรมนูญนั้น ให้เป็นอันคงใช้อยู่ต่อไป⁴⁴

แต่วิธีการโอนอำนาจดังกล่าวแม้จะประสบผลสำเร็จมาแล้วประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เชื่อว่ายังมีผู้เข้าใจผิดว่า เป็นการยึดอำนาจด้วยรัฐประหารเงียบ

⁴⁴ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม, หน้า 137

ทั้ง ๆ ที่เป็นการโอนอำนาจอย่างถูกกฎหมายและมีใช้เป็นการรัฐประหารแต่เมื่อถึงวันที่ 20 มิถุนายน 2476 คณะราษฎรก็ทำรัฐประหารยึดอำนาจคือ แม้ว่าจะไม่ได้นำเอานโยบายเศรษฐกิจในสมุดปกเหลืองมาใช้ แต่ก็พัฒนาเศรษฐกิจเสรีนิยมไปภายใต้การปกครองแบบเผด็จการสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

เพื่อให้การโอนอำนาจเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สภาปฏิวัติแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งโดย นายไรร่าน อรุณรังษี ประธานคณะกรรมการสภาปฏิวัติแห่งชาติ ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2532 ให้สภาปฏิวัติแห่งชาติ ดำเนินการโอนอำนาจด้วยมาตรการต่อไปนี้

1. คณะกรรมการสภาปฏิวัติแห่งชาติ ทำหน้าที่สภาปฏิวัติแห่งชาติในระหว่างปิดสมัยประชุมออกคำสั่งให้สภาปฏิวัติจังหวัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการโอนอำนาจจากรัฐสภา มาสู่สภาปฏิวัติแห่งชาติ ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ตั้งแต่วันที่ 30 พฤษภาคม 2532 เป็นต้นไป

2. ประธานสภาปฏิวัติจังหวัดกรุงเทพมหานครขอให้ประธานสภา - ปฏิวัติแห่งชาตินำความกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระราชกฤษฎีกาโอนอำนาจจากรัฐสภา มาสู่สภาปฏิวัติแห่งชาติ มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ให้รัฐสภาสิ้นสุด ให้สภาปฏิวัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาชั่วคราว จนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไป และให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นสมาชิกสภาปฏิวัติแห่งชาติ

2.2 ทรงตั้ง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานสภาปฏิวัติแห่งชาติ

2.3 ให้คณะรัฐมนตรีสิ้นสุดและทรงตั้ง พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรีชุดใหม่

2.4 ในระหว่างที่ยังไม่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ให้ระงับใช้บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ซึ่งขัดต่อพระราชกฤษฎีกานี้ บทบัญญัติอื่น ๆ ในรัฐธรรมนูญคงใช้ต่อไป

2.5 ประธานสภาปฏิวัติแห่งชาติ เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

3. เมื่อโอนอำนาจเสร็จแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตราพระราชกฤษฎีกา เรียกประชุมสภาปฏิวัติแห่งชาติ สมัยประชุมที่ 2

4. การบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปตามนโยบายของสภาปฏิวัติแห่งชาติ ทั้งนโยบายหลัก และนโยบายเร่งด่วนเฉพาะหน้า ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523⁴⁵

จากการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมดังกล่าว แม้จะถูกเยาะเย้ยดูถูกจากสื่อมวลชนและประชาชนบางกลุ่มว่าเป็นการกระทำที่เป็นการเล่นตลกทางการเมือง แต่ยอมปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นความพยายามที่จะปฏิวัติประชาธิปไตยของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตยตามอุดมการณ์ หรือแนวทางของลัทธิประชาธิปไตยที่ยึดมั่นมาตลอดว่า ต้องการปฏิวัติประชาธิปไตยในแนวทางสันติ จนทำให้กลุ่มบุคคลในขบวนการสภาปฏิวัติแห่งชาติถูกจับกุมคุมขังในเวลาต่อมา

ส่วนแนวความคิดของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้น ได้ปรากฏชัดเจนในหนังสือ "พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ขงเบ้งผู้พิชิตคอมมิวนิสต์" ซึ่งรวบรวมและเรียบเรียงโดยนายประโยชน์ มั่นคงดี จากเอกสารคำบรรยายให้กลุ่มบุคคลในหน่วยราชการ และองค์กรเอกชนฟังพร้อมกับการให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนในโอกาสต่าง ๆ กัน จากหนังสือที่เขียนโดยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เรื่อง "ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์" เพื่อแสดงทัศนะทางการเมือง หรือการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ด้วยยุทธวิธีการเมืองนำการทหาร หรือจากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ซึ่งเป็นนโยบายในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ที่ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยืนยันว่าได้ร่างมากับมือ ล้วนแต่เป็นแนวความคิดที่สามารถตอบข้อสงสัยได้อย่างดีเยี่ยมว่า มีอุดมการณ์ หรือมีความเชื่อมั่นในทางการ

⁴⁵ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, อ่างแล้ว, หน้า 141-142

เมือง ทางเศรษฐกิจ ทางสังคมและความมั่นคงของชาติ ตลอดจนแนวทางแก้ไข ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นอย่างไร แต่ด้วยเหตุที่แนวความคิดของพลเอกชวลิต ยงใจ- ยุทธ นั้นทำความเข้าใจได้ยาก ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องอธิบายประเด็นสำคัญเพื่อให้ ง่ายต่อการเข้าใจพร้อมกับนำข้อเขียนที่เป็นข้อความเดิมมาให้อ่านประกอบเปรียบ เทียบว่า เข้าใจได้ง่ายหรือยาก ภาษาเขียน ภาษาพูด ที่ถูกถ่ายทอดออกมา นั้นมี ความเหมือน หรือแตกต่างกับของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร อย่างไร ในด้านระบบ การเมืองการปกครองของไทย พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เชื่อมั่นว่า ไม่ใช่เป็น การปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะอำนาจอธิปไตยที่ได้มาจากการเลือกตั้งทั่ว ไปจากประชาชนทั่วประเทศนั้น เป็นแต่เพียงมาจากประชาชน แต่ไม่ได้เป็นของ ประชาชน กล่าวคือสาเหตุมาจากวิธีการเลือกตั้งที่เกิดขึ้น เป็นวิธีการที่เปิด โอกาสให้ใช้เงินซื้อเสียงกันอย่างมากมาย เป็นระบอบการค้ำจุนให้อำนาจอธิปไตย ไม่ได้เป็นของปวงชน ซึ่งเป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นของชนส่วน น้อย โดยเฉพาะคนมีเงิน มีอำนาจเพียงบางกลุ่ม ดังข้อความในหนังสือ "ยุทธ- ศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอกราชและคอมมิวนิสต์" ตอนหนึ่งว่า

"ตลอดระยะเวลา 55 ปีเต็มของระบอบประชาธิปไตยของประ- เทศไทยที่ผ่านมา อำนาจสูงสุดคืออำนาจอธิปไตยที่ได้มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนทั่วประเทศนั้น เป็นแต่เพียงอาศัยรูปแบบหรือ วิธีการของระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น กล่าวคือ อำนาจอธิปไตยที่ได้มาเพียงแต่อาศัยประชาชนเป็น "ทางผ่าน" ไปสู่ตำแหน่งที่มีอำนาจทางการเมืองและยังต้องอาศัย "กลวิธี" อื่นมากมาย เพื่อให้ตนเองสามารถขึ้นครองตำแหน่งดังกล่าวนี้ได้ จึงสรุปได้ว่าอำนาจอธิปไตยที่เกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตยของ ไทยนั้นเป็นเพียงแต่ "มาจากประชาชน" เท่านั้นหาได้ ได้ "เป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน" อย่าง แท้จริง ตามทฤษฎีของระบอบประชาธิปไตยไม่เพราะผู้ที่ครอบ- ครองอำนาจเหล่านั้น ซึ่งได้มาโดยวิธีต่าง ๆ นานา ตามที่

กล่าวมาแล้ว ก็จะต้องคำนึงถึงตนเอง ผู้มีบุญคุณ ตลอดจนพวก
 พ้องของตนเป็นประการสำคัญ เห็นอกว่าประโยชน์สุขของประ-
 ชาชนทั้งประเทศตามที่ควรจะเป็น ในครรลองของระบอบประ-
 ชาธิปไตย ในปัจจุบันจึงพูดได้ว่าอำนาจอธิปไตยยังมีได้เป็นของ
 ปวงชน จำเป็นอย่างยิ่ง และถึงเวลาแล้วที่จะต้องเร่งให้มีการ
 ขยายอธิปไตยให้เป็นของปวงชนอย่างแท้จริง"⁴⁶

ส่วนของรัฐธรรมณู ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศนั้นต้องเป็นรัฐ-
 ธรรมณูที่มีทั้งรูปแบบและเนื้อหา ที่เป็นประชาธิปไตยและต้องรักษาผลประโยชน์
 ของประชาชน แต่หากเขียนขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลก็เป็นรัฐธรรมณู
 เผด็จการ ดังนั้น การมีรัฐธรรมณูมิได้หมายความว่าประเทศนั้นต้องเป็นประชา-
 ธิปไตยหรือปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามพลเอกชวลิต ยงใจ-
 ยุทธ เชื่อว่า รัฐธรรมณูที่มีทั้งรูปแบบและเนื้อหาที่เป็นประชาธิปไตยพร้อมกับการ
 รักษาผลประโยชน์ของประชาชนนั้นจะต้องเกิดจากนักประชาธิปไตยหรือพรรคการ
 เมืองที่มั่นโยบาย หรือยึดมั่นในหลักการของระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นเป็นผู้
 สร้างและจะต้องสร้างขึ้นในสภาพแวดล้อมทางการเมืองของประเทศ ที่ประชาชน
 มีความต้องการที่จะปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย หากสภาพทางการเมือง
 ภายในประเทศยังเป็นเผด็จการ อำนาจอธิปไตยยังเป็นของกลุ่มบุคคลเพียงบาง
 กลุ่ม รัฐธรรมณูที่ถูกสร้างขึ้นจะต้องเป็นเผด็จการ เพราะต้องรักษาผลประโยชน์
 ของคนกลุ่มนั้น แต่จะรอดความหวังจากนักเผด็จการ เพื่อจะสร้างรัฐธรรมณู ให้
 มีทั้งรูปแบบและเนื้อหาเป็นประชาธิปไตยและต้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชน
 ส่วนมาก เพื่อจะทำให้ประเทศนั้นมีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแล้วย่อม
 เกิดขึ้นได้ยาก ดังเช่นที่พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้เขียนลงในหนังสือยุทธศาสตร์

⁴⁶ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์, ไม่
 ปรากฏสำนักพิมพ์ : 2532. หน้า 151.

การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์" ตอนหนึ่งว่า

"... รัฐธรรมนูญ/ธรรมนูญการปกครองมีลักษณะที่สำคัญ คือ จะกำหนดโครงสร้างของรัฐ สิทธิ และเสรีภาพของประชาชน มีเจตนาที่จะใช้เป็นการถาวร/ชั่วคราว และอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ โดยจะมีข้อกำหนดไว้โดยแน่ชัดซึ่งโดยหลักแล้ว "รัฐธรรมนูญประชาธิปไตยต้องเกิดจากระบอบประชาธิปไตยเสมอ" หากให้ระบอบประชาธิปไตยเกิดจากรัฐธรรมนูญไม่ ดังนั้นการมีรัฐธรรมนูญได้หมายความว่าประเทศชาติ เป็นประชาธิปไตยดังที่มีคนจำนวนมากเข้าใจกัน การที่จะดูว่ารัฐธรรมนูญเป็นประชาธิปไตยหรือไม่จะต้องดูทั้งรูปแบบและเนื้อหาว่า เพื่อผลประโยชน์ของใคร ถ้าเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนก็เป็นรัฐธรรมนูญประชาธิปไตย ถ้าเป็นการเขียนขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคล ก็เป็นรัฐธรรมนูญเผด็จการ ดังนั้นต้องเร่งทำให้ระบอบการปกครองของประเทศเป็นประชาธิปไตยโดยเร็ว เราจึงจะได้รัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง"⁴⁷

ส่วนพรรคการเมือง พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เชื่อว่ายังไม่ใช้พรรคการเมืองที่แท้จริง หากแต่เป็นบริษัทการค้า ไม่มีอุดมการณ์ หรือแนวนโยบายในการแก้ปัญหาของประเทศที่ชัดเจน นักการเมืองก็เป็นเพียงพ่อค้าเข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์หรือเข้ามาเพื่อรักษาผลประโยชน์ โดยใช้อำนาจ หน้าที่ของตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นนักธุรกิจการเมือง ดังคำปราศรัยที่สโมสรศีกษุฑู เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2530 ความว่า

⁴⁷ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, เรื่องเดิม, หน้า 81.

"...ไปดูการเลือกตั้งก็ได้ว่า การเลือกตั้งใช้ระบอบการซื้อกัน
 มากขนาดไหน ผมคิดว่าการซื้อกันแบบนี้คงไม่ใช่ระบอบประ-
 ชาธิปไตย แต่คงจะเป็นระบอบการค้ากันมากกว่า เพราะรัฐ-
 ธรรมนูญที่เราเขียนมา ๆ ...ทำให้ระบอบการปกครองของ
 เราเปลี่ยนจากการเมืองไปสู่การค้ามากขึ้น ๆ ทุกที่...นักการ
 เมืองนั้นอยู่ในระบบที่พรรคการเมืองครอบงำอยู่ เพราะพรรค
 การเมืองของเรานั้นไม่ใช่พรรคการเมืองเป็นบริษัทการค้า...
 บรรดา ส.ส.ทั้งหลาย แทนที่จะเป็นผู้แทนของปวงชนก็กลายเป็น
 เป็นพ่อค้า เพราะอยู่ในระบอบนี้อยู่ 100 เปอร์เซ็นต์ ก็คงเป็น
 สิ่งที่ต้องแก้ไข... การจัดตั้งรัฐบาล... ไม่เคยมีเลยว่าการ
 การเมืองที่มาร่วมรัฐบาลมาต่อสู่ทางอุดมการณ์หรือทางความคิด
 ว่าต่อไปนี้ฉันต้องมีคณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีต้องมีนโยบาย
 เศรษฐกิจอย่างไร ผมยังไม่เคยเห็นมีพรรคการเมืองใดเลยที่
 ประกาศขึ้นมาว่าต้องการสร้างประเทศไทยเป็นมหาอำนาจทาง
 ด้านเกษตรกรรมให้ได้ภายใน 5 ปี ต้องการสร้างประเทศให้
 เป็นมหาอำนาจทางด้านอุตสาหกรรมเกษตร แปรรูปัญญา-
 หารต่าง ๆ เพื่อให้เลี้ยงโลกให้ได้ภายใน 5 ปี ช้างหน้า
 หรือ ประเทศต้องเป็นศูนย์กลางการลงทุนการเงินการตลาดของ
 เอเชียแล้วก็นำประเทศไทยไปสู่จุดนั้นให้ได้ ผมเห็นแต่เพียง
 ว่าให้ผมเท่าไร ก็เปอร์เซ็นต์ ตั้ง (क्रम.)นี้ ใช้สูตรอะไร 4
 ต่อ 1 หรือ 6 ต่อ 1...นี่คือการจัดตั้งรัฐบาลและก็เป็นอย่างนี้
 จริง ๆ ...เพราะฉะนั้นเราจะไปคิดว่ารัฐมนตรีท่านนั้นจะต้อง
 เป็นอย่างนั้น รัฐมนตรีท่านนั้นจะต้องเป็นอย่างนี้ เป็นผู้รอบรู้ พอ
 มาหนึ่งแทนนโยบายต่าง ๆ จะออกมามากมายก่ายกอง ไม่มี
 หรอก เพราะเขาไม่ได้คิดอย่างนั้น คนจะเป็นรัฐมนตรีได้จะ
 ต้องเป็นเลขาธิการพรรค ต้องว่าการ (รัฐมนตรีว่าการ) หรือ

sponsor (ผู้อุปการคุณการเงิน) ของพรรคนี้จะต้อง (เป็น รัฐมนตรี) ว่าการ นอกนั้น (เป็นรัฐมนตรี) ช่วย (ว่ากร) ไป...."⁴⁸

แต่ในด้านสังคมที่เป็นอุดมคติของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้น เป็นสังคมที่ปกครองด้วย "ลัทธิประชาธิปไตย" เพราะสังคมในลัทธิประชาธิปไตยนั้นเป็นสังคมที่สอดคล้องต่อความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะคนไทยมากที่สุด กล่าวคือ เป็นสังคมที่คนในชาติที่อาศัยอยู่ในดินแดนร่วมกัน มีภาษาร่วมกัน วัฒนธรรมร่วมกัน มีความเป็นเอกราช ต้องการความมั่นคงและความอยู่รอดปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การกระจายรายได้ก็มีความเป็นธรรมตกอยู่กับคนส่วนใหญ่ กระบวนการยุติธรรมในสังคมก็มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพที่บริบูรณ์ ดังข้อเขียนของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเรื่อง "ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์" ความตอนหนึ่งว่า สังคมที่เป็นอุดมคตินั้นจะต้องประกอบด้วย

1. จะต้องเป็นสังคมซึ่งทำให้ประเทศชาตินั้นมีความมั่นคง และอยู่รอดได้ อันนี้เป็นสิ่งสูงสุด สิ่งสูงสุดคือ ความมั่นคงและความอยู่รอดของชาติ เราจึงมีคำพูดที่กล่าวกันอยู่ตลอดเวลาว่า ความมั่นคงของชาตินั้น เป็นสิ่งสูงสุด ผมคิดว่าท่านที่เคารพ ถ้ามีความเข้าใจในปัญหาเรื่องความมั่นคงของชาติเป็นอย่างดีแล้ว ก็คงจะมีความเห็นที่สอดคล้องกับผมว่า ชาติ หรือประเทศชาติ หรือประชาชาติ ประกอบด้วยองค์กรต่าง ๆ อย่างที่เรามีความเข้าใจกันแล้ว ไม่ว่าจะปัญหาในเรื่องดินแดนที่มีการร่วมกัน ไม่ว่าจะปัญหาเศรษฐกิจที่มีความร่วมกัน ภาษาร่วมกัน วัฒนธรรมร่วมกัน หรือชาติเอกราชก็มีปัญหาในเรื่ององค์กรทางด้านการเมืองของตนเองร่วมกัน ความมั่นคงต่าง ๆ พวกนี้เราเรียกว่าความมั่นคงของชาติ เราคงจะไม่ปรารถนาความผาสุกไพบุลย์อันมหาศาลทุกสิ่งทุกอย่างเรียบร้อยทุกอย่าง แต่

⁴⁸ ประโยชน์ มั่นคงดี, เรื่องเดิม, หน้า 108-109.

ขาดซึ่งความมั่นคง หรือไม่มีประเทศชาติเหลืออยู่ เพราะฉะนั้นสิ่งนี้คือหัวใจสูงสุด ซึ่งจะต้องนำมาไว้ในอุดมคติ ที่เรามีความปรารถนาที่จะเห็นสังคมของเราอยู่รอด นั่นคือข้อที่หนึ่ง

2. ทางด้านเศรษฐกิจ พุดกันง่าย ๆ คือ ความไพบูลย์ทางด้าน เศรษฐกิจของชาติหลายต่อหลายท่านอาจจะพูดในประเด็นที่เล็กกว่านี้ เช่นว่า การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม จะต้องเกิดขึ้น หรือพูดว่า การกระจายรายได้ ส่วนใหญ่ ก็ต้องให้ตกกับคนส่วนใหญ่หรือพูดว่าการจ้างงานจะต้องมีสูง หรือพูดว่า Per capita income ของพี่น้องประชาชน โดยทั่วไปนั้น จะต้องมีความเสมอภาคและต้องมีการเติบโตขึ้น หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่ผมอยากจะใช้คำพูดว่า "ความไพบูลย์ของเศรษฐกิจ" ซึ่งมีความหมายที่ครอบคลุมไปถึงทุกสิ่งทุกอย่าง นี่ คือปัญหาในแง่ทางด้านเศรษฐกิจ

3. ปัญหาในแง่ทางการเมือง อุดมการณ์ที่สูงสุดของสังคมคืออะไร ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพ ก็คงจะมีความเข้าใจคำว่า สิทธิ เสรีภาพ นั้นครอบคลุมไปถึงประเด็นอะไรบ้าง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการ ประกาศ Declaration of Independence เมื่อ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 ของสหรัฐฯ ก็ตาม หรือไม่ว่าจะเป็นการประกาศที่พวกเรายึดถือกันมานานในเรื่อง Liberty, Equality, Fraternity อะไรต่าง ๆ ที่พวกเรามีความ ใฝ่ฝันกันในปัญหานี้ก็ตาม เพราะฉะนั้นในปัญหาของเรื่องสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนเป็นเรื่องหลัก แต่สิทธิเสรีภาพที่เน้นหนักนั้นก็ต้องมีขอบเขตอันหนึ่งซึ่ง ประเดี๋ยวเราจะว่ากันต่อไป

4. เรื่องที่มีความสำคัญมากในแง่ทางด้านสังคมของเรา คือทาง ด้านตุลาการ เมื่อผมพูดทางด้านเศรษฐกิจการเมือง ที่ผมจะพูดถึงอำนาจ ตุลาการก็คือความบริสุทธิ์ยุติธรรมในสังคมที่จะต้องเกิดขึ้น

5. สิ่งสุดท้ายซึ่งเป็นสิ่งซึ่งมักจะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ก็คือ ความขัดแย้งในสังคมที่มีอยู่ เมื่อใดที่มีความขัดแย้งในสังคมนั้น สังคมที่เป็นอุดมคติหรือที่ เราใฝ่ฝันถึงจะต้องเป็นสังคมที่คนในสังคมนั้นร่วมกันแก้ไขปัญหานั้น ด้วยการร่วมมือร่วม

ใจกัน เมื่อเกิดความร่วมมือร่วมใจกันก็หมายถึงว่าการแก้ปัญหา หรือข้อขัดแย้ง ทางสังคมในเชิงสันติ แทนที่จะใช้กำลังเข้าทำห้ำหั่นกัน สร้างปัญหาต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น นี่ก็คืออุดมการณ์หรืออุดมคติที่ผมมองสังคมที่ผมปรารถนาที่จะเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ หรือถ้าปัจจุบันนี้ยังไม่มี ผมก็ต้องการที่จะเห็นสังคมนี้ในอนาคต

...อุดมคติของสังคม 4-5 ประการ ที่เราได้พูดกันแล้วคือ ความอยู่รอดและความมั่นคงของประเทศชาติของเราไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาความโง่เขลาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาเรื่องสิทธิเสรีภาพของพี่น้องประชาชนโดยทั่วไป ปัญหาของความบริสุทธิ์ยุติธรรมในสังคม หรือไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาสังคมโดยสันติวิธีด้วยความเข้าใจ ด้วยความร่วมมือร่วมใจร่วมแรงกัน ทั้งหมดนี้ถ้าเรามองดูให้ตื้นเขินคืออุดมคติของลัทธิการเมืองอันหนึ่งซึ่งเราเรียกว่า "ลัทธิประชาธิปไตย" เราคงตระหนักกันดีอยู่แล้ว ลัทธิการเมืองซึ่งเรียกว่า ลัทธิประชาธิปไตยนั้น เป็นลัทธิที่มีความสอดคล้องกับสังคมมนุษย์ในโลกนี้มากที่สุด เป็นลัทธิซึ่งถือว่ามีส่วนในการที่จะแก้ไขปัญหาคความแตกต่างทั้งสิ้นที่มีอยู่ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ทางด้านเศรษฐกิจการครองชีพ หรือทุกสิ่งทุกอย่างก็แล้วแต่ ลัทธิประชาธิปไตยนั้นเป็นลัทธิที่เปิดกว้างให้กับทางด้านความคิด และเป็นลัทธิที่สามารถจะสนองตอบทางด้านวัตถุได้เพียงพอ ไม่เหมือนกับลัทธิหลายต่อหลายลัทธิ ซึ่งเราจะเห็นได้ว่า มีการสนองตอบทางด้านจิตใจอย่างดีเหลือเกินแต่ไม่สามารถที่จะสนองตอบทางด้านวัตถุได้ หรือ อีกหลายต่อหลายลัทธิที่มีความเติบโต หรือ เน้นหนักทางด้านวัตถุ แต่ทางด้านจิตใจนั้นคับแคบมากเหลือเกิน ผมคิดว่าท่านผู้มีเกียรติที่เคารพคงจะตระหนักดีในส่วนที่ผมได้เรียนให้ทราบนี้ เพราะฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่า สังคมในลัทธิประชาธิปไตยนั้น จึงเป็นสิ่งที่มีอุดมคติที่สอดคล้องต่อความปรารถนาของเราอย่างมากที่สุด เพราะฉะนั้นข้อสรุปในขณะนั้นผมมีความเห็นว่า สังคมไทยของเราในอนาคต หรือในขั้นปลายที่สุดนั้น จะต้องเป็น Democratic Society อย่างแน่นอนที่สุด

...เรื่องการกระจายรายได้ ทำไมเราถึงทำไม่ได้ เพราะว่าไม่มีการกระจายทุน และยังมีปัญหาเรื่องทุนหลักของภาคเกษตรกรรมคือในเรื่องที่ดิน

ยังทำไม่ได้ ปัญหาปฏิรูปที่ดินของเราทำมา 10 กว่าปีแล้ว ยังทำไม่ได้ไม่ก็ล้านไร่
 ทำไม่ถึงไม่เร่งทำขึ้นมาเพื่อจะทำให้เกิดการกระจายทุน นอกจากการกระจายทุน
 แล้ว เรายังจะพบได้ว่า การกระจายทุนจะเกิดขึ้นได้ต้องมี "Input" ใส้เข้าไป
 มั่งบประมาณใส้เข้าไปเพื่อให้เกิดการจ้างงาน เมื่อเกิดการจ้างงานย่อมมีงานทำ
 ซึ่งทำให้เกิดเงินขึ้นมาได้ เพราะฉะนั้น เราจะเห็นจุดอ่อนที่รัฐบาลกำลังแก้ไข
 เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญบางคนอาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่โตมหฬารมาก แต่เราใจ
 เย็น ๆ ค่อย ๆ คิด ค่อย ๆ ทำ ผมว่าเราทำได้เพราะว่า สังคมพื้นฐานของเรา
 นั้นดีอยู่แล้ว คนไทยนั้นไม่ปรารถนาที่จะหยิบเอาวาทกรรมขึ้นมา ชาวไร่ ชาวนาไม่เคยทำ
 สงคราม ไม่เคยมีสงครามชาวนาเลย เพราะคนไทยเรานี้เรารู้กันอยู่ หลักพื้นฐาน
 ของสังคมไทยนั้นมีความแน่นแฟ้นพอ เพราะฉะนั้นผมว่าถ้าเรารีบทำในเรื่องนี้
 เราสามารถแก้ไขได้"⁴⁰ ด้วยเหตุนี้แนวทางในการแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองโดย
 เฉพาะสังคมไทย เพื่อให้สังคมที่เป็นอุดมคติเป็นจริงขึ้นมาพล เอกชวลิต ยงใจยุทธ
 จึงได้เสนอให้ใช้อำนาจโดยเฉพาะอำนาจสูงสุดและขณะนั้นก็คือรัฐบาล แต่หาก
 รัฐบาลไม่ทำจำเป็นต้องอาศัยพลังของประชาชนที่มีการจัดตั้ง นั้นหมายถึงว่าเป็น
 พลังของประชาชนที่สังกัดองค์กร ที่มีการจัดการบริหารอย่างเป็นระบบ มีอุดม-
 การณ์ มีการเสียสละ มีความเป็นเอกภาพเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้การ
 รวมพลังทางด้านความคิด และสร้างอำนาจในการต่อรองก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 แปลงในแนวทางที่สันติตามอุดมการณ์ได้ หรือ อีกริธีหนึ่งนั้นอาจทำได้โดยผ่าน
 กระบวนการทางรัฐสภากล่าวคือ ใช้วิธีการทางกฎหมาย หรือขั้นตอนของกฎหมาย
 ที่มีอยู่แล้วด้วยการเสนอเป็นร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา เพื่อให้มี
 การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ส่วนวิธีสุดท้ายอาจกระทำได้
 โดยการปฏิวัติอย่างสันติและต้องเป็นการปฏิวัติอย่างแท้จริงมิใช่การทำรัฐประหาร
 เพราะการทำรัฐประหารเป็นการยึดอำนาจที่ผิดกฎหมาย ดังคำบรรยายของพล

⁴⁰ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, เรื่องเดิม, หน้า 28-30

เอกชวลิต ยงใจยุทธ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2530 ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรความตอนหนึ่งว่า

"การแก้ปัญหาด้านการเมืองของเรานั้น ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จอยู่ทุกวันนี้ หลีกเลียงไม่พ้นที่จะต้องใช้อำนาจ ไม่มีทางที่ท่านจะแก้โดยไม่ใช้อำนาจ อำนาจเป็นสิ่งที่จำเป็นในการแก้ไข เราก็คงจะเห็นอยู่แล้ว ปี 2475 เกิดขึ้นได้โดยใช้อำนาจสูงสุดไปแก้ไข เราจะสร้างอะไรก็ต้องใช้อำนาจ... สมมติว่าเราวิเคราะห์ว่าสังคมไทยเวลานี้ หรือว่าระบอบการเมืองไทยเวลานี้ ไม่ใช่ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ ถ้าว่าผู้ที่เปลี่ยนได้ดีที่สุดคือใคร? คือรัฐบาล ถ้ารัฐบาลไม่ทำ ก็ไม่มีทาง ยากที่สุดเพราะฉะนั้น ผมจึงอยากที่จะให้พวกเราได้ทราบความจริง อำนาจมาจากกำลัง... คนเราจึงแสวงหากำลังกันเพื่อจะเป็นอำนาจในการต่อรองหรืออำนาจในการที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง... ถ้าจะให้ให้มีอำนาจ ต้องมีการจัดตั้ง ต้องมีการจัดทุกสิ่งทุกอย่างให้ดี เวลานี้เราไม่มีการจัดตั้ง เรามีความแตกแยกมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านความคิดทางด้านกำลังสมอง องค์กร และอื่น ๆ คนที่เป็นผู้ปฏิบัติ ทั้งนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ก็ดี หรือข้าราชการ ไม่ว่าจะพลเรือน ทหารก็ดีเกิดความแตกแยกสลับซับซ้อนกันไปหมดทุกอย่าง ในเวลานี้ทั้งการเมืองคิดไปอย่างนักวิชาการคิดไปอย่าง ทหารคิดไปอย่าง ข้าราชการต่าง ๆ คิดไปอย่าง แล้วส่วนมากก็มักจะไปมองกันว่า อีกฝ่ายเป็นฝ่ายทำลายประชาธิปไตย ฉะนั้นเป็นฝ่ายรักษาประชาธิปไตย... การที่ไม่มีเอกภาพทางความคิดที่แน่นอน ก็เพราะว่าวัน ๆ หนึ่งไม่ได้คิดที่จะมาร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหา คิดว่าคนอื่น

ผิด ตนเองถูกตลอดเวลา นี่คือปัญหาในเรื่องของการจัดตั้ง หรือ organize องค์กรที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีการจัดตั้ง ผู้ริเริ่มต้องมีผู้ร่วมมือ ต้องมีอะไรต่าง ๆ แบบเดียวกับการสร้างพรรคการเมือง อันนี้คือหัวใจ... อีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดคือวิธีการเปลี่ยนแปลงนั้นทำได้กี่วิธี โดยกว้าง ๆ แล้ว ก็บอกว่าเป็นแบบ Violent Line แบบ Peace Line ก็คือแบบทางสันติวิธีกับไม่สันติวิธี ทางด้านการเปลี่ยนแปลงระบอบที่ฝ่ายหนึ่งกุมเอาไว้ด้วยทุกวิถีทางที่มี และอีกฝ่ายหนึ่งต้องตี คือถึงแม้จะเป็น Peace Line ก็เป็น Peace Line แบบแรงมีพลังอำนาจอย่างที่ว่าเพียงพอการเปลี่ยนแปลงถึงแบ่งกันได้เป็นอย่างนี้ อันที่หนึ่งคือดำเนินการโดยรัฐสภา อีกอันหนึ่งดำเนินการโดยการปฏิวัติคือพุดง่าย ๆ แบบรัฐสภาใช้วิธีการขั้นตอนที่อาศัยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้มันถูกต้องขึ้น... อีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีที่ต้องใช้การปฏิวัติ ใช้การปฏิวัติที่ผมพูดนี้ ไม่ได้หมายถึงการรัฐประหาร หรือการใช้อำนาจ แต่เป็นการปฏิวัติที่มีการเปลี่ยนแปลงกันใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องมีการระมัดระวังให้ดี การปฏิวัติที่ผมพูดนั้น หมายถึงการทำระบบทั้งระบบ หลายคนอาจจะสงสัยจะปฏิวัติอย่างไรโดยไม่ทำการรัฐประหารอยากจะขอเรียนให้ทราบว่าสามารถทำได้ เราต้องใช้พลังอำนาจ แต่ไม่ใช่พลังอำนาจที่ลักษณะเชิง Coup d'etat หรือการยึดอำนาจด้วยวิธีที่ผิดกฎหมาย"⁵⁰

⁵⁰ ประโยชน์ มั่นคงดี, เรื่องเดิม, หน้า 255-256.

นอกจากนั้นในด้านการแก้ไขปัญหาคอสมิกโดยเฉพาะหน้า โดยเฉพาะปัญหาคอสมิก-มินิสต์ในประเทศไทยหรือ เรียกว่า พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ต้องการต่อสู้กับ พคท. ให้ชนะโดยเชื่อว่า คอมมิวนิสต์นั้นจะชนะ หรือจะเข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศนั้นได้เป็นผลสำเร็จก็แต่เฉพาะประเทศที่ปกครองด้วยเผด็จการ เพราะระบอบเผด็จการเป็นระบอบการปกครองที่จะช่วยให้คอมมิวนิสต์เจริญเติบโต จึงเป็นทั้งแนวร่วมมุกกลับและแนวร่วมทางตรงโดยนักเผด็จการจะเป็นตัวการสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคม เช่น การกดขี่ขูดรีด การเอาผิดเอาเปรียบและการสร้างความอยุติธรรมในสังคม พวกคอมมิวนิสต์เพียงแต่นำปัญหาและเงื่อนไขดังกล่าวไปโฆษณาชวนเชื่อ หาพวก หามวลชนรวมพลัง แล้วนำพลังเหล่านั้นไปเคลื่อนไหวสร้างพลังกดดันทางการเมือง แล้วยึดอำนาจการปกครองได้ในที่สุด เพราะฉะนั้นการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ก็คือ การลดเงื่อนไขที่ทำให้คอมมิวนิสต์เจริญเติบโต และตัวการที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้คอมมิวนิสต์เจริญเติบโต ก็คือระบอบเผด็จการที่เมื่อนักเผด็จการ ซึ่งเป็นแนวร่วมของคอมมิวนิสต์ จะต้องถูกทำลายลงไป แต่การที่จะทำลาย นักเผด็จการลงไปได้ ก็จะต้องเอาลัทธิประชาธิปไตย มาต่อสู้เท่านั้น เพราะคอมมิวนิสต์ จะแพ้ระบอบประชาธิปไตย ดังปรากฏการณ์ในประเทศอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และประเทศอื่น ๆ ที่แม้จะเปิดโอกาสให้มีพรรคคอมมิวนิสต์ลงแข่งขันการเลือกตั้งในประเทศนั้นได้ พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไม่สามารถเอาชนะได้เลย ดังข้อเขียนของพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ในหนังสือ "ยุทธศาสตร์เพื่อการเอาชนะคอมมิวนิสต์" ความตอนหนึ่งว่า "...

"... คำกล่าวที่ว่า คอมมิวนิสต์ชนะเผด็จการ แต่

แพ้ประชาธิปไตย เป็นคำกล่าวที่ถูกต้อง เผด็จการคือแนวร่วมร่วมของคอมมิวนิสต์ ทั้งทางตรงหรือมุกกลับ ซึ่งก็คือผู้ช่วยคอมมิวนิสต์และผู้รับใช้คอมมิวนิสต์ ในด้านการช่วยและการรับใช้การสร้างเงื่อนไขสงครามนั่นเอง เมื่อเป็นผู้ช่วยและผู้รับใช้ จะเป็นผู้ชนะได้อย่างไร เหตุนี้แนวร่วมของ

คอมมิวนิสต์ทั้งทางตรงและมุกกลับจึงแพ้คอมมิวนิสต์ทุกรายไป ในโลกนี้ไม่เคยมีแนวร่วมของคอมมิวนิสต์ที่ชนะคอมมิวนิสต์ ฉะนั้นใครเป็นแนวร่วมของคอมมิวนิสต์ เขาคือผู้แพ้คอมมิวนิสต์ บางคนอ้างว่าไม่ได้เป็นแนวร่วมของคอมมิวนิสต์ แต่จะเอาคอมมิวนิสต์มาเป็นแนวร่วมก็จะประสบผลเช่นเดียวกับกรณีของ เจียง ไค-เช็ค เป็นต้น

การทำลายแนวร่วมของ พคท. ตามคำสั่งข้อ 3 ก็คือการทำลายเผด็จการและอิทธิพลนั่นเอง เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด และคำสั่งได้ระบุอย่างชัดเจนว่าให้ยุติสงครามและทำลายแนวร่วม การทำทั้ง 2 ชั้นนี้ จะต้องทำการรุกรานการเมืองอย่างต่อเนื่องตามคำสั่งข้อ 3 การรุกรานการเมืองอย่างต่อเนื่องจากชั้นที่ 1 ไปชั้นที่ 2 นั้นทำยากเพราะหมายถึง การรุกรานระดับชาติ ซึ่งส่วนกลางจะต้องเป็นผู้กระทำ แต่ส่วนกลางจะไม่ยอมกระทำง่าย ๆ เพราะความไม่เข้าใจ หรืออาจเป็นพวกเดียวกับพวกเผด็จการและอิทธิพล ฉะนั้นในระดับท้องถิ่น หรือกองทัพจะปฏิบัติไปได้เช่นเดียวมิได้เพราะส่วนกลางจะเข้าใจผิดได้ง่าย และเกิดอันตรายต่อคนได้ง่าย ฉะนั้นถ้ายังไม่แน่ใจว่าส่วนกลางจะทำอย่างไรจะทำอะไรเสียเลยจะดีกว่า..."⁵¹

นอกจากนั้นพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยังได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหามันเมืองเพิ่มเติมและเป็นรูปธรรมในอีกหลายด้านดังในเอกสารเล่มเดียวกันนั้นความว่า

"...ถ้ากองทัพแห่งชาติยุติสงครามได้อย่างเด็ดขาดและทำให้ชัยชนะมั่นคง เป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้ง กองทัพแห่งชาติจะมีฐานะทางการเมืองสูง เพราะเท่ากับเป็นผู้กอบกู้ประเทศชาติ รัฐบาลและระบบราชการจะยอมให้ความเชื่อถือ

⁵¹ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, เรื่องเดิม, หน้า 115-117.

และยอมรับการทางการเมืองต่อพคท. ตามที่กองทัพร้องขอ การทำงานแนวร่วมชั้นสูงของ พคท. อันได้แก่พวกเผด็จการและพวกอิทธิพล ทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น มีวิธีการโดยย่อ ก็คือเปลี่ยนนโยบายของรัฐให้สอดคล้องกับนโยบายของกองทัพ ซึ่งได้แก่ นโยบาย 66/2523 พร้อมทั้งขยายการปฏิบัตินโยบายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนอกจากขยายเสรีภาพของบุคคลในการรุกรทางการเมืองชั้นแรกเพื่อชนะสงครามแล้ว ยังทำให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนปรากฏเป็นจริงตามสมควรอีกด้วย ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้จะได้แก่

1. แก้กฏหมายพรรคการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อให้พรรคมวลชนเป็นหัวใจของการสนับสนุนการจัดตั้งขบวนการประชาธิปไตย
2. แก้ไขกฏหมายการเลือกตั้งให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกของพรรคมวลชนได้รับเลือกตั้งอย่างยุติธรรม ซึ่งจะทำให้อำนาจ อิทธิพล และเงินตราลดบทบาทในการเลือกตั้ง
3. ปรับปรุงสมาชิกภาพของวุฒิสภาให้เป็นประชาธิปไตย โดยมีผู้แทนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและตามสัดส่วน
4. ปรับรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย และออกเสียงลงประชามติก่อนประกาศใช้ตามขั้นตอนและอย่างเหมาะสม
5. ยกเลิกกฏหมาย ประกาศ และคำสั่งต่าง ๆ ที่ขัดต่อเสรีภาพของปวงชนให้เป็นไปตามขั้นตอนและอย่างเหมาะสม
6. ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ และสังคม ตามที่ปรากฏในคำสั่ง 66/2523 โดยทำให้เป็นรูปแบบอย่างชัดเจนในรูปแบบนโยบายของรัฐ
7. ปรับนโยบายต่างประเทศไปสู่เป้าหมาย ให้เป็นขั้นตอนหรือในทันที โดยอาศัยสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเงื่อนไข

ตัวอย่างรูปแบบการปฏิบัติดังกล่าว เป็นเพียงบางตัวอย่างในการทำ-ลายแนวร่วมชั้นสูง ทั้งนี้เพราะหากดำเนินด้วยมาตรการดังกล่าวแล้ว ก็ใช้กลไกพรรคมวลชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ระดับตำบลจนถึงระดับชาติ ประสานกับกลไกรัฐที่จัดวางไว้ในระดับเดียวกัน มาตรการนี้จะทำให้พวกเผด็จการและพวกอิทธิพล

ตกอยู่ในความควบคุมของกลไกรัฐและกลไกพรรคร่วมกัน ประกอบกับการหาหรือ
ปรึกษาชี้แจง โดยมุ่งหวังการประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มนี้กับประชาชน จะทำ
ให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในที่สุดได้ สาธะสำคัญที่ต้องการนำมาเน้นในที่นี้ ซึ่ง
จะต้องระลึกไว้อย่างที่สุด ได้แก่ ให้แก้ไขปัญหากลุ่มเผด็จการและอิทธิพล ด้วย
มาตรการทางการเมืองละเว้นการใช้มาตรการทางการเมืองปราบปราม หรือความรุนแรง
อันเกินขอบเขต ทั้งนี้เว้นแต่กรณีที่ทำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงมิได้อย่างแท้จริง ขึ้น
ตอนและมาตรการทั้งลึ้นดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่ว่ากระทำได้ยากยิ่งภายใต้โครง
สร้างปัจจุบัน จึงจะต้องพลิกแพลงหาหนทางอย่างรอบคอบ ซึ่งขอเรียนให้ทราบ
โดยทั่วไปในที่นี้ว่า แนวทางปฏิบัติได้กำหนดขึ้นแล้ว แต่ไม่สามารถนำมาเรียนไว้
ณ ที่นี้ได้" ส่วนแนวทางในการแก้ไขระบบการเมืองของไทย ทั้งระบบนั้น พลเอก
ชวลิต ยงใจยุทธ ได้เขียนไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันนั้นสรุปความได้ว่า

แนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ในการพัฒนาระบบการเมืองไทยให้
เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั้น ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาทางการเมือง
เมืองไว้ 2 ประการ ด้วยกันคือ

1. พัฒนาระบบการเลือกตั้งให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับหลัก
การของประเทศไทยโดยเฉพาะ
2. กำหนดมาตรการเสริมระบบการเลือกตั้งเพื่อให้ระบบการเลือกตั้ง
มีประสิทธิภาพและเกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

แนวทางในการพัฒนาทางการเมือง ตามที่กำหนดมาข้างต้นทั้ง 2
ประการนั้น มีหลักในการดำเนินการดังนี้

1. ระบบการเลือกตั้งและมาตรการเสริมระบบการเลือกตั้งจะต้อง
ส่งเสริมระบบพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง เพื่อให้เป็นพรรคการเมืองของมวลชน
อย่างแท้จริง
2. ระบบการเลือกตั้ง และมาตรการเสริมระบบการเลือกตั้ง จะ
ต้องมีผลทำให้ลดการใช้เงินซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้งลง
3. การเลือกตั้งจะต้องยุติธรรมและเสมอภาค

4. การเลือกตั้งจะต้องได้ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

ระบบการเลือกตั้งแบบหนึ่งคนหนึ่งเสียง (One Man, One Vote.)

ระบบการเลือกตั้งแบบนี้ หมายความว่าในเขตเลือกตั้งหนึ่งนั้น ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แต่ละคนสามารถเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เพียงคนเดียว ทั้งนี้เพราะในเขตเลือกตั้งนั้นมีที่นั่งเพียงที่เดียว ในการนี้จะต้องมีการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้แต่ละเขตมีส่วนส่วนของประชาชนได้ตามจำนวนที่กฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเลือกตั้งกำหนด เช่น ประชากร 150,000 คน ต่อที่นั่งหนึ่งที่นั่ง เป็นต้น ดังนั้นเขตเลือกตั้งโดยทั่วไปจะไม่ใช้เขตใหญ่ ๆ เช่น เขตจังหวัด เป็นเขตเลือกตั้งก็อาจจะใช้เขตระดับอำเภอ หรือจัดแบ่งเขตใหม่ทั้งหมดก็ได้ แต่โดยสรุปแล้วทั้งประเทศจะมีเขตเลือกตั้งที่มีผู้แทนได้เพียงเขตละ 1 คน เท่านั้น

มาตรการเสริมระบบการเลือกตั้ง

ระบบการเลือกตั้งแบบหนึ่งคนหนึ่งเสียงนั้น จำเป็นที่จะต้องจัดให้มี และใช้ควบคู่กันไปกับมาตรการเสริมทางกฎหมายที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การกำหนดภูมิลำเนาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตที่จะสมัครไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จะต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตที่จะลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 เดือนก่อนถึงวันเลือกตั้ง

2. การขยายฐานอายุผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นอายุ 18 ปีขึ้นไป

3. การแต่งตั้งคณะกรรมการกลางกำหนดนโยบาย และบริหารการเลือกตั้ง

คณะกรรมการกลางกำหนดนโยบาย และบริหารการเลือกตั้ง ได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐสภามีหน้าที่กำหนดนโยบาย และวางมาตรการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งฐานะทางการเงินของพรรคการเมือง และการกระทำที่ปวงที่จะกระทบกระเทือนต่อความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง

4. การกำหนดให้พรรคการเมืองมีคณะกรรมการบริหารของพรรค
ในระดับจังหวัด

คณะกรรมการบริหารของพรรคระดับจังหวัด มีหน้าที่เสนอรายชื่อผู้
สมัครรับเลือกตั้งโดยให้คณะกรรมการกลางบริหารของพรรคการเมืองเป็นผู้ตัดสิน
(กรณีที่มีปัญหาค่าใช้จ่ายอาจพิจารณาสนับสนุนทางการเงินของรัฐ)

5. การกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องไปจดทะเบียน เป็นผู้ใช้สิทธิ
เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 7 วัน

วิธีดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระบบการเลือกตั้ง และมาตรการ
เสริมระบบการเลือกตั้งดังกล่าว มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ต่าง ๆ คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายพรรคการเมือง และกฎหมายเลือกตั้ง
ซึ่งจะต้องดำเนินการผ่านกระบวนการรัฐสภา (Legislative Process) โดย
สมาชิกรัฐสภา (สมาชิกผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา) หรือคณะรัฐมนตรีเป็นผู้
เสนอร่างกฎหมายแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง"⁵²

นอกจากนั้น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ยังได้แสดงทัศนะทางการเมือง
ในเรื่องต่าง ๆ อีกหลายด้าน เป็นต้นว่า ในด้านการเมือง การพัฒนาทางการเมือง
เมือง การต่อสู้เพื่อให้การเมืองมีการพัฒนา และการต่อสู้เพื่อการเอาชนะคอม-
มิวนิสต์สรุปความว่า

"...คำว่า "การเมือง" ในทัศนะของผม ซึ่งเข้าใจว่าคงจะตรงกับ
ความหมายของนักวิชาการทางรัฐศาสตร์ หมายถึง "กิจการอันเกี่ยวข้องกับความ
สัมพันธ์และพฤติกรรมของคนในสังคมอันมีผลมาจากอำนาจเพื่อจัดสรรทรัพยากรที่มี
อยู่ในสังคม"

⁵² พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ, อ้างแล้ว, หน้า 153-158.

โดยหลักการแล้ว การเมืองจะต้องมีหลักใหญ่ ๆ อยู่ 3 เรื่อง คือ

1. การเมือง จะต้องมึระบบการอำนวยการ หรือควบคุมการจัดสรรทรัพยากรของสังคมส่วนรวม ซึ่งทรัพยากรนี้มีทั้ง รูปธรรม และนามธรรม ทรัพยากรที่เป็นรูปธรรม เช่น การจัดคนเข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญ การป้องกันประเทศ การศึกษา การอุตสาหกรรม การสาธารณสุข เป็นต้น ทรัพยากรที่เป็นนามธรรม เช่น การกำหนดนโยบาย ความยุติธรรม ความเสมอภาค เป็นต้น

2. ผู้ที่จะจัดสรรทรัพยากร ต้องเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจ อำนาจดังกล่าวนี้ได้มาโดยการแข่งขันกับกลุ่มอื่น ๆ โดยวิถีทางการเมือง

3. เมื่อได้อำนาจนั้นมาแล้ว กลุ่มผู้ที่จะจัดสรรทรัพยากร ก็ยังต้องมีการใช้อำนาจพัฒนาอำนาจ และรักษาอำนาจ เพื่อให้มีอำนาจต่อไปอีก จนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตน

ลักษณะของการเมืองเช่นนี้ ที่ผมเห็นว่า ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของกองทัพ เพราะกองทัพเราเป็นเครื่องมือ หรือกลไกของรัฐ ไม่มีหน้าที่จะต้องเข้าไปต่อสู้หรือแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในขณะเดียวกัน ก็ไม่มีภาระหน้าที่ที่จะเข้าไปสนับสนุน หรือเป็นพรรคพวกของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง เราจึงสมควรถอนตัวออกจากการเมืองดังที่ผมได้ประกาศไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม ผมขอกล่าวไว้ตอนนี้เสียก่อนว่า แม้เราจะถอนตัวออกจากการเมืองแต่กองทัพของเราก็ยังมีภาระหน้าที่สำคัญตามรัฐธรรมนูญนั่นคือ การพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนาประเทศนี้ นอกจากจะต้องพัฒนาให้ท้องถิ่นมีความเจริญขึ้นแล้ว ยังมีความหมายรวมไปถึงการพัฒนาประเทศในทางการเมืองอีกด้วย ซึ่งการพัฒนาทางการเมืองนั้น ทุกคนมีส่วนช่วยกันพัฒนา ทหารก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้ โดยทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในทางการเมืองให้ดีที่สุด นั่นคือการวางตัวเป็นกลางในทางการเมือง สร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในระบบอบการเมือง ตลอดจนทำทุกอย่างเพื่อให้รัฐบาลที่ประชาชนเลือกเข้ามาแบบประชา-

ธิปไตย อยู่ได้อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ..."^{๕๓}

ส่วนในด้านการพัฒนาทางการเมือง พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เชื่อมั่นว่าจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการกล่าวคือ

1. การพัฒนาความสามารถของรัฐ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (CAPABILITY) กล่าวคือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจธิปไตย ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องทำในสิ่งที่ประชาชนต้องการ โดยให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนให้ได้

2. การพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีความเสมอภาคทั่วกัน (EQUALITY) เพราะความเสมอภาคเป็นหลักการใหญ่หลักการหนึ่งของการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง ความเสมอภาคทางกฎหมายและทางโอกาส ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการทำมาหากิน โอกาสในการศึกษา และอื่น ๆ หากรัฐสามารถจัดให้เกิดความเสมอภาคกันได้ เราก็จะมีการพัฒนาทางการเมืองที่ค่อนข้างสมบูรณ์แบบ

3. การพัฒนาเพื่อให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ และความรับผิดชอบของส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน โดยแน่ชัดและถูกต้องอย่างเป็นระบบ (DIFFERENTIATION)

ในเรื่องการแบ่งแยกหน้าที่นี้เราจะพบว่าในสังคมที่พัฒนาแล้วจะมีผู้รับผิดชอบเฉพาะหน้าที่จำนวนมาก เช่น นักธุรกิจ วิศวกร นักเศรษฐศาสตร์ นักการเมือง นักการทหาร หรือผู้มีหน้าที่เฉพาะเรื่องอย่างมากมาย ซึ่งหมายรวมถึงการสร้างระบบคุณธรรมที่ถูกต้องในสังคมส่วนหนึ่งด้วย

^{๕๓} พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, อ้างแล้ว, หน้า 28-30.

4. การพัฒนาเพื่อให้มีเสถียรภาพ (STABILITY) คำว่า "เสถียรภาพ" หมายถึงเสถียรภาพในทางการเมือง หรือการที่รัฐบาลไม่ล้มลุกคลุกคลาน ซึ่งต้องมีปัจจัยสำคัญคือ ประชาชนให้การสนับสนุนเพราะมีนโยบายที่ถูกต้อง และมีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นให้เป็นจริง^{๕๔}

ส่วนในด้านการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์นั้น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เชื่อมั่นว่า

คอมมิวนิสต์ใช้การต่อสู้ทุกรูปแบบ ไม่มีการต่อสู้แบบใด ๆ ที่คอมมิวนิสต์ไม่นำมาใช้ แต่ถ้าแบ่งอย่างกว้าง ๆ การต่อสู้ของคอมมิวนิสต์มีเพียง 2 รูปแบบคือการต่อสู้สันติ (PEACEFUL STRUGGLE) และการต่อสู้ด้วยอาวุธ (ARMED STRUGGLE)

การต่อสู้สันติมีหลายรูปแบบ เช่น การต่อสู้ทางสภา (PARLIAMEN-TARY STRUGGLE) การลุกขึ้นสู้ของมวลชน (MASS UPRISING) และการเคลื่อนไหวมวลชน (MASS MOVEMENT) เป็นต้น

การต่อสู้ด้วยอาวุธมี 2 รูปแบบคือ การลุกขึ้นสู้ด้วยอาวุธ (ARMED UPRISING) และสงคราม (WAR) คอมมิวนิสต์ชนะแต่โดยการต่อสู้ด้วยอาวุธเท่านั้น ไม่สามารถชนะด้วยการต่อสู้สันติ

การยึดอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์ ไม่เหมือนกับการยึดอำนาจของพรรคอื่นหรือคณะอื่น การยึดอำนาจของพรรคอื่นหรือคณะอื่นนั้น มุ่งหมายเพียงเพื่อเปลี่ยนมืออำนาจรัฐเดิม แต่การยึดอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์ มุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนระบอบการปกครองเดิมเป็นระบบเผด็จการชนกรรมาชีพ และเพื่อเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจเดิมเป็นระบบสังคมนิยม ฉะนั้น ก่อนที่จะยึดอำนาจคอมมิวนิสต์จึงต้องจัดตั้งอำนาจของตนเองขึ้น โดยเฉพาะจะต้องจัดตั้งกองทัพ หรือกองกำลังถืออาวุธของตนเองขึ้น เพื่อใช้ทำลายอำนาจรัฐเดิมโดยเฉพาะ คือทำลายกองทัพ

^{๕๔} พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, อ้างแล้ว, หน้า 102.

เดิมให้หมดสิ้น และเอาอำนาจรัฐเผด็จการชนกรรมาชีพของตนโดยเฉพาะเอากองทัพของตนเข้าแทนที่ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจและระบบสังคมทั้งระบบ ให้เป็นสังคมตามหลักนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์

จึงเห็นได้ว่า ถ้าไม่มีกองทัพหรือกองกำลังถืออาวุธของตนเองแล้ว พรรคคอมมิวนิสต์จะไม่สามารถยึดอำนาจโดยนัยดังกล่าวได้เลย และถ้าคอมมิวนิสต์ขึ้นยึดอำนาจโดยไม่มีกองทัพ หรือกองกำลังถืออาวุธที่เท่าเทียมหรือเหนือกว่ากองทัพเดิมแล้ว แม้ว่าจะยึดอำนาจได้สำเร็จ ก็จะไม่สามารถรักษาอำนาจไว้ได้ แต่จะถูกทำลายลงในเวลาอันรวดเร็ว ตัวอย่างคือการยึดอำนาจของคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. 1971 และการยึดอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์รัสเซีย (พรรคบอลเชวิค) เมื่อ ค.ศ. 1905

ด้วยเหตุนี้ มาร์กซ์ จึงได้บัญญัติไว้ในแถลงการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์ (COMMUNIST MANIFESTO) ว่า พรรคคอมมิวนิสต์จะต้องยึดอำนาจด้วยกำลัง (BY FORCE) และจะต้องเตรียมตัวทำสงคราม 10 ปี 50 ปี หรือ 100 ปี

ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ข้อ 3 ว่าด้วยนโยบายมีข้อความตอนหนึ่งว่า "เพื่อรื้อถอนทำลายขบวนการแนวร่วมและกองกำลังติดอาวุธ" คำสั่งข้อนี้ ต่อเนื่องมาจากคำสั่งข้อ 2 ว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่ว่า "เพื่อยุติสถานการณ์สงครามปฏิวัติคอมมิวนิสต์" ฉะนั้นเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของคำสั่งแล้ว การทำลายกองกำลังติดอาวุธ เป็นภารกิจข้อแรก การทำลายแนวร่วมเป็นภารกิจข้อ 2

การยุติสถานการณ์สงครามนั้น คือการทำลายกองกำลังติดอาวุธ ซึ่งก็คือทำลายเขตฐานที่มั่นและเขตอำนาจรัฐ ในเวลาเดียวกันกองกำลังติดอาวุธในที่นี้หมายถึงกองทัพนั่นเอง

ขบวนการพคท. นั้น ประกอบด้วยพรรคแนวร่วม และการต่อสู้ด้วยอาวุธหรือสงคราม แต่การทำลายสงครามหรือยุติสงครามนั้น คือการทำลายกองทัพ อันรวมถึงเขตฐานที่มั่นและเขตอำนาจรัฐไม่ต้องทำลายแนวร่วม

ตามกฎเกณฑ์ของการทำลายขบวนการคอมมิวนิสต์ ที่ใช้สงครามเป็นรูปการต่อสู้สูงสุดนั้น ต้องเริ่มต้นด้วยการทำลายสงครามแล้วจึงทำลายแนวร่วมและพรรค ถ้าเริ่มต้นด้วยการทำลายแนวร่วม หรือพรรคจะผิดกฎเกณฑ์และพ่ายแพ้ด้วยเหตุดังกล่าววัตถุประสงค์ของคำสั่งจึงกำหนดว่าให้ยุติสงครามเป็นขั้นตอนแรก

ปัจจุบันกองทัพแห่งชาติได้ปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งหมายถึงภารกิจขั้นแรกของคำสั่งดังกล่าวแล้ว จึงต้องปฏิบัติภารกิจขั้นต่อไป คือการทำลายขบวนการแนวร่วมและพรรค

แนวร่วมของคอมมิวนิสต์คือนายทุน กรรมกรและชาวนาไม่ใช่แนวร่วมแต่เป็นพันธมิตร ดังนั้นต้องไม่เอาพันธมิตรกับแนวร่วมไปปะปนกัน

นายทุนนั้นมี 3 อย่าง คือ นายทุนน้อย นายทุนกลาง และนายทุนใหญ่นายทุนน้อย เช่น นักศึกษา นายทุนกลาง เช่น พรรคสังคมนิยมและพ่อค้ารายย่อย นายทุนใหญ่ได้แก่พวกธนาคารหรือที่มีกิจกรรมขนาดใหญ่ นายทุนที่เป็นแนวร่วมของพคท. นั้น ถ้าเป็นนายทุนน้อยก็เรียกว่าแนวร่วมขั้นต่ำ ถ้าเป็นนายทุนกลางก็เรียกว่า แนวร่วมชั้นกลาง ถ้าเป็นนายทุนใหญ่ก็เรียกว่า แนวร่วมชั้นสูง

แนวร่วมขั้นต่ำกับชั้นกลางของ พคท. นั้น มีกำลังไม่มาก แนวร่วมที่มีกำลังมากคือ แนวร่วมชั้นสูง จะเห็นได้ว่่านักศึกษาและพรรคสังคมนิยมหรือนักการเมืองชั้นกลางที่เข้าป่านั้นไม่เป็นกำลังสำคัญของ พคท. กำลังสำคัญของ พคท. คือ แนวร่วมชั้นสูง เช่น รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นในอดีตบางสมัย ซึ่งได้สร้างเงื่อนไขช่วยคนเข้าป่าได้มากที่สุดและสร้างเงื่อนไขสงครามได้มากที่สุด จนมีผู้กล่าวว่า พคท. จะยึดประเทศไทยได้จริงตามคำขวัญที่ พคท. ให้แก่นักศึกษาว่า "จากวนาสู่นครใน 5 ปี พร้อมกองทัพปลดแอก"

ส่วนของกองทัพ พรรคการเมือง รัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้กล่าวอย่างเชื่อมั่นว่า

"...นโยบายของกองทัพแห่งชาติ คือ นโยบายของกลไกหลักของรัฐบาล..."

...รัฐบาล หมายถึงการปกครอง (GOVERNMENT) แต่อนุโลมใช้ในความหมายของคณะรัฐมนตรี (CABINET) ได้ รัฐบาลซึ่งหมายถึงการปกครองนั้น คือองค์รวมขององค์การแห่งอำนาจอธิปไตย โดยทั่วไปก็ได้แก่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล นี่คือรัฐบาลในความหมายที่แท้จริงและในบรรดาองค์การแห่งอำนาจอธิปไตยทั้ง 3 นี้ คณะรัฐมนตรีเป็นองค์กรหลัก

พรรคการเมืองนั้น ย่อมหมายถึง พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่ใช่พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นตามกฎหมายพรรคการเมือง ตามธรรมชาติของสังคมประเทศชาตินั้น ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์พรรคการเมืองหรือไม่มีพรรคการเมือง พรรคการเมืองย่อมมีอยู่เสมอไปตัวอย่างพรรคการเมืองในประเทศไทย ตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 เป็นต้นมา เช่น คณะราษฎร (REFORM PARTY) คณะรัฐประหาร (Coup D'etat Party) คณะปฏิวัติ (REVOLUTIONARY PARTY) คณะปฏิรูป (REFROM PARTY) พรรคสหชีพ (CO-OPERATIVE PARTY) ฯลฯ (คำว่า PARTY นั้น เดิมไทยใช้ว่าคณะ ต่อมาใช้ คณะพรรคเวลานี้ใช้ว่าพรรคมีความหมายอย่างเดียวกันคือแปลมาจาก PARTY ในภาษาอังกฤษ)

ดังกล่าวแล้วว่าพรรคการเมืองประกอบเป็นรัฐบาลและควบคุมรัฐบาล ฉะนั้นนโยบายของรัฐบาล ก็คือนโยบายของพรรคการเมือง เช่น นโยบายของรัฐบาลชุดแรกเป็นนโยบายของคณะราษฎร นโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน เป็นนโยบายของคณะพรรคที่เข้าร่วมจัดตั้งเป็นรัฐบาลรวมกัน เป็นต้น ส่วนพรรคที่ไม่ได้เป็นรัฐบาลก็ใช้นโยบายของตนในรัฐสภา และในบางกรณีพรรคเดียวใช้อำนาจเด็ดขาด เช่น คณะปฏิวัติ คณะปฏิรูป เป็นต้น

ส่วนกองทัพแห่งชาติ (NATIONAL ARMED FORCES) ไม่ใช่พรรคการเมือง แต่เป็นกลไกหลักของรัฐ (PRINCIPLE STATE MACHINE) ตามปกติไม่ต้องมีนโยบายของตนเอง แต่เดินตามนโยบายของพรรคการเมือง ซึ่งแสดงออกเป็นนโยบายของรัฐบาล แต่ในบางกรณีนโยบายของพรรคการเมืองผิดพลาดและไม่สามารถใช้แก้ปัญหาของชาติได้ กองทัพแห่งชาติก็จำเป็นต้องมีนโยบายของตนเอง เพื่อแก้ปัญหาของชาติให้ตกไป ดังตัวอย่างนโยบายของพรรคการเมืองใน

ประเทศไทยตั้งแต่เปลี่ยนการปกครองมาจนถึงปัจจุบัน ไม่สามารถต่อสู้ให้ชนะคอมมิวนิสต์ แต่กลับสร้างเงื่อนไขสงครามและความเติบโตให้แก่ พคท. กองทัพแห่งชาติจึงต้องสร้างนโยบายของตนขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของชาติก่อนอื่นคือนโยบายเพื่อเอาชนะสงครามแก่ พคท. ซึ่งปรากฏอยู่ในคำสั่ง 66/2523

ฉะนั้น ในปัจจุบันประเทศไทยจึงมีนโยบายแก้ปัญหาของชาติ 2 นโยบาย คือ นโยบายของพรรคการเมืองซึ่งแถลงต่อรัฐสภาในรูปของนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของกองทัพ แต่ข้อเท็จจริงที่ประกอบด้วยเหตุผลและหลักวิชาได้พิสูจน์แล้วว่านโยบายของกองทัพแห่งชาติแก้ปัญหาของชาติได้ก่อนอื่นคือชนะสงครามแก่คอมมิวนิสต์ไปแล้ว แต่นโยบายของพรรคการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังแก้ปัญหาอะไรไม่ได้เลย ^{๕๕}

กล่าวโดยสรุป แนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นั้นมีความสอดคล้องกันหรือมีความเชื่อมั่นตรงกันโดยเฉพาะการปฏิเสธความเป็นประชาธิปไตยของไทยปัจจุบัน หากแต่เป็นระบอบเผด็จการรัฐสภาและเชื่อว่าประเทศไทยจะต้องปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ตามลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนเป็นหัวใจสำคัญ แต่วิธีการจะสร้างระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องทำการปฏิวัติประชาธิปไตยด้วยวิธีการสันติ ส่วนกลุ่ม องค์กร ที่จะสร้างประชาธิปไตยได้นั้นต้องเป็นกลุ่ม องค์กร ที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยเท่านั้น จึงจะได้ประชาธิปไตย และก็เชื่อว่าสภาพชีวิตแห่งชาติคือองค์กรนำที่จะดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายได้ ซึ่งเมื่อบ้านเมืองมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แล้ว รัฐธรรมนูญประชาธิปไตยก็เกิดขึ้นได้ แล้วกฎหมายต่าง ๆ ที่ไม่เป็นประชาธิปไตยก็จะถูกแก้ไข ปรับปรุง ให้เป็นประชาธิปไตยเหมือนกับประเทศที่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทั้งหลาย

^{๕๕} พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, อ้างแล้ว หน้า 112-113 และ 128-129.

3.2 การก่อตัวของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย

กลุ่มลัทธิประชาธิปไตย ได้พัฒนามาจากการเคลื่อนไหวของกรรมกรเป็นเวลาที่ยาวนานแล้วสรุปขึ้นเป็นนโยบายของศูนย์กรรมกรแห่งประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2512 ต่อมาแกนนำของกรรมกรบางส่วนได้นำแนวนโยบายและอุดมคติดังกล่าวไปจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ชื่อพรรคแรงงาน ซึ่งจดทะเบียนกับกระทรวงมหาดไทย เมื่อ พ.ศ. 2517 โดยมีอุดมการณ์และนโยบายของพรรคดังที่ปรากฏในธรรมนูญของพรรค มาตรา 3 ว่า แรงงานมีลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งประสานหลักประชาธิปไตยทั่วไป เข้ากับสภาพของประเทศไทย เป็นอุดมการณ์และมีอุดมคติของชาติคือ สังคมประชาธิปไตยของไทย ต่อจากนั้น พรรคแรงงานประชาธิปไตยซึ่งจดทะเบียน เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2517 ได้นำเอาอุดมคติและนโยบายของพรรคแรงงานมาเป็นของพรรคแรงงานประชาธิปไตย และเมื่อมีการล้มล้างผู้แทนกรรมกรทั่วประเทศที่ลุมพินีสถาน (สวนลุมพินี) พ.ศ. 2518 อุดมคติและนโยบายของพรรคแรงงานประชาธิปไตย ได้ถูกนำไปสรุปเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของชาติของกรรมกร และครั้งสุดท้ายได้กลายเป็นเนื้อหาสาระสำคัญของนโยบายและแนวอุดมการณ์ของทหารประชาธิปไตย ซึ่งได้ประกาศอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชนในหลายครั้ง หลายโอกาส⁵⁶ ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกันกับนโยบายในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ที่พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้อ้างว่าเป็นผู้กร่างมาตั้งแต่เริ่มแรก เพราะฉะนั้น หากจะกล่าวโดยสรุป กลุ่มลัทธิประชาธิปไตยได้ก่อตัวมาจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มกรรมกร และกลายเป็นพรรคแรงงาน พรรคแรงงานประชาธิปไตย กลุ่มทหารประชาธิปไตย คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ขบวนการ-

⁵⁶ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 184 วันจันทร์ที่ 28 กันยายน 2524. หน้า

การประชาธิปไตยแห่งชาติ สภาปฏิวัติแห่งชาติ ตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่ปรากฏว่ามีการปฏิเสหความสัมพันธ์ระหว่างกันของนายอาหมัด ขามเทศทอง นายสวัสดิ์ ลูกโดด นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร พล.ต.ระวี วันเพ็ญ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ศาสตราจารย์ พ.อ.(พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ และกลุ่มบุคคล องค์กรหรือบุคคลอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันทางนโยบาย และอุดมการณ์หรือแนวความคิด แต่ในด้านการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรทางการเมือง อย่างหลากหลายนั้น เป้าหมายย่อมมีความแตกต่างกัน เป็นต้นว่า พรรคแรงงาน ประชาธิปไตย เป้าหมายหลักเพื่อต้องการให้กรรมกร และเกษตรกร ได้รวมกลุ่มกันเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง หรือกลุ่มทหารประชาธิปไตยก็มีเป้าหมาย เพื่อต้องการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่ทหารในกองทัพว่าทหารส่วนใหญ่ นั้น ต้องการระบอบประชาธิปไตยไม่ต้องการระบอบเผด็จการ และขบวนการประชาธิปไตย แห่งชาติ หรือสภาปฏิวัติแห่งชาติก็มีเป้าหมาย เพื่อต้องการรวบรวมประชาชน นักศึกษาที่เป็นปัญญาชนในสังคมไทยทั่วไป ที่ไม่ประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือไม่ต้องการร่วมกับพรรคการเมือง ออกมาร่วมมือเคลื่อนไหวทางการเมือง ปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ ในรูปขององค์กรประชาชนที่เป็นอิสระและเป็นกลาง แต่มีอุดมการณ์หรือแนวความคิด นโยบายของลัทธิ ประชาธิปไตยที่ชัดเจน ประสานการเคลื่อนไหวอย่างเป็นรูปธรรม และมีความหลากหลายทั่วประเทศ เพราะฉะนั้นกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย จึงมีช่วงระยะเวลาของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ภายหลังจากการล้มล้างรัฐธรรมนูญทั่วประเทศที่ลุ่มพินีสถานพร้อมกับการสรุป เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาของชาติของกรรมกร และแนวความคิดได้กระจายไปยังกลุ่ม องค์กร ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ จนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรมของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ในปี พ.ศ. 2537 รวมระยะเวลาประมาณ 20 ปี หากเป็นคนที่เข้าสู่วิหฆุ่มสาวบรรลุนิติภาวะแล้ว จึงยอมสะสมประสบการณ์ชีวิตในหลายด้านไว้อย่างกว้างขวางและมากเพียงพอที่จะพิสูจน์ยืนยันได้ว่ากลุ่ม องค์กร ดังกล่าวมีจุดยืน หรือความเชื่อมั่นที่ชัดเจนเป็นอย่างไร

3.3 ลัทธิประชาธิปไตยที่เข้าใจยากและสับสน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ลัทธิประชาธิปไตยส่วนที่เป็นแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นหากไม่พิจารณาโดยละเอียดและลึกซึ้งจะเข้าใจยากและเกิดความสับสนได้ง่าย โดยเฉพาะวิธีการอธิบายที่มีการใช้คำ ใช้ภาษา และสำนวนของภาษาไทย มักจะไม่ตรงและสอดคล้องกับนักวิชาการโดยทั่วไป เป็นต้นว่า ความพยายามที่จะอธิบายให้ประชาชนได้เข้าใจคำว่า ปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ ปฏิรูป ปฏิกริยา ในลัทธิประชาธิปไตยซึ่งเขียนโดย ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้อธิบายว่า

"...กบฏมี 3 ลักษณะ คือ (1) กบฏปฏิวัติ (2) กบฏปฏิรูป (3) กบฏปฏิกริยา และรูปสำคัญของกบฏมี 3 รูป คือ (1) รัฐประหาร (2) การลุกขึ้นสู้ด้วยอาวุธ (3) สงคราม กบฏทั้ง 3 ลักษณะนั้น อาจใช้รูปหนึ่งรูปใดใน 3 รูป หรือใช้ 2 รูป 3 รูปก็ได้ กบฏปฏิวัติก็ดี กบฏปฏิรูปก็ดี กบฏปฏิกริยาที่ดี อาจใช้รูปรัฐประหารก็ได้ อาจใช้รูปลุกขึ้นสู้ด้วยอาวุธก็ได้ อาจใช้รูปสงครามก็ได้ เช่น

กบฏ 24 มิถุนายน 2475 ของคณะราษฎร เป็นกบฏปฏิวัติ ใช้รูปรัฐประหาร

กบฏบวรเดช 2476 เป็นกบฏปฏิกริยา ใช้รูปสงคราม

กบฏ 20 ตุลาคม 2520 ของคณะปฏิวัติเป็นกบฏปฏิรูป ใช้รูปรัฐประหาร

กบฏของ พคท. ในปัจจุบัน เป็นกบฏปฏิวัติ (ของคอมมิวนิสต์) ใช้รูปสงคราม

กบฏ 1 เมษายน 2524 เป็นกบฏปฏิวัติใช้รูปรัฐประหาร

ฉะนั้น นอกจากจะจำแนกลักษณะของกบฏให้ถูกต้องแล้ว ยังต้องจำแนกรูปของกบฏให้ถูกต้องด้วย จึงจะแก้ปัญหาของกบฏให้เป็นผลดีต่อการแก้ปัญหาของชาติได้ ถ้ามองกบฏอย่างนามธรรม ก็จะไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของกบฏแต่ละครั้ง และแก้ปัญหาไม่ตก...

บ้านเรา แต่ก่อนจะพูดอะไรก็พูดถูกต้องดี พูดว่า กบฏ ก็หมายความว่าถึง กบฏ พูดว่า รัฐประหาร ก็หมายความว่าถึงรัฐประหาร พูดว่า ปฏิวัติ ก็หมายความว่าถึงปฏิวัติ เขาไม่ได้เอาจินตภาพ (Concept) ของคำเหล่านี้ไปปะปนกัน เขาไม่ได้พูดคำหนึ่งแต่หมายถึงอีกคำหนึ่ง

อย่างเช่น คณะ ร.ศ. 130 กบฏ เขาก็เรียกว่า กบฏ ร.ศ. 130 พระองค์เจ้าบวรเดชกบฏ เขาก็เรียกว่า กบฏบวรเดช พลโท ผิน กับพวก ทำรัฐประหาร เขาก็เรียกคณะนั้นว่า คณะรัฐประหาร จอมพล สฤษดิ์ "คิด" จะปฏิวัติ ก็เรียกว่า ปฏิวัติ เช่น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2501 กล่าวว่า "การกระทำครั้งนี้เป็นการปฏิวัติ ไม่ใช่เพียงรัฐประหารอย่างที่เคยกระทำกันมาในครั้งก่อน ๆ" แต่พอทำเข้าจริงก็ไม่เป็นการปฏิวัติถึงกระนั้นก็ได้บอกให้รู้ว่าปฏิวัติกับรัฐประหารไม่ใช่สิ่งเดียวกัน

แต่บ้านเราเวลานี้ เอาจินตภาพของคำเหล่านี้ไปปะปนกันหมด จนกลายเป็นพูดคำหนึ่ง หมายถึงอีกคำหนึ่ง พูดปฏิวัติ หมายถึงกบฏ พูดปฏิวัติหมายถึง รัฐประหาร เห็นกบฏ ปฏิวัติ และรัฐประหารเป็นสิ่งเดียวกัน ใครปฏิวัติก็เป็นกบฏทั้งนั้นบางทีพูด 2 คำซ้อนกัน หมายถึงสิ่งเดียวกัน เช่น ปฏิวัติรัฐประหาร ถือว่าปฏิวัติและรัฐประหารมีความหมายอย่างเดียวกัน

แสดงว่าบ้านเราสมัยนี้ ล้าหลังกว่าสมัยก่อนมากในการ
ใช้ค่าเหล่านี้

ค่าเหล่านี้มีจินตภาพเฉพาะของมัน แต่ละจินตภาพเป็น
คนละเรื่องกัน กบฏเป็นคนละเรื่องกับรัฐประหาร รัฐประหาร
เป็นคนละเรื่องกับปฏิวัติ แม้ว่าในบางกรณีในกบฏอาจมีปฏิวัติใน
ปฏิวัติอาจมีกบฏ ในรัฐประหารอาจมีปฏิวัติ ในปฏิวัติอาจมีรัฐ-
ประหาร แต่กบฏ ปฏิวัติ รัฐประหารก็ไม่ใช่เรื่องเดียวกัน

คณะราษฎรทำการปฏิวัติด้วยรัฐประหาร รัฐประหาร
ของคณะราษฎรมีลักษณะปฏิวัติ หรือเป็นรัฐประหารปฏิวัติ และ
คณะราษฎรก็เป็นกบฏ แม้ว่า คณะราษฎรทำทั้ง 3 อย่างรวมกัน
เช่นนี้ ก็มีได้หมายความว่า กบฏ ปฏิวัติ และรัฐประหารจะเป็น
เรื่องเดียวกัน ทั้ง 3 อย่างเป็นคนละเรื่องกันทั้งนั้น คือ

กบฏ โดยย่อคือ การใช้อาวุธต้านรัฐบาล

รัฐประหาร โดยย่อคือ การยึดอำนาจอย่างฉับพลันด้วย
คนกลุ่มเล็ก ๆ

ปฏิวัติ โดยย่อคือ การเปลี่ยนระบอบเผด็จการเป็น
ระบอบประชาธิปไตย

จึงเห็นได้ว่า รัฐประหารนั้นเป็นกบฏเสมอไป แต่กบฏ
ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีรัฐประหาร ปฏิวัติอาจใช้วิธีรัฐประหาร แต่
รัฐประหารอาจไม่เป็นปฏิวัติ ปฏิวัติอาจเป็นกบฏหรือไม่เป็นกบฏ
ก็ได้ ถ้าปฏิวัติโดยใช้อาวุธ (รัฐประหาร ลูกชั้นสู้ด้วยอาวุธ
สงคราม) ก็เป็นกบฏ ถ้าปฏิวัติตามวิถีทางประชาธิปไตยก็ไม่
เป็นกบฏ

การถอยหลังเข้าคลองในการใช้ถ้อยคำเหล่านี้ เป็น
อุปสรรคอย่างมากในการแก้ปัญหาของชาติ และถึงเวลาแล้วที่
จะแก้ไขเสีย ต่อไปนี้เราพูดคำไหนก็ขอให้หมายถึงจินตภาพของ

คำนั้นอย่าให้หมายถึงจินตภาพของคำอื่น พุดกบฏก็หมายถึง กบฏ
อย่าหมายถึง ปฏิวัติ หรือ รัฐประหารไป เป็นต้น...

...ปฏิวัติ (Revolution) นั้นในทางการเมืองหมายถึง
ถึงการเปลี่ยนระบอบการปกครองเก่า เป็นระบอบการปกครอง
ใหม่ เพื่อเปลี่ยนระบบสังคมเก่าเป็นระบบสังคมใหม่

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงชนิด
นี้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบเผด็จการเป็น
การปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบสังคม
เผด็จการเป็นระบบสังคมประชาธิปไตย การเปลี่ยนแปลงชนิดนี้
คือ การปฏิวัติ เรียกให้เต็มว่า การปฏิวัติประชาธิปไตย"⁵⁷

ส่วนคำว่า ปฏิรูป หมายถึง การเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตยภายใน
ระบอบเผด็จการ หรือกรณีที่ประเทศนั้นยังปกครองด้วยระบอบเผด็จการและ
ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นระบอบประชาธิปไตยได้ หรือกลุ่มประชาชนยังไม่
มีพลังอำนาจเพียงพอที่จะทำการปฏิวัติได้ แนวความคิดที่จะพยายามทำให้ระบอบ
การปกครองแบบเผด็จการของประเทศนั้นค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นการปกครองแบบ
ประชาธิปไตยก็เกิดขึ้น โดยพยายามเปลี่ยนทีละน้อย ๆ หรือทีละด้าน ๆ ในขณะที่
ที่ประเทศนั้นยังปกครองด้วยระบอบเผด็จการ จึงทำให้การปฏิรูป สามารถเรียก
ให้เต็มอีกชื่อว่า การปฏิรูปประชาธิปไตย (Democratic Reform) และหาก
เป็นเฉพาะด้านการเมืองก็เรียกว่า การปฏิรูปการปกครอง (Government Re-
form) ซึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ใช้ทับศัพท์ว่า คอเวนเมนตร์ฟอรั่ม และประเสริฐ
ทรัพย์สุนทร ก็ยอมรับว่า

⁵⁷ นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 164 11 พฤษภาคม 2524. หน้า 30-32.

"...พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกระทำคอ-
เวอนเมนต์รีฟอร์มมากที่สุด โดยทรงเปลี่ยนแปลงการบริหาร
ราชการแผ่นดินจากระบบจตุสดมภ์มาเป็นระบบส่วนกลาง และ
ส่วนภูมิภาคตามอารยประเทศในยุโรป

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกระทำ
การปฏิรูปต่อไปให้ทันสมัยยิ่งขึ้น จนทำให้ระบอบสมบูรณาญา-
สิทธิราชย์ในรัชสมัยของพระองค์ ประกอบด้วยลักษณะประชา-
ธิปไตยอย่างสูง ซึ่งชาวยุโรปพากันถวายพระราชสมัญญาว่า
พระมหากษัตริย์ประชาธิปไตย ทั้งทรงเตรียมการที่จะทำการ
ปฏิวัติ เช่น ให้การศึกษาระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนด้วย
วิธีการที่เรียกว่า ดุสิตธานี เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราช
ดำริว่า การปฏิรูปนั้นไม่เพียงพอแก่วิวัฒนาการ จึงทรงพระราช
ดำริที่จะทำการปฏิวัติ และได้ทรงกระทำการปฏิวัติประชาธิปไตย
ร่วมกับคณะราษฎร เมื่อ พ.ศ. 2475..."^{๕๘}

กล่าวโดยสรุป คำว่า กบฏ ปฏิวัติ รัฐประหาร ปฏิรูป ปฏิกริยานั้น
ประเสริฐ ทรรศน์สุนทร มองว่ามีความแตกต่างกัน เพราะกบฏเป็นการใช้อำนาจ
ด้านรัฐบาล รัฐประหาร คือการยึดอำนาจอย่างฉับพลันด้วยคนกลุ่มเล็ก ๆ ส่วน
ปฏิวัติ หมายถึง การเปลี่ยนระบอบการปกครองแบบเก่าเป็นการปกครองแบบใหม่
เพื่อเปลี่ยนระบบสังคมเก่าเป็นระบบสังคมใหม่ แต่เฉพาะคำว่ากบฏยังถูกจำแนก
ออกเป็น กบฏปฏิวัติ กบฏปฏิรูป กบฏปฏิกริยา มีลักษณะความแตกต่างกัน กล่าวคือ
กบฏปฏิวัติ เป็นการใช้อำนาจลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาล และกลุ่มที่ลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาล
นั้นมีเป้าหมายเพื่อต้องการจะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบบเก่าไปสู่

^{๕๘} นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 4 ฉบับที่ 186 วันที่ 12 ตุลาคม 2524. หน้า 6-9.

ระบอบใหม่ หรือจากระบอบเผด็จการไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ส่วนวิธีการลุกขึ้นต่อต้านนั้นอาจจะลุกขึ้นต่อต้านด้วยอาวุธ หรือการเปิดเป็นสงครามกลางเมืองหรือการจลาจลก็ได้ หรืออาจจะใช้เพียงคนกลุ่มเล็ก ๆ ลุกขึ้นต่อต้านพร้อมกับการยึดอำนาจรัฐด้วยก็ได้ เพราะฉะนั้นคำว่า กบฏปฏิรูป กบฏปฏิกริยา ก็สามารถจะอธิบายได้ด้วยวิธีการตามหลักการดังกล่าว แต่เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับนักวิชาการทั่วไปจะได้ข้อสรุปที่ไม่แตกต่างกันมากนักดังกรณีของคำว่า ปฏิวัติ รัฐประหาร กบฏ นักวิชาการได้นิยามว่า เป็นการใช้กำลังหรือพลังเพื่อการยึดอำนาจรัฐซึ่งจะใช้อาวุธ หรือไม่ใช้อาวุธก็ได้ หากกระทำการไม่สำเร็จถูกฝ่ายรัฐบาลปราบปรามได้ จะเรียกว่า กบฏ และหากกระทำการสำเร็จโดยคณะผู้ก่อการมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะรัฐบาลจากรัฐบาลเก่าเป็นรัฐบาลคณะผู้ก่อการ แนวความคิดในการแก้ไขปัญหของสังคมไม่มีอะไรแตกต่างไปจากเดิมมากนัก เรียกว่า "รัฐประหาร" และหากมีแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบหนึ่งไปสู่อีกระบอบหนึ่ง มีแนวความคิดในการเปลี่ยนโครงสร้างทางระบบเศรษฐกิจของประเทศ โครงสร้างทางสังคมและอื่น ๆ มาก เรียกว่า "ปฏิวัติ" และยอมรับว่า ประเทศไทยมีการปฏิวัติเพียงครั้งเดียวคือ วันที่ 24 มิถุนายน 2475 เท่านั้น^{๕๐} หรือเกี่ยวกับการปฏิวัติซึ่งจะเป็นการปฏิวัติที่รุนแรง หรือไม่รุนแรงหรือเป็นการปฏิวัติโดยสันติ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร อธิบายว่า

"...คราวก่อนผมบอกว่าผมเป็นคนไม่ชอบความรุนแรง ถ้าการปฏิวัติที่ไหนเป็นไปอย่างไม่รุนแรงแล้ว ผมชอบมาก แต่ไม่ใช่ถ้าการปฏิวัติที่ไหนเป็นไปอย่างรุนแรงแล้ว ผมจะไม่ชอบการปฏิวัติ เพราะผมไม่ชอบความรุนแรงเท่านั้น ไม่ใช่ไม่ชอบ

^{๕๐} สุขุม นวลสกุล และคณะ, การเมืองและการปกครองไทย, กรุงเทพฯ : แสงจันทร์พิมพ์, 2530. หน้า 81-82.

การปฏิบัติ ถ้าเป็นการปฏิบัติแล้ว ไม่ว่าจะรุนแรงหรือไม่รุนแรง
ผมชอบทั้งนั้น

แต่ผมชอบการปฏิบัติที่ไม่รุนแรงมากกว่าชอบการปฏิบัติที่
รุนแรง ก็เพราะไม่ใช่ว่าเมื่อผมไม่ชอบความรุนแรงแล้ว จะทำ
ให้ผมไม่ชอบการปฏิบัติ เพียงแต่ชอบการปฏิบัติที่รุนแรงน้อยกว่า
ชอบการปฏิบัติที่ไม่รุนแรงเท่านั้นเอง ฉะนั้นถ้าผมได้มีส่วนในการ
ปฏิบัติกับเขาบ้าง ผมก็จะพยายามทำให้การปฏิบัติเป็นไปอย่าง
ไม่รุนแรงอย่างสุดความสามารถที่จะทำได้ แต่ความรุนแรงหรือ
ไม่รุนแรงของการปฏิบัตินั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับนักปฏิบัติเป็นสำคัญ แต่
ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ และสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติเป็นสำคัญ
ถ้าสภาวะการณ์และสภาพแวดล้อมกำหนด ให้การปฏิบัติต้องเป็นไป
อย่างรุนแรงแล้ว ถึงนักปฏิบัติจะพยายามดึงให้ไม่รุนแรงสักเพียง
ใดก็ตาม ก็ช่วยได้ไม่มาก แต่ก็ยังดีกว่าปล่อยไปตามยถากรรม
เสียทีเดียว การปฏิบัติเปรียบเหมือนการคลอตก ความรุนแรง
คือความเจ็บปวด เจ็บปวดมากคือรุนแรงมาก เจ็บปวดน้อยคือรุน
แรงน้อย ที่ไม่เจ็บปวดเลยนั้นหายาก..."^{๘๐}

กล่าวโดยสรุป ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ต้องการยืนยันว่าต้องการที่จะให้เกิดการ
ปฏิบัติประชาธิปไตยในประเทศไทย แต่ต้องเป็นวิธีที่ไม่รุนแรงหรือเป็นการปฏิบัติ
โดยสันติ เว้นแต่สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมระหว่างทำการปฏิบัติได้กำหนดให้
การปฏิบัติต้องเป็นไปอย่างรุนแรง การปฏิบัติโดยวิธีรุนแรงก็อาจเกิดขึ้นได้ หรือ
หากจะพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติประชาธิปไตย การปฏิบัติสังคมนิยม
ซึ่งมีความแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับนักปฏิบัติที่ทำการปฏิบัติว่า มีความเชื่อมั่น

^{๘๐} นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 93 วันพุธที่ 2 มกราคม 2523. หน้า

ในลัทธิการเมืองอย่างไรก็จะทำการปฏิวัติให้ไปสู่ตามความเชื่อนั้น แต่คำอธิบาย
ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้จำแนกในการทำความเข้าใจว่า

"...ชาวมอญมิวนิสต์เข้าร่วมกับนักประชาธิปไตย ทำ
การปฏิวัติประชาธิปไตย และถ่วงชั่งการปฏิวัติประชาธิปไตย
จากนักประชาธิปไตยมาได้ และทำการปฏิวัติสำเร็จ ก็จะตั้ง
ระบอบประชาธิปไตยขึ้นได้ แต่เป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพรรค
คอมมิวนิสต์เป็นหัวหน้า ซึ่งแม้ว่าจะดำเนินการตามหลักของลัทธิ
ประชาธิปไตยก็ตาม แต่ก็มีรายละเอียดปลีกย่อยบางประการแตก
ต่างไปจากระบอบประชาธิปไตย ที่มีนักประชาธิปไตยเป็นหัวหน้า
ตัวอย่างเช่น ระบอบประชาธิปไตยของอินเดียนั้น ซึ่งนำโดยมหา-
ตมะคานธีและบิลทิตเนห์รู กับระบอบประชาธิปไตยของจีนซึ่งนำ
โดยเหมา เจ๋อตง แม้ว่าจะอยู่ในหลักของลัทธิประชาธิปไตย
อย่างเดียวกัน แต่รายละเอียดปลีกย่อยต่างกัน เช่น ระบอบ
ประชาธิปไตยของอินเดียนั้น อำนาจการปกครองอยู่กับนักประชา-
ธิปไตยแต่ฝ่ายเดียว แต่ระบอบประชาธิปไตยของจีน อำนาจการ
ปกครองอยู่กับชาวมอญมิวนิสต์และนักประชาธิปไตยร่วมกัน แต่
อำนาจส่วนใหญ่ซึ่งขาดอยู่กับชาวมอญมิวนิสต์ การดัดแปลงทาง
ประชาธิปไตยก็แตกต่างกัน เช่น อินเดียนั้น ใช้การปฏิรูปที่ดิน
(LAND REFORM) จีนใช้การปฏิวัติที่ดิน (LAND REVOLUTION)
เป็นต้น ความแตกต่างเหล่านี้นำไปสู่ผลที่แตกต่างกัน คือผล
สำเร็จของการปฏิวัติประชาธิปไตยของอินเดียนำไปสู่การสร้าง-
สรรค์ระบบประชาธิปไตย ผลของการปฏิวัติประชาธิปไตยของจีน
นำไปสู่การปฏิวัติสังคมนิยม

เหตุนี้หลังการปฏิวัติประชาธิปไตยสำเร็จประมาณ 3 ปี
ประเทศจีนก็ทำการปฏิวัติสังคมนิยม เช่นเดียวกับที่รัสเซียทำการ

ปฏิวัติประชาธิปไตยสำเร็จได้ 8 เดือน ก็ทำการการปฏิวัติสังคมนิยม..."^{๘1}

หรือในความพยายามที่จะอธิบายว่า ทุกประเทศที่ปกครองด้วยลัทธิการเมืองทั้งหลายนั้น ในยุคปัจจุบันทุกประเทศยังคงยึดมั่นต่อลัทธิการเมืองให้มีความสำคัญกว่าผลประโยชน์ของชาติ เพราะลัทธิการเมืองเป็นความเชื่อของคนในชาติ จึงต้องรักษาผลประโยชน์ของชาติ ดังนั้นจึงไม่ควรอ้างว่าเป็นการทำเพื่อชาติ แต่เป็นการทำเพื่อลัทธิเนื่องจากลัทธิมาจากความเชื่อของคน และหากเป็นความเชื่อของคนในชาติใดก็จะรักษาผลประโยชน์ของคนในชาตินั้นเป็นสำคัญ แต่คำอธิบายของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้กล่าวว่า

"...ไม่ว่าลัทธิประชาธิปไตยหรือลัทธิคอมมิวนิสต์ ลัทธิเป็นใหญ่ทั้งนั้น ชาติขึ้นต่อลัทธิทั้งนั้นเพราะว่าชาติแต่ละชาติเป็นของแต่ละลัทธิ ชาติประชาธิปไตย (Democratic nation) เป็นชาติลัทธิประชาธิปไตย ชาติสังคมนิยม (Socialist nation) เป็นชาติของลัทธิคอมมิวนิสต์ ถ้ามีลัทธิประชาธิปไตย ก็จะไม่มีการประชาธิปไตย (หรือชาติเสรีนิยม) และถ้าไม่มีลัทธิคอมมิวนิสต์ ก็จะไม่มีการสังคมนิยมอย่างเช่น อังกฤษ อเมริกา เป็นประชาธิปไตยอยู่ได้ ก็เพราะอังกฤษ อเมริกา ลัทธิประชาธิปไตย ถ้าวันใดอังกฤษ อเมริกา เลิกลัทธิประชาธิปไตยและหันมาลัทธิคอมมิวนิสต์ ชาติประชาธิปไตยของอังกฤษ อเมริกา ก็จะสูญสิ้นไปและกลายเป็นชาติสังคมนิยม ดังนั้น ถ้าจะรักษาชาติประชาธิปไตยไว้ก็ต้องรักษาลัทธิประชาธิปไตยไว้ และถ้าจะรักษาชาติสังคมนิยมก็ต้องรักษาลัทธิคอมมิวนิสต์ไว้

^{๘1} นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 86 วันพุธที่ 14 พฤศจิกายน 2522. หน้า

เวลานี้ชาติในอินโดจีนเป็นชาติสังคมนิยม ก็เพราะลัทธิของเขาเป็นลัทธิคอมมิวนิสต์ ถ้าเขาไม่กระชับลัทธิคอมมิวนิสต์ให้แข็งไว้ ชาติสังคมนิยมของเขามีหวังจะสูญหายไป ดังนี้ จะเรียกว่าพวกคอมมิวนิสต์ไม่ได้ถือลัทธิเป็นใหญ่เสียแล้ว แต่มาถือชาติเป็นใหญ่เสียแล้วได้อย่างไรคอมมิวนิสต์ทำเพื่อชาติก็จริงอยู่ แต่การทำเพื่อชาติของเขาก็เพื่อลัทธิคอมมิวนิสต์นั่น

การทำเพื่อชาติเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการทำเพื่อลัทธิ หาใช้ทำเพื่อชาติละทิ้งลัทธิแต่อย่างใดไม่..."^{๘๒}

นอกจากนั้น ในความพยายามที่จะอธิบายเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของไทยที่อ้างว่า เป็นกลางนั้นจะต้องเป็นกลางในระหว่างความขัดแย้งกับประเทศต่าง ๆ และหากไม่มีความขัดแย้งกับประเทศใด ๆ ความเป็นกลางก็เกิดขึ้นไม่ได้ แต่เมื่อมีนโยบายที่เป็นกลางแล้ว ประเทศนั้นจะต้องเดินสายกลาง กล่าวคือไม่ดึงหรือหย่อนจนเกินไป หรือไม่ควรอยู่เฉย ๆ เป็นต้น ส่วนในคำอธิบายนั้น ประเสริฐทรัพย์สุนทร กล่าวว่า

"...เป็นกลาง กับสายกลางนั้น ไม่ต้องพูดถึงเรื่องการเมืองและธรรมะของพระพุทธเจ้าดอก เอาเรื่องธรรมดาๆ นี้แหละก็มีความหมายแตกต่างกันอยู่แล้ว เป็นกลางนั้น จะต้องเกี่ยวกับข้อขัดแย้งอย่างพี่น้องที่ยืนฟังอยู่ที่ถ้าเกิดมีใครทะเลาะกันแล้ว คนหนึ่งไม่เข้าข้างใครหรือเข้าไปห้ามทั้งสองข้างไม่ให้ทะเลาะกันอย่างนี้เรียกว่าคน ๆ นั้นเป็นกลาง คือเป็นกลางระหว่าง 2 ฝ่ายที่ทะเลาะกัน

^{๘๒} นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 75 วันศุกร์ที่ 6 กรกฎาคม 2522.

ส่วนสายกลางนั้น เกี่ยวกับเรื่องทั่วไป คือการกระทำที่ไม่ดีและไม่หย่อนในเรื่องทั่ว ๆ ไป หรือจะเรียกว่า ความพอดีก็ได้ ไม่ว่าเราจะทำอะไรก็ตาม ถ้าทำไม่ดีไม่หย่อน ทำแต่พอดีก็เรียกว่าสายกลางทั้งนั้น อย่างเช่น มีคนทะเลาะกัน แล้วเราเป็นกลาง แต่การเป็นกลางนั้นก็ควรเดินสายกลางจึงจะดีที่สุด ถ้าเป็นกลางแล้วไม่เดินสายกลาง ตึงเกินไปหรือหย่อนเกินไป ก็ไม่ดี เช่นเราเห็นคนทะเลาะกันแล้วเรานิ่งเฉย ๆ เพราะถือว่าเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใด อย่างนี้ก็หย่อนเกินไปพอดี แต่ถ้าพอเห็นเขาทะเลาะกันและเราถือว่าเป็นกลาง ก็กระโดดเข้าชกปากข้างโน้นที่ข้างนี้ เพื่อให้เขาเลิกทะเลาะกันอย่างนี้ ก็ตึงเกินไป ไม่พอดี แต่ถ้าเราเป็นกลางแล้วเข้าไปห้ามปรามทั้ง 2 ข้าง นี้แจ่มเหตุผลอย่างเหมาะสมว่าอย่าทะเลาะกันเลยอย่างนี้เรียกว่าเป็นกลางอย่างพอดี หรือเป็นกลางแบบสายกลาง จึงเห็นได้ว่า เป็นกลาง กับสายกลางนั้นเป็นคนละเรื่องกัน อย่าเอามาปะปนกัน

ที่นี้พูดในทางการเมือง นโยบายเป็นกลางนั้นต้องเกี่ยวกับความขัดแย้งหรือ สงครามโดยจำเพาะ จะต้องมีความขัดแย้งหรือสงคราม จึงจะมีนโยบายเป็นกลางได้ ถ้าไม่มีความขัดแย้งหรือสงครามก็จะไม่มีนโยบายเป็นกลาง อย่างเช่นในกลุ่มประเทศที่เรียกอาเซียน มีไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ไม่มีความขัดแย้งหรือสงครามระหว่างกัน ประเทศไทยจึงไม่มีนโยบายเป็นกลางต่อประเทศเหล่านั้น แต่ในกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์มีความขัดแย้งและสงครามระหว่างกันประเทศไทยจึงมีนโยบายเป็นกลางต่อประเทศคอมมิวนิสต์ได้

เมื่อประเทศไทยมีนโยบายเป็นกลางแล้ว ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา นโยบายเป็นกลางของไทย

ควรเดินสายกลางหรือมีชดภูมิมาปฏิบัติด้วยคือ ไม่ใช่เป็นกลางแบบ
 หนึ่งเฉย ๆ ซึ่งหย่อนเกินไป ส่วนตึงเกินไปนั้นเราทำไม่ได้อยู่แล้ว
 เพราะเราเป็นประเทศเล็ก ทำได้แต่เดินสายกลางคือเป็นกลาง
 อย่างพอดีนั้นก็คือ แทนที่จะนั่งอยู่เฉย ๆ ควรหาวิธีการต่าง ๆ ที่
 เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสันติภาพ ถ้าเราทำอย่างพอเหมาะพอดี
 แล้วถึงแม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศเล็กนโยบายเป็นกลางของ
 ประเทศไทยก็จะมีบทบาทอย่างมาก ในการส่งเสริมสันติภาพและ
 ป้องกันสงคราม ฉะนั้น นโยบายเป็นกลางที่ถูกต้องที่สุดของประ-
 เทศไทย ก็คือนโยบายเป็นกลางแบบเดินสายกลาง..."^{๑๓}

หรือในกรณีการกล่าวถึง จิตนิยม และวัตถุนิยมที่มีความแตกต่างกันนั้น นักปรัชญา
 ไทยทั่วไปเชื่อว่า วัตถุนิยม เป็นกลุ่มแนวความคิดที่ไม่เชื่อเรื่องการมีอยู่ของจิต
 หรือวิญญาณ หรือการมีอยู่ของพระเจ้า หรือไม่เชื่อว่าสิ่งเหล่านั้นจะมีความสำคัญ
 ไปกว่าวัตถุซึ่งเป็นสิ่งภายนอกที่มนุษย์สามารถใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา
 จมูก ลิ้น และผิวหนังสัมผัสได้ ส่วนกลุ่มแนวความคิดจิตวิทยานั้นเชื่อว่า ยังมีจิต
 ยังมีวิญญาณ หรือมีพระเจ้า มีอำนาจเหนือกว่าสรรพสิ่งใดใดในจักรวาล เพียง
 แต่มนุษย์ไม่สามารถจะใช้ประสาทสัมผัสดังกล่าวอธิบายได้ เว้นแต่บุคคลบางคนที่มี
 คุณลักษณะพิเศษเท่านั้นที่สื่อความหมายถึงพลังอำนาจพิเศษหรือจิต วิญญาณ หรือ
 พระเจ้าเหล่านั้นได้ แต่ในคำอธิบาย ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้กล่าวเชื่อมโยง
 กับศาสนาพุทธด้วยว่า

"...แต่เมื่อพูดถึงจิตนิยมกับวัตถุนิยมแล้ว ควรทำความเข้าใจใน 2 ประเด็นไว้สักเล็กน้อย

^{๑๓} นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 73 วันศุกร์ที่ 22 มิถุนายน 2522. หน้า

ประเด็นแรก หลายคนเข้าใจผิดว่าวัตถุนิยมเป็นเรื่องของลัทธิมาร์กซ์ จริงอยู่ลัทธิมาร์กซ์ เป็นวัตถุนิยม แต่วัตถุนิยมไม่ใช่ว่าจะเป็นลัทธิมาร์กซ์เสมอไป วัตถุนิยมยังมีในลัทธิอื่นอีกมากมายและถึงแม้ขั้นที่ชื่อว่า วัตถุนิยมจะมีหลักสาระสำคัญอย่างเดียวกัน แต่วัตถุนิยมในลัทธิอื่น ๆ ก็ไม่เหมือนกับวัตถุนิยมของลัทธิมาร์กซ์ ในที่นี้พูดถึงวัตถุนิยมของลัทธินิยมของลัทธิพุทธ ไม่ใช่พูดถึงวัตถุนิยมของลัทธิมาร์กซ์

ประเด็นหลัง หลายคนเข้าใจว่าวัตถุนิยมคือ นิยมวัตถุ และนิยมวัตถุก็คือ ความนิยมชมชอบต่อความสำราญทางเนื้อหนัง จึงเข้าใจว่าความหลงใหลต่อวัตถุและไม่สนใจต่อการขัดเกลาจิตใจก็เพราะถือวัตถุนิยม แต่เรื่องมันตรงกันข้าม พวกวัตถุนิยมมักไม่สนใจต่อความสำราญทางเนื้อหนัง แต่กลับสนใจต่อการแก้ไขความคิด พวกสนใจต่อความสำราญทางเนื้อหนังกลับเป็นพวกจิตนิยม จะเห็นได้ว่าความฟุ้งเฟ้อและเสเพลชู้มีมากในโลกเสรีนิยมซึ่งถือจิตนิยม แต่ในโลกสังคมนิยมซึ่งถือวัตถุนิยมกลับเป็นอยู่อย่างง่าย ไม่ใคร่จะมีเครื่องบำเรอความสุขสำราญทางเนื้อหนัง ชาวโลกเสรีนิยมที่ไปอยู่ในโลกสังคมนิยม พวกมันบ่นว่าไม่สนุกเลย แม้พรรคคอมมิวนิสต์บ้านเรา ซึ่งไม่ถือวัตถุนิยมก็ปฏิบัติตัวเคร่งครัดกว่าพรรคอื่น ๆ ที่ถือจิตนิยม..."^{๘๔}

หรือในการอธิบายคำว่า "ระบบ" และ "ระบอบ" ประเสริฐทรัพย์สุนทร เชื่อว่าไม่เหมือนกัน เพราะ "ระบบ" (System) หมายถึง รูปของการปกครอง (Form of government) แต่ "ระบอบ" (Regime) หมายถึง หลักการปกครอง แต่ทั้งระบบ และระบอบนั้นประกอบกันเข้าเป็นการปกครอง

^{๘๔} นิตยสารตะวันใหม่ ปีที่ 2 ฉบับที่ 90 วันพุธที่ 12 ธันวาคม 2522. หน้า 26.

(Government) โดยระบอบเป็นหลักการปกครอง (Principle of government) ระบบเป็นรูปการปกครอง (Form of government) เรียกเป็นคำธรรมดาว่า ระบอบเป็นเนื้อหา (Content) ระบบเป็นรูปแบบ (Form) ไม่ว่าในสิ่งหรือปรากฏการณ์ใด ๆ เนื้อหากับรูปแบบย่อมเป็นเอกภาพกันแยกออกจากกันมิได้ ถ้าเนื้อหากับรูปแบบแยกออกจากกันก็จะมีสิ่งหรือปรากฏนั้น ๆ ถ้าระบอบกับระบบแยกออกจากกัน ถ้าหลักการปกครองกับรูปการปกครองแยกออกจากกันก็จะไม่มีการปกครอง ฉะนั้น เมื่อพูดถึงหลักการปกครองต้องใช้คำว่า "ระบอบ" เมื่อพูดถึงรูปการปกครองต้องใช้คำว่า "ระบบ" เช่น ถ้ากล่าวถึงหลักการปกครอง จะมีเพียง 2 ระบอบ คือ ระบอบประชาธิปไตย (Democratic Regime) เผด็จการ (Dictatorial Regime) และหากกล่าวถึงรูปการปกครอง จะมี 3 รูปแบบ คือ ระบบรัฐสภา ระบบประธานาธิบดี และระบบผสมกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี เป็นต้น^{๑๕}

ส่วนแนวความคิดของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ที่ทำความเข้าใจได้ยากนั้นดูเหมือนจะไม่แตกต่างไปจากแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทรมากนัก เป็นต้นว่า

"...การจะเอาชนะคอมมิวนิสต์นั้น กระทำได้อย่างเดียว คือ การเอาประชาธิปไตยไปชนะคอมมิวนิสต์ ตามที่ได้เคยกล่าวมาแล้วหลายต่อหลายครั้ง และเป็นที่น่าสนใจกันอยู่โดยทั่วไปต่อคำถามที่ว่า เหตุใดจึงจะต้องต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ คำตอบก็คือ เพราะว่าคุณไทยนั้นต้องการประชาธิปไตย ในอดีตเมื่อยังไม่มีคอมมิวนิสต์ ประเทศใดก็ตามจะเป็นประชาธิปไตยได้ต้องเอาชนะเผด็จการ แต่ปัจจุบันมีคอมมิวนิสต์ ประเทศใดก็ตามจะเป็นประชาธิปไตยได้ ต้องเอาชนะคอมมิวนิสต์ เผด็จการได้ลด

^{๑๕} เรื่องเดิม. หน้า 26.

ฐานะลงมาเป็นปรปักษ์อันดับรองของประชาธิปไตย และคอมมิวนิสต์ได้เลื่อนฐานะขึ้นเป็นศัตรูหมายเลข 1 ของประชาธิปไตย ฉะนั้น ถ้าจะเป็นประชาธิปไตยจริงต้องเอาชนะทั้งเผด็จการและคอมมิวนิสต์เป็นลำดับแรก และจะสามารถชนะเผด็จการไปเองโดยง่าย ถ้าไม่เอาชนะคอมมิวนิสต์ก่อนก็จะไม่สามารถเอาชนะเผด็จการได้ และถ้าไม่เอาชนะคอมมิวนิสต์ก็มิใช่จะเป็นเผด็จการตลอดไปได้ แต่จะต้องเป็นคอมมิวนิสต์ไปในที่สุด ฉะนั้น ถ้าจะเป็นประชาธิปไตย จึงต้องเอาชนะคอมมิวนิสต์อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง..."^{๑๑}

หรือหากจะอธิบายอีกครั้งให้ชัดเจน หมายถึงว่า ประเทศที่ปกครองด้วยระบบเผด็จการ โดยเฉพาะประเทศไทยเป็นเผด็จการรัฐสภาแล้วมีศัตรูของประเทศคือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ที่พยายามแทรกซึมก่อการร้ายเพื่อต้องการโค่นล้มระบอบการปกครองอยู่ตลอดเวลา นั้น หากต้องการให้ชนะคอมมิวนิสต์ รัฐบาลจะต้องทำให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงโดยเร็ว เหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น ฯลฯ เพราะในประเทศดังกล่าวพรรคคอมมิวนิสต์ได้ใช้วิธีการต่อสู้แบบสันติ ส่งผู้ลงสมัคร ส.ส. และไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปกี่ครั้งก็ตาม พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไม่สามารถเอาชนะการเลือกตั้งได้อย่างเด็ดขาดจนเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลเข้าไปบริหารประเทศ แต่หากรัฐบาลยังคงยึดมั่นต่อการปกครองแบบเผด็จการรัฐสภา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไม่ต้องการ แล้วมีคอมมิวนิสต์เป็นคู่ต่อสู้ภายในประเทศแล้ว เผด็จการรัฐสภาไม่สามารถเอาชนะเผด็จการคอมมิวนิสต์ได้ เพราะในประวัติศาสตร์ของประเทศลาว เวียดนาม และกัมพูชา ล้วนแต่เป็นเผด็จการทหาร หรือเผด็จการรัฐสภา แต่ไปต่อสู้กับเผด็จการคอมมิวนิสต์ จึงต้องเป็นคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น ทั้งนี้

^{๑๑} พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, เรื่องเดิม. หน้า 173-174.

เนื่องจากเผด็จการรัฐสภา หรือเผด็จการทหาร ล้วนแต่เป็นเผด็จการที่รักษาผลประโยชน์ของคนส่วนน้อย มีการเอารัดเอาเปรียบ หรือกดขี่ ชูดริด ประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่หันไปสนับสนุนคอมมิวนิสต์ บางส่วนก็กลายเป็นแนวร่วมของคอมมิวนิสต์โดยไม่รู้ตัว จึงทำให้ต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ไม่ชนะ หรือข้อความอีกตอนหนึ่งของการบรรยายต่อนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2530 ความว่า

"...อีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ วิธีการเปลี่ยนแปลงนั้น ทำได้กี่วิธี โดยกว้าง ๆ แล้วก็บอกว่า เป็นแบบ Violent line แบบ Peace Line ก็คือ แบบทางสันติวิธีกับไม่สันติวิธี ทางด้านการเปลี่ยนแปลงระบอบที่ฝ่ายหนึ่งกุมเอาไว้ ด้วยทุกวิถีทางที่มี และอีกฝ่ายหนึ่งต้องตี คือถึงแม้จะเป็น Peace Line ก็เป็น Peace Line แบบแรง มีพลังอำนาจอย่างที่ว่าเพียงพอ การเปลี่ยนแปลงถึงแบ่งกันได้เป็นอย่างนี้ อันที่หนึ่งคือดำเนินการโดยรัฐสภา อีกอันหนึ่งดำเนินการโดยการปฏิวัติ คือ พุดง่าย ๆ แบบรัฐสภาใช้วิธีการขั้นตอนที่อาศัยกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ปรับปรุง แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้มันถูกต้องขึ้น ดีขึ้น... อีกวิธีหนึ่ง เป็นวิธีที่ต้องใช้การปฏิวัติ ใช้การปฏิวัติที่ผมพูดนี้ไม่ได้หมายถึง การรัฐประหารหรือการใช้อำนาจ แต่เป็นการปฏิวัติที่มีการเปลี่ยนแปลงกันใหญ่ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องมีการระมัดระวังให้ดี การปฏิวัติที่ผมพูดนั้นหมายถึง การทำระบบทั้งระบบ หลายคนอาจจะสงสัยจะปฏิวัติอย่างไร โดยไม่ทำการรัฐประหารอยากจะขอเรียนให้ทราบว่า สามารถทำได้เราต้องใช้พลังอำนาจ แต่ไม่ใช่พลังอำนาจที่ลักษณะเชิง Coup d'etat หรือ การยึดอำนาจด้วยวิธีที่ผิดกฎหมาย..."^{๘7}

^{๘7} ประโยชน์ มั่นคงดี, เรื่องเดิม, อ้างแล้ว. หน้า 255-256.

ซึ่งหากจะขยายความให้ชัดเจนแล้วจะเหมือนกับแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กล่าวคือ ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทย จากระบอบเผด็จการไปสู่ระบอบประชาธิปไตย หรือที่เรียกว่า ปฏิวัติประชาธิปไตย ซึ่งวิธีการปฏิวัตินั้นต้องเป็นการปฏิวัติโดยสันติ และพยายามหลีกเลี่ยงความรุนแรงด้วยวิธีการโอนอำนาจหรือให้กลุ่มบุคคลที่มีอำนาจโดยชอบธรรม หรือชอบด้วยกฎหมาย แก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กฎหมายให้เป็นประชาธิปไตย ตามวิธีการของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเป็นวิธีที่ถูกกฎหมาย ส่วนการใช้กำลังเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลโดยจับพลันนั้น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เรียกว่า เป็นการทำรัฐประหาร และเป็นวิธีที่ผิดกฎหมายซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวไม่ต้องการจะทำอย่างนั้น

จากตัวอย่างที่นำมาแสดงเป็นจำนวนมาก และหลากหลายนั้นเพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจทั้งส่วนงานการเขียน การใช้ภาษา การใช้คำ และเรื่องที่เขียนถึงของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ว่ามีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวเป็นอย่างไร และทำให้เกิดความเข้าใจ หรือเกิดความสับสนหรือไม่ และหากเป็นการอ่าน ฟัง ที่ไม่ต่อเนื่อง หรือติดตามอย่างใกล้ชิดหรือไม่พินิจ วิเคราะห์ ข้อความต่าง ๆ อย่างละเอียดแล้ว การที่จะเข้าใจถึงลัทธิประชาธิปไตย ตามแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ได้อย่างชัดเจนนั้นย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ขณะเดียวกันอาจจะเป็นอีกคนหนึ่งที่เข้าใจว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นพวกนิยมคอมมิวนิสต์สายโซเวียต หรือพวกนิยมระบบประธานาธิบดีก็ได้

3.4 ลัทธิประชาธิปไตยกับข้อกล่าวหา

จากความพยายามอธิบายเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจ ในลัทธิ-ประชาธิปไตย ตลอดจนการใช้คำ ใช้ภาษา ส่วนวนที่ไม่สอดคล้องกับนักวิชาการโดยทั่วไป จึงนำไปสู่ความเข้าใจที่เกิดจากการตีความภาษาพูด ภาษาเขียนของผู้อ่าน ผู้ฟัง ประกอบกับประวัติของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ซึ่งอดีตเป็นระดับนำของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ในตำแหน่งกรรมการกลาง และ

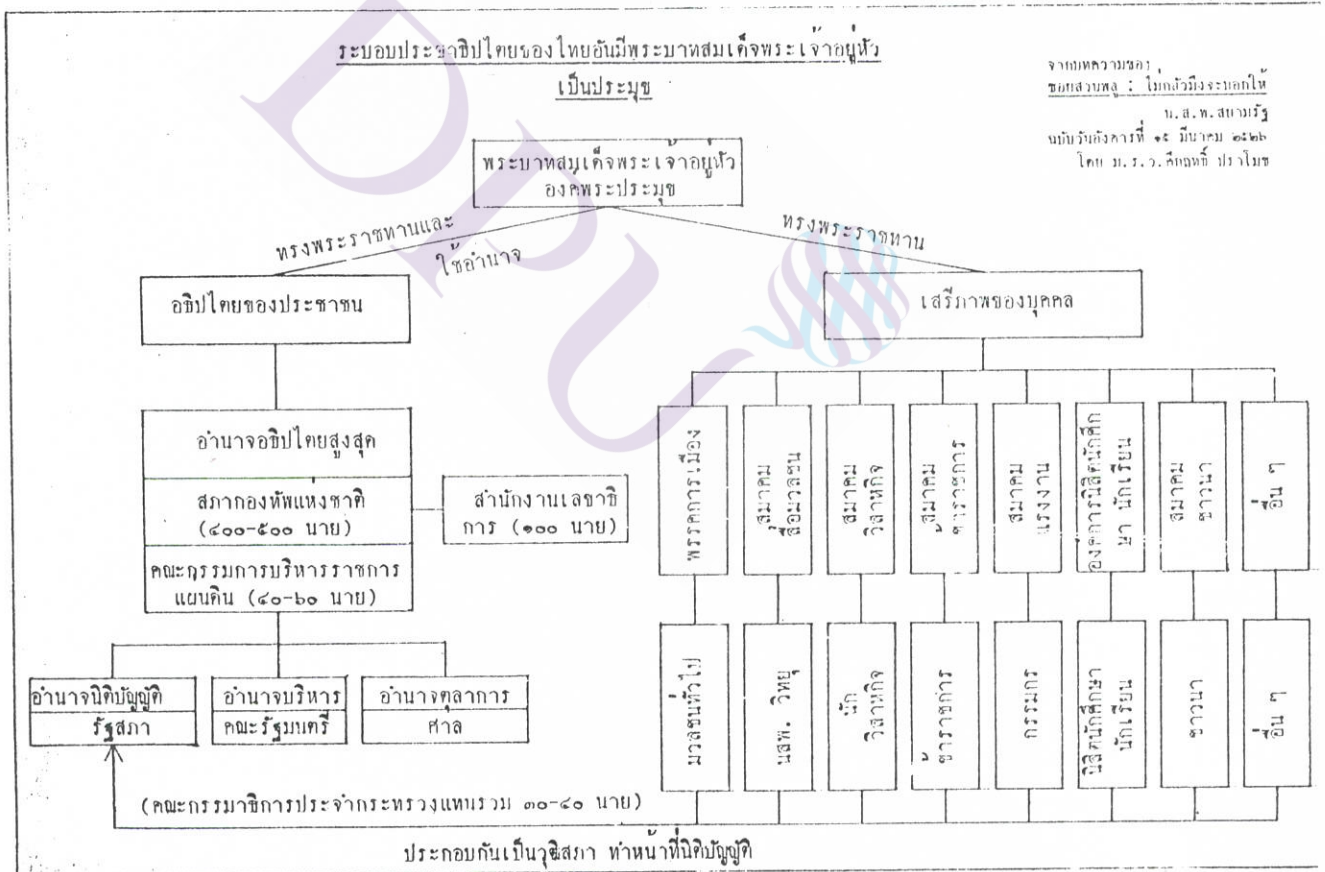
บุคคล กลุ่มบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องหรือพบปะ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นในขณะนั้น มักจะเป็นกลุ่มที่นิยมในแนวทางสังคมนิยม บางคนก็นิยมในลัทธิคอมมิวนิสต์ และบางคนก็เป็นอดีตคนป่าคั้นเมือง หรือผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยซึ่งหน่วยงานของราชการ หลายหน่วยงานต่างก็ให้ข้อสังเกต และมีความหวาดระแวงเป็นอย่างมากต่อแนวความคิดหรืออุดมการณ์ที่จะเปลี่ยนมายึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นการเพิ่มสีสันให้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และองค์กรต่าง ๆ ที่มีความผูกพันกันทางด้านแนวความคิด ถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์ และแม้จะเชื่อว่าจะไม่มีความเกี่ยวข้องหรือผูกพันกับคอมมิวนิสต์ในป่า หรือ พคท. ซึ่งนิยมจีน (พรรคคอมมิวนิสต์จีน) ก็จะต้องเป็นคอมมิวนิสต์ที่นิยมการต่อสู้ในเมือง โดยเฉพาะคอมมิวนิสต์ที่นิยมรัสเซียมากขึ้น (พรรคคอมมิวนิสต์ของสหภาพสังคมนิยมโซเวียต) ดังข้อเขียนของ พล.ต. มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ในคอลัมน์ช้อยสวนพลู ของ น.ส.พ สยามรัฐ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2526 ซึ่งแม้จะไม่ระบุชื่อว่าเป็นใคร แต่ประชาชนส่วนมากที่มีความตื่นตัวทางการเมืองมักจะหมายถึง ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และเป็นการประกาศหรือเปิดโปงออกมาในสถานการณ์ "หน้าลัว หน้าขวาน" หรือระหว่างเกิดความตึงเครียดในบ้านเมืองกล่าวคือ กลุ่มหนึ่งซึ่งนำโดยนายทหารบางคนขณะนั้นคือ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก ดำรงตำแหน่ง ผบ.ทบ. ที่ต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้ข้าราชการประจำมีอำนาจทางการเมืองมากขึ้น กับอีกกลุ่มหนึ่งเป็นประชาชน รวมทั้งนักการเมือง หรือ ส.ส. ในรัฐสภาที่ต้องการให้ลดบทบาทของข้าราชการประจำ โดยเฉพาะกองทัพในทางการเมืองลง และเหตุการณ์ขณะนั้นอยู่ระหว่างการลงมติในวาระที่ 3 ของรัฐสภา (ลงมติในวันที่ 16 มีนาคม 2526) ก็ปรากฏบทความดังกล่าวขึ้น ซึ่งขอตัดตอนมาให้อ่านเพียงบางส่วนว่า

"...อำนาจอธิปไตยสูงสุดเป็นใคร? เราเคยได้ยินเขาพูดกันทางวิทยุและโทรทัศน์ อำนาจสูงสุดหรืออำนาจบริสุทธิ์นั้นอยู่ที่ทหาร ดูแผนนี้แล้วก็เข้าใจตลอด เพราะอำนาจอธิปไตยสูงสุดที่ได้รับพระราชทานมานี้มาตกอยู่ที่สภากองทัพแห่งชาติ (400-500 นาย) ซึ่งตรงกับสภาเพรสิเดียมของคอมมิวนิสต์ รองลง

มาก็ได้แก่ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดิน (40-60 นาย) ซึ่งตรงกับโปลิตบิวโรของคอมมิวนิสต์ มีสำนักงานเลขาธิการ (100 นาย) ซึ่งตรงกับซีเครตาเรียตของคอมมิวนิสต์ การจัดตั้งต่อไปก็เป็นคอมมิวนิสต์ทั้งหมดกล่าวคือ รัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ซึ่งเรียกเสียหว่าอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการนั้น ขึ้นต่อคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการนี้แต่งตั้งสภาเป็นรัฐสภา ตั้งคณะรัฐมนตรีและตั้งผู้พิพากษาทุกศาลเป็นศาลทหารไปหมด ว่าจ้างแกะ สภาผู้แทนฯ ไม่มี จึงไม่มีการเลือกตั้งอีกต่อไป มีแต่วุฒิสภาซึ่งมีคณะกรรมการประจำกระทรวงแทนรวม 30-60 นาย ประกอบกันเป็นวุฒิสภา ทำหน้าที่นิติบัญญัติและคงจะมีสมาชิกมาจากที่อื่น ๆ อีกดูทางด้านเสรีภาพของบุคคลแล้วจะเห็นได้ว่าพรรคการเมืองซึ่งก็ไม่ว่าจะตั้งขึ้นมาหาพ่อหาแม่ใครกัน เมื่อไม่มีการเลือกตั้ง มีสมาคม สโมสรชน ซึ่งหมายถึงหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ (ซึ่งก็ต้องเซ็นเซอร์กันตะพึดแบบคอมมิวนิสต์) มีสมาคมวิชาชีพ สมาคมข้าราชการ สมาคมแรงงาน องค์การนิสิตนักศึกษา นักเรียน สมาคมชาวนา และอื่น ๆ เสรีภาพที่ว่านั้นคือ เสรีภาพที่จะตั้งพรรคการเมือง สมาคม และองค์การเท่านั้น เมื่อตั้งขึ้นมาแล้วทางอำนาจอธิปไตยสูงสุดอาจเลือกสมาชิกบางคนที่เขารัก เขาชอบไปเป็นสมาชิกวุฒิสภา เราก็ได้ยินกันมาแล้วมิใช่หรือว่าสภาผู้แทนฯ ซึ่งราษฎรเลือกตั้งนั้น ไม่เป็นประชาธิปไตยจะเป็นประชาธิปไตยก็แต่วุฒิสภา ซึ่งเป็นสภาแต่งตั้งจากสาขาอาชีพต่าง ๆ คราวนี้ก็ได้เห็นกันแล้วว่า ที่เขาพูด ๆ กันนั้น จะออกมาในรูปใด แผนอุบายว่นี้เป็นแผนคอมมิวนิสต์ ใครจะมาก่อรับว่าเป็นแผนของตน แล้วไปฟ้องร้องว่าผมใส่ความหมิ่นประมาทผมก็จะสู้ความทุกศาล ไม่กลัวมึงจะบอกให้ตรง ๆ ถึงเวลาแล้ว

ที่คนไทยทุกคนที่รักระบอบประชาธิปไตยมีความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และพระราชวงศ์มีความยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ มีความหยิ่งผยองในอิสรภาพของคนไทยไม่เคยยอมให้ใครมากดหัว จะต้องร่วมใจกันเหมือนกับคน ๆ เดียวต่อสู้กับแผนอุบายที่ชั่วร้ายให้มันโง่หัวขึ้นมาได้ เพราะแผนนี้เป็นแผนล้มล้างชาติไทยอย่างซัดแฉ่งที่สุดที่เคยเห็นกันมา

คำสั่งใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นของใครและหมายเลขที่เท่าใดก็ตามที่เห็นว่าจะนำไปสู่แผนนี้ เราจะต้องไม่ฟังมัน และพยายามล้มล้างคำสั่งนั้น ๆ ให้ได้" (ดูแผนภูมิประกอบ)

ที่มา : น.ส.พ สยามรัฐ ฉบับวันที่ 15 มีนาคม 2526.

หลังจากนั้นก็มีจุลสารชื่อ "แผนปฏิวัติประชาธิปไตย" ลงชื่อกลุ่ม ศรีวิชัย 9 พฤษภาคม 2529 ซึ่งประกอบด้วย คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัย คณะตัวแทนสื่อมวลชน ชมรมทนายความกรุงเทพฯ คณะวิทยากร กอ.รมน., คณะนายทหารในกองทัพไทย ชมรมนักธุรกิจ ชมรมข้าราชการพลเรือน กลุ่มนักร้องเมือง เสรีนิยม และชมรมนักบริหารรัฐวิสาหกิจ โดยมีศูนย์ประสานงานเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ ยืนยันข้อมูลในจุลสารดังกล่าวอีกครั้งว่าถูกต้องเป็นความจริง และหากจะกล่าวโดยสรุปข้อความทั้งหมดนั้นพยายามอธิบายให้ประชาชนได้เข้าใจว่า กลุ่มทหารประชาธิปไตย กรรมกรและบุคคลที่มีความใกล้ชิด หรือมีแนวความคิดเดียวกันกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เช่น พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ พลตรีระวี วันเพ็ญ ฯลฯ ต้องการจะล้มล้างระบอบการปกครองของประเทศไทยให้เป็นการปกครองแบบรัสเซีย ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

"...บัดนี้เป็นที่ปรากฏหลักฐานอย่างแน่ชัดแล้วว่า มีขบวนการหนึ่งซึ่งประกอบด้วยพรรคการเมือง ขบวนการกรรมกร ทหารประชาธิปไตย และพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันกำหนดแผนการขึ้นเพื่อล้มล้างระบอบการปกครองของประเทศไทย

แผนการดังกล่าวได้ดำเนินไปอย่างแนบเนียน โดยใช้คำว่า "ปฏิวัติประชาธิปไตย" ทำให้ประเทศไทยเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ (คือยกเลิกระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และสร้างระบอบเผด็จการขึ้น) โดยอ้างว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยสากล หัวใจของการปฏิวัติประชาธิปไตยของขบวนการนี้อยู่ที่การยกเลิกระบอบศักดินาและระบอบเจ้าที่ดิน ซึ่งหมายถึงการยกเลิกสถาบันพระมหากษัตริย์ และยกเลิกกรรมสิทธิในที่ดินของเอกชน

ขบวนการดังกล่าวได้ออกคำสั่ง 66/2523 มาเป็นเกราะป้องกันตนเอง และอ้างเอาการเคลื่อนไหวทางสันติวิธี

ระบอบเจ้าที่ดิน ซึ่งหมายถึงการยกเลิกสถาบันพระมหากษัตริย์ และยกเลิกกรรมสิทธิในที่ดินของเอกชน

ขบวนการดังกล่าวได้ออกคำสั่ง 66/2523 มาเป็นเกราะป้องกันตนเอง และอ้างเอาการเคลื่อนไหวทางสันติวิธีเป็นฉากบังหน้า คำสั่งนี้เป็นคำสั่งที่ปราบคอมมิวนิสต์สายจีน แต่ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นมิตรกับฝ่ายรัสเซียตามข้อเท็จจริงแล้ว มีความมุ่งหมายที่จะยึดอำนาจรัฐ เพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของไทยไปเป็นการปกครองแบบรัสเซียเป็นสำคัญ ขบวนการดังกล่าวได้ขยายตัวเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีผู้หลงกลหลงเชื่อ เข้าร่วมขบวนการเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ จนเห็นได้อย่างชัดเจนว่า จะเป็นภัยอันตรายต่อประเทศชาติส่วนรวม

จากการศึกษา ค้นคว้า พบว่ามีเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นของขบวนการนี้ ออกมาเผยแพร่ต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง ทั้งในรูปเล่ม หนังสือวิชาการของ กอ.รมน. หนังสือพ็อกเก็ต-บุ๊ก นิตยสารรายสัปดาห์ แลกเปลี่ยนของขบวนการในเครือข่าย ตลอดจนคำบรรยายของวิทยากร กอ.รมน. และรายงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ฯลฯ เป็นต้น

เอกสารดังกล่าวมีเนื้อหาสาระตรงกัน และสอดคล้องกันทุกฉบับ โดยสรุปคือ

1. การเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยเมื่อ 24 มิถุนายน 2475 นั้น เป็นการปฏิวัติประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์

2. ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์จะต้องยกเลิกระบอบศักดินา และระบอบเจ้าที่ดินและจะต้องเป็นรูปแบบการปกครองประชาธิปไตยสากล คือการปกครองที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข

3. สถาบันกองทัพแห่งชาติ มีอำนาจเหนืออำนาจทั้งปวงของรัฐอยู่แล้ว ฉะนั้นเพียงแต่สถาบันกองทัพบงกชมือปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้น การสร้างระบอบประชาธิปไตยก็สำเร็จโดยสมบูรณ์ เพื่อสถาปนาระบอบประชาธิปไตย และสืบทอดเกียรติประวัติทหารประชาธิปไตยที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. 2475

4. การปฏิบัติประชาธิปไตย จะใช้กำลังทหารประชาธิปไตยเป็นกำลังหลัก ใช้กรรมกรเป็นกำลังประกอบ โดยให้มีพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นฐานสนับสนุนทางการเมือง

5. การปฏิบัติประชาธิปไตย จะต้องทำให้สำเร็จโดยเร็ว ซึ่งสืบทราบมาว่าจะให้สำเร็จภายใน 10 ปี โดยนับตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม 2521 ฉะนั้นจะครบ 10 ปี ในวันที่ 23 ตุลาคม 2531 หรืออีก 2 ปีข้างหน้า

ดังนั้น กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความประสงค์จะเผยแพร่เรื่องนี้ให้ประชาชนชาวไทยได้รับทราบ เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจรับสถานการณ์ หรือหากมีความประสงค์จะต่อต้านเรื่องนี้ก็จะได้เริ่มลงมือต่อต้านเสียแต่เนิ่น ๆ ก่อนจะสายเกินไป นอกจากนี้กลุ่มผู้ศึกษาเรื่องนี้ไม่มีความประสงค์จะทำลายบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และถ้าบุคคลที่บังเอิญไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการดังกล่าวแล้ว ก็จะได้กลับเนื้อกลับตัวเปลี่ยนใจได้ทันเหตุการณ์..."^{๘๘}

^{๘๘} กลุ่มศรัวิชัย, แผนปฏิบัติประชาธิปไตย, อักษรไทยการพิมพ์ : กรุงเทพฯ; 2529. หน้า 1-2

ต่อมาได้มีจุลสารออกมาอีกหนึ่งเล่มชื่อว่า "คำบางการจากมอสโคว์ สภาปฏิวัติแห่งชาติ จะล้มล้างพระมหากษัตริย์ ระบอบการปกครอง" ลงชื่อว่า วิเคราะห์โดยกลุ่มศรีวิชัย 9 มิถุนายน 2530 และตอนท้ายของจุลสารได้ลงชื่อ (พิมพ์ชื่อแต่ไม่มีลายมือชื่อ) นายประสิทธิ์ ไทยทองพันธ์ เลขานุการกลุ่มศรีวิชัย ซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปถึงข้อกล่าวหาต่อกลุ่มสภาปฏิวัติแห่งชาติ ว่ามีแผนการที่ชัดเจน และแน่นอนในการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของประเทศไทย จากระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ไปเป็นระบอบสังคมนิยมเผด็จการ เหมือนในประเทศคอมมิวนิสต์ทั้งหลาย ดังข้อความที่สรุปมาบางตอนคือ

"...ตามที่สภาปฏิวัติแห่งชาติได้จัดประชุมใหญ่ขึ้น เป็น ครั้งแรกเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2530 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า 3,000 คน และได้มี นโยบายหลักของสภาปฏิวัติแห่งชาติ โดยมีมติที่ประชุมรับรอง นโยบายนั้นแล้ว และได้มีการแจกจ่ายไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ เพื่อจัดตั้งสภาปฏิวัติแห่งชาติ ประจำจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นให้ ครอบคลุมจังหวัด นอกจากนั้นยังได้ตั้งรัฐบาลไว้ครบจำนวน 44 คน พร้อมทั้งจะเป็นรัฐบาลได้ทันทีตามที่สภาปฏิวัติแห่งชาติได้แถลงข่าว ต่อสื่อมวลชนมาเป็นระยะ ๆ แล้วนั้น

กลุ่มศรีวิชัยมีความเห็นดังต่อไปนี้

1. สภาปฏิวัติแห่งชาติ เป็นองค์การตัวแทนของนัก ปฏิวัติอาชีพ และพรรคปฏิวัติ ซึ่งหมายถึง พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีแผนการแน่นอนชัดเจนที่จะเปลี่ยนแปลงระบอบ การปกครองของประเทศไทย จากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระ มหากษัตริย์เป็นประมุขไปเป็นระบอบสังคมนิยมเผด็จการ เช่น เดียวกับ เวียดนาม ลาว กัมพูชา พม่า ฯลฯ เป็นต้น

2. ภาษาที่ใช้ในนโยบายหลัก ของสภาปฏิวัติแห่งชาติ ได้ใช้วิธีการเขียนที่มีศิลปะพลิกแพลง อ่าพราง อุดมการณ์อันแท้ จริงเอาไว้ได้อย่างแนบเนียน เช่น กรณีเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

สภาปฏิวัติแห่งชาติ มีหลักการรัตนวงพระราชนาจนางลงจนหมดสิ้น
คงมีฐานะเท่ากับสามัญชนคนหนึ่งเท่านั้น และรอบประชาธิปไตย
ที่สมบูรณ์ ก็คือระบอบสังคมนิยมเผด็จการ ซึ่งเป็นอุดมการณ์หลัก
ของสภาปฏิวัติแห่งชาติ

3. กลุ่มศรีวิชัยทั้งหมดทุกองค์การ มีปณิธานอันแน่วแน่
ที่จะต่อสู้กับสภาปฏิวัติแห่งชาติ ซึ่งรวมถึงผู้อยู่เบื้องหลัง อยู่ใต้ดิน
แฝงเร้นอยู่ตามสังคมต่าง ๆ โดยสันติวิธี..."^{๑๐}

จากข้อกล่าวหาต่าง ๆ พอจะสรุปได้ว่า กลุ่มลัทธิประชาธิปไตยที่มี
ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นผู้ชี้แนะความคิดนั้นเป็นกลุ่มที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์
และไม่ใช้ลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เกี่ยวข้องกับ พคท. หรือสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์
จีน แต่เป็นกลุ่มที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์อิงข้างรัสเซีย หรือคอมมิวนิสต์สายโซเวียต
ที่ต้องการปฏิวัติ หรือเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศโดยแนวทางสันติ และ
มีโครงสร้างทางการเมือง หรือการจัดองค์กรในการบริหารประเทศแบบประ-
ธานาธิบดีเช่นเดียวกับประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งไม่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
ของประเทศ นอกจากนั้นมักจะเป็นคำกล่าวเยาะเย้ย หรือเหยียดหยันจากบุคคลหรือ
กลุ่มบุคคลที่ไม่มีความเข้าใจทางการเมือง โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของกลุ่ม
ลัทธิประชาธิปไตยที่ชัดเจนเพียงพอเพราะมองว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่สร้างความ
ตลกขบขันทางการเมืองหรือเล่นตลกทางการเมือง จึงเรียกขานสภาปฏิวัติแห่ง
ชาติ ว่า "สภาโจ๊ก" แต่หลังจากนั้นไม่นานเมื่อสภาปฏิวัติแห่งชาติ ได้ออกคำสั่ง
โดยนายไรราน อรุณรังษี ประธานคณะกรรมการสภาปฏิวัติแห่งชาติได้ถูกพนักงาน
อัยการสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ฟ้องเรื่องความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ
ภายในราชอาณาจักร ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2534 ซึ่งนายไรราน อรุณรังษี

^{๑๐} กลุ่มศรีวิชัย, คำบงการ จากมอสโคว์ สภาปฏิวัติแห่งชาติ, ไม่ปรากฏสำนัก
พิมพ์ ปีที่พิมพ์, หน้า (1)

เป็นจำเลยที่ 1 นายทองคำ วิรัตน์ จำเลยที่ 2 นายประเดิม บุตรดี จำเลย
ที่ 3 นายนิคม เกษร จำเลยที่ 4 นายเฉลิม ศิริเขต จำเลยที่ 5 นายกฤษณะ
พิมพ์พะกร จำเลยที่ 6 นายชูพงษ์ ถีถ้วน จำเลยที่ 7 นายยงยุทธ วัฒนวิกร
จำเลยที่ 8 นายวันชัย พรหมภา จำเลยที่ 9 นายสัญญาชัย คงมงคล จำเลยที่ 10
นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จำเลยที่ 11 นายไพฑูรย์ เสนีวงศ์ ณอยุธยา จำเลย
ที่ 12 นายสมชัย โสธรธีรวัฒน์ จำเลยที่ 13 และนายวัลลภ เชยพร จำเลย
ที่ 14 รวมทั้งหมด 14 คน แต่ถูกศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ พิพากษาให้ยกฟ้อง
ในเวลาต่อมา โดยให้เหตุผลว่า

"... คำสั่งและแถลงการณ์ของสภาปฏิวัติแห่งชาติไม่อาจเป็นไปได้
ได้จริงเป็นเพียงการกระทำของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเสนอแนว
ความคิดในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดย
เปิดเผย การออกคำสั่งและแถลงการณ์ก็ไม่มีลักษณะเป็นการ
บังคับ หรือข่มขืนใจให้ผู้ใดกระทำตาม เพราะเป็นการกระทำที่
ปราศจากอำนาจ จึงไม่มีพฤติการณ์ที่จะฟังได้ว่าได้กระทำเพื่อ
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน หรือรัฐบาล โดยใช้
กำลังข่มขืนใจหรือใช้กำลังประทุษร้ายหรือเพื่อให้เกิดความปั่น
ป่วนหรือกระด้างกระเดื่องในหมู่ประชาชนถึงขนาดที่จะก่อความ
ไม่สงบขึ้น หรือเพื่อให้ประชาชนล่วงละเมิดกฎหมายแผ่นดินตาม
ประมวลกฎหมายอาญา"⁷⁰

คดีสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2537 การเคลื่อนไหวของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตยก็ยุติ
บทบาทลงพร้อมกับการถึงแก่อนิจกรรมของ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ในเดือน
ธันวาคม 2537

⁷⁰ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า 129, 143
และ 159.

บทที่ 4

ลัทธิประชาธิปไตยกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การเมืองการปกครอง กับวิธีการจัดระเบียบทางสังคมของมนุษย์ย่อมหมายถึงสิ่งเดียวกันและมาจากความเชื่อของมนุษย์ ที่เรียกว่า อุดมการณ์ หรือ แนวความคิด ซึ่งอาจจะเป็นทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองหรือ ด้านอื่น และหากมีความสอดคล้องกัน คล้ายคลึงกันเป็นส่วนมากของคนในแต่ละสังคม ย่อมทำให้สังคมหรือชุมชน หรือประเทศนั้นมีปัญหาในด้านการปกครองชุมชนลดน้อยลง และตรงกันข้าม หากความเชื่อมั่นทางการเมือง การปกครอง หรือ อุดมการณ์มีความแตกต่างกันมากการปกครองสังคมนั้น หรือชุมชนนั้นจะเกิดความขัดแย้งแตกแยกกันอย่างรุนแรง จนอาจนำไปสู่การจลาจลขึ้นในสังคมได้เช่นกัน

ปัจจุบันมนุษย์ส่วนมากยอมรับกันว่ามีความเชื่อทางการเมือง หรือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่สำคัญเพียง 2 อุดมการณ์ คืออุดมการณ์ในด้านประชาธิปไตย กับอุดมการณ์ในด้านเผด็จการ ซึ่งอุดมการณ์ประชาธิปไตยจะปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีความเชื่อทางการเมือง หรือลัทธิการเมือง ที่เรียกว่า ลัทธิประชาธิปไตย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในลัทธิการเมืองต่าง ๆ นั้น มักจะใช้คำว่า "ลัทธิ" หรือ "ism" ผสมอยู่ด้วยเสมอเป็นต้นว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์ (Communism) ลัทธิอำนาจนิยม หรือเผด็จการทหาร (Authoritarianism) ลัทธินาซี (Nazism) ลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism) แต่ลัทธิประชาธิปไตยจะไม่นิยมเรียกว่า "ลัทธิประชาธิปไตย" หรือ เต็ม ism หลังคำว่า Democracy เป็น Democracism ส่วนในด้านการจัดรูปแบบทางการเมือง หรือการจัดองค์กรทางการเมืองเพื่อการบริหารประเทศนั้น ทุกประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือมีความเชื่อในด้านลัทธิประชาธิปไตยจะมีการจัดองค์กรทางการเมือง 3 รูปแบบ คือ ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary democracy หรือ Parliamentary System) เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศไทย ซึ่งเป็นแบบรัฐสภามีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กับประเทศสิงคโปร์ ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นแบบรัฐสภาที่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข กับรูป

แบบที่สองคือ ประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี (Presidential democracy หรือ Presidential System) เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฟิลิปปินส์ และรูปแบบที่สามคือ ประชาธิปไตยแบบผสมกึ่งรัฐสภา กึ่งประธานาธิบดี (Mixed form semi-parliamentary or semi-presidential democracy) เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอียิปต์⁷¹ เป็นต้น

ส่วนในด้านการปกครองที่มีอุดมการณ์ในด้านเผด็จการ ก็จะมีการปกครองตามระบอบเผด็จการ โดยมีความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปตามความเชื่อของผู้นำประเทศ เช่น เผด็จการชนชั้นกรรมาชีพ จะมีความเชื่อทางการเมือง หรือลัทธิการเมือง ที่เรียกว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์ เผด็จการทหาร จะมีความเชื่อทางการเมือง หรือลัทธิการเมือง ที่เรียกชื่อตามความเชื่อของผู้นำว่า ลัทธินาซี ลัทธิฟาสซิสต์ หรือลัทธิชาตินิยม เป็นต้น และทุกลัทธิการเมืองที่อยู่ ในระบอบการปกครองแบบเผด็จการดังกล่าว จะมีรูปแบบการจัดองค์กรทางการเมืองหรือการจัดองค์กรทางการเมืองเพื่อการบริหารประเทศได้ใน 3 รูปแบบ เช่น เผด็จการทหารแบบรัฐสภา เช่น ประเทศไทยในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ประเทศเมียนมาร์หรือพม่า เผด็จการทหารแบบประธานาธิบดี เช่น ประเทศฟิลิปปินส์สมัยมาร์กอส ประเทศอูกานดาสมัยประธานาธิบดีอูดีดีอามิน เผด็จการชนชั้นกรรมาชีพ หรือคอมมิวนิสต์ในประเทศสหภาพโซเวียต ประเทศคิวบา เป็นต้น เพราะฉะนั้นการจัดองค์กรทางการเมืองหรือการจัดรูปแบบทางการเมืองเพื่อการบริหารประเทศใน 3 รูปแบบที่กล่าวมานั้น ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จะเรียกว่า รูปของการปกครอง (Form of government) และยังเชื่อมั่นว่า ปัจจุบันประเทศไทยปกครองด้วยระบอบเผด็จการ เพราะอำนาจ

⁷² วิสุมิ โปธิแก่น, ประชาธิปไตย แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524. หน้า 13-19.

อธิปไตย หรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศนั้นยังอยู่ที่บุคคลเพียงบางกลุ่ม มีใช้อยู่กับปวงชน ขณะเดียวกันประเทศไทย ได้นำเอาการจัดองค์กรทางการเมืองหรือการจัดรูปแบบทางการเมืองเพื่อการบริหารประเทศ หรือรูปของการปกครอง (form of government) ตามแบบประเทศอังกฤษที่เรียกว่า แบบรัฐสภาหรือระบบรัฐสภามาผสม ประเสวีรัฐ ทริพย์สุนทร จึงเรียกว่า "เผด็จการรัฐสภา"

4.1 ลักษณะประชาธิปไตยกับหลักการประชาธิปไตย

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นเพียงข้อความที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่า ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แล้วประชาชนทุกคนก็ยอมรับว่าเป็นประชาธิปไตย หากแต่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ของประชาธิปไตยหรือที่ ประเสวีรัฐ ทริพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เรียกว่า หลักของการปกครอง (Principle of government) ซึ่งเป็นหลักการที่นักวิชาการ และประชาชนโดยทั่วไปยอมรับโดยเฉพาะ จะต้องประกอบด้วยหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ๆ ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่ตามแนวความคิดของประเสวีรัฐ ทริพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งเชื่อว่าเป็นหลักการของประชาธิปไตยหรือหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. อำนาจอธิปไตยของปวงชน (Sovereignty of the people หรือ Popular sovereignty) หมายถึงอำนาจอธิปไตยของคนทั่วไปหรือคนทั้งหมด
2. เสรีภาพของบุคคล (freedom of the person) หมายถึง เสรีภาพบริบูรณ์ของบุคคล ทั้งเสรีภาพทางการเมืองและเสรีภาพส่วนบุคคลเอกชน
3. ความเสมอภาค (Equality) หมายถึง ความเสมอภาคทางกฎหมายและความเสมอภาคทางโอกาส

4. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายความว่ากฎหมาย
ในระบบประชาธิปไตยทั้งกฎหมายหลัก (คือรัฐธรรมนูญ) และกฎหมายสามัญต้อง
ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม

5. รัฐบาลจากการเลือกตั้ง (Elected government)
หมายถึง การเลือกตั้งตามหลักนิยมของระบอบประชาธิปไตยคือ Free Vote
และ One man, One Vote.

ในหลักการปกครอง 5 ประการ ของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว
กล่าว หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน เป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด และจะพบ
ว่า หลักการดังกล่าวจะไม่แตกต่างไปจากหลักการประชาธิปไตยของ Sigmund
Neumann ซึ่งบรรพต วีระสัย ได้สรุปว่าเป็น "บัญญัติ 10 ประการ" หรือ
"บทบัญญัติ" (Democratic Decalogue)

หลักที่ 1 อำนาจอธิปไตย (อธิปไตย) มาจากปวงชนหมายถึง
การที่ประชาชนมีสิทธิตามธรรมชาติอย่างเต็มที่ในการบังคับบัญชาหรือการปกครอง
บ้านเมือง

หลักที่ 2 การเลือกผู้นำเป็นไปโดยเสรี หมายถึงการได้มา
ซึ่งผู้นำนั้นต้องเป็นไปโดยวิธีการเลือกตั้ง ซึ่งไม่มีการบังคับหรือข่มขู่ให้ลงคะแนน
ให้แก่ผู้ใด

หลักที่ 3 ผู้นำมีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นที่จะอุทิศ
ตนเพื่อคนหมู่มาก หรือต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

หลักที่ 4 รับรองความเสมอภาคของราษฎร โดยกฎหมาย
หมายถึง ประชาชนในประเทศจะต้องมีความเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย หรือมี
ความเสมอภาคกันในด้าน สิทธิ เสรีภาพ และการอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตย
เหมือน ๆ กัน

หลักที่ 5 ยินยอมให้มีพรรคการเมืองได้เกินกว่า 1 พรรค
หมายความว่าให้ สิทธิ เสรีภาพ ในการรวมตัวกันทางการเมืองได้โดยเสรี

ดังนั้นการจัดตั้งกลุ่มทางการเมือง การจัดตั้งพรรคการเมือง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ผูกขาดอยู่เพียงกลุ่มเดียว หรือพรรคเดียว

หลักที่ 6 ส่งเสริมความหลากหลายในชีวิตประจำวัน หรือการมีเสรีภาพที่จะทำอะไรได้ตามที่ต้องการ แต่ต้องอยู่ในกรอบที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ หรือกรอบของกฎหมายที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ

หลักที่ 7 ไม่กีดกันการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ไม่ว่าจะเป็นคนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มใดไม่ให้มีบทบาททางการเมือง

หลักที่ 8 การมีทัศนคติแบบประชาธิปไตยทั้งในกลุ่มผู้นำและประชาชนโดยทั่วไป ทั้งในด้านการมีใจกว้าง การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการไม่นิยมการใช้กำลังรุนแรงในการตัดสินปัญหา

หลักที่ 9 คนในสังคมมีความสำนึกในหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี หรือเป็นบุคคลที่สนใจการเมือง การปกครอง และรู้จักการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

หลักที่ 10 มีความเชื่อมั่นในความดีของมนุษย์ หรือการเป็นคนมองโลกในแง่ดี เชื่อมั่นในการแสดงเหตุผลว่าสามารถหาทางออกที่เห็นร่วมกันได้ นอกจากนั้นในทฤษฎีของ Jack C. Plano และคณะ ซึ่งสรุปความโดยบรรพต วีระสัย ความว่าประชาธิปไตยมีองค์ประกอบเป็นหลักปรัชญา 4 ประการ และในด้านการเมืองการปกครอง 3 ประการ คือ

หลักปรัชญาของประชาธิปไตย 4 ประการ

1. ปัจเจกชนนิยม (individualism) คือให้ความสำคัญต่อบุคคลมากกว่าองค์การ สมาคม นิติบุคคลอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งรัฐ
2. เสรีภาพ คือ บุคคลจะมีเสรีภาพในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่แต่จะต้องอยู่ภายในขอบเขตแห่งระเบียบ หรือความเรียบร้อยของสังคม
3. ความเสมอภาค ยอมรับความเท่าเทียมกันของมนุษย์ในด้านสิทธิตามกฎหมาย

4. ภราดรภาพ (fraternity) คือ การที่มนุษย์ควรปฏิบัติต่อกันอย่างเป็นมิตร

หลักการทางการเมืองการปกครอง 3 ประการ

1. หลักอธิปไตยเป็นของประชาชน หมายถึง อำนาจสูงสุดเป็นของพลเมืองภายในรัฐ นโยบาย หรือระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ต้องพยายามให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

2. หลักเสียงส่วนมากที่ค้ำประกันถึงเสียงส่วนน้อย หรือการที่ฝ่ายเสียงข้างมากมีบทบาทในการบริหาร แต่ไม่ควรละเมิดสิทธิ หรือการเอา رأเอาเปรียบ และกดขี่ฝ่ายเสียงข้างน้อย

3. การคุ้มครองเสรีภาพ และความเสมอภาคโดยกฎหมาย⁷² และจะไม่แตกต่างไปจากรากฐานของประชาธิปไตย ซึ่งจรรยา สู่ภาพ สรุปไว้ 5 ประการคือ

1. กระบวนการของประชาธิปไตย (democratic process) เพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นพ้องต้องกัน (consensus) ในการร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง จะต้องมามีวิธีการดังต่อไปนี้

- 1.1 การโต้เถียง (debate)
- 1.2 การอภิปราย (discussion)
- 1.3 การพูดแสดงความคิดเห็น (expression)
- 1.4 การเลือกตั้ง (election) เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวแทนที่มีนโยบายตรงกับวัตถุประสงค์ของประชาชน

⁷² บรรพต วีระสัย, จุลสารการเมืองการบริหาร ฉบับประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, แสงจันทร์การพิมพ์ : กรุงเทพฯ, 2526. หน้า 7-12

- 1.5 การให้ประชาชนออกเสียงรับรองกฎหมายที่ผ่านสภาแล้ว (referendum)
 - 1.6 การให้ประชาชนเสนอร่างกฎหมายต่อสภาตัวเอง (initiative)
 - 1.7 การให้ประชาชนออกเสียง ลงมติ ถอดถอนผู้แทนราษฎรออกจากตำแหน่งได้ (recall)
 - 1.8 ใช้กระบวนการและรูปการปกครองแบบรัฐสภา มีตัวแทนของประชาชนคือ สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจสูงสุดในการควบคุมกิจการต่าง ๆ ของประเทศ
 - 1.9 การปกครองแบบประธานาธิบดี ที่ให้ประชาชนเลือกตั้งทั้งฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นพ้องต้องกัน (consensus)
2. การใช้เหตุผล (rationality) เพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเมื่อได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
 3. เสรีภาพ (Freedom) จะเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของประชาธิปไตย แต่ต้องยึดหลักของความชอบธรรม เหตุผลและคุณธรรม โดยมีปรากฏในรัฐธรรมนูญจนเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปคือ
 - 3.1 เสรีภาพในการนับถือศาสนา
 - 3.2 เสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็น
 - 3.3 เสรีภาพในการตีพิมพ์
 - 3.4 เสรีภาพในการจัดตั้งสมาคม
 - 3.5 เสรีภาพในการเคลื่อนไหว
 - 3.6 เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
 4. ความเสมอภาค
 - 4.1 เสมอภาคทางการเมือง หรือสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งเท่าเทียมกัน

4.2 เสมอภาคในทางโอกาสหรือมนุษย์ทุกคนควรได้รับโอกาสต่าง ๆ ในทางสังคมเช่นเดียวกัน

4.3 เสมอภาคต่อกฎหมาย หรือมนุษย์จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน

5. การใช้เสียงข้างมาก (majority rule) เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงาน การตัดสินปัญหา หรือการแก้ไขข้อขัดแย้ง แต่ต้องใช้ประกอบกับหลักในการเคารพเสียงข้างน้อย⁷³

อนึ่งเมื่อนำหลักการประชาธิปไตยดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับหลักการประชาธิปไตย ซึ่ง สุขุม นวลสกุล ได้สรุปไว้ จะมีความสอดคล้องในด้านหลักการสำคัญ กล่าวคือ หลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องประกอบด้วย 3 ส่วน คือ อุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย และวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดังรายละเอียดในแต่ละด้านคือ

อุดมการณ์ประชาธิปไตย ต้องยึดหลักความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของความเป็นมนุษย์ เป็นประการสำคัญที่สุด โดยเฉพาะความเสมอภาคทางการเมือง ความเสมอภาคต่อการปฏิบัติของกฎหมาย ความเสมอภาคในโอกาสต่าง ๆ ของมนุษย์เท่าเทียมกัน ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ โดยเน้นความมีฐานะหรือรายได้ที่กระจายใกล้เคียงกัน และความเสมอภาคในสังคม พร้อมกับการยึดหลักสิทธิ เสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิ เสรีภาพ ในการพูด การพิมพ์ และการโฆษณา เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการสมาคมหรือการรวมกลุ่ม สิทธิในทรัพย์สินของตนเอง สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย และสิทธิส่วนบุคคล

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นการปกครองที่ยึดมั่นตามแนวความคิดของอดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา Abraham Lincoln ที่ว่า

⁷³ จรูญ สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์** (ฉบับพื้นฐาน ปรับปรุงแก้ไขใหม่ครั้งที่ 2), สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช : กรุงเทพฯ, 2522. หน้า 269-278

"รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน" แต่ต้องมีวิธีการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีความเสมอภาคอย่างแท้จริง มีสิทธิเสรีภาพตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย และต้องยึดถือการปกครองโดยเสียงข้างมาก และเคารพเสียงข้างน้อย เป็นประการสำคัญ

วิถีชีวิตประชาธิปไตย ต้องประกอบด้วยคนในสังคมนั้น เชื้อมั่น และเคารพเหตุผลของกันและกันมากกว่าการยึดถือตัวบุคคลเป็นสำคัญ รู้จักการประนีประนอม การอ้อมอวลว่กับทัศนคติของคนอื่น หรือบุคคลที่ไม่เห็นด้วยกับความคิดของตน การยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบ วินัยของสังคมอย่างสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม เป็นต้น⁷⁴

หรือหากจะนำหลักการประชาธิปไตยตามแนวความคิดของ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เกี่ยวกับเรื่องลัทธิประชาธิปไตย มาเปรียบเทียบกับหลักการพื้นฐาน 4 ประการของประชาธิปไตยของ Austtin Ranney ที่ว่า

หลักการที่ 1 อำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty) หมายถึง ประชาชนในชุมชนนั้นมีอำนาจในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในการปกครอง และอำนาจนั้นต้องไม่เป็นของบุคคลใดหรือชนชั้นใด ชนชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักการอันเป็นหัวใจที่สำคัญของประชาธิปไตย โดยพิจารณาตรวจสอบได้จากองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1.1 อำนาจอธิปไตย (Sovereignty) นั้นต้องเป็นอำนาจของชุมชนหรือเจ้าของพื้นที่ เจ้าของอาณาเขตหรือเป็นเจ้าของชาตินั้นทั้งหมด โดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย หรือกฎหมายให้อำนาจรองรับตามลักษณะของการเป็นชาติสมัยใหม่อย่างแท้จริง

⁷⁴ สุชุม นवलสกุล และคณะ, การเมืองและการปกครองไทย, กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์, 2530. หน้า 14-24.

1.2 ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจโดยชอบธรรม (Vestment in the people) หมายถึง อำนาจนั้นต้องได้มาจากความยินยอมของชุมชน หรือจะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจจากชุมชนอย่างชัดเจนโดยเฉพาะการได้มา และการใช้ซึ่งอำนาจเพื่อการบริหารประเทศในด้านอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของระยะเวลา และความต้องการของชุมชนนั้น

1.3 เป็นสมาชิกของชุมชน (The members of the Community) หมายถึง ต้องเป็นบุคคลหรือกลุ่มชนที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชน สร้างค่านิยม ประสพการณ์ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมร่วมกันในดินแดนเดียวกันด้วย

1.4 อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนทั้งหมด (Sovereignty of all the people) หรือเป็นของชุมชนนั้น ๆ

หลักการที่ 2 ความเสมอภาคทางการเมือง (Political Equality) โดยให้พิจารณาจาก

2.1 โอกาสของสมาชิกในชุมชน ต้องมีส่วนร่วมในการปกครองหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันในลักษณะ One man, One Vote.

2.2 สมาชิกของชุมชนมีความเสมอภาคในโอกาส ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง

หลักการที่ 3 ต้องฟังเสียงปวงชน (Popular Consultation) โดยพิจารณาจาก

3.1 การศึกษา ค้นคว้า และการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของปวงชน เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ

3.2 นโยบายสาธารณะต้องสนับสนุนผลประโยชน์ของปวงชน

3.3 มีการจัดตั้งกลไกสำหรับการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงประชามติหรือการเรี่ยรู้และการควบคุมต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะ

หลักการที่ 4 การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) ซึ่งให้พิจารณาจาก

4.1 การตัดสินใจของรัฐบาลในการปกครองประเทศ ต้องทำตามความต้องการของเสียงส่วนมาก โดยอาจจะทำได้ในรูปของการประชามติ (referendum)

4.2 เสียงส่วนมากต้องไม่ไปรุกรอน สิทธิ เสรีภาพ ขั้นพื้นฐานตามกฎหมายของเสียงส่วนน้อย หรือปัจเจกชน

4.3 ต้องมีหลักประกัน และการยอมรับฟังเสียงส่วนน้อยด้วยความเคารพ⁷⁵

จากหลักการประชาธิปไตยที่มีความหลากหลายดังกล่าว จะพบว่าโดยหลักการสำคัญ ๆ แล้ว มีความสอดคล้องกัน หรือเป็นหลักการเดียวกันกับหลักการประชาธิปไตยของลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแนวความคิดของ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กล่าวคือ การให้ความสำคัญกับอำนาจอธิปไตยของปวงชนหรือของคนส่วนมาก หรือการยึดมั่นต่อหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากและให้ความสำคัญกับเสียงข้างน้อย หลักการของความเสมอภาคทางการเมืองหรือความเสมอภาคโดยกฎหมายของประชาชนในประเทศนั้น หลักของสิทธิ เสรีภาพตามธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งการพูด การพิมพ์ การเขียน และการรวมกลุ่มซึ่งจะต้องได้รับการคุ้มครอง หรือปกป้องจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และหลักของความเป็นภราดรภาพของคนในสังคม เป็นต้น ด้วยเหตุนี้หลักการประชาธิปไตย ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญของลัทธิประชาธิปไตยตามแนวความคิดของ ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ จึงสามารถสรุปได้ว่าเป็นหลักการของการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วย

⁷⁵ Ranney Austin, *The Governing of Men*, New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc, 1966. pp.84-95

อนึ่งผู้วิจัยเชื่อมั่นมาตลอดว่า หลักการประชาธิปไตยทั้งของ Austin Ranney และของนักวิชาการต่าง ๆ นั้น ได้วิเคราะห์สรุปมาจากกลุ่มประเทศที่ประชาคมโลกยอมรับว่าเป็นลักษณะของการปกครองที่เป็นประชาธิปไตย และหลักการที่เป็นประชาธิปไตยจะมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ดังที่ Aristotle เคยกล่าวไว้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถจะอยู่โดดเดี่ยวตามลำพังได้ หากจะต้องอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หรือต้องการเอาชนะภัยธรรมชาติร่วมกัน แต่เมื่อต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนหรือสังคมที่เป็นรัฐหรือประเทศขึ้น ความมีสิทธิ เสรีภาพ ที่เคยมีอยู่ตามธรรมชาติ ต้องมีข้อจำกัดและข้อจำกัดนั้นจะมีอยู่ในขอบเขตของความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลที่อยู่ในสังคมหรือประเทศนั้นเป็นสำคัญ โดยมีตัวแทนของชุมชนหรือประเทศเป็นผู้รักษา กติกา กฎเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งหากใครละเมิดข้อตกลงจำเป็นต้องมีบทลงโทษ และบทลงโทษจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการของขงการยินยอมจากคนส่วนใหญ่ในสังคม หรือประเทศนั้น จนกลายเป็นที่มาของคำว่า "อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน" อันเป็นหัวใจของหลักการปกครองโดยคนส่วนมากหรือประชาธิปไตยนั่นเอง

ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศสที่เป็นต้นแบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ได้พิสูจน์ยืนยันอย่างชัดเจนว่า ได้สร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมมนุษย์ในแต่ละประเทศดังกล่าวอย่างมหาศาล ซึ่งตรงกันข้ามกับประเทศเมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ ลาว เวียดนาม ฯลฯ หรือประเทศอื่น ๆ ที่มีได้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย หากแต่ปกครองด้วยระบอบเผด็จการ ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการทหาร เผด็จการพลเรือน เผด็จการชนชั้นกรรมาชีพหรือเผด็จการตามลัทธิคอมมิวนิสต์ ทุกประเทศล้วนแต่เป็นประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ ในที่สุดจำเป็นต้องพัฒนาตามหลังกลุ่มประเทศข้างต้น ด้วยเหตุนี้หลักการประชาธิปไตย ที่นักวิชาการได้กล่าวถึงนั้น จึงล้วนแต่เป็นหลักการที่ได้สรุปมาจากข้อเท็จจริงในสังคมมนุษย์ไว้สำหรับเป็นแบบอย่าง หรือการเปรียบเทียบเพื่อการพัฒนาสังคมมนุษย์ให้มีความเจริญและ

พัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป เพราะฉะนั้นสังคมไทยซึ่งผู้วิจัยยังเชื่อมั่นว่าไม่เป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง หากแต่ยังเป็นการปกครองแบบเผด็จการหรือเป็นประชาธิปไตยครึ่งใบ หรือจะเรียกอย่างประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ว่า เผด็จการรัฐสภา ก็ย่อมไม่แตกต่างกันนัก ประเทศไทยจึงยังไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจะด้วยวิธีการปฏิวัติประชาธิปไตยโดยสันติ ตามอุดมการณ์ของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หรือจะปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยตามความหมายของนักวิชาการโดยทั่วไป แต่ถ้ามีความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐาน 4 ประการของประชาธิปไตย หรือหลักการประชาธิปไตย ด้านที่นักวิชาการโดยทั่วไปได้กล่าวอ้างข้างต้นนั้นล้วนแต่เป็นประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติที่ควรให้การสนับสนุนทั้งสิ้น

4.2 ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ กับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากการเปรียบเทียบหลักการประชาธิปไตย ตามแนวความคิดของ Austin Ranney และแนวความคิดของนักวิชาการอื่น ๆ กับแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ทั้งในส่วนที่เป็นหลักการปกครอง (Principle of government) ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญในลัทธิประชาธิปไตยนั้น เป็นการกล่าวถึงสิ่งเดียวกันหรือเรื่องเดียวกัน และทำให้เชื่อมั่นได้ว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง เช่นเดียวกับประชาธิปไตยในประเทศอังกฤษ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น และแม้จะพิจารณาจากวิธีการที่จะนำไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย หรือวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย จะพบว่าทั้งประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ล้วนแต่วิพากษ์วิจารณ์ สังคม เศรษฐกิจและการเมืองของไทยอย่างชัดเจนว่า เป็นการปกครองระบอบเผด็จการรัฐสภา อำนาจอธิปไตยมิได้เป็นของปวงชน แต่เป็นของคนส่วนน้อย นักการเมืองก็ใช้เงินซื้อเสียงเพื่อต้องการเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง และใช้ตำแหน่งทางการเมืองแสวงหาและ

ปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันก็กล่าวอ้าง หลอกลวง ประชาชนอยู่เสมอว่า ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแล้ว เพราะอ้างว่ามีการเลือกตั้งแล้ว มีระบบรัฐสภาแล้ว ทั้ง ๆ ที่ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งของหลักการประชาธิปไตย แต่ไม่ใช่หัวใจที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากในประเทศที่มีการปกครองในระบอบเผด็จการก็มีการเลือกตั้ง มีระบบรัฐสภาได้เช่นกัน แต่แตกต่างกันที่วิธีการเลือกตั้ง กล่าวคือ ประชาชนในประเทศที่เป็นเผด็จการจะไม่มีโอกาสทางการเมืองอย่างแท้จริงหรือที่ประเสริฐ ทรัพย์สินสุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เรียกว่า ไม่ One man, One Vote และ Free Vote เป็นต้น

นอกจากนั้นในด้านวิธีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบเผด็จการไปสู่ระบอบประชาธิปไตย หรือการปฏิบัติประชาธิปไตยในประเทศไทยนั้น ประเสริฐ ทรัพย์สินสุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้ยึดมั่นแนวทางการปฏิบัติโดยสันติมาตลอด กล่าวคือเป็นการปฏิบัติที่ไม่ใช้ความรุนแรง ด้วยการใช้วิธีการโอนอำนาจจากผู้ที่มีอำนาจในทางการเมือง หรือมีอำนาจในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะจาก พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีขณะนั้น หรือจากพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ในขณะดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุดหรือในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หรือรองนายกรัฐมนตรี ดังในคำสั่งของสภาปฏิวัติแห่งชาติที่กล่าวมาข้างต้น อันเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งทั้งประเสริฐ ทรัพย์สินสุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ อ้างว่าได้สืบทอดพระปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะทรงสละอำนาจในการปกครองประเทศให้กับประชาชนทั้งประเทศ แต่ถูกคณะราษฎร ทำการยึดอำนาจเสียก่อน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 และในการปฏิบัติโดยสันตินั้นจะต้องประสานกับลักษณะพิเศษของคนไทย 3 ประการคือ (1) รักความเป็นไทย (2) อหิงสา และ (3) รู้จักประสานประโยชน์ ดังจะเห็นได้จากกลุ่ม องค์การต่าง ๆ ที่เชื่อมั่นในลัทธิประชาธิปไตย เป็นต้นว่า สภาปฏิวัติแห่งชาติ ทหารประชาธิปไตย พรรคแรงงานประชาธิปไตย ฯลฯ ซึ่งแม้บางครั้งจะถูกมองจากสื่อมวลชน และ

ประชาชนบางกลุ่มว่าเป็นตลกทางการเมืองก็ตาม แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวล้วนแต่มีเป้าหมายที่ชัดเจน และแสดงเจตนาชัดเจนให้ปรากฏออกมาอย่างแจ่มชัดว่า ต้องการปฏิวัติประชาธิปไตยในแนวทางสันติ ด้วยเหตุนี้แนวความคิดของประเสริฐทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นในลัทธิประชาธิปไตยนั้นทั้งหลักการปกครอง การต่อสู้ในทางการเมืองมาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 20 ปี ล้วนแต่สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

จากหลักฐานทั้งคำพูด ข้อเขียน เอกสารสิ่งพิมพ์ และการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม มาเป็นระยะเวลาอันนานนั้น สามารถยืนยันได้ว่า ประเสริฐทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ต้องมีอุดมการณ์ในลัทธิประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และลัทธิประชาธิปไตยที่กล่าวอ้างหรือใช้ศัพท์เฉพาะเรียกว่าลัทธิประชาธิปไตย ได้มีหลักการสำคัญอย่างเดียวกับประชาธิปไตย ที่นักวิชาการโดยทั่วไปยอมรับ แต่ที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกคอมมิวนิสต์สายโซเวียตบ้าง เป็นพวกประชานิยมบ้าง หรือเป็นพวกที่ไม่จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์บ้างนั้น น่าจะมาจากหลายสาเหตุ กล่าวคือ

ประการแรก อาจเกิดจากการวิพากษ์วิจารณ์สังคมไทยของประเสริฐทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ อย่างตรงไปตรงมารุนแรงและเปิดเผยว่าการปกครองของประเทศไทยที่ผ่านมาโดยตลอดนั้นเป็นการปกครองแบบเผด็จการรัฐสภา อำนาจอธิปไตยมิได้เป็นของปวงชน แต่เป็นของนายทุน หรือกลุ่มธุรกิจการเมืองบางกลุ่มที่ใช้อำนาจอิทธิพลทางการเงินซื้อเสียง เข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อเข้าไปรักษาและแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ ดังนั้นผลสะท้อนกลับจึงได้สร้างศัตรูทางความคิดมากขึ้น ขณะเดียวกัน เมื่อประเสริฐทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้เปิดเผยต่อสาธารณชนอย่างชัดเจนเป็นระยะ ๆ อีกว่าต้องการปฏิวัติประชาธิปไตยตามแนวทางสันติ ยิ่งทำให้ความกลัว ความหวาดระแวงของกลุ่มประชาชนดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ในที่สุดการรวมกลุ่มต่อต้าน ชัดขวาง และใส่ร้ายป้ายสีต่อประเสริฐทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ จึงเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง

ประการที่สอง สถานการณ์ภายในประเทศตั้งแต่ พ.ศ. 2522-พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดปัญหาการก่อการร้ายของคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง จนอาจก่อให้เกิดการยึดอำนาจรัฐ เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่เผด็จการชนชั้นกรรมาชีพ ตามลัทธิคอมมิวนิสต์ได้นั้น การเคลื่อนไหวของกลุ่มประเสริฐ ทรัพย์-สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ทั้งในด้านการต่อสู้ทางความคิด การเคลื่อนไหวมวลชนในพื้นที่ต่าง ๆ มีความเข้มข้นเพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มชนชั้นสูงในสังคมไทย โดยเฉพาะนายทุนซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นแนวร่วมมุลลับของคอมมิวนิสต์ เป็นเงื่อนไขทำให้ พ.ค.ท. เจริญเติบโต ระบบการปกครองที่กำลังเป็นอยู่ก็เป็นการปกครองแบบเผด็จการรัฐสภา อำนาจอธิปไตยมิได้เป็นของประชาชน แต่เป็นของนายทุน เป็นของนักธุรกิจการเมืองบางกลุ่ม จึงเปิดโอกาสให้ พ.ค.ท. เพียงแต่นำปัญหาดังกล่าวไปปลุกระดม ชี้นำให้ประชาชนเกลียดชังรัฐบาล แล้ว พ.ค.ท. ก็จะได้ทั้งสมาชิก และแนวร่วมเพิ่มขึ้น และเพื่อป้องกันเหตุที่แท้จริงของปัญหาการเมืองการปกครองไทย ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ จึงได้ผลักดันและกดดันให้รัฐบาลในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ออกคำสั่งที่ 66/2523 และ 65/2525 เพื่อเอาชนะ พ.ค.ท. ในทางการเมือง ด้วยวิธีการที่เรียกว่า การเมืองนำการทหารแล้วก็รุกทางการเมืองอย่างต่อเนื่องด้วยการปฏิวัติประชาธิปไตยโดยสันติ จึงถูกมองด้วยความสงสัยและหวาดระแวงจากกลุ่มชนชั้นสูงว่า อาจเป็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มคอมมิวนิสต์สายโซเวียตในประเทศไทย

ประการที่สาม ระหว่างปี พ.ศ. 2522-พ.ศ. 2536 ได้เกิดสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะความขัดแย้งกันเองของกลุ่มประเทศอินโดจีน ระหว่างประเทศเวียดนามกับกัมพูชา ซึ่งแม้จะเป็นประเทศที่ปกครองด้วยลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยกัน แต่มีความแตกต่างกันในด้านความยึดถือหรืออิงประเทศคอมมิวนิสต์ที่เป็นมหาอำนาจต่างกัน กล่าวคือ กัมพูชา สมัยที่พลพต และเขี้ยวสัมพันธ์ เป็นผู้นำประเทศที่มีความยึดมั่นและอิงประเทศจีนคอมมิวนิสต์ แต่ประเทศจีนคอมมิวนิสต์ กับประเทศสหภาพโซเวียต ซึ่งประเทศเวียดนามยึดมั่น

และอิงอยู่นั้นดำเนินนโยบายระหว่างประเทศที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน จึงทำให้ประเทศเวียดนามอาศัยความขัดแย้งของผู้นำในประเทศกัมพูชา ส่งกำลังทหารเวียดนามเข้ามายึดครองประเทศกัมพูชา เปลี่ยนผู้นำประเทศกัมพูชา เป็นนายฮุนเซ็นปกครองด้วยลัทธิคอมมิวนิสต์เหมือนเดิม แต่อิงไปทางสายสหภาพโซเวียต ขณะเดียวกันในประเทศลาวก็มีกำลังทหารของเวียดนามอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นความหวาดวิตกหรือหวั่นเกรงต่อความไม่ปลอดภัยของคนไทย หรือประเทศไทยอาจจะเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการปราบปรามก่อการร้ายและการแทรกซึมของกองกำลังทหารฝ่ายต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาและไทย-ลาว ซึ่งอาจจะรุกล้ำวงเลยเข้ามาในประเทศไทยแล้วเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นคอมมิวนิสต์สายสหภาพโซเวียตตามทฤษฎีโดมิโน ที่เคยกล่าวถึงกันมาตั้งแต่สมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีก็ได้และแม้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับพล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ จะแสดงทัศนคติด้านทฤษฎีโดมิโนอย่างชัดเจน แต่ด้วยความใกล้เคียงกันในด้านนโยบายต่างประเทศที่ต้องการให้ประเทศไทยเป็นกลางอย่างแท้จริงในระหว่างความขัดแย้งของกลุ่มประเทศที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ กับการใช้ภาษาพูดเขียน ที่เป็นถ้อยคำที่ลึกซึ้ง มองการณ์ไกลมากเกินไป ทำให้ทำความเข้าใจได้ยากเพราะเป็นเสมือนว่าจะวอกวน จนทำให้หลงเชื่อได้ง่ายว่าอาจเป็นกลุ่มคอมมิวนิสต์สายเวียดนามก็ได้ นอกจากนั้นการได้รับเอกสารข่าวกรอง ซึ่งแม้จะไม่ยอมเปิดเผยถึงแหล่งที่มา แต่ในข้อเขียนของ พล.ต.ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช นั้นทำให้เชื่อได้ว่าเป็นแผนการของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ที่นำโครงสร้างการ京东商城ทางการเมืองของประเทศสหภาพโซเวียตมาปรับใช้สำหรับประเทศไทยยังทำให้ภาพของการเป็นกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่นิยมสหภาพโซเวียตมีความเด่นชัดมากขึ้น

ประการที่สี่ เป็นที่น่าสังเกตว่า การเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังมวลชนที่สังกัดอยู่ในสำนักประชาธิปไตย ที่มีอยู่อย่างหลากหลายตามที่กล่าวมาในบทต้น ๆ นั้น การเผยแพร่แนวความคิดทางการเมืองที่เรียกว่า "ลัทธิประชาธิปไตย" มักจะเน้นหนักไปในกลุ่มของกรรมกรเป็นสำคัญ โดยเฉพาะกรรมกรที่มาจากรองานอุตสาหกรรมของเอกชนและกรรมกรในรัฐวิสาหกิจ ยิ่งทำให้ภาพของการเป็น

คอมมิวนิสต์สายโซเวียตมีความเด่นชัดเช่นกัน เพราะการปฏิวัติการเมืองการปกครองตามลัทธิคอมมิวนิสต์ และการปฏิวัติเป็นคอมมิวนิสต์ของประเทศสหภาพโซเวียตในค.ศ. 1917 นั้น จะให้ความสำคัญกับพลังของกรรมกรมากที่สุดหรือมากกว่าพลังของชาวนา ชาวไร่ ตามที่ประเทศจีนและ พ.ค.ท. ให้ความสำคัญเชื่อมั่นมาตลอด และแม้จะพยายามอธิบายให้ประชาชนโดยทั่วไปได้เข้าใจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติทราบว่าเป็นการช่วงชิงมวลชนจาก พ.ค.ท. และป้องกันการยึดอำนาจรัฐของ พ.ค.ท. ที่ใช้พลังของกรรมกรเป็นพลังสนับสนุนกำลังของชาวนา ชาวไร่ที่จะนำการปฏิวัติก็ตาม ความหวาดระแวงต่อปัญหาดังกล่าวก็มีได้หมดไป เพราะหลังจากนั้นระหว่างกาเกิดเหตุการณ์นองเลือด ในเดือนพฤษภาคม 2535 หรือพฤษภาคมปี พ.ล.อ. สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้กล่าวพาดพิงถึง พ.ล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ในที่ประชุมรัฐสภาว่าเป็นพวกประชานาธิปไตย หรือ พวกเปรีชีเดียม ตามแนวความคิดของประเทศสหภาพโซเวียต จนได้รับการตอบโต้จากสมาชิกรัฐสภาในทันทีทันใด

อย่างไรก็ตามแม้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพ.ล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ จะไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนโดยทั่วไปได้ เข้าใจอย่างชัดแจ้งก็ตาม แต่ในแง่คิดอีกด้านหนึ่ง หากคนในกลุ่มสำนักประชาธิปไตยมีอุดมการณ์ที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ย่อมเชื่อมั่นได้ว่า นอกจากจะเป็นการช่วงชิงพลังมวลชนมาจาก พ.ค.ท. ส่วนหนึ่งแล้ว อีกด้านหนึ่งจะเป็นการปลุกฝังอุดมการณ์ลัทธิประชาธิปไตยให้กับประชาชนในกลุ่มดังกล่าวอีกด้วย เพราะการมีอุดมการณ์ลัทธิประชาธิปไตยตามความเชื่อมั่นของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพ.ล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ นั้นมิใช่เป็นเพียงอุดมการณ์ที่เป็นตัวหนังสือ หากแต่เป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีชีวิตจิตใจ มีจิตวิญญาณของการต่อสู้และการเสียสละหรืออาจกล่าวได้ว่ามีการจัดองค์กรทางการเมืองอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมคนที่มีคุณภาพ ยืนหยัดในการต่อสู้ตามหลักการและวิธีการที่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพ.ล.อ. ชวลิต ยงใจยุทธ ต้องการจะปฏิบัติประชาธิปไตยโดยสันติ ซึ่งหมายถึงการใช้กระสุนเพียงนัดเดียวแต่ยิงนกได้สองตัว กล่าวคือ ตัวแรกสามารถแย่งชิงมวลชนมาจาก พ.ค.ท.

ได้ตัวที่สองมวลชนที่ได้ถูกปลูกฝังให้มีแนวความคิดของลัทธิประชาธิปไตยที่มีลักษณะของการปฏิวัติ โดยกระสุนทั้งหมดหรือการสนับสนุนทั้งหมดมาจากองค์กรภาครัฐ จึงทำให้การเคลื่อนไหวหรือการเผยแพร่แนวความคิดกับมวลชนต่าง ๆ มีความปลอดภัยสะดวกและรวดเร็ว แต่อาจทำให้ยากต่อการอธิบายให้ประชาชนโดยทั่วไปได้เข้าใจอย่างชัดเจน

ประการสุดท้าย เป็นข้อพิจารณาที่ควรคิดใคร่ครวญว่าการรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ยึดลัทธิคอมมิวนิสต์นั้น ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่ากลุ่มบุคคลในสำนักประชาธิปไตยที่มีประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นผู้ชี้ทางความคิด และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นแกนนำสำคัญหนึ่งในสำนักประชาธิปไตย เป็นพวกนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ว่าจะเป็นสายจีน หรือสายสหภาพโซเวียต หรือเป็นพวกประธานาธิบดี โดยเริ่มต้นมาตั้งแต่ พล.ต.ต.อารี กะริบุตร ซึ่งอยู่ในสันติบาลของกรมตำรวจ จนกระทั่งลาออกจากราชการ และเป็นคนแรกที่ได้สันทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร อย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน หรือแม้แต่หน่วยข่าวกรองของรัฐ หน่วยต่าง ๆ ก็ล้วนแต่ติดตามมาตลอด ดังที่ ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวติ พิสุทธิพันธ์ ได้ให้สัมภาษณ์ และกล่าวถึงอยู่เสมอว่ามีการหาข่าวไปส่งให้เจ้านาย หรือผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่มีความหลักฐานที่ยืนยันได้อย่างชัดเจน จนกระทั่งมีคดีเกี่ยวกับสภาพชีวิตแห่งชาติขึ้นสู่การพิจารณาของศาล โดยมีประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และสมาชิกของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตยอีก 13 คน เป็นจำเลย แต่คดีสิ้นสุดเมื่อศาลอุทธรณ์ได้ยกฟ้องเป็นต้น และด้วยการเคลื่อนไหวติดตามจากหน่วยข่าวกรองของรัฐบาลหน่วยต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้เชื่อมั่นได้ว่าผู้บังคับบัญชา ทั้งในภาคราชการ และในกลุ่มนักการเมืองบางคนอาจจะไม่เข้าใจ หรือมีอคติ หรือเข้าใจ แต่การเคลื่อนไหวของกลุ่มประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ไปขัดขวางผลประโยชน์ในการเติบโตในหน้าที่การงานของบุคคลบางคน หรือขัดขวางความพยายามที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง หรือนักการทหารบางกลุ่ม จึงได้สร้างข่าวขึ้นมาเพื่อทำให้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และ

พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเพื่อการเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะในแนวทางที่ไม่ใช่ นักประชาธิปไตย โดยพิจารณาจากการเคลื่อนไหวติดต่อกับกลุ่มผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย หรือกลุ่ม พ.ค.ท.มอปัตว หรือกลุ่มบุคคลที่มีสีสันทางการเมืองว่าไม่ใช่ นักประชาธิปไตย ภาพพจน์จึงกลายเป็นกลุ่มนิยมคอมมิวนิสต์สายสหภาพโซเวียตบ้าง กลุ่มนิยมระบบประธานาธิบดีบ้าง หรือกลุ่มที่ไม่จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์บ้าง เป็นต้น

4.3 บทสรุป

ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ แม้จะไม่ปรากฏชัดเจนต่อสาธารณชนว่ามีการติดต่อสัมพันธ์ หรือไป-มาหาสู่กันแบบญาติที่สนิทสนมคนหนึ่งก็ตาม แต่ในด้านแนวความคิดย่อมไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าไม่เกี่ยวข้องกัน หรือไม่สอดคล้องกัน หรือมีแนวความคิดไม่เหมือนกัน เพราะจากการยืนยันจากบุคคลที่ใกล้ชิดกับบุคคลทั้ง 2 ท่าน ซึ่งบางคนก็เคยเป็นอาจารย์ บางคนก็เคยเป็นลูกศิษย์ และบางคนก็เคยเป็นเพื่อนร่วมงานในด้านการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ต่างก็ยอมรับว่ามีแนวความคิดตรงกัน หรือจากการศึกษาข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน เอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ และคำพูด คำสัมภาษณ์ สื่อมวลชน ล้วนแต่ใช้ถ้อยคำ สำนวนทางภาษาพูดและภาษาเขียน เป็น "ภาษาเดียวกัน" "เรื่องเดียวกัน" แต่จะเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วเฉพาะบุคคล หรือกลุ่มคนที่เคยศึกษาติดตาม อบรม สัมมนา ในแนวทางลัทธิประชาธิปไตยมาก่อนเท่านั้น ส่วนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทั่วไป หรือแม้จะเป็นกลุ่มนักวิชาการก็ยากที่จะเข้าใจได้ง่าย เว้นแต่จะศึกษาวิเคราะห์ และติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันนานจึงจะทำให้มีความแจ่มชัดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธนั้น เริ่มต้นมาจากการที่ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ถูกจับกุมในปีพ.ศ. 2501 และถูกคุมขังอยู่ในคุกช่วงระยะเวลาหนึ่งและระหว่างนั้นประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการปฏิวัติโดยสันติตามระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ตลอดจนยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีในการต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ต่อพนักงานสอบสวนทั้งในกรมตำรวจและเจ้าหน้าที่ กอ.รมน. จนแนวความคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับ

รับจากนายกรัฐมนตรี ซึ่งขณะนั้นคือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และเมื่อประเสริฐ ทรัพย์สุนทร พ้นออกจากคุกมาได้ จึงได้รับเชิญให้ไปแสดงปาฐกถาเกี่ยวกับด้านการเมืองในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลายครั้งหลายหนจนเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ที่ได้ยินได้ฟังทั้งหลาย ในที่สุดประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้กลายเป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งของรัฐบาลทุกรัฐบาล ในด้านการให้คำปรึกษาเพื่อรู้เขา รู้เราและการใช้การเมืองนำการทหารต่อสู้กับคอมมิวนิสต์หรือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พ.ค.ท) ตลอดมา ส่วนพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เริ่มให้คนสนใจการต่อสู้กับ พ.ค.ท และได้ศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังตั้งแต่สมัยเป็นหัวหน้ากองในกรมยุทธการทหารบก ในปีพ.ศ. 2514 ซึ่งขณะนั้นมียศเป็นพันเอก แต่ยังไม่มีความคิดเด่นชัดและยืนยันได้ว่าได้มีแนวความคิดเช่นเดียวกับประเสริฐ ทรัพย์สุนทรเพราะ ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ุ ได้รู้จักและเริ่มมีแนวความคิดเกี่ยวกับลัทธิประชาธิปไตยของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ในปี พ.ศ. 2518 ดังนั้นพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ น่าจะได้รับอิทธิพลของแนวความคิดลัทธิประชาธิปไตยจากประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ผ่านทางศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ุ เพราะก่อนหน้านั้น พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้เป็นลูกศิษย์ ในการสอนวิชาทหารปืนใหญ่ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจาก ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ุ ขณะยังเป็นนักเรียนของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (จปร.) ชั้น 5 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ความสนิทสนมของทั้งสองคนมีความใกล้ชิดเหมือนพี่ เหมือนน้อง กอดคอไปเที่ยว ไปกินอาหารด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำทุกวัน จนกระทั่งพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้เป็นผบ.สูงสุด ก็ยังเรียกศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ุ ไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นครั้งคราวตามแต่โอกาสที่เหมาะสม ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า พลเอกชวลิต ยงใจยุทธมีแนวความคิดตามลัทธิประชาธิปไตยของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร โดยผ่านทาง ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์ุ

ลัทธิประชาธิปไตย ที่เป็นแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธนั้น เป็นแนวความคิดที่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงเช่นเดียวกับประเทศที่เป็นแม่แบบของประชาธิปไตยทั้งหลาย และไม่ใช้เป็นประชา-

ธิปไตยตามแนวความคิดของลัทธิคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยครึ่งใบ ไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยแบบคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียต หรือไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี แต่เป็นประชาธิปไตยที่มีหลักการของประชาธิปไตยที่นักวิชาการโดยทั่วไปให้การยอมรับ และเชื่อมั่นว่าหลักการดังกล่าวนี้คือหัวใจสำคัญของประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักการของความเสมอภาคทางการเมือง หลักการเสรีภาพของบุคคล หลักการภราดรภาพ หลักนิติธรรม และหลักการที่รัฐบาลจะต้องมาจากการเลือกตั้งที่เป็น Free vote และ One man, One vote. ขณะเดียวกันในการมองปัญหาของสังคมไทย ทั้งสองคนก็เชื่อมั่นตรงกันว่าเป็นการปกครองแบบเผด็จการรัฐสภา หรือเป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยมิได้เป็นของปวงชน แต่เป็นของนายทุน หรือเจ้าของเงินเพียงกลุ่มเดียว ซึ่งใช้เงินเป็นบันไดไต่เต้าไปสู่การมีอำนาจทางการเมืองอันสอดคล้องกับแนวความคิดของประชาชน และนักวิชาการโดยทั่วไป ส่วนข้อแตกต่างที่ชัดเจนนั้นตรงที่แนวความคิดของประชาชนและนักวิชาการโดยทั่วไปยังคงเป็นเพียงแนวความคิด ซึ่งต่างคน ต่างคิด ต่างคน ต่างพูด หรือแสดงทัศนะโดยทั่วไปไม่มีการรวมกลุ่ม รวมพลัง หรือมีการจัดตั้งพลังมวลชนให้มีความเป็นเอกภาพ และเคลื่อนไหวต่อสู้ เพื่อให้แนวความคิดดังกล่าวเกิดขึ้นในสังคมไทย แต่ทั้งประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ แม้จะไม่สามารถยืนยันได้ว่ามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน แต่มักจะพูดพาดพิงว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านแนวความคิดกับกลุ่มมวลชนต่าง ๆ เสมอ ทั้งกลุ่มกรรมกรทั้งที่เป็นภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน นักศึกษาตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทหารที่เรียกว่าทหารประชาธิปไตย ตลอดจนกลุ่มประชาชนที่เรียกว่า สภาปฏิวัติแห่งชาติ เป็นต้น ขณะเดียวกันวิธีการปฏิบัติทั้งประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ก็ยืนยันตรงกันว่าต้องการปฏิบัติประชาธิปไตยในแนวทางสันติ โดยอ้างการสืบทอดพระปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะเชื่อว่าการปฏิบัติประชาธิปไตยโดยสันติจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ที่มีอำนาจในประเทศ ซึ่งหมายถึงนายกรัฐมนตรีเท่านั้น เป็นคนปฏิบัติประชาธิปไตย ความรุนแรงจึงจะไม่เกิดขึ้น

หรือมีความรุนแรงน้อยที่สุด แต่ด้วยเหตุของการใช้ถ้อยคำ ส่วนวนในการพูด การเขียนที่มีความซับซ้อน ลึกซึ้ง มองการณ์ไกลและเต็มไปด้วยภาษาตรรกวิทยา ประกอบกับประวัติของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ซึ่งเคยเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ระดับสูง จึงเกิดความหวาดระแวงและไม่มั่นใจว่าจะกลับใจมายึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย และคำพูดหรือข้อเขียนที่กล่าวถึงลัทธิประชาธิปไตย หรือการปฏิวัติประชาธิปไตยในแนวทางสันติก็คาดเดาไปว่าอาจจะ เป็นประชาธิปไตยของคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะนำไปสู่การปฏิวัติเป็นสังคมนิยมก็ได้ และแม้ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จะพยายามอธิบาย และตอบคำถามของผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับว่าได้เป็นคอมมิวนิสต์กลับใจหรือไม่ คำตอบที่ได้รับอธิบาย ยึดเยื้อววนจนยากต่อการเข้าใจ และแม้แต่ผู้วิจัยยังไม่มั่นใจว่าจะสรุปเนื้อหาได้ตรงกับความต้องการของผู้ตอบคำถาม และความเข้าใจของผู้อ่านกล่าวคือ "ไม่เคยกลับใจ" เพราะคำว่าไม่กลับใจนั้นหมายความว่า เป็นคนที่ยึดมั่นต่ออุดมการณ์โดยเฉพาะลัทธิประชาธิปไตย และเมื่อเข้าไปเป็นสมาชิก พคท. ไม่มีประชาธิปไตยตามเนื้อหาที่ตรงกับลัทธิประชาธิปไตย จึงกลายเป็นกบฏต่อพคท. จนย้ายมาสังกัดพรรคประชาธิปไตย พรรคสหชีพก็ยังไม่พบกับประชาธิปไตยที่ต้องการอีกจึงลาออกแล้วมาเผยแพร่ขยายแนวความคิดลัทธิประชาธิปไตย สร้างกลุ่ม องค์การทางการเมือง และเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อการปฏิวัติประชาธิปไตยในประเทศไทย ตามอุดมการณ์ของลัทธิประชาธิปไตย ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ในคำสัมภาษณ์นี้มีข้อความตอนหนึ่งว่า

"เมื่อผมออกจากพรรคประชาธิปไตย ผมเป็นประชาธิปไตยกลับใจหรือเปล่า? ผมเข้าพรรค ออกพรรคมาแล้วหลายพรรคที่แรก เข้าร่วมพรรคสหชีพ แต่ยังไม่ทันสมัครเป็นสมาชิกก็ถอนตัวออกมา ต่อมาเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย แล้วลาออกเป็นคนแรก ต่อมาเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ แล้วถูกคัดชื่อออก ต่อมาเข้าร่วมพรรคสหประชาไทย จนพรรคสหประชาไทยยุบเลิก เพราะรัฐประหาร ต่อมาเข้าพรรคแรงงานจนพรรคแรงงาน

งานยวบเลิกเพราะรัฐประหารอีก ถ้าจะเรียกว่ากลับใจก็ต้องเรียกว่า สหชีพกลับใจและประชาธิปไตยกลับใจด้วย เรียกคอมมิวนิสต์กลับใจอย่างเดียวกันไม่ครบ แต่ผมรู้สึกว่ ใจของผมเป็นอย่างไรก็เป็นอยู่อย่างนั้นไม่เคยกลับ ก่อนเข้าพรรคใดระหว่างอยู่ในพรรคใด และเมื่อออกจากพรรคใด ผมมีความตั้งใจในทางการเมืองอย่างไร และมีทัศนคติต่อการแก้ปัญหาของชาติอย่างไร โดยพื้นฐานก็เป็นอย่างเดียวกันโดยตลอดไม่เปลี่ยนแปลง เวลาผมเข้าพรรคใด ผมมีทัศนคติและแนวทางที่แน่นอนของผมอยู่ก่อนแล้ว ถ้าพรรคนั้น ๆ ไม่รับทัศนคติและแนวทางของผม ผมก็ออกมา ถึงผมไม่ออก เขาก็ต้องไล่ผมออก มีอยู่ 2 พรรคที่รับทัศนคติและแนวทางของผม คือ พรรคสหประชาไทย และพรรคแรงงาน ซึ่งผมคิดว่าคงจะอยู่กับเขาได้ตลอดไป แต่ 2 พรรค นั้นก็พังเสียก่อน"⁷⁶ เพราะฉะนั้นแนวความคิดของประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ จึงยังคงเป็นที่สงสัย หวาดระแวง จนนำไปสู่ความสับสนในความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนทั่วไปทุกครั้งที่ได้สัมผัส

อย่างไรก็ตามแม้ความหวาดระแวงต่อประเสริฐ ทรัพย์สุนทร จะมีอยู่มากก็ตาม เมื่อสถานการณ์ในประเทศเกี่ยวกับ พ.ค.ท. ได้ลดความรุนแรงลงไประณีตสืบเนื่องมาจากสถานการณ์ของโลก โดยเฉพาะความขัดแย้งในกลุ่มประเทศที่นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ระหว่างประเทศจีนกับสหภาพโซเวียต จนกระทั่งลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ล่มสลายในประเทศสหภาพโซเวียต และประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ได้ถึงแก่กรรมในปลายปี พ.ศ. 2537 กระแสการต่อต้านแนวความคิดดังกล่าวจึงลดลงไปด้วย ส่วนพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ แม้จะถูกกล่าวหาในหลายครั้ง หลายโอกาส

⁷⁶ หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, เรื่องเดิม. หน้า 123.

ทั้งจากบุคคลชั้นนำของประเทศ เช่น พล.ต. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช พลเอก
สุจินดา คราประยูร และจากประชาชนโดยทั่วไป แต่ด้วยผลงานเมื่อครั้งรับ
ราชการอยู่ในกองทัพ และเมื่อได้เป็นนักการเมือง เป็นรัฐมนตรี ก็มีภาพปรากฏที่
เด่นชัดว่าเป็นนักต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ และสามารถต่อสู้จนได้รับชัยชนะตามคำสั่งที่
66/2523 และ 65/2525 จึงทำให้หลุดพ้นออกจากกระแสของความขัดแย้ง
หวาดระแวงต่อแนวความคิดของบุคคลทั้งสองได้ในระยะเวลาหนึ่ง จนบัดนี้กาล
เวลาได้ผ่านไป แนวความคิดของกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ปรากฏชัดเจนและสามารถ
ยืนยันได้ว่าเป็นแนวความคิดที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงเหมือนกับอารยประ-
เทศที่เป็นประชาธิปไตยทั้งหลาย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กลุ่มศรีวิชัย, คำบงการจากมอส์โคว์ สถาปณิวัตติแห่งชาติ, ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์
ปีที่พิมพ์.

—————, แผนปฏิวัติประชาธิปไตย, อักษรไทยการพิมพ์ : กรุงเทพฯ, 2529.

คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, ประวัติศาสตร์กรุงรัตน-
โกสินทร์ (เล่มที่ 2) รัชกาลที่ 4-พ.ศ. 2475, อัมรินทร์การพิมพ์,
2525.

จุลสารนายประเสริฐรัฐแจ่ง ฉบับวันที่ 12 สิงหาคม 2535, ธีระการพิมพ์ :
กรุงเทพฯ, 2535.

จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์ (ฉบับพื้นฐาน ปรับปรุงแก้ไขใหม่ ครั้งที่ 2),
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช : กรุงเทพฯ, 2522.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย
(พิมพ์ครั้งที่ 2), โรงพิมพ์พิมพ์แฉะ : กรุงเทพฯ, 2520.

—————, ยิ่งเตอร์กกับทหารประชาธิปไตย, สำนักพิมพ์บรรณกิจ :
กรุงเทพฯ, 2526.

นฤมิตร สอดศุข, ประวัติศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีนจนถึงยุคที่ทันสมัย : ผล
กระทบต่อ พคท., สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ : กรุงเทพฯ, 2537.

บุญกลม ดงบังสถานและคณะ, ชีวิตและผลงานพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ขงเบ้ง
แห่งกองทัพบก, สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์ : กรุงเทพฯ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.

บรรพต วีระสัย, จุลสารการเมืองการบริหาร ฉบับประชาธิปไตยและการเลือก
ตั้ง, แสงจันทร์การพิมพ์ : กรุงเทพฯ, 2526.

ประโยชน์ มั่นคงดี, พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ขงเบ้งผู้พิชิตคอมมิวนิสต์, ป.
สัมพันธ์พานิชย์ : กรุงเทพฯ, 2531.

พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ, ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์, ไม่
ปรากฏสำนักพิมพ์, 2532.

วิสุทธิ โปธิแก่น, ประชาธิปไตย แนวความคิดและตัวแบบประเทศไทย
ในอุดมคติ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : กรุงเทพฯ, 2524.

วฤทธิ ชินสาย และคณะ, พ.ค.ท. วันนี้, กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพฯ,
2523.

สาส์นสัมพันธ์ ขบวนการประชาชนสนับสนุนการปฏิวัติ นำโดยพลเอก ชวลิต จันทรรัตน์
2 ลงชื่อโดยนายถาวร คณะโยธา อดีต ส.ส. กาฬสินธุ์ ประธานขบวนการ,
9 เมษายน 2530.

สนธิ เตชานันท์ (ผู้รวบรวม), แผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า-
เจ้าอยู่หัว (พิมพ์ครั้งที่ 2), โรงพิมพ์กรุงเทพ : กรุงเทพฯ, 2528.

สุขุม นวลสกุลและคณะ, การเมืองและการปกครองไทย, แสงจันทร์การพิมพ์ :
กรุงเทพฯ, 2530.

หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ, ภารกิจแห่งชีวิตของประเสริฐ ทรัพย์
สุนทร, สำนักพิมพ์อรุณวิทยา : กรุงเทพฯ, 2538.

นิตยสารตะวันใหม่,	ปีที่ 1 ฉบับที่ 27	4 สิงหาคม	2521.
_____,	ปีที่ 1 ฉบับที่ 33	15 กันยายน	2521.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 53	วันศุกร์ที่ 2 กุมภาพันธ์	2522.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 73	วันศุกร์ที่ 22 มิถุนายน	2522.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 75	วันศุกร์ที่ 6 กรกฎาคม	2522.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 86	วันพุธที่ 14 พฤศจิกายน	2522.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 90	วันพุธที่ 12 ธันวาคม	2522.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 91	วันพุธที่ 19 ธันวาคม	2522.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 93	วันพุธที่ 2 มกราคม	2523.
_____,	ปีที่ 2 ฉบับที่ 98	วันพุธที่ 6 กุมภาพันธ์	2523.
_____,	ปีที่ 3 ฉบับที่ 130	วันจันทร์ที่ 15 กันยายน	2523.

_____	, ปีที่ 3 ฉบับที่ 131	วันจันทร์ที่ 22 กันยายน	2523.
_____	, ปีที่ 3 ฉบับที่ 149	วันจันทร์ที่ 26 มกราคม	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 157	วันจันทร์ที่ 23 มีนาคม	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 162	วันจันทร์ที่ 27 เมษายน	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 162	วันจันทร์ที่ 27 เมษายน	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 164	11 พฤษภาคม	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 171	29 มิถุนายน	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 174	20 กรกฎาคม	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 184	วันจันทร์ที่ 28 กันยายน	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 184	วันจันทร์ที่ 28 กันยายน	2524.
_____	, ปีที่ 4 ฉบับที่ 186	12 ตุลาคม	2524.

ภาษาอังกฤษ

Austin Ranney, *The Governing of Men*, Holt, Rinehart and
Winston, Inc., New York, 1966.

ภาคผนวก

ตอนที่ 1

ประวัติของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และแนวความคิด

ชีวประวัติย่อของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร

นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เกิดที่ตำบลท่าทองใหม่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2456 เป็นบุตรนายมี นางเกตุ ทรัพย์สุนทร คุณปู่ หลวงสุนทรพิมล (หนู) นายอำเภอประสังค์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ต่อมาภายหลังอำเภอนี้ยุบ ปัจจุบันอยู่ในอำเภอท่าชนะ) คุณย่าลี้ม คุณตาแก้ว และคุณยายแจะ บิดาเคยรับราชการ ครั้นสุดท้ายเป็นผู้ช่วยสมุหบัญชี อำเภอบ้านดอน (อำเภอเมือง) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อมาเกิดไม่ชอบชีวิตข้าราชการ จึงลาออกไปประกอบอาชีพอิสระ คือทำนาและภายหลังค้าขายเล็กน้อย น้อย ๆ นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร สัมรสกับนางสาวอรพิน สัมฤทธิ มีบุตรด้วยกัน 1 คน

เมื่อนายประเสริฐอายุ 7 ขวบ ได้เข้าเรียนชั้นประถมที่โรงเรียนวัดท่าทอง อายุ 8 ขวบ ได้ติดตามหลวงน้ำ (ต่อมาเป็นพระครูธรรมธร) เข้าเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ อยู่วัดราชาธิวาสกับหลวงน้ำ ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระธรรมวโรดม เป็นผู้อุปถัมภ์ นายประเสริฐเข้าเรียนชั้นประถมต่อที่โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เทเวศร์ จบมัธยม 8 จากโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ต่อจากนั้นเข้าศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบการศึกษาเป็นอักษรศาสตร์บัณฑิต เมื่อ พ.ศ. 2479 เป็นอักษรศาสตร์บัณฑิตรุ่นที่ 2 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระหว่างศึกษาอยู่ในจุฬาฯ นายประเสริฐได้เป็นสารนิยากร รับผิดชอบในการจัดทำหนังสือ "มหาวิทยาลัย" ปี 2477 และ 2478 ติดต่อกัน 2 ปี พ.ศ. 2479 ได้รับเลือกเป็นนายกสโมสรนิสิตจุฬาฯ จบการศึกษาแล้วรับราชการเป็นครูโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในระหว่างนี้เขาได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการวัฒนธรรมภาษาไทย ซึ่งมีจอมพลป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเป็นประธาน ออกนิตยสาร "วรรณคดีสาร" โดยมีท่านวรรณ (ต่อมาภายหลัง

ดำรงพระยศเป็นพลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์) เป็นบรรณาธิการ

ตั้งแต่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้นมา นายประเสริฐสนใจในกิจกรรมหลายด้าน เช่น วาดเขียน เคยวาดรูปตัวเอง รูปหลวงปู่ และรูปคุณยายได้ค่อนข้างดี สนใจการประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เขียนบทกวีทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน โดยใช้นามแฝงว่า "เด็กเลิศ" ลงในนิตยสาร "มหาวิทยาลัย" "เอกชน" และ "วรรณคดีสาร" ฉันท์ของเขาได้รับการยกย่องเป็นพิเศษจาก "ชิต บุรทัต" กวีเอกในสมัยนั้น กลอนแปดของเขามีลีลาใกล้เคียง "สุนทรภู่" พระยาอนุমানราชชน หรือ "เสถียรโกเศศ" ให้ฉายาเขาว่า "สุนทรภู่สมัยใหม่" บทประพันธ์ที่มีชื่อของเขาก็คือเรื่องหนึ่งคือเรื่อง "จุมกสองรู" อันเป็นเรื่องของกำลังภายในหรือวิชาเกี่ยวกับโยคะ สนใจศึกษาพุทธศาสนา ได้สนทนาธรรมกับพระเถระผู้ใหญ่ที่วัดราชาฯ บ่อย ๆ จนมีความรู้ในพุทธปรัชญาอย่างแตกฉาน เป็นศิษย์ใกล้ชิดของท่าน "พุทธทาสภิกขุ" รุ่นเดียวกับพระยาวิจิตรวาทธรรมประคัลภ์ เมื่อศึกษาปรัชญาลัทธิมาร์กซ์ก็เปรียบเทียบกับพุทธปรัชญาอยู่เสมอ

นายประเสริฐสนใจการเมืองมาตั้งแต่เรียนอยู่ชั้นมัธยม ขณะเกิดเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เขาก็ไปเฝ้าดูเหตุการณ์ตอนนั้นที่ลานพระบรมรูปทรงม้าคนหนึ่งด้วย ขณะศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนนิสิตที่สนิทคนหนึ่งได้ไปสมัคร ส.ส. สมัยแรกที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและได้รับเลือกตั้ง เรื่องนี้ได้บันดาลใจให้เขาคิดสมัคร ส.ส.บ้าง ระหว่างเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ได้ลาไปสมัคร ส.ส. สุราษฎร์ธานีเป็นครั้งแรกแต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง หลังจากนั้นเขาย้ายไปเป็นครูที่โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร (วังจันทร์เกษม) พ.ศ. 2498 ลาไปสมัคร ส.ส. สุราษฎร์ธานีอีกครั้งหนึ่งและได้รับเลือกเป็น ส.ส. ในสมัยรัฐบาลหลวงธำรงศักดิ์ (ถวัลย์ ธารังนาวาสวัสดิ์) และเข้าเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยอยู่ราว 6-7 เดือน รู้สึกว่าแนวคิดเข้ากันไม่ได้จึงลาออก ในระหว่างที่เป็น ส.ส. อยู่เอง เขาได้ร่วมมือกับเพื่อน ส.ส. บางคนเสนอร่าง พ.ร.บ. ยกเลิก พ.ร.บ. การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ.

2476 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2478 ต่อรัฐสภา รัฐสภามีมติรับร่าง พ.ร.บ. ของ
เขา และให้ยกเลิก พ.ร.บ. การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ดังกล่าว นาย
ประเสริฐ ได้ประกาศในขณะนั้นว่าเขาจะตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้น และตัวเขาเอง
จะเป็นหัวหน้าพรรค ต่อมาเขาทราบว่า มีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
(พ.ค.ท) อยู่ก่อนแล้ว และหลังจากที่ได้พูดคุยกับสหായขึ้นผู้รับผิดชอบของ พ.ค.ท
4-5 ครั้ง เขาก็สมัครเข้าเป็นสมาชิกของ พ.ค.ท พ.ศ. 2490 เกิดรัฐประหาร
8 พฤศจิกายน รัฐบาลหลวงธำรงดีฯ ถูกยึดอำนาจ มีการยุบสภาและยกเลิกรัฐ-
ธรรมนูญสมาชิกภาพของ ส.ส. รุ่นนั้นก็เป็นอย่างนั้นหมดไป

หลังจากนั้นทาง พ.ค.ท ได้คัดเลือกสมาชิกที่ดีเด่นของพรรคไปศึกษา
ลัทธิมาร์กซ์-เลนินที่ประเทศจีน ในจำนวนนี้มีนายประเสริฐ ซึ่งตัวเขาเองก็อยาก
จะไปศึกษาร่วมอยู่ด้วย เขาได้เข้าศึกษาในสถาบันลัทธิมาร์กซ์-เลนินที่กรุงปักกิ่ง
ในช่วงที่อยู่เมืองจีน พ.ศ. 2495 พคท. มีการประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ 2
น.ส.พ สัจธรรมลงข่าวว่าเขาได้รับเลือกเป็นกรรมการกลางของพรรค แต่ตัว
เขาเองไม่เคยรู้ล่วงหน้าอะไรเลย ในช่วงที่อยู่เมืองจีนนี้ นายประเสริฐได้เข้า
ร่วมการประชุมสันติภาพสากล 3 ครั้ง คือ

พ.ศ. 2494 เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปร่วมการประชุมคณะกรรมการ-
สันติภาพแห่งโลกที่กรุงเบอร์ลิน

พ.ศ. 2495 เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ
สันติภาพแห่งโลกที่กรุงปักกิ่ง

พ.ศ. 2495 เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย ไปร่วมประชุมสภาสันติภาพ
แห่งโลกที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ขากลับได้แวะชมงานและประวัติการ
ปฏิวัติรัสเซียที่มอสโคว์และเลนินกราดระยะหนึ่ง

ต่อมาเขาได้ทำงานเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย ที่สำนักพิมพ์ภาษาต่าง
ประเทศ ปักกิ่ง เนื่องจากนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นสมาชิกพรรคที่เปิดเผย
จึงได้ติดต่อสัมพันธ์เป็นประจำกับคนไทยในปักกิ่ง อันมีท่านปรีดี พนมยงค์ และคน
อื่น ๆ ที่อยู่กับท่าน นอกจากนั้นยังได้พบปะสนทนากับคนไทยที่ไปเยือนจีนในสมัยที่

รัฐบาลไทยห้ามคนไทยไปติดต่อกับประเทศสังคมนิยม ในจำนวนนั้นมี พลเรือตรี หลวงเจียรกมลการ คุณกรุณา กุศลาศัย คณะคุณเทพ โชติณัฐิต คณะสงฆ์ไทยจาก อินเดีย คณะนักหนังสือพิมพ์ เช่น คุณอิศรา อมันตกุล คุณเลื่อน วีรภัทร ทนาย ความ เช่น คุณชิต เวชประสิทธิ์ คุณลิ่วละล่อง บุนนาค ฯลฯ

หลังจากการประชุมสมัชชาครั้งที่ 2 ของ พ.ค.ท. แล้วไม่นาน นาย ประเสริฐก็เกิดความขัดแย้งทางแนวทางกับพรรค เมื่อได้อภิปรายโต้เถียงกันกับ สหายส่วนใหญ่ในเมืองจีนเป็นเวลาราว 2 ปี แต่ก็ตกลงอะไรกันไม่ได้ นาย ประเสริฐ จึงต้องการจะนำความคิดเห็นของตนมาหารือกับสหายผู้รับผิดชอบในเมืองไทย และต้องการจะนำแนวทางของตนมาปฏิบัติให้เกิดผล จึงตัดสินใจเดินทางกลับ ถึงเมืองไทยเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2501 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ถนอม กิตติขจร

ทันทีที่นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร กับผู้แทนสันติภาพบางคน เช่น นาย สงวน ตูลารักษ์ นายสุรีย์ ทองวานิช นางจรรยาพร กัลยาณมิตร ฯลฯ ถึงท่าเรือ กรุงเทพฯ เขาก็ถูกจับกุมด้วยข้อหาว่ามีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ และเป็น กบฏ ขึ้นศาลอาญาอยู่ประมาณ 4 เดือน จึงได้ประกันตัว แต่พอเกิดรัฐประหาร เดือนตุลาคม 2501 และจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี เขาก็ถูก จับกุมอีกครั้งหนึ่งด้วยข้อหาอันเดียวกัน ถูกคุมขังอยู่ 6 ปี ในช่วงนี้เองเขาได้ แสดงทรรศนะของเขาเกี่ยวกับการปฏิวัติไทยโดยสันติ ตามระบอบประชาธิปไตยที่ สมบูรณ์ ตลอดจนยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ต่อพนักงาน สอบสวน เช่น พ.ต.อ.อารีย์ กะริบุตร (ยศในขณะนั้น) และเจ้าหน้าที่กอ.รมน. เช่น พ.อ.หาญ พงศ์สิฎานนท์ เป็นต้น เจ้าหน้าที่เหล่านี้เห็นด้วยกับแนวทางและ วิธีการของเขา และเมื่อนำสิ่งเหล่านี้เสนอไปยังผู้บังคับบัญชาชั้นสูง กระทั่งถึง นายกรัฐมนตรี - จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ก็เห็นด้วย และว่านายประเสริฐไม่ใช่ บุคคลที่เป็นภัยต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จึงให้ถอนฟ้อง เขาจึงรอดพ้น คดีมาได้ นอกจากนี้ เขายังได้ช่วยให้ผู้ต้องหาอันมีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ หลายคนรอดพ้นจากการถูกยิงเป้าอีกด้วย นายประเสริฐได้รับเชิญให้ไปแสดง

ปาฐกถาเกี่ยวกับด้านการเมืองในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลายครั้งหลายหน ความรอบรู้ของเขาเป็นที่ยอมรับนับถือของบรรดาผู้ที่ได้ยินได้ฟังทั้งหลาย

หลังจากจอมพลสฤษดิ์ถึงแก่อสัญกรรมแล้ว จอมพลถนอมได้ขึ้นสืบทอดอำนาจ และได้ฟื้นฟูให้มีพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่ จอมพลถนอมได้ตั้งพรรคสหประชาไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2507 โดยมีจอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นเลขาธิการพรรค กล่าวกันว่านโยบายของพรรคสหประชาไทยนั้นนายประเสริฐเป็นผู้ร่าง

ในระหว่างที่สหรัฐอเมริกาโฆษณาทฤษฎีโดมิโนคริกโครมว่า ถัดจาก (สงคราม) อินโดจีนก็จะมาถึงประเทศไทยนั้น นายประเสริฐได้คัดค้านทฤษฎีโดมิโนนี้อย่างเด็ดเดี่ยว และได้ทำให้เป็น "ลัทธิแพ้" ไม่สามารถล้มประเทศไทยได้

นายประเสริฐไม่เพียงแต่ได้ติดต่อสัมพันธ์กับชนชั้นปกครองเท่านั้น เขาได้ติดต่อสัมพันธ์กับกรรมกรนักเรียนนักศึกษา ตลอดจนบุคคลในวงการต่างๆ อย่างกว้างขวาง เขาได้สนับสนุนให้ก่อตั้งศูนย์กรรมกรแห่งประเทศไทยขึ้น โดยมีนายวิระ ถนอมเลี้ยง เป็นผู้ดำเนินการผลักดันให้มีกฎหมายแรงงานเป็นผลสำเร็จตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 เมื่อปี พ.ศ. 2515 ยังผลให้กรรมกรไทยมีสหภาพแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมายจนกระทั่งเดิยวนี้ พ.ศ. 2517 นายประเสริฐได้ร่วมเป็นผู้ก่อตั้งพรรคแรงงาน โดยมีนายเสรี สุชาติประศาสน์ เป็นหัวหน้าพรรค และมีนายสอาด ปิยะวรรณ เป็นเลขาธิการพรรค ต่อมาพรรคนี้ได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคแรงงานประชาธิปไตย และนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2518 เขาได้ผลักดันให้มีการประชุมผู้แทนกรรมกรทั่วประเทศ ณ สวนลุมพินีสถาน ที่กรุงเทพฯ เพื่อวาง "แนวทางแก้ปัญหาของชาติ"

ในปี พ.ศ. 2521 ในขณะที่สถานการณ์สงครามระหว่างกองทัพแห่งชาติกับกองทัพปลดแอก ประชาชนแห่งประเทศไทยของ พ.ค.ท. ทวีความรุนแรงขึ้นนั้น นายประเสริฐได้เขียนเรื่อง "ลัทธิประชาธิปไตย" ลงในนิตยสาร "ตะวันใหม่" โดยใช้นามปากกาว่า "สุริยา" ทั้งนี้เพื่อเป็นการโฆษณาเผยแพร่ระบอบ

ประชาธิปไตยที่ถูกต้อนั่นเอง พ.ศ. 2522 เขาได้ผลักดันแนวคิดในรูปของแถลงการณ์และคำชี้แจงโดยผ่านทาง "ทหารประชาธิปไตย" ออกมาหลายเรื่อง ทั้งนี้ก็เพื่อต่อสู้กับแนวคิดสังคมนิยมของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2523 ในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีพลตรีชวลิต ยงใจยุทธ เป็นเจ้ากรมยุทธการทหารบก ขณะที่การต่อสู้ระหว่างกองทัพแห่งชาติกับกองทัพปลดแอกฯ ของ พ.ค.ท. ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นนั้น สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งที่ 66/2523 เรื่องนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ มีผู้กล่าวและเป็นที่รู้ ๆ กันว่าคำสั่งนี้เป็นความคิดของนายประเสริฐ เมื่อมีการนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวางเป็นเหตุให้กองกำลังอาวุธของ พ.ค.ท. พากันวางอาวุธและหันมาร่วมพัฒนาชาติไทยกันมากมาย การต่อสู้ด้วยอาวุธของ พ.ค.ท. พ่ายแพ้อย่างราบคาบ เป็นเหตุให้ "สงครามกลางเมือง" ซึ่งดำเนินติดต่อกันมา 17 ปี ยุติลง คนไทยไม่ต้องฆ่าฟันกันเอง ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินทำให้เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศได้รับการฟื้นฟู และพัฒนา เป็นประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อชาติบ้านเมือง

วันที่ 28-29 เมษายน พ.ศ. 2530 มีการประชุมผู้แทนประชาชนทั่วประเทศที่โรงแรมเอเชียและโรงแรมรอยัล ตั้งสภาปฏิวัติแห่งชาติขึ้นเป็นการสนับสนุนการปฏิวัติประชาธิปไตยของนายประเสริฐ

วันที่ 31 พฤษภาคม 2532 หลังจากที่มีคำสั่งสภาปฏิวัติแห่งชาติที่ 1/2532 เรื่องการโอนอำนาจจากรัฐสภาไปสู่สภาปฏิวัติแห่งชาติ และแถลงการณ์สภาปฏิวัติแห่งชาติ นายประเสริฐกับพวกรวม 14 คน ถูกจับด้วยข้อหาทำลายความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งต่อมานายประเสริฐได้แถลงว่า ถ้ามันเรื่องสภาปฏิวัติแห่งชาติเป็นความผิด เขาจะขอรับผิดชอบแต่ผู้เดียว

วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2537 ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายกฟ้องคดีสภาปฏิวัติตามศาลชั้นต้น เป็นอันว่าคดีถึงที่สุด จำเลยทุกคนพ้นข้อหา

นายประเสริฐมีผลงานด้านการเขียนทั้งที่เป็นเล่มหนังสือและบทความมากมาย นอกจากที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ และใน "ตะวันใหม่" แล้ว เขา

ได้ออกเอกสาร "นายประเสริฐ ชี้แจง" โดยได้แสดงความคิดเห็นหรือชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ไว้มากมายหลายเรื่องรวม 13 เล่ม สุดท้ายเขากำลังเขียนเรื่อง "จากระบบสู่ระบอบ" ให้แก่ น.ส.พ. วัฏจักรการเมือง แต่ยังไม่ทันจบก็ถึงแก่กรรมลงในขณะที่ "ปากกาวยังอยู่ในมือ"

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2537 นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ถึงแก่กรรมอย่างกระทันหันชนิดที่ไม่มีใครคาดฝัน ซึ่งแพทย์ลงความเห็นว่า เขาถึงแก่กรรมเพราะโรคเส้นโลหิตในหัวใจตีบตันรวมอายุ 81 ปี

นิตยสารตะวันออก

ปีที่ 4 ฉบับที่ 147 วันจันทร์ที่ 20 กรกฎาคม 2524 หน้า 27

ลัทธิประชาธิปไตย

คำชี้แจงจาก

ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร

ปรากฏในนิตยสาร หนังสือพิมพ์และการพูดจาอยู่เนื่อง ๆ ว่าผมสังกัดพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง ขบวนการเมืองต่าง ๆ เช่น "ขบวนการทหารประชาธิปไตย" "ขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ" ขบวนการลัทธิมาร์กซ์ ฯลฯ

ในอดีต ผมเคยเข้าร่วมกลุ่มเผด็จการของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เคยเข้าร่วมพรรคสหชีพ เคยเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย เคยเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และเคยเป็นสมาชิกพรรคแรงงาน

แต่ในปัจจุบัน ผมไม่ได้เข้าร่วมหรือเป็นสมาชิกของพรรคใด กลุ่มใด และขบวนการใด หากแต่มีความสัมพันธ์กับกลุ่ม พรรค และขบวนการต่าง ๆ

ตั้งแต่พรรคคอมมิวนิสต์ตัดชื่อผมออกจากพรรค ผมพิจารณาเห็นว่า ได้สังกัดพรรค กลุ่มและขบวนการต่าง ๆ มาพอสมควรแล้ว จึงยุติการเข้าสังกัดไว้ตั้งแต่เข้าเป็นสมาชิกพรรคแรงงานเพียงครั้งเดียวด้วยความจำเป็น เพราะกฎหมายพรรคการเมืองบังคับให้ผู้สมัคร ส.ส. ต้องสังกัดพรรค

แต่การที่ผมมีความสัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม หรือขบวนการต่าง ๆ นั้น มักจะถูกเข้าใจผิดว่าสังกัดพรรค กลุ่ม หรือขบวนการเหล่านั้น เช่น เมื่อผมมีความสัมพันธ์กับพรรคสหประชาไทย มีผู้เข้าใจผิดว่าผมเป็นสมาชิกของพรรคนั้น และสมาชิกส่วนหนึ่งไม่พอใจ ต้องการจะให้พรรคไล่ผมออก แต่ไม่มีการไล่ออก เพราะปรากฏตามทะเบียนพรรคว่าผมไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคสหประชาไทย ผมมีแต่ความสัมพันธ์กับพรรคสหประชาไทยเท่านั้น

เวลานี้ความสัมพันธ์ที่ผมมีต่อพรรค กลุ่ม และขบวนการต่าง ๆ มีลักษณะอย่างเดียวกับความสัมพันธ์ที่ผมมีต่อพรรคสหประชาไทยและกลุ่มและขบวนการ-

การต่าง ๆ ในสมัยนั้น

เหตุที่ผมมีความสัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม และขบวนการก็เพราะผมมีการศึกษาและประสบการณ์ในลัทธิการเมืองมาบ้าง เช่น ลัทธิประชาธิปไตย สังคมนิยม ลัทธิคอมมิวนิสต์ ผู้สนใจการเมืองจึงต้องการคำอธิบายในลัทธินั้น ๆ จากผม และผมเองก็ต้องการอธิบายแก่เขา เพื่อให้เข้าใจลัทธินั้น ๆ อย่างถูกต้องเพราะเห็นว่า ผู้ปรารถนาจะแก้ปัญหาของชาติ จำเป็นจะต้องเข้าใจลัทธิการเมืองต่าง ๆ อย่างถูกต้อง เป็นปัจจัยปฐมภูมิที่จะแก้ปัญหาของชาติให้สำเร็จตามความต้องการของประชาชนและประเทศชาติได้ การแก้ปัญหาของชาติโดยเข้าใจลัทธิการเมืองต่าง ๆ อย่างไม่ถูกต้อง จะเป็นอันตรายแก่ประเทศชาติและประชาชน ผมจึงพยายามอธิบายลัทธิการเมืองต่าง ๆ อยู่เสมอ และก็มีคนจะมีผู้ต้องการฟังคำอธิบายอยู่เสมอ ผมจึงมีความสัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม ขบวนการและบุคคลอยู่เสมอ

แต่กิจกรรมของพรรค กลุ่ม ขบวนการ หรือบุคคลนั้น ๆ ทั้งด้านความคิดและด้านการกระทำเป็นเรื่องของเขาเหล่านั้น ผมไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพราะผมไม่มีสิ่งกััดใด ๆ

ฉะนั้น ผมจึงขอชี้แจงว่า ตามที่ปรากฏในนิตยสาร หนังสือพิมพ์ หรือการพูดจาในทางที่ให้เข้าใจไปว่า ผมสังกัดพรรค กลุ่ม หรือขบวนการใด ๆ เช่น "ขบวนการทหารประชาธิปไตย" "ขบวนการประชาธิปไตยแห่งชาติ" ขบวนการมาร์กซิสต์ เป็นต้นนั้น ไม่เป็นความจริง ผมเพียงแต่มีความสัมพันธ์กับพรรค กลุ่ม และขบวนการต่าง ๆ ในฐานะบุคคลเอกชน ที่อยู่ภายนอกองค์การเหล่านั้น

ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร

2 กรกฎาคม 2524

จุลสาร นายประเสริฐ ธีแจง ฉบับ 10 มกราคม 2536 โดย กรุงเทพฯ
การพิมพ์ ลพบุรี พ.ศ. 2536 หน้า 3, 4, 5, 10, 11, 12 และ 13

... กระผมถือเอาการเสนอ เอาความเห็นต่อผู้ปกครองให้แก้ปัญหา
ของประเทศเป็นวิธีการสำคัญกว่าอย่างอื่นในการเล่นการเมือง เพราะมีประสพ-
การณ์ว่าได้ผลกว่าวิธีการอย่างอื่น แม้ว่าผู้ปกครองจะรับพิจารณาและปฏิบัติตาม
ความเห็นของกระผมเป็นส่วนน้อย แต่ก็เป็นเรื่องสำคัญที่แก้ปัญหาได้ ซึ่งถ้ากระผม
ไม่ใช้วิธีนี้ ใช้แต่วิธีของนักการเมืองทั่วไป ก็จะได้ผลอย่างนั้น กระผมจึงใช้วิธี
นี้มาโดยตลอด โดยเฉพาะต่อรัฐบาลและทหารกล่าวสำหรับรัฐบาลแล้ว ตั้งแต่
อาจารย์ปรีดี เป็นต้นมามีนายกเพียง 2-3 คนเท่านั้นที่ผมไม่ได้เสนอความเห็น
เพราะไม่มีเงื่อนไขและโอกาส นอกนั้นเสนอตลอด ไม่โดยตรงก็ทางอ้อม ราย
ละเอียดในเรื่องนี้กระผมจะขอเล่าในโอกาสหลัง...

... ก่อนหน้าที่สหรัฐจะบุกเวียดนามใต้ เพื่อนชาวอเมริกันคนหนึ่งบางที
ก็พรรคพวกของเขาบางคน ได้เถียงกับกระผมและคุณอารีย์ (พล.ต.ต. อารีย์
กริบุตร์ ครั้งนั้นเป็น พ.ต.ท) เป็นเดือน ๆ ถึงตี 1 ตี 2 เกือบจะทุกคืน เขา
เป็นคนมีความรู้มากและนิสัยดี กระผม 2 คน ยืนยันเด็ดขาดว่าสหรัฐบุกเวียดนาม
ใต้ไม่ได้ เพราะจะกลายเป็นสงครามอินโดจีนและสหรัฐจะพ่ายแพ้เหมือนฝรั่งเศส
แพ้ที่เดียนเบียนฟู วิธีเดียวที่จะเอาชนะเวียดนามและเวียดนามเหนือ คือจะต้องทำ
ให้เวียดนามใต้เป็นประชาธิปไตย เพราะการทำให้เวียดนามใต้เป็นประชาธิปไตย
นั่น นอกจากจะยุติสงครามและเอาชนะเวียดนามใต้เด็ดขาดแล้ว ยังจะทำให้
เวียดนามเหนือเกิดการปฏิรูปทางประชาธิปไตยอีกด้วย เพราะประชาชนชาว
เวียดนามเหนือต้องการประชาธิปไตย และจำนวนมากจะหลั่งไหลมาเวียดนามใต้
ซึ่งเป็นประชาธิปไตยแล้ว เพื่อนชาวอเมริกันไม่เชื่อว่าการทำให้เวียดนามใต้เป็น
ประชาธิปไตยจะชนะเวียดนามใต้ เขาเชื่อแต่ว่าจะต้องบดขยี้กองทัพของเวียดนาม
ลงด้วยกองทัพสหรัฐและพันธมิตร จึงต้องเถียงกัน...

... พอเสด็จสงครามเพื่อนกระผมบินมาจากกรุงเทพ บอกคุณอารีย์ให้
โทรบอกกระผมไปกินข้าวฉลองชัยชนะกันหน่อย แต่ไม่ใช่ฉลองชัยชนะของเวียดกง
และเวียดนามเหนือ แต่ฉลองชัยชนะของเขาเองต่อรัฐบาลอเมริกัน ที่ไม่เชื่อเขา
แถมยังเรียกกลับเสียอีก

... กระผมและผู้ร่วมงาน ช่วยกันทุกวิถีทางในการอธิบายตามนัยที่
กล่าวมานี้ โดยมีเครื่องมือสำคัญเพียงอย่างเดียว คือ สถานีวิทยุ 2-0 มี พล.อ.
แสวง เสนาณรงค์ เป็นผู้ควบคุม พ.อ.สนอง ถัมภ์รักษาสัตย์ และ พ.อ.มานะ
เกษรศิริ เวลานั้นเป็น ร.ท. เป็นตัวหลักในการเขียนออกอากาศแล้ว แล้วรวบรวม
พิมพ์เป็นเล่มจำหน่ายแจกอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดความเข้าใจขึ้นเป็น
ลำดับว่าทฤษฎีโดมิโนนั้นผิด การโฆษณาทฤษฎีโดมิโนค่อย ๆ จางหาย ในที่สุด
จอมพลถนอม ให้สัมภาษณ์ที่โตเกียวปฏิเสธทฤษฎีโดมิโน ทำให้แผนส่งทหาร
อเมริกันเข้าไทยเพิ่มขึ้นและแผนส่งทหารไทยไปเวียดนามชะงัก กระผมและผู้ร่วม
งานได้รับพระราชดำรัสยืนยันจากเสด็จในกรมฯ รองนายกรัฐมนตรี ว่าไม่ส่ง
ทหารไปเวียดนามแน่นอน แต่หลังจากประธานาธิบดีจอร์จอีวันสันบินปร้อมมา ไทยคงไม่
อยากจะขัดใจ จึงส่งทหารไปหน่วยหนึ่ง ซึ่งคนทั่วไปเรียกกันว่ากองพลเสือด่า
ตั้งนี้ประเทศไทยจึงไม่เป็นสนามรบ ที่ 4 และเวียดนามที่ 2 ทำให้สงครามคอม-
มิวนิสต์ในประเทศไม่ขยายตัวอย่างก้าวโหด และกองทัพเวียดกงกับเวียดนาม
เหนือที่ทำการรบใหญ่ต่อกองทัพอเมริกันบุกเข้าประเทศไทยไม่ได้ กระผมจึงพูดอยู่
เสมอว่า ที่ประเทศไทยรอดมาได้จากถูกคอมมิวนิสต์ยึดอย่างหวุดหวิดและน่าหวาด
เสียวนั้น เป็นคุณูปการยิ่งใหญ่ของ จอมพลถนอม กิตติขจร ที่ปฏิเสธทฤษฎี
โดมิโน...

... ส่วนกระผมนั่งรถรางแล่นตามปกติและเขียน "ชีวิตฉัน" ลง
หนังสือพิมพ์ "มหาชน" แต่ตอนหลังรู้ว่ามิผิดพลาดมาก จึงไม่เขียนต่อและไม่มีพิมพ์
อีกเลย รัฐประหารแล้วกระผมอยู่สบายดี เว้นแต่คอยหลบหลุกหลบบ้าง เวลาเขา
ขับรถถึงออกมาโครม ๆ หรือยิงกันโป้งป้างกลางเมือง กระผมได้ยินชาวบ้าน
ตะโกนกับหูว่า "หมากัดกันอีกแล้วโว้ย" จนกระทั่งไปเมืองจีน กระผมบอกว่า

กระผมไม่มีภัย ไม่ได้ลี้ภัย

รัฐประหาร คือการเปลี่ยนรัฐบาลด้วยวิธีรุนแรงหรือผิดกฎหมาย แปลมาจากคำฝรั่งเศสว่า Coup d'etat ซึ่ง Concise Oxford Dictionary แปลว่า violent or illegal change in government การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลด้วยวิธีรุนแรงหรือผิดกฎหมาย"

คณะร.ศ.130 เป็นคณะแรกที่ใช้รัฐประหารเป็นวิธีเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่ล้มเหลว คณะราษฎรเป็นคณะที่ 2 และสำเร็จ แต่คณะราษฎรแปล Coup d'etat ว่า "ยึดอำนาจอย่างฉับพลัน" ซึ่งไม่ตรงกับ Dictionary

การยึดอำนาจอย่างฉับพลันนั้น อาจเป็นรัฐประหารก็ได้ ไม่เป็นรัฐประหารก็ได้ ถ้าไม่ใช่วิธีรุนแรงหรือผิดกฎหมายก็ไม่เป็นรัฐประหาร ต้องใช้วิธีรุนแรง หรือผิดกฎหมายจึงจะเป็นรัฐประหาร ไม่ใช่ว่าการยึดอำนาจจะเป็นรัฐประหารไปเสียทั้งหมด

วิธีรุนแรง คือวิธีใช้อาวุธ แต่การใช้อาวุธนั้นอาจถูกกฎหมายก็ได้ อาจผิดกฎหมายก็ได้ ถ้ากำลังทหารของคณะบุคคลเอกชนใช้อาวุธยึดอำนาจ ก็ถูกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญมาตรา 61 ว่า "กำลังทหารพึงใช้...เพื่อพัฒนาประเทศ"

การพัฒนาประเทศประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ พัฒนาประเทศทางการเมือง พัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศทางวัฒนธรรม

การยึดอำนาจโดยกองทัพหรือกำลังทหารตามกฎหมายเพื่อพัฒนาประเทศนั้น เป็นมาตรการพัฒนาประเทศทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นรัฐประหาร ดังที่ทำกันในบางประเทศ

แต่ในประเทศไทยไม่เคยทำ บ้านเรามีแต่กำลังทหารของคณะบุคคลเอกชนยึดอำนาจ ตั้งแต่คณะ ร.ศ.130 มาจนถึงคณะ รสช. ซึ่งเป็นรัฐประหารทั้งสิ้น

แต่รัฐประหารมี 2 แบบ คือรัฐประหารแบบประชาธิปไตย และรัฐประหารแบบเผด็จการ

รัฐประหารเพื่อทำลายเผด็จการสร้างประชาธิปไตย เป็นรัฐประหารแบบประชาธิปไตย รัฐประหารเพื่อสร้างหรือรักษา หรือกระชับระบอบเผด็จการต่อต้านประชาธิปไตย เป็นรัฐประหารแบบเผด็จการ

... กระผมขอยกเอาข้อเขียนของหลวงวิจิตรวาทการ ในหนังสือ "กุศโลบาย" สร้างความยิ่งใหญ่ 2 มาให้ดูดังนี้

"เราจะต้องทำความเข้าใจให้แน่ชัดว่า เราจะต้องไม่เอาเรื่องปฏิวัติไปปะปนกับรัฐประหารและการจลาจล งานปฏิวัติไม่ได้หมายถึงเพียงเปลี่ยนตัวบุคคลผู้ครองอำนาจ แต่หมายถึงการเปลี่ยนแปลงอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับชีวิตและจิตใจของพลเมือง เปลี่ยนระบบสังคม ระบบเศรษฐกิจ แนวทางการศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนนิสัยใจคอของคน ให้เป็นไปในทางที่เห็นว่าดีกว่าเก่า

... และพระราชหัตถเลขาของสมเด็จพระปกเกล้า ซึ่งกระผมเคยยกมาใน "คำชี้แจงฯ" ฉบับที่ 3 ว่า

"การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากแบบเดิมเป็นตั้งกระทรวงเป็น 12 กระทรวงนี้ ต้องนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงใหญ่หลวง ซึ่งเรียกอย่างพูดกันธรรมดาว่า "พลิกแผ่นดิน" ถ้าจะเรียกตามภาษาอังกฤษก็ต้องเรียกว่า "เรโวลูชัน" (เรโวลูชัน คือ Revolution แปลว่า การปฏิวัติ)...

... การเลือกตั้งบ้านเรา เป็นการเลือกตั้งแบบเผด็จการเพราะเป็นการเลือกตั้งของการปกครองระบอบเผด็จการรัฐสภา ต่างกับการเลือกตั้งในอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น อินเดีย เป็นต้น ซึ่งเป็นการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย เพราะเป็นการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย...

นิตยสารตะวันออก

ปีที่ 3 ฉบับที่ 126 วันจันทร์ที่ 18 สิงหาคม 2523

ลัทธิประชาธิปไตย โดย นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร หน้า 26 และ 30

...ที่ผมบอกว่าประเทศคอมมิวนิสต์มีประโยชน์ต่อประเทศไทยนั้น ผมหมายถึงประเทศคอมมิวนิสต์ทุกประเทศ ไม่ได้หมายความว่าประเทศคอมมิวนิสต์นี้มีประโยชน์ ประเทศคอมมิวนิสต์นั้นไม่มีประโยชน์ ผมไม่ได้หมายความว่าจีนมีประโยชน์ โขเวียตไม่มีประโยชน์ หรือโขเวียตมีประโยชน์ จีนไม่มีประโยชน์ ผมหมายความว่า จีน โขเวียต เชโกสโลวะเกีย โปแลนด์ ฮังการี รัสเซีย เวียดนาม ลาว กัมพูชา ฯลฯ มีประโยชน์ต่อประเทศไทยทั้งนั้น ความเข้าใจว่าประเทศคอมมิวนิสต์ไม่มีประโยชน์ต่อไทยนั้น ได้รับการพิสูจน์ด้วยข้อเท็จจริงแล้วว่าเป็นความเข้าใจผิด แต่ก่อนเราเข้าใจว่าประเทศจีนคอมมิวนิสต์ไม่มีประโยชน์ต่อไทยกระทั่งเห็นเป็นโทษต่อไทยด้วยซ้ำ เดิมนั้นพิสูจน์แล้วว่าเข้าใจผิด เดิมนั้นถ้าเราเข้าใจว่าโขเวียต เวียดนาม ลาว กัมพูชา ฯลฯ ไม่มีประโยชน์ต่อไทยต่อไปข้อเท็จจริงก็จะพิสูจน์ให้เห็นอีกว่าเข้าใจผิด

ก่อนอื่นคือประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการค้า เรามีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และการค้ากับจีน ได้รับประโยชน์อย่างน้อยก็ดังที่รัฐมนตรีอุตสาหกรรมบอกให้ฟังแล้ว ประโยชน์ทำนองนี้มีใช้ว่าเราจะไม่ได้รับจากประเทศคอมมิวนิสต์อื่น แน่ละ อาจมาน้อยกว่ากัน แต่ถ้ามีความสัมพันธ์กันแล้วก็จะได้รับประโยชน์อย่างแน่นอน การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และการค้ากับโขเวียต กับยุโรปตะวันออก กับเวียดนาม กับลาว และกัมพูชา จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทย เช่นเดียวกับที่ได้รับประโยชน์จากจีน ใช้ว่าการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และการค้ากับประเทศคอมมิวนิสต์อื่น นอกจากจีนจะไม่มีประโยชน์แก่ประเทศไทยก็หาไม่ ยิ่งเราส่งเสริมความสัมพันธ์ดังกล่าวกับประเทศคอมมิวนิสต์มากประเทศเพียงใด ก็จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยมากเพียงนั้น เพราะตลาดคอมมิวนิสต์ยังเป็นตลาดต่างประเทศที่ดีของประเทศไทย ตลาด

เสรีนิยมนั้นแคบลงมากแล้ว เราต้องขยายตลาดต่างประเทศของเราให้กว้างที่สุด โดยเข้าไปยึดกุมตลาดคอมมิวนิสต์ไว้

โดยเฉพาะตลาดคอมมิวนิสต์ในอินโดจีนนั้นใหญ่มากทีเดียว เพราะต้องการสินค้ามาก เพราะต้องฟื้นฟูประเทศ ด้วยเหตุนี้ประเทศที่อยู่ไกลกว่าเรายังแย่งชิงกันจ้าละหวั่น ตั้งแต่มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น กระทั่งถึงยุโรป ไทยได้เปรียบกว่าเพื่อน เพราะอยู่ใกล้กว่าใคร ๆ เรามีโอกาสที่จะยึดตลาดคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ลาวและกัมพูชาได้อย่างมาก ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การแก้ดุลการค้าของเราได้มากที่สุด...

...สำหรับนโยบายต่างประเทศของไทยนั้น คือนโยบาย "อิสระ" ซึ่งมีเนื้อหาโดยย่อ 3 ประการคือ (1) รักความเป็นไทย (2) อหิงสา (3) รู้จักประสานประโยชน์

นโยบายต่างประเทศของไทยนี้ใช้กับประเทศ ทั้งกับประเทศเสรีนิยม และกับประเทศคอมมิวนิสต์ ฉะนั้น สำหรับการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ นั้น เมื่อเขาใช้นโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติต่อเรา เราก็ใช้นโยบายอิสระต่อเขา ก็เป็นการดำเนินความสัมพันธ์อย่างถูกต้อง แต่ถ้าเราไปเอานโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติมาใช้ มันก็ไม่ถูกต้อง เพราะไม่ใช่นโยบายของเรา

ฟังดู คล้ายกับว่า การไม่ใช่ใช้นโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันตินั้น เป็นการไม่รักสันติภาพ ไม่ต้องการสันติภาพ นโยบายอิสระของไทยต่างหากรักสันติภาพที่สุด ต้องการสันติภาพที่สุด พูดถึงสันติภาพกันแล้วไม่มีอะไรจะเกินอหิงสา ซึ่งเป็นนโยบายต่างประเทศของชาติไทย อย่างน้อยก็เป็นสันติภาพต่อทุก ๆ ประเทศในโลก ไม่ใช่สันติภาพแต่เฉพาะต่อประเทศเสรีนิยม แต่ไม่ต้องสันติภาพต่อประเทศคอมมิวนิสต์ อย่างนโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ

ฉะนั้น ใช้นโยบายอิสระของไทยเราเองก็ดีที่สุดอยู่แล้ว ไม่ต้องเอานโยบายอยู่ร่วมกันโดยสันติ (สันติภาพ) มาใช้แต่อย่างใด...

แถลงการณ์
ของนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร
18 ต.ค. 2533
(หน้า 5-10)

...ในขณะที่เดียวกัน คนไทยมีลักษณะประจำชาติอันสูงส่งสืบทอดมาแต่บรรพกาลคือ รักอิสรภาพ (Love of Independence) อหิงสา (Nonviolence) และรู้จักประสานประโยชน์ (Power of Assimilation) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จะช่วยโลกได้ภายใต้สภาวะประเทศอารยะหรือประเทศพัฒนาของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงได้ทำงานการเมืองมาโดยตลอด เพื่อให้มีความมั่นคงแห่งชาติ และการปกครองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทย โดยเฉพาะตั้งแต่เริ่มมีภัยคุกคามที่จะเปิดการต่อสู้ด้วยอาวุธขึ้นในประเทศไทย ข้าพเจ้าได้ร่วมมืออย่างกว้างขวางกับบุคคลในวงราชการและในฝ่ายประชาชน ผู้มีนโยบายถูกต้อง เพื่อป้องกันการต่อสู้ด้วยอาวุธ มิให้เกิดขึ้นในประเทศไทย และเมื่อเกิดสงครามอินโดจีน ก็ได้ป้องกันประเทศไทย มิให้กลายเป็นเวียตนามที่ 2 โดยทำให้รัฐบาลปฏิเสธทฤษฎีโดมิโน (Domino Theory) ของสหรัฐ...

นิศยสารตละวันใหม่

ปีที 3 ฉบับที 130 วันจันทร์ที 15 กันยายน 2523

ลัทธิประชาธิปไตย โดยประเสริฐ ทรัพย์สุนทร หน้า 31-33

...ผมขอตัดตอนเอาตั้งแต่ความสัมพันธ์ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และกลุ่มนายปรีดี พนมยงค์ เพราะก่อนหน้านั้นกลุ่มทางการเมืองของผมยังเบาบาง

การสังกัดกลุ่มของผมนั้น นับว่าค่อนข้างชัดเจนในกลุ่ม จอมพล ป. พิบูลสงคราม สมัยเมื่อผมเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "มหาวิทยาลัย" และเป็นนายก สจวม. (สโสมสรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ระหว่าง พ.ศ. 2477-79 ขณะนั้น นายปรีดี เพิ่งจะตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และเป็นรัฐมนตรีว่าการมหาดไทย ต่างประเทศ หรือการคลัง ผมก็จำไม่ใคร่ได้ จอมพล ป. เป็นพันเอก หรือนายพล ผมก็ล้มเสียแล้วเหมือนกัน จำได้แน่คือเป็นรัฐมนตรีกลาโหมเรียกผมไปที่บ้านในกองพล ปตอ. บางชื่อ บอกกับผมว่านายปรีดีเขาตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฯ ตัวท่านจะต้องยึดมหาวิทยาลัยจุฬฯ (ตอนนั้นมีเพียง 2 มหาวิทยาลัย) ขอให้ผมร่วมมือ ผมก็ไม่ใคร่จะรู้เรื่องว่าระหว่าง จอมพล ป. กับนายปรีดี นั้นเขาจะทำอะไรกัน ผมคิดแต่จะทำหนังสือพิมพ์ "มหาวิทยาลัย" ให้มันดี ทำให้งานของ สจวม. มันครึกครื้น จึงตอบรับข้อเสนอของ จอมพล ป. ทันที ผมก็เลยกลายเป็นแขกประจำของบ้าน จอมพล ป. คนหนึ่งในครั้งนั้น

...ผมสังกัดค่าย จอมพล ป. ชัดเจนยิ่งขึ้นในระหว่างสงคราม เมื่อ จอมพล ป. เรียกผมไปทำงานกับท่านอีกครั้งหนึ่งตามที่เคยเล่ามาแล้ว ตอนนั้นผมกับนายปรีดีอยู่คนละข้างเต็มที่ทีเดียว เพราะจอมพล ป. เข้าข้างอักษะ ปรีดีเข้าข้างสัมพันธมิตร จอมพล ป. ประกาศสงครามกับอังกฤษ เมริกา นายปรีดีตั้งชบวนเสรีไทยต่อต้านญี่ปุ่น แต่ตอนหลังผมก็ไม่ใคร่จะสนใจต่องาน จอมพล ป. เสียแล้ว เพราะรู้สึกว่ "ไทยมหาอำนาจ" ของท่านนั้นไม่ได้เรื่องพอ จอมพล

ป. ตกกระป๋องผมก็อยู่เฉย ๆ ก็พอดีนายอำเภอคนหนึ่งซึ่งชอบพอกันมาชวนให้เป็น เสรีไทย และให้ลงเรือดำน้ำไปแคนดี หรือโคลัมโบก็ลี้มไปแล้ว เขาจะเอาเรือดำน้ำมารับที่ประจวบฯ ผมก็ตกลง แต่พอถึงเวลานั้นก็ไม่เห็นเรือดำน้ำมา เลยไม่ได้ไป แต่ก็ได้ชื่อว่าผมเป็นเสรีไทยด้วยเหมือนกันนะครับ หากมาเป็นเอาเมื่อญี่ปุ่นมันจะแพ้นั้น ๆ อยู่แล้ว

เสรีจสงคราม ผมเป็น ส.ส. ยังไม่มีพรรคการเมือง แต่หลายกลุ่มก่อหวอดตั้งพรรคการเมืองกันแล้ว กลุ่มนายปรีดีใหญ่กว่าเพื่อนจะตั้งพรรคสหชีพ ผมมีความสนับสนุนส่วนตัวกับกลุ่มสหชีพบางคน โดยเฉพาะคือ นายเตี้ยง คิริขันธ์ เขาชวนไปร่วมประชุมกลุ่มสหชีพ ไปร่วม 2-3 ครั้ง รู้สึกไม่ศรัทธาจึงไม่ได้ไปอีก คงสัมพันธ์ส่วนตัวกับสหชีพบางคนเท่านั้น

เมื่อเลือกนายภฯ มีการแข่งขันระหว่าง นายควง อภัยวงศ์ กับ นายดิเรก ชัยนามคือ แข่งขันระหว่างฝ่ายนายควงกับฝ่ายปรีดีนั่นเอง ผมเชียร์นายควง แต่นายควงเป็นนายภฯ ได้ 3-4 เดือน ก็ลาออก เพราะแพ้ร่างกฎหมายซึ่งเสนอโดยนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของกลุ่มสหชีพ แล้วสภาก็เลือกนายปรีดีขึ้นเป็นนายภฯ...

...และเมื่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์แล้ว ผมก็เป็นสมาชิกสมบุรณ์ของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคแรกที่ผมเข้าเป็นสมาชิก และในระหว่างที่ผมอยู่ในพรรคประชาธิปัตย์นั้นก็ฝ่ายตรงข้ามอย่างเต็มที่กับพรรคสหชีพ การต่อสู้ระหว่าง พรรคประชาธิปัตย์กับพรรคสหชีพ-ระหว่างนายควงกับนายปรีดี-คือ ปมเงื่อนของการต่อสู้ทางการเมืองในขณะนั้น ซึ่งบางครั้งแสดงออกค่อนข้างรุนแรง ครั้งหนึ่งมีการต่อต้านนายปรีดี ด้วยการวอล์คเอาท์จากสภาผู้แทนราษฎร 18 คน มีผมคนหนึ่งด้วย ซึ่งมีเสียงพูดกันว่านายปรีดีหมายหัวพวกวอร์ดเอาท์เหล่านั้นไว้

ต่อมา ผมคิดจะเสนอร่าง พรบ. ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ ซึ่งขัดกับนโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ ผมจึงลาออกจากพรรคประชาธิปัตย์และก็ได้ไม่ได้เข้าสังกัดพรรคใด...

...ในที่สุดนายปรีดีก็เขื่อนายเตียง และรับที่จะสนับสนุนให้ร่างกฎหมายยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ผ่าน พร้อมกับนั้นนายปรีดีก็เขียนข้อความบางประการฝากนายเตียงมาให้ผม เพื่อให้ผมพิจารณาบรรจุลงในคำแถลงประกอบร่าง พรบ. นั้นด้วย และนายเตียงบอกให้นายปรีดีให้ผมไปหาหัวหน้าพรรค 3 พรรค คือ หลวงธำรงฯ-หัวหน้าพรรคแนวรัฐธรรมนูญ นายเต๋อ บุนนาค-หัวหน้าพรรคสหชีพ และนายวิจิตร ลุฑิตานนท์-หัวหน้าพรรคอิสระ ซึ่งผมก็ได้ปฏิบัติตาม และได้รับความสนับสนุนจากหัวหน้าพรรคทั้ง 3 ท่าน

ด้วยเหตุนี้ ร่างกฎหมายยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์จึงผ่านไปได้ แต่รัฐบาลก็ไม่ยอมสนับสนุนอยู่นั่นเอง สมาชิกสภาต้องการจะรู้ท่าทีของรัฐบาลว่าจะเอาอย่างไร แต่จนแล้วจนรอดรัฐบาลก็ไม่ยอมแสดงท่าทีว่าสนับสนุนหรือคัดค้าน และรัฐมนตรีที่เป็น ส.ส. ทั้ง 3 พรรคก็ไม่ยอมออกเสียงลงคะแนน

อีกข้อหนึ่งที่ควรชี้แจงเกี่ยวกับการยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ คือ มีผู้เข้าใจว่าผมเสนอกฎหมายยกเลิกกฎหมายคอมมิวนิสต์ในฐานะผู้แทนของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เข้าใจว่าผมมีความสัมพันธ์กับ พคท. และเป็นสมาชิก พคท. มาก่อนเสนอกฎหมาย และ พคท. ให้เสนอกฎหมาย

ความจริง คือ ในขณะนั้นผมไม่เคยรู้มาก่อนว่ามี พคท. อยู่ในประเทศไทย ผมเข้าใจเรื่องคอมมิวนิสต์เท่า ๆ กับที่คนอื่น ๆ เข้าใจ คือไม่เข้าใจเรื่องคอมมิวนิสต์เลย จะเห็นได้จากคำแถลงที่ผมแถลงต่อสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถ้าเป็นเรื่อง พคท. หรือ พคท. มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วจะไม่แถลงอย่างนั้น คำแถลงของผมนั้นบอกอยู่ชัดเจนแล้วว่าเป็นคำแถลงของผู้ไม่รู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องคอมมิวนิสต์

ครั้นเมื่อกฎหมายยกเลิก พรบ. ว่าด้วยคอมมิวนิสต์ประกาศใช้แล้ว สมาชิกชั้นนำของ พคท. จึงมาติดต่อกับผม เอาเอกสารต่าง ๆ ของ พคท. มาให้ดู และนัดพบกับผู้นำของ พคท. อีกหลายคน ผมเริ่มรู้เรื่องคอมมิวนิสต์และ พคท. ในตอนนั้นเอง

จุลสาร นายประเสริฐ ช้าง ฉบับวันที่ 12 สิงหาคม 2535

สำนักพิมพ์ธีระการพิมพ์ 2535 หน้า 1 และ 10

... กระผมเป็นคนหนึ่งที่สนับสนุนให้เอาการเลือกตั้งไปแก้ปัญหา จัด
 เร่งรัดให้มีการเลือกตั้งมาตั้งแต่รัฐบาลคุณอานันท์ชุกก่อน ย้อนหลังไปเป็นลำดับจน
 ถึงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ แต่กระผมหมายถึงการเลือกตั้งที่ไม่เป็นปัญหา คือการ
 เลือกตั้งแบบประชาธิปไตย ตรงกันข้ามกับการเลือกตั้งที่เป็นปัญหา คือการเลือก
 ตั้งแบบเผด็จการ ฉะนั้น กระผมจึงเร่งรัดให้มีการเลือกตั้งไปพร้อมกับเร่งรัดให้
 แก้ปัญหาการเลือกตั้งเสียก่อนและยืนยันว่า ถ้ายังไม่แก้ปัญหาการเลือกตั้ง อย่า
 เพิ่งเลือกตั้งจะดีกว่า

อันที่จริงการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับ
 การเลือกตั้ง เพราะไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะต้องใช้การเลือกตั้งไปแก้ปัญหา
 ฉะนั้นถ้ารัฐบาลยังแก้ปัญหาการเลือกตั้งไม่ได้ก็ปล่อยให้ รัฐบาลก็ทำการแก้ปัญหา
 ตามหน้าที่ของตนไป โดยไม่ต้องไปจัดให้มีการเลือกตั้ง...

... มีเสียง "โศษฎีกา" ที่เกี่ยวกับกระผมอยู่บ้าง เรื่องหนึ่ง ขอเล่า
 ให้ฟัง คำว่าวันหนึ่งหลังเลิกการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมภาษาไทยที่ทำเนียบ
 "สามัคคีชัย" กรรมการส่วนใหญ่กลับบ้านกระผมกับกรรมการอีก 4-5 คน หนึ่งคุย
 ต่อกับจอมพล ป. ซึ่งนอนเอกเขนกบนเก้าอี้โยก กระผมกลับบ้านเข้าทุกครึ่ง เพื่อ
 คุยต่อกับจอมพล ป. ฐานคนสนิทมาตั้งแต่ท่านเป็นนายพันเอกรัฐมนตรีว่าการกระ-
 ทรวงกลาโหม (ซึ่งจะขอเล่าเมื่อชี้แจงถึงความสัมพันธ์กับทหาร) ทั้งนี้เพื่อไถ่ถาม
 สถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย เพราะในเวลานั้นจอมพล ป. กำปัญหาการเมืองไว้คน
 เดียวและทำคนเดียว กระผมรู้สึกที่ท่านเป็นผู้เผด็จการที่สมบูรณ์จริง ๆ กระผม
 ต้องการรู้อะไรก็ตาม ท่านสภามุแทนราษฎรแทบไม่ต้องทำอะไร นอกจากคอยผ่าน
 กฎหมายตามความต้องการของจอมพล ป. ส.ส. ที่เป็นเพื่อนกัน เช่น คุณเตียง
 ศิริจันทร์ อยากรู้ปัญหาการเมืองอะไรก็มาถามกระผม เพราะกระผมถามจอมพลป.

ไว้ทุกเรื่องที่ได้ถามได้ พวกเรานั่งคุยอยู่กับจอมพล ป. จน 3 ทุ่มกว่า เจ้าหน้าที่มา รายงานว่าคุณพระसारประเสริฐ นามปากกา "นาคะประทีป" ถูกตำรวจจับไปขังที่โรงพัก พระसारประเสริฐเป็นกรรมการคนหนึ่ง เพิ่งออกไปจากที่ประชุมเมื่อหัวค่ำ เวลาประชุมพระसारประเสริฐนั่งข้างขวาจอมพล ป. คุณธนิต อยู่โพธิ์ ซึ่งเป็นเลขานุการนั่งข้างซ้ายจอมพล ป. ให้พระसारประเสริฐนั่งข้างขวา เพราะเป็นคนคุยสนุกจึงถูกคอกัน ทำให้ที่ประชุมครึกครื้นตลอดเวลา เลิกประชุมแล้วคุณพระออกจากท่าเนียบ แวะไปรับประทานอาหารเหล่าโรง... ระหว่างรับประทานอาหารไม่ทราบท่านไปพูดว่าจอมพล ป. อะไรเข้า ถูกสายสองสลับจับไปขังโรงพัก พอรู้ข่าวว่าคุณพระถูกจับ พวกเราก็ตกใจ พรุ่งนี้หนังสือพิมพ์ลงข่าวเกรี้ยวกราว เสียหายหมด จึงช่วยกันอ้อนวอนจอมพล ป. ขอให้ปล่อยคุณพระ จอมพล ป. ไม่ว่าอะไร เพียงแต่หัวเราะหิ ๆ พวกเราอ้อนวอนอยู่ 1 ชั่วโมงท่านจึงปล่อย"

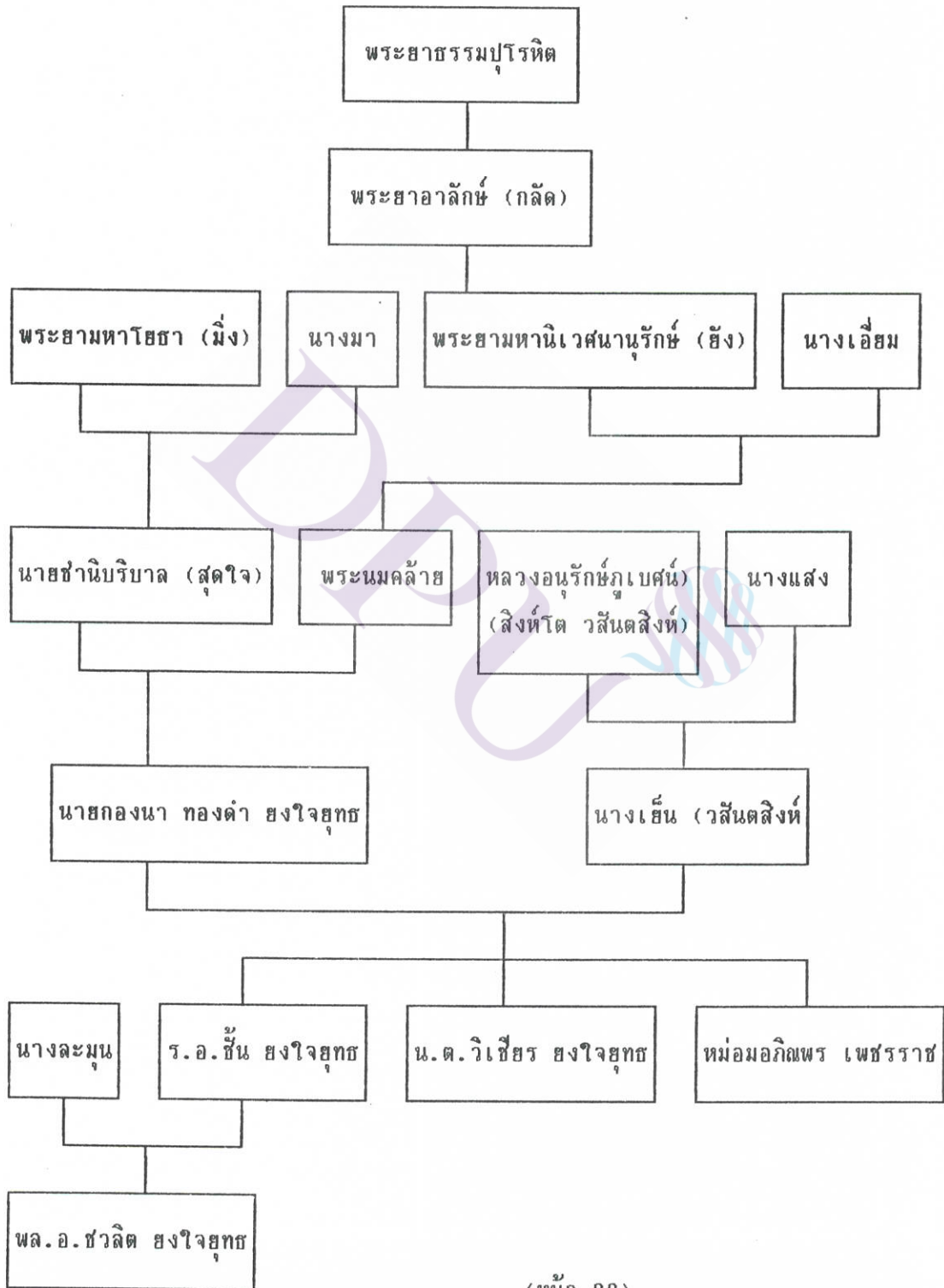
ตอนที่ 2

ประวัติของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และแนวความคิด

วันเกิด	15 พ.ค. 2475
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
บิดา-มารดา	ร้อยเอกชั้น - นางละมุน ยงใจยุทธ
สถานภาพสมรส	สมรสกับคุณหญิงพันธุ์เครือ ยงใจยุทธ
การศึกษา	
1 พ.ค. 2507	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ประเทศสหรัฐอเมริกา (ฟอร์ท ลีเวนเวิร์ธ)
22 เม.ย. 2506	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
2 ม.ค. 2504	โรงเรียนทหารสื่อสาร
4 ก.ย. 2504	กองทัพน้อยที่ 9 เกาะริวกิว โอกินาวา ประเทศญี่ปุ่น (หลักสูตรฝึกงานการประกอบซ่อมเครื่องมือสื่อสาร)
18 มิ.ย. 2502	โรงเรียนสื่อสารทหารบก ประเทศสหรัฐอเมริกา (ฟอร์ท บอนนิตซ์) หลักสูตรการซ่อมเครื่องไมโครเวฟ
ปี 2496	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ปี 2492	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา (ม. 8)
ปี 2491	โรงเรียนอำนวยการศิลป์
ยศทางทหาร	
1 ต.ค. 2528	พลเอก
1 ต.ค. 2525	พลโท
1 ต.ค. 2522	พลตรี
1 ต.ค. 2512	พันเอก
1 ต.ค. 2508	พันโท
1 ต.ค. 2504	พันตรี
ม.ค. 2502	ร้อยเอก

ม.ค.	2499	ร้อยโท	
ม.ค.	2498	ร้อยตรี	
25 ม.ค.	2497	ว่าที่ร้อยตรี	
ตำแหน่งสำคัญทางทหาร			
30 ต.ค.	2530	ผู้บัญชาการทหารบก และรักษาราชการ	ผู้บัญชาการ
		ทหารสูงสุด	
27 พ.ค.	2529	ผู้บัญชาการทหารบก	
1 ต.ค.	2528	เสนาธิการทหารบก	
1 ต.ค.	2526	รองเสนาธิการทหารบก	
21 มี.ค.	2526	ผู้อำนวยการศูนย์ยุทธการกองทัพบก	
1 ต.ค.	2525	ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบกฝ่ายยุทธการ	
1 ต.ค.	2523	เจ้ากรมยุทธการทหารบก	
4 ต.ค.	2522	นายทหารคนสนิทรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	
9 ก.ค.	2514	หัวหน้ากอง กรมยุทธการทหารบก	
20 ส.ค.	2510-	นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก	กรมทหารอาสา
16 ส.ค.	2511	สมัคร "จงอางศึก"	
ตำแหน่งสำคัญทางการเมือง			
18 ก.ค.	2538	รองนายกรัฐมนตรี	และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
			กลาโหม
23 ก.ย.	2536	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	
29 ก.ย.	2535	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	
30 มี.ค.	- 11 มี.ย.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	
	2533		
30 มี.ค.	- 11 มี.ย.	รองนายกรัฐมนตรี	และรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
	2533		กลาโหม
	ปี	สมาชิกวุฒิสภา	
24 เม.ย.	2524	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี	

ชีวิตและผลงานพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ
 ยงเบ้งแห่งกองทัพบก
 สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์ : กรุงเทพ : ไหม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
 บุณกุลม ดงบังสถาน และคณะ

ปู่ของพล.อ.ชวลิต คือ นายกองนาทองดำ ยงใจยุทธ ซึ่งเป็นมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นบุตรของนายชานิบรีบาลกับพระนมคล้ายและพระนมคล้ายนั้นเป็นพระธิดาพระยามหานิเวศนาณรงค์ (ยัง) ผู้สร้างวัดพระยาชิง (ตรงข้ามวัดบวรนิเวศ) และเป็นพระนมในพระเจ้าลูกยาเธอสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ส่วนนายชานิบรีบาลนั้นเป็นบุตรของพระยามหาโยธา (มิ่ง) กับนางมา ย่า ของพลเอกชวลิต ชื่อนางเย็น เป็นธิดาของหลวงอนุรักษ์ภูเบศร์ (สิงห์โต วสันตสิงห์) กับนางแสง

นางเย็น วสันตสิงห์ ได้รับการถวายตัวเป็นนางข้าหลวงในพระองค์เจ้าหญิงเจ็ดโคมในเจ้าจอมมารดาสดา พระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ซึ่งต่อมานางเย็นก็ได้รับการประทานอนุญาตให้ออกเรือนกับนายกองนาทองดำ ตามที่พระนมคล้ายกราบทูลขอบิดาของพลเอกชวลิต ชื่อร้อยเอกชั้น (เสียชีวิตไปแล้ว) มารดา ชื่อนางละมุน (หน้า 44-48)

วันที่ 25 มกราคม 2497 คือวันแรกของการประดับยศว่าที่ร้อยตรี และได้รับพระราชทานกระบี่ ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ ปีเดียวกัน พร้อมกับได้เลือกใช้ชีวิตเป็นนายทหารเหล่าสื่อสาร และเมื่อได้ติดยศร้อยตรี ในเดือนมกราคม 2498 โดยได้รับตำแหน่งเป็นครูช่างซ่อมวิทยุ แผนกอิเล็กทรอนิกส์ โรงเรียนการสื่อสาร กรมการทหารสื่อสาร และระหว่างนั้นได้เขียนตำราไว้หลายเล่ม ทั้งใช้เป็นตำราในโรงเรียนและเพื่อการจำหน่ายทั่วไป

ในช่วงเวลาที่ครองยศพันตรี ได้สมรสกับคุณหญิงพันธุ์เครือ พร้อมกับได้รับการศึกษาเพิ่มเติมทั้งจากสถาบันทางทหารในประเทศ และต่างประเทศ และเมื่อสำเร็จกลับมาได้เป็นอาจารย์ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2508 และในเดือนตุลาคม 2508 ได้ติดยศพันโท พร้อมกับได้ปฏิบัติราชการพิเศษในการยับยั้งการรุกรานของฝ่ายคอมมิวนิสต์ และในวันที่ 20 สิงหาคม 2510 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2511 ได้เดินทางไปราชการสงครามเวียดนาม ในตำแหน่งนายทหารฝ่ายยุทธการ และการฝึกของกรมทหารอาสา

สมัคร "จงอางศึก" และเมื่อกลับจากราชการเวียดนาม พันโทชวลิต ก็ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำกรมในกรมยุทธการทหารบก เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2511 และระหว่างนั้น ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการดำเนินงานของคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง

ต่อมาได้รับการเลื่อนยศเป็นพันเอก ในเดือนตุลาคม 2512 พร้อมกับ การให้ดำรงตำแหน่ง หัวหน้ากองกรมยุทธการทหารบก เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2514 และได้เป็นผู้ริเริ่มโครงการป้องกันและเฝ้าตรวจชายแดนอย่างเป็นระบบ โดยได้ปฏิบัติงานตามโครงการ ดำเนินการต่อผู้อพยพ และหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายจากกัมพูชา และโครงการทหารอาสาสมัครทหารพราน เพื่อรับภาระ และแบ่งเบากำลังทหารหลักในการปราบปราม ริดรอนกองกำลังติดอาวุธและฐาน ที่มั่นอันแข็งแกร่งของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ โดยปฏิบัติการในลักษณะหน่วยจรยุทธ

ในเดือนตุลาคม 2522 ได้เลื่อนยศเป็นพล.ตรี พร้อมกับได้เป็นนายทหารคนสนิทของ ร.ม.ว กลาโหม และประจำกองบัญชาการทหารบก

ในปี พ.ศ. 2523 ได้ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมยุทธการทหาร พร้อมกับมีคณะทำงานพิจารณาทบทวนนโยบายป้องกัน และปราบปรามคอมมิวนิสต์ของกอง อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ได้ร่วมกันพัฒนาแนวความคิดในการต่อสู้เพื่อ เอาชนะคอมมิวนิสต์ออกมาเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ได้สำเร็จ โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2523 ซึ่งรัฐบาลได้ถือเป็นนโยบายหลักในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ตลอดมา

ในปี พ.ศ. 2524 24 เมษายน พล.ต.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้รับ ตำแหน่งทางการเมืองเป็นครั้งแรกคือ ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี

(หน้า 60)

คำตอบของ พล.ต.อ. เกา สารสิน อธิบดีกรมตำรวจ ในเอกสารเรื่องเดียวกัน
หน้า 60

"แนวคิดทางการเมืองของท่าน ผมคิดว่าส่วนใหญ่แนวคิดของท่านเป็นแนวคิดที่ดี คือท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขบางสิ่งบางอย่างในจุดอ่อนของประชา-

ธิปไตย เพื่อพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า...แนวทางการเมืองของท่านที่มองเห็น ท่านยึดแนวการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีที่เป็นประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข...ผมคิดว่าท่านได้ยึดระบบการปกครองระบบประชาธิปไตย..." (หน้า 64-65)

คำสั่ง 66/2523 นี้เป็นคำสั่งที่พลเอกชวลิต กล่าวว่า "ผมได้ร่างมา กับมือของพระองค์เองทุกตัวอักษร" (พล.อ.ชวลิต กล่าวในการบรรยายเรื่องความมั่นคงแห่งชาติให้กับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งประทศไทย เมษายน 2526) และกล่าวด้วยว่าร่างด้วยลายมือชุกชุกขุขุ นั้นยังถูกเก็บไว้ และคำสั่งดังกล่าวนี้ พล.อ.ชวลิต ถือเป็นคัมภีร์ "ยุทธศาสตร์ของการต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ของชาติ" เพราะเป็นยุทธศาสตร์การต่อสู้ในแนวทางสันติ

พ.อ. สมพงษ์ ใหม่วิจิตร กล่าวว่า คำสั่งดังกล่าว พล.อ. ชวลิต ร่างตั้งแต่สมัยเป็นหัวหน้ากองในกรมยุทธการทหารบก

(พ.อ. สมพงษ์ ใหม่วิจิตร หัวหน้าสำนักงานเลขาธิการ รมว. กลาโหม)

สำหรับคำว่า "ปฏิวัติ" ในความหมายของ พล.อ.ชวลิต ที่ออกจากปากของ พล.อ.ชวลิตนั้นคือ "การสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลาย อย่าไปพูดในแง่ของการทำลาย การปฏิวัติจะเสียหายไม่ได้ แล้วอย่าลืมสถานการณ์ปฏิวัติไม่ได้ เร่งกัน ได้ ต้องเป็นไปตามขั้นตอน"

คำบรรยายเรื่อง แนวความคิดในการรุกทางยุทธศาสตร์ สำหรับปี 2532 โดย พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รองผู้อำนวยการป้องกันการทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไปในการประชุม ประเมินผลการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ประจำปี 2531 เมื่อ 25 ตุลาคม 2531 ณ.หอประชุม หมายเลข 4 กรป.กลาง สนามเสือป่า

(หน้า 73)

...การจะเอาชนะคอมมิวนิสต์นั้นกระทำได้อย่างเดียว คือการเอาประชาธิปไตยไปชนะคอมมิวนิสต์...ต่อคำถามว่าเหตุใด จึงจะต้องต่อสู้เอาชนะ

คอมมิวนิสต์ คำตอบก็คือ เพราะว่าคนไทยนั้นต้องการประชาธิปไตย ในอดีตเมื่อ
 ยังไม่มีคอมมิวนิสต์ ประเทศใดก็ตามจะเป็นประชาธิปไตยได้ต้องเอาชนะเผด็จ-
 การ แต่ปัจจุบันมีคอมมิวนิสต์ ประเทศใดก็ตามจะเป็นประชาธิปไตยได้ต้องเอา
 ชนะคอมมิวนิสต์ เผด็จการได้ลดฐานะลงมาเป็นปรปักษ์อันดับรองของประชาธิปไตย
 และคอมมิวนิสต์ได้เลื่อนฐานะขึ้นเป็นศัตรูหมายเลข 1 ของประชาธิปไตย
 ฉะนั้นถ้าจะเป็นประชาธิปไตยจริง ต้องเอาชนะทั้งเผด็จการ และคอมมิวนิสต์ไป
 พร้อมกัน จะเอาชนะแต่เผด็จการดังแต่ก่อนไม่ได้ แต่จะต้องเอาชนะคอมมิวนิสต์
 เป็นลำดับแรก และจะสามารถเอาชนะเผด็จการได้เองโดยง่าย ถ้าไม่เอาชนะ
 คอมมิวนิสต์ก่อนก็จะไม่สามารถเอาชนะเผด็จการได้และถ้าไม่เอาชนะคอมมิวนิสต์
 ก็ไม่ใช่จะเป็นเผด็จการตลอดไปได้ แต่จะต้องเป็นคอมมิวนิสต์ไปในที่สุด ฉะนั้นถ้า
 จะเป็นประชาธิปไตยจึงต้องเอาชนะคอมมิวนิสต์อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง . (หน้า
 76-78)

...พล.อ.ชวลิต ได้กล่าวสรุปไว้ว่า แนวร่วมของคอมมิวนิสต์แบ่ง
 ออกกว้าง ๆ ได้ 2 ประเภท คือ แนวร่วมทางตรง และแนวร่วมมุมกลับ และได้
 ให้ความจำกัด ดังนี้

"แนวร่วมทางตรง หมายถึง นายทุน หรือผู้กดขี่ขูดรีดที่ร่วมมือกับ
 คอมมิวนิสต์โดยตรงหรือรู้ว่าการกระทำของตนนั้นเป็นการสนับสนุนคอมมิวนิสต์...
 แนวร่วมมุมกลับ หมายถึงนายทุน หรือผู้กดขี่ขูดรีดที่ต่อต้านคอมมิวนิสต์ ใช้อำนาจ
 หน้าที่ของตนเองรีดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน..."

พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยถือว่า แนวร่วมมุมกลับมีความสำคัญ
 กว่าแนวร่วมทางตรง เพราะเป็นตัวสร้างเงื่อนไขสังครามที่ช่วยให้กองกำลังของ
 ฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้มแข็งขึ้น หากรัฐบาลไม่สามารถขจัดอิทธิพลอำนาจมืดของแนว
 ร่วมได้ การดำเนินงานในยุทธศาสตร์ขั้นต่อไปย่อมยากที่จะประสบผลสำเร็จ ด้วย
 เหตุนี้ 'กองทัพ' จึงต้องทำหน้าที่ในฐานะที่เป็นกลไกของรัฐ ช่วยพยุงฐานะ
 ของรัฐบาลไว้ให้ได้ด้วยการเป็นการยากที่กองทัพจะเลียงจากหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้
 ในเมื่อกองทัพกับรัฐเป็นสิ่งคู่กันมาตลอด นับตั้งแต่กำเนิดรัฐกองทัพก็มีหน้าที่ค้ำจุน

คุ้มครอง และรักษาไว้ และด้วยเหตุที่กองทัพคือ กลไกที่สำคัญมากที่สุดของรัฐ เช่นนี้เอง ศัตรูจึงมุ่งสลายกองทัพ เพราะ 'เมื่อใดที่กองทัพพังทลาย เมื่อนั้นรัฐล่มสลาย' เมื่อเป็นเช่นนี้ จะให้กองทัพแยกตัวไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองและการบริหารปกครองของประเทศได้อย่างไร

ในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยยังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลง เพื่อไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ จึงเป็นธรรมดาที่ต้องเกิดการต่อสู้ทางความคิดระหว่างกลุ่ม 'ประชาธิปไตย' 'เผด็จการ' และ 'สังคมนิยม' หรือ 'คอมมิวนิสต์' ซึ่งส่งผลให้เกิดความสับสนในระบบการเมืองขึ้นด้วย

ในห้วงระยะของการเปลี่ยนแปลงนี้ บทบาทของกองทัพมีความสำคัญต่อด้านการเมืองเป็นอย่างมาก สิ่งนี้เป็นความรู้สึกที่ทหารทุกคนมีความเข้าใจมิได้ เคยคิดว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งจำเป็นและไปยึดเอามาหรือหลายคนอาจมองข้ามไปว่าเป็นดวงของประเทศไทยที่ถูกกำหนดชะตากรรมไว้ว่าทหารจะต้องเข้ามาปกครองประเทศตลอดไป ข้อเท็จจริงมิใช่เช่นนั้น แต่คือสังคมนิยมที่กองทัพต้องผูกพัน และกองทัพจะต้องถอนตัวออกจากบทบาทนี้โดยเร็วที่สุด เมื่อระยะของการเปลี่ยนแปลง หรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อได้ผ่านพ้นไปแล้ว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ทำอย่างไรที่จะให้ระยะของการเปลี่ยนแปลงมีกำหนดเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะสั้นได้ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ประเทศชาติของเรานั้นก้าวไปสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยสมบูรณ์แบบให้ได้โดยเร็วที่สุดนั่นคือเป้าหมาย

รายการสนทนาปัญหาบ้านเมือง เรื่อง "พบ.ผบ.ทบ."

เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2531

ผู้ร่วมสนทนา พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ผบ.ทบ.และรักษาราชการ ผบ.ทบ.สูงสุด
พิธีกร ศ.คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร และดร.วิษณุ เครืองาม

(หน้า 146-152)

คำตอบ "ระบอบการปกครองในโลกปัจจุบันนี้มีอยู่ 3 อย่างด้วยกันใหญ่ ๆ ข้อเท็จจริงนั้นมีอยู่แค่ 2 เท่านั้น คือ ระบบการปกครองระบบเผด็จการ ซึ่งแยกออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ ระบบเผด็จการแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หรือระบบการด้านนาซีที่เคยใช้ เป็นต้น... อีกอันหนึ่งคือระบบเผด็จการของคอมมิวนิสต์ ที่เรียกว่า ระบบเผด็จการชนกรรมาชีพ ส่วนอีกแบบหนึ่งก็เป็นการปกครองระบบประชาธิปไตย

ระบบเผด็จการนั้น เขาถือประโยชน์ของคนส่วนหนึ่งเท่านั้นเองอย่างเช่น ระบบเผด็จการในระบอบนาซี ก็มีพรรคนาซีเป็นใหญ่นั้นเอง ระบอบเผด็จการของคอมมิวนิสต์ก็คือ ระบอบเผด็จการของคอมมิวนิสต์ซึ่งถือว่าอำนาจอธิปไตยสูงสุดเป็นของผู้ใช้แรงงานเท่านั้นเอง ส่วนการปกครองแบบประชาธิปไตย เราถือว่าเป็นการปกครองแบบเอื้ออำนวยให้แก่ชนทุกชั้น ทุกกลุ่มในสังคมของเรา หรือจะพูดกันถึงเรื่องผลประโยชน์ที่ประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับ... ความหมายของระบอบประชาธิปไตยในแง่ของวิชาการรัฐศาสตร์ เขากำหนดไว้ซึ่งมีอยู่ 4-5 ประการด้วยกัน คือ ในเรื่องที่ 1 อธิปไตยเป็นของประชาชนนั้นหมายถึงว่าประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ก็เพื่ออำนวยผลประโยชน์ให้กับพี่น้องประชาชนทุกหมู่เหล่าแหละครับ ไม่ใช่ประชาชนส่วนใหญ่ทุกหมู่เหล่าแหละครับ เรื่องที่ 2 คือ หลักแห่งการเสมอภาค หลักแห่งนิติธรรมยึดตามตัวบทกฎหมายแหละครับ มีหลักเสรีภาพของบุคคล คือบุคคลจะต้องมีเสรีภาพที่ริบูรณ์ สมบูรณ์ทุกประการ และอันสุดท้ายก็คือ หลักแห่งรัฐบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งณะครับ กระผมได้ยกอันนั้นขึ้นมาเพื่อให้เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่าระบอบการปกครองของ

เราเป็นประชาธิปไตยแล้ว โดยพิจารณาแต่เพียงประเด็นหนึ่งประเด็นใดนั้นจะไม่เป็นที่ถูกต้องนะครับ"

"...ถ้าหากความหมายของคำว่า ประชาธิปไตยไม่มาเกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ของทหาร กระทบจะไม่พูดเลย และไม่มีทหารคนใด แต่เรามีภาระหน้าที่รับผิดชอบเสาะแสวงความมั่นคง ความสงบภายในประเทศ ซึ่งปัญหานี้จะให้ความสนใจที่จะกระทบอย่างรุนแรงมากที่สุดปัญหาหนึ่งของชาติคือปัญหาการคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งเราคงจะทราบดีอยู่แล้วว่า พรรคคอมมิวนิสต์ในโลกนั้น เขาถือว่าการเปลี่ยนแปลงสังคมเป็นปัจจัยแรกที่ เขาถือว่าสำคัญมากที่สุด ขั้นตอนแรกที่จะต้องกระทำคือ การปฏิวัติประชาชาติ ประชาธิปไตยคือว่า คอมมิวนิสต์จะเปลี่ยนแปลงสังคมหนึ่งสังคมใดไปสู่สังคมของคอมมิวนิสต์ได้นั้น ประเทศนั้นจะต้องไม่เป็นประชาธิปไตย จึงต้องมีการปฏิวัติประชาธิปไตยสร้างให้ประเทศนั้นเป็นประชาธิปไตยเสียก่อน และชี้แจงให้ทุกส่วนได้ทราบอย่างตรงไปตรงมาที่สุด..."

"...ความคิดของผมในขณะนี้คือ การกำหนดว่าข้าราชการประจำน่าจะมีบทบาทในด้านการเมืองระดับหนึ่ง มากน้อยผมไม่ทราบ ไม่สามารถจะบอกได้ในตอนนี้ แต่จะต้องมีบทบาทในการเข้าร่วมแน่นอน ที่สุดเขาก็จะมีแนวทางความคิดที่สอดคล้องกับพรรคการเมือง กระทบได้พูดถึงว่าพรรคการเมืองนั้น บ้านเราส่วนมากผูกพันถึงพรรคการเมืองในทางการจัดตั้ง Organization เล็ก ๆ ใหญ่ ๆ เท่านั้น ผมจำได้ว่าผมพูดว่าพรรคการเมืองที่แท้จริงนั้นจะต้องมองที่แนวความคิด หรือว่า Line of thought แล้วอย่าไปห่วงเล็กใหญ่ มันอยู่ที่ความคิดยิ่งใหญ่ ถ้าถูกต้องมันยิ่งใหญ่เอง เพราะฉะนั้นข้าราชการประจำ เขาเข้าไปมีบทบาทบางส่วน บางเรื่อง เช่น ความเป็นจริงในขณะนี้ก็มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเขียนนโยบาย กำหนดแนวทางอะไรต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็มาจากข้าราชการประจำ มันจะไม่ดีหรือ ที่เราร่วมมือร่วมใจกันทำงาน..."

"...คำว่าแนวร่วมคือ คำที่ในความเป็นจริงเราไม่อยากจะพูดจกกันเลย เพราะเป็นอันตราายนะครับ... เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์ของกัมพูชาได้เข้ายึด

อำนาจ ในปี 1976 เขายึดอำนาจได้เรียบร้อยแล้ว ท่านจะเห็นได้ว่าได้ยกท่าน
 เจ้าสีหนุขึ้นมาเป็นสมัครพรรคพวกกันนะครับ แต่ผลที่สุดในตอนสุดท้ายเจ้าสีหนุก็อยู่
 ไม่ได้ ก็ต้องหลบหนีออกไป ถ้าไม่หลบหนีคงจะอันตราย ลักษณะอย่างนี้เขาเรียกว่า
 ผนวร่วม ซึ่งผนวร่วมจะมีอยู่ในวิธีการของคอมมิวนิสต์จีนเท่านั้นเอง ซึ่งเป็นผู้
 กำหนดโดยท่านเหมาเจ๋อตุง... พรรคคอมมิวนิสต์ไทยเคยให้รวมรัฐบาลไทยมา
 ร่วมกันเพื่อต่อสู้กับญวน ท่านคงจำได้ ตอนที่คุณดำริห์ เรื่องสูตรธรรม ออกมาจากปา
 ก็ด้วยความมุ่งหมายอันนี้ นี่คือการสร้างผนวร่วม หาเพื่อนเข้ามาเพื่อจะทำลาย
 ศัตรูตัวเดียวให้ได้ สร้างกำลังเพื่อไปทำลายตัวนั้นให้ได้เสียก่อน พอทำลายตัวนั้น
 ได้แล้วก็เริ่มทำลายตัวอื่น คำว่าผนวร่วมนี่คือองค์การกั๊ก บุคคลกั๊ก ที่ได้เข้าไป
 ร่วมในการสนับสนุนคอมมิวนิสต์โดยไม่รู้ตัว หลักของผนวร่วมคือว่า 1. หาผนว
 ร่วม 2. อาศัยผนวร่วมสร้างกำลังและ 3. ทำลายผนวร่วม นี่คือยุทธวิธีที่กำหนด
 ด้วยพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งเรียกว่าจงอี่ จานเซ็ง มีอยู่ 4 เล่ม ซึ่งท่านจะต้อง
 อ่านให้หมด ถ้าอ่านไม่หมด อย่าไปปราบคอมมิวนิสต์"

ตอนที่ 3

บุคคล กลุ่มบุคคล บทความ

ที่มีความสัมพันธ์กับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

สรุปคำสัมภาษณ์ ศ.พ.อ. (พิเศษ) ชวตี พิสุทธิพันธ์

(6 มกราคม 2539 เวลา 9.30 - 11.45)

คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร

"ผมได้พบกับคุณประเสริฐ ในปี 2518 และได้ก่อตั้งขึ้นมาในปี 2518
ทันทีได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวเดียวกันได้"

"ผมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับท่านนานตั้งแต่ปี 2518 จนถึง
ท่านสิ้นลมหายใจ ในปี 2537 แนวคิดผมกับท่านเป็นอันหนึ่งอัน
เดียวกัน จุดยืนตรงกัน ที่ท่านไม่สำเร็จเพราะท่านเคยเป็นคอม
มิวนิสต์ ท่านเคยไปเข้าสมาชิกคอมมิวนิสต์ เป็นพรรคพวกคอม-
มิวนิสต์ที่เมืองจีน แต่ผมไม่เคยเป็นคอมมิวนิสต์ ผมเป็นทหาร
ผมมีจุดยืนประชาธิปไตยอย่างเด่นชัด"

"ผมเริ่มต้นที่พบอาจารย์ประเสริฐ ใจหนึ่งก็อยากรู้จักกับท่านอีก
ใจหนึ่งผมก็มีปัญหาทางครอบครัว ผมมีลูกถึง 6 คน นะครับ
ตื่นเช้าต้องเอาลูกไปโรงเรียนแล้วส่งภรรยาไปทำงานที่ท่าช้าง
แล้วตอนเย็นไปรับลูกและภรรยาก็กลับบ้าน แล้วผมยังคอยจัด
สรรที่ดิน ต้องผ่อนที่ดิน ที่บ้าน ที่อยู่ทุกวันนี้ ผมจับ เสือมือเปล่า
งานนายร้อยก็มี งานบ้าน งานเลี้ยงลูกและงานเรียนหนังสือ
ผมระบายกับอาจารย์ประเสริฐ ผมจะเอาเวลาไหนมา ผมเป็น
ลูกชายคนเดียวในบ้านและที่ตรงนี้เปลี่ยวมาก ผมทั้งบ้านไม่ได้
อาจารย์ประเสริฐ บอกว่ายังงัยรู้ไหม ทุกคนเป็นอย่างนี้ ใน
เมื่อเวลาเราเสียสละอุทิศตนแล้ว เพื่อครอบครัว เพื่อลูก เมีย
ทำไมเราไม่เสียสละเพื่อบ้านเมืองบ้าง พอสองทุ่ม สองทุ่มครึ่ง
ผมจัดการงานในบ้านเสร็จผมไปบ้านอาจารย์ประเสริฐ ทำแบบ

นี้ ดีหนึ่ง กลับถึงบ้าน แล้วตีห้าไป เรียนหนังสือกับท่านอย่างนี้ ทุกวัน ๆ เป็นเดือนเป็นปี ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระขึ้นมาอีก แต่ภาระที่ลดลงไป ๆ เพราะครอบครัวดีขึ้น แล้วโดยเฉพาะลูก ๆ โทหมดแล้ว"

"ผมไปเรียนกับอาจารย์ประเสริฐรัฐนั้น ผมเข้าใจเร็วเพราะผมมีพื้นฐานอยู่แล้ว การทหารผมก็มาเรียนที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า การรัฐศาสตร์ก็มาเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตอนเป็นร้อยเอกแล้วโดยใช้เวลาเรียนอยู่ที่ธรรมศาสตร์ อยู่หลายปี และเมื่อจบปริญญาโท ปี 2504 จึงสอนอยู่ที่ธรรมศาสตร์มาตลอด"

"ผมไม่ได้อยู่ กอ.รมน. แต่ผมช่วยราชการเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองให้กับผู้บัญชาการทหารบกและในฐานะที่ผมเป็นที่ปรึกษาให้กับ ผบ.ทบ. และเป็นครูบาอาจารย์จึงจำเป็นต้องเสาะแสวงหาความรู้จากบุคคลอื่น ๆ ขณะเดียวกันผมก็ไม่ได้แสวงหาอยู่คนเดียว กระผมก็ได้สร้างกลุ่มขึ้นมาเรียกว่า กลุ่มทหารประชาธิปไตย"

อาจารย์ประเสริฐ ท่านไม่ได้สังกัดที่ไหนเป็นประชาชนช่วยเหลือทั่วไป ให้ความรู้แก่คน ผมพบท่านในปี 2518 ซึ่งเป็นช่วงที่ พล.อ.บุญชัย บำรุงพงศ์ เป็น ผบ.ทบ. จึงได้ศึกษากับอาจารย์ประเสริฐ นานพอสมควร เมื่อ พล.อ. เสริม ณ นคร ได้เป็น ผบ.ทบ. กลุ่มทหารประชาธิปไตยก็ได้เกิดขึ้น ซึ่งผมได้ตั้งชื่อเองว่า ทหารประชาธิปไตย มีนายทหารหลายคน พล.ต. ระวี วันเพ็ญ พ.อ. ประสิทธิ์ นวาวีตร, พ.ท. จ่าลอง ศรีเมืองบ้าง บางโอกาส, พ.อ. ทรงศักดิ์ สุยานนท์, รอ. สมชาย วิรุฬผล เท่าที่จำได้เพื่อศึกษาทบทวนสถานการณ์ ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและศึกษาปัญหาว่าอยู่ที่ระบอบที่เป็นต้นเหตุใหญ่... มาถึงปีนี้ (2539) ที่เราได้ศึกษาและร่วมต่อสู้กันมา 21 ปีแล้ว และ 21 ปี ที่ผ่านไป ได้หล่อหลอมมากขึ้นจนเข้มข้น คนที่ออกไปก็ไม่เข้มข้นเพราะไม่ได้ประโยชน์ใน

การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง ได้ยศฐาบรรดาศักดิ์ บางคนมาหาข่าวให้เจ้านายบ้าง"

"การก่อตัวของกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย จุดเริ่มต้นจาก พล.อ. บุญชัย บำรุงพงศ์ ผบ.ทบ. ได้มีคำสั่งให้ผมมาทำงานเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองโดยตรง ในปี 2518 และก่อนหน้านั้นก็ได้ทำงานร่วมกันมาตลอดตั้งแต่โรงเรียนนายร้อย ซึ่งระยะนั้นเป็นช่วงที่สถานการณ์การต่อสู้เป็นอย่างรุนแรง ระหว่างกองทัพแห่งชาติ และการต่อสู้เหล่านั้นเป็นการถูกต้องหรือไม่และทำไมต้องปล่อยให้เติบโตอย่างรวดเร็ว... ทางแก้ปัญหาเหล่านี้ เป็นเรื่องของลัทธิการเมือง มีลัทธิเผด็จการลัทธิประชาธิปไตยและลัทธิคอมมิวนิสต์ ดังนั้นการต่อสู้ทางการเมือง ต้องต่อสู้กับคอมมิวนิสต์อย่างรอบด้าน เข้าใจแจ่มแจ้ง ต้องรู้เขา รู้เรา จึงกำหนดยุทธศาสตร์ว่าจะต่อสู้อย่างไร และก็ออกมาเป็นคำสั่งที่ 66/23 ซึ่งเป็นผลของการศึกษาของกลุ่มทหารประชาธิปไตย"

"ผมไม่มีความรู้เรื่องคอมมิวนิสต์เลย เรื่องประชาธิปไตยผมก็มีความรู้ที่น้อยที่สุด จึงจำเป็นต้องเสาะแสวงหาความรู้จากบุคคลอื่น ๆ ที่รู้"

"6 ตค. 14 ตค. ก็ดีไม่ได้ปราบคอมมิวนิสต์ แต่เป็นการปราบปรามพวกประชาธิปไตย ทำร้ายพวกประชาธิปไตย"

"ที่ว่าเป็นคอมมิวนิสต์สายรัสเซีย เป็นการกล่าวอ้างเอง เป็นการทำลายกันเพราะคอมมิวนิสต์รัสเซียเน้นความรุนแรง (Armuprising) แต่จีนนั้นเป็น People's war วิธีการได้มาซึ่งอำนาจรัฐนั้นต่างกัน"

"ใครที่มีความคิดเป็นประชาธิปไตยก็เข้าใจสำนัก ประชาธิปไตยเรา ได้ เราไม่มีสำนักงาน แต่เราแปรเปลี่ยนสถานที่คุยไปเรื่อย ๆ แต่บ้านผมเป็นส่วนใหญ่ บ้านผมเป็นที่แลกเปลี่ยนความคิดกับนักการเมืองพลังใหม่เป็นประจำ"

"ในระหว่างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นคุณประเสริฐ ไม่ได้เข้าร่วม แต่จะมาเป็นครั้งคราวเท่านั้นเองที่ ซอยศาสนา"

"กลุ่มที่เข้าร่วมในลัทธิประชาธิปไตย กลุ่มทหารประชาธิปไตยจะมีแนวทางที่ชัดเจน ความคิดที่ชัดเจน จิตใจที่หนักแน่น และพล.อ.ชวลิต ก็หนึ่งในนั้นด้วย แต่ท่านอาจจะไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะทำเรื่องนี้ได้ ซึ่งอาจจะติดขัดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้"

"ผมรู้จักกับอาหมัด ชามเทศทอง ตั้งแต่ปี 2518 มีการชุมนุมกรรมกรที่สวนลุมพินี วันที่ 16 กันยายน และได้คุ้นเคยมาตลอด และได้มีส่วนร่วมในกลุ่มลัทธิประชาธิปไตย แต่ปัจจุบันนี้เขาเป็นวุฒิสมาชิกและเป็นเสียไปแล้ว เขามีเมียแล้ว เขาพอแล้ว"

"การตั้งพรรคแรงงานประชาธิปไตย เป็นการตอบสนองการพิจารณาของระบอบเผด็จการ ซึ่งระยะหลังนี้หายไป เพราะสู้กับพรรคนายทุนไม่ได้ เราใช้อำนาจตามกฎหมาย ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ระหว่างการเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง หากเราให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน โดยไม่มีพรรคการเมืองเขาจะหาว่าเราเป็น คอมมิวนิสต์ เรามีพรรคการเมืองเราสามารถเคลื่อนไหวได้ กฎหมายให้ไว้ รัฐธรรมนูญก็ให้ไว้"

"บุคคลที่มีความเข้มข้น เข้มแข็งในเรื่องลัทธิประชาธิปไตยก็มี พล.ท.ประสิทธิ์ นวาวัตร์, พล.ต.ระวี วันเพ็ญ, พล.อ.มานะ เกษรศิริ ในส่วนของพล.อ.ชวลิต ผมคิดว่าท่านได้เข้าใจอย่างชัดเจน โดยได้พิสูจน์แล้วว่าในขณะที่เป็น ผบ.ทบ. ผบ.สูงสุด ท่านมีโอกาสใช้ตำแหน่งนี้ปฏิบัติภารกิจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 60 ซึ่งมีสาระสำคัญ 10 ประการได้... ทหารต้องเป็นทั้งนักการทหารและนักการเมืองเพราะหน้าที่ทั้ง 10 ประการนั้นเป็นเรื่องการเมือง โดยเฉพาะการป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้วยระบอบประชาธิปไตย

กับระบอบเผด็จการ อันไหนจะมั่นคงกว่ากัน ฉะนั้นระบอบประชาธิปไตย จะมั่นคงกว่ากัน"

"โครงการ 6601 ที่เขียนไว้เป็นหนังสือ นั้น ผมเป็นผู้เขียนเอง เพื่อเป็นการอภิปรายโครงการ 6601 6602 6603 แต่ได้มีคำสั่งลับให้เผา 6601 ก่อน ส่วนโครงการอื่นหยุดชะงักหมด และโครงการ 6601 นั้น ออกประมาณปี 2523 โดยผมเป็นหัวหน้าฝ่ายการศึกษา พล.อ.หาญ ลีลานนท์ เป็นประธานกรรมการการบริหารงานมวลชน"

"การพัฒนาประเทศคือ การทำให้เจริญขึ้น ด้วยการพัฒนา ซึ่งตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้บอกให้ทหารต้องพัฒนา ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง... นี้คือ หน้าที่และความรับผิดชอบของ ผบ. ทบ. ซึ่งถ้าปฏิบัติได้ตามรัฐธรรมนูญและปฏิบัติได้เพียงเท่านั้น จะยิ่งใหญ่มากกว่าการปฏิวัติอีก เพราะอยู่ในขอบเขต อยู่ในกรอบของกฎหมายอย่างชัดเจน"

"เรื่องประชาธิปไตยนั้น แปลกกว่าประเทศอื่น ผมได้ไปอ่านเอกสารของพระปกเกล้าฯ ปรากฏว่าเขาไม่ได้เอาแนวทางพระปกเกล้าฯ มาจึงเป็นประชาธิปไตยแบบผิด ๆ เพราะเราอาจอ้างว่าบ้านเราเป็นประชาธิปไตยแล้ว เพราะเรามีระบอบรัฐสภาแล้ว เราจึงเป็นประชาธิปไตย ที่สำคัญคือ เข้าใจว่าระบอบ (Regime) กับระบบ (System) นั้นเหมือนกัน คือ สืบสานกันระหว่าง ระบอบ กับ ระบบ... ระบบนั้นเป็นเพียง Form of Government เท่านั้น มิใช่เป็น System of Government ส่วนระบอบรัฐสภา อาจเป็นการปกครองที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยก็ได้ เผด็จการก็ได้ ระบอบเป็นประธานใหญ่กว่าและต้องมาก่อนคือ เป็นเผด็จการอาจเป็นประธานาธิบดีก็ได้ กึ่งประธานาธิบดีก็ได้ แต่ในระบอบเผด็จการ"

"ระบอบประชาธิปไตย เรายังไม่เคยมี ตั้งแต่คณะราษฎรยึดอำนาจเราไม่เคยได้ล้มระบอบประชาธิปไตยเลยว่าเป็นอย่างไร เราถูกหลอกลวงว่าเป็นประชาธิปไตยครึ่งใบตลอดเวลา จะทำอย่างไรให้เป็นประชาธิปไตย โดยหลักวิชาการต้องยกเลิก ระบอบเผด็จการแล้วพัฒนาระบอบประชาธิปไตย"

"เรื่องพรรคการเมืองของไทย ในทฤษฎีของเรายังเป็นแก๊ง, ก๊วน หรือพวกหาผลประโยชน์ทางการเมือง ในทฤษฎีของ ลัทธิประชาธิปไตยพรรคการเมืองต้องเป็นตัวแทนของประชาชน เป็นพรรคของประชาชน เป็นพรรคมวลชน บ้านเรานี้แปลก การตั้งพรรคในต่างประเทศเขาตั้งจากข้างล่างไปข้างบน แต่ของเราตั้งจากข้างบนลงข้างล่าง ตั้งจากเศรษฐี 2-3 คน"

คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

"ได้สัมผัสกับ พล.อ.ชวลิต ในสมัย พล.อ.บุญชัย ตอนนั้นยศเป็น พันเอกและเขาก็เป็นลูกศิษย์ผม สมัยผมเป็นร้อยโทเป็นอาจารย์สอนในโรงเรียนนายร้อย จปร. เขาเป็นนักเรียนนายร้อยชั้น 5 ผมสอนวิชาทหารปืนใหญ่ พอ 5 ปี ต่อมาก็มาสอนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ"

"พล.อ.ชวลิต ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผมมาตลอดสมัยเป็น พันเอกด้วยกัน กอดคอกันทุกวัน ไปกินอาหารด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และถ่ายทอดความคิดเห็นกันทุกวัน เหมือนพี่กับน้อง และเมื่อท่านได้เป็น ผบ.ทบ.สูงสุด ก็ยังได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นครั้งคราว แล้วแต่ความต้องการของท่าน เพราะตอนนั้นท่านเป็นใหญ่แล้ว"

"ความคิดเห็นจะใกล้เคียงกับ พล.อ.ชวลิต หรือไม่ พยายามเพราะท่านเป็นใหญ่ เราเป็นประชาชนธรรมดา เมื่อก่อนไปไหนสองต่อสองด้วยกันมาตลอด ความคิดเห็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องลัทธิประชาธิปไตย ซึ่งในตอนนั้นอยู่ในสำนักประชาธิปไตยกันแล้ว"

สรุปคำสัมภาษณ์ พล.ต.ระวี วันเพ็ญ

(4 มกราคม 2539 เวลา 13.50-15.15 น.)

คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร

"ผมได้รู้จักอาจารย์ประเสริฐ ประมาณปี 2518"

"อาจารย์ประเสริฐเป็นผู้สรุปและท่านบอกว่า ประชาธิปไตยมีรูปแบบที่สมบูรณ์ ซึ่งท่านก็ได้ให้นิยามคำว่า ลัทธิประชาธิปไตย จะต้องประกอบด้วยปรัชญาทาง Ideology ทฤษฎีทางการเมืองการปกครอง ทฤษฎีทางวัฒนธรรม ประเพณีและภาษา"

"อาจารย์มองว่า การปฏิวัติประชาธิปไตยต้องอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตยต้องอยู่บนพื้นฐานของมาร์กซ์ จะเป็นประชาธิปไตยได้อย่างไร เพราะมาร์กซ์ไม่มีพื้นฐานเป็นประชาธิปไตย แต่ต้องการบิดเบือนเพื่อจะก้าวไปให้สู่ประชาธิปไตยแต่เป็นประชาธิปไตยรวมศูนย์ หรือประชาธิปไตยแผนใหม่"

"การทำหนังสือตะวันตกใหม่มีเป้าหมาย เพื่อมุ่งลงไปยังนักศึกษากลุ่มหัวก้าวหน้าที่เข้าป่าหรือพวกหลงทาง หรือกลุ่มที่เดินไปทางนั้นรู้ตัวว่าหลงทางแล้ว จึงเป็นบุคคลที่มีสีสันไปทางซ้ายจึงทำให้เป็นคอมมิวนิสต์ไป แต่ไม่ได้ยึดการทำหนังสือเป็นอาชีพ"

"ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติกับอำนาจบริหารนั้นยังไม่ได้คุยกันในรายละเอียดว่า อำนาจใดอยู่เหนืออำนาจใดแต่อำนาจดังกล่าวจะต้องถ่วงดุลย์กัน แต่อำนาจบริหารและอำนาจนิติบัญญัติต้องเป็นตัวแทนของปวงชนและต้องสร้างให้สมดุลย์กัน ซึ่งจะเป็นรูปแบบรัฐสภา หรือประธานาธิบดียังไม่ได้หารือลงไปรายละเอียด

"ลัทธิการเมืองใดก็มีวิธีการของตน ในทุกวันนี้ฝ่ายเผด็จการหรือคอมมิวนิสต์ต่างก็เอาวิธีการของประชาธิปไตยไปใช้จึงทำให้คนทั่วไปเข้าใจว่า เขาเป็นประชาธิปไตยทำให้คนหลงทาง อาจารย์ประเสริฐจึงเชื่อว่า บ้านเมืองจะเป็นประชาธิปไตยได้ต้องปฏิวัติประชาธิปไตยแต่ต้องปฏิวัติโดยสันติวิธี"

"กลุ่มลัทธิประชาธิปไตยเริ่มก่อตัวประมาณปี 2518 และชัดเจนประมาณปี 2520 แต่ให้ไปดูรายละเอียดที่อาจารย์ชัยอนันต์เขียนเรื่องยังเตอร์กกับทหารประชาธิปไตย"

"พล.อ.ชวลิต ยอมรับลัทธิประชาธิปไตยโดยทางปฏิบัติเท่าที่ผมมองเห็นพล.อ.ชวลิต ยอมรับว่าการที่จะดับไฟสงครามประชาชนจะดับได้โดยการทำให้ประชาธิปไตย แต่จะเลิกซึ่งยึดถือลัทธิประชาธิปไตยหรือไม่ ผมไม่แน่ใจ แต่ถ้าการรักษาหรือทำให้ประชาธิปไตยนั้นท่านได้ทำโดยการปูพื้นฐานหรือส่งเสริมแต่จะนำไปสู่การสร้างระบอบประชาธิปไตยหรือไม่ ไม่แน่ใจ เพราะทุกวันนี้ ท่านพูดเรื่องการพัฒนาประชาธิปไตยก่อน และต้องเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ด้วยแล้วจึงค่อยพัฒนา แต่ทุกวันนี้มันเป็นเผด็จการมันพัฒนาไม่ได้"

สรุปคำสัมภาษณ์ พล.ต.ต.อารี กะวีบุตร

(5 มกราคม 2539 เวลา 9.45-10.40 น.)

ประวัติ ตุลาคม 2526 ลาออกจากราชการก่อนเกษียณ 1 ปี ในตำแหน่งรอง
ผู้บัญชาการสอบสวนกลาง ยศ.พลตำรวจตรี
ตุลาคม 2516 ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล
ตุลาคม 2518 ผู้ช่วยผู้บัญชาการสอบสวนกลาง
ตุลาคม 2519 รองผู้บัญชาการสอบสวนกลาง

คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับนายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร

"ได้มีโอกาสคุยกับคุณประเสริฐมาก และผมเคยได้อ่านข้อเขียนของคุณประเสริฐในเรื่อง ชิวทัศน์ ซึ่งตอนนั้นผมเป็นร้อยโท-ร้อยเอก อยู่ในสันติบาล และมีหน้าที่เกี่ยวกับการเมืองซึ่งตอนนั้นก็รู้อ่างไม่รู้่าง แต่ส่วนมากไม่รู้มากกว่า เพราะมองภาพคอมมิวนิสต์ในลักษณะที่เลวร้าย"

"การนำประชาธิปไตยมาสู้กับคอมมิวนิสต์เริ่มสมัย คุณพจน์ สารสิน, คุณแสง เสนาวรงค์ ซึ่งตอนนั้นคุณประเสริฐ เข้ามาแล้วและเข้ามาเองและก็ถูกจับเพราะตอนนั้นเราถือว่าเงินแดงคือศัตรู ดังนั้นใครเข้าก็ถูกจับ แล้วเริ่มให้ข้อคิดเกี่ยวกับการต่อสู้กับคอมมิวนิสต์"

"เริ่มต้นที่ตำรวจก่อนที่เริ่มเข้าใจว่าคอมมิวนิสต์คืออะไร แล้วเริ่มผลักดันให้ใช้ลัทธิประชาธิปไตยต่อสู้กับคอมมิวนิสต์"

"การสอบสวนของผมในช่วงแรกเป็นการสอบสวนปนกับการหาความรู้ โดยเฉพาะที่ได้สัมผัสกับคุณประวุฒิ ศรีมันตรระ, คุณประเสริฐ ทรัพย์สุนทร นั้นได้คุยกันไป ปล่อยไป คุยไป ปล่อยไป นานเป็นปี ตั้งแต่ พ.ต.ต.-พล.ต.ต."

"ความแตกต่างระหว่างคอมมิวนิสต์ ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ ไม่ใช่ดูที่ตัวอักษรแต่ดูที่ Ideology จุดยืนมันตรงกัน ไม่ใช่อยู่ที่ตัว พ.ร.บ.คอมมิวนิสต์"

"แนวความคิดของเปเรซีเดียม ที่หม่อมคึกฤทธิ์ กล่าวถึงนั้นผมห่างไปนิดแต่ผมว่าไม่ใช่ แต่แนวโน้มคล้าย ๆ กับไต้หวัน หรือเป็นประชาธิปไตยแบบ

ไต้หวัน จึงทำให้ถูกมองว่าเป็นภัยต่อสถาบันพระมหากษัตริย์"

"คุณประเสริฐ ทำกับราชการลักษณะพิเศษ ไม่ทำมาหากินอะไร ทำแต่ให้ข้อเสนอแนะราชการ จะเอาไม่เอาอยู่แล้วแต่ แต่ทำให้มีจึงมีโอกาสใกล้ชิดกับราชการมาก ส่วนคุณประวุฒิ ไม่ได้ทำอย่างคุณประเสริฐ ไม่ได้ทำกับราชการ เพราะประกอบอาชีพอื่น"

"ทุกวันนี้คุณประเสริฐมองว่า เป็นเผด็จการรัฐสภา เพราะถ้าเป็นประชาธิปไตยแล้วอธิปไตยต้องมาจากปวงชน ซึ่งต้องมาจากทุกสาขาอาชีพ ทุกวันนี้ไม่ได้มาจากคนส่วนมาก แต่มาจากคนส่วนน้อย"

ความสัมพันธ์กับ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ

"คุณชวลิต มาหลังผมและเคยค่าผมว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ตอนหลังได้ขอโทษและบอกว่าเข้าใจผิด เพราะผมคลุกคลีกับคุณประเสริฐมาก ผมได้พบกับคุณชวลิต เมื่อท่านได้อยู่ในกิจการพลเรือน"

"ความสัมพันธ์กับคุณชวลิตและคุณประเสริฐนั้น ผมดูจากคำสั่ง 66/23 ได้สะท้อนความคิดคุณชวลิตมาก เพราะเป็นแนวสันติ"

"คุณประเสริฐ, คุณชวลิต ไม่ใช่แนววิสเซียม เพราะลักษณะคุณประเสริฐมีแนวทางเสนอที่ตรงไปตรงมาแบบคนใต้ ไม่เป็นคนประนีประนอม ผมอยู่กับแกมานานผมรู้ ไม่มีแนวโน้มนำไปทางโน้นเลย"

นฤมิตร สอดคุง, ประวัติศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีน จนถึงยุคสังคมนิยม :
ผลกระทบต่อ พคท., สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ : กรุงเทพฯ : 2537. หน้า
8-10

ผลการประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ 2 ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2494
นั้นได้เปลี่ยนชื่อจาก "พรรคคอมมิวนิสต์ไทย-พคท." ไปเป็น "พรรคคอมมิวนิสต์
แห่งประเทศไทย-พคท." (The Communist Party of Thailand-CPT.)
ซึ่งคณะกรรมการบริหารทั้งหมดขณะนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการเมือง 6 คน คือ
ทรง นพคุณ วิรัช อังคถาวร ประเสริฐ เขียวฉาย ธง แจ่มศรี ดำริห์ เรือง-
สุธรรม และนิตย์ พงษ์ดาบเพชร โดยมีทรง นพคุณ เป็นเลขาธิการพรรค และมี
คณะกรรมการกลางอีก 6 คนคือ พายัพ อังคะสิงห์ ประสิทธิ์ เทียนศิริ วิโรจน์
อำไพ สุรีย์สีสุวรรณ อุดม สีสุวรรณ และประเสริฐ ทรัพย์สุนทร...

การที่มติพรรคในการประชุมสมัชชาครั้งที่ 2 ปฏิเสธการต่อสู้ทางรัฐ-
สภา และหันมาใช้วิธีการต่อสู้ด้วยอาวุธในลักษณะสงครามยืดเยื้อตามยุทธศาสตร์
ชนบทล้อมเมืองแบบพรรคคอมมิวนิสต์จีน (พคจ.) เป็นผลให้เกิดความขัดแย้งขึ้น
ในพรรค จนถึงขั้นกรรมการกลางพรรคบางคนลาออก เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับ
มติพรรคเรื่อง แนวทางการต่อสู้ที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้คือ ประเสริฐ
ทรัพย์สุนทร ผิน บัวอ่อน ธง แจ่มศรี และ รวม พงศ์พันธ์ เป็นต้น

สำหรับประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และผิน บัวอ่อน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
กับยุทธศาสตร์การต่อสู้ด้วยอาวุธแบบชนบทล้อมเมือง ทั้งนี้โดยโจมตีว่า พคท. ได้
ลอกเลียนแนวการวิเคราะห์สังคมไทยตามแบบจีน ทั้ง ๆ ที่ลักษณะปัญหาชนชั้นและ
ความอยุติธรรมในสังคมไทยไม่ได้รุนแรงเหมือนสังคมจีน นอกจากนั้นยังเห็นอีก
ด้วยว่า สังคมไทยไม่เคยถูกยึดครองโดยชาติตะวันตก และปัญหาการขาดที่ทำกินก็
ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ของคนชนบทโดยเฉพาะในภาคอีสาน และภาคใต้ เฉพาะอย่างยิ่ง
ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ถึงกับเสนอให้ พคท. มีความเป็นตัวของตัวเอง ด้วยการ
กำหนดแนวทางของพรรคขึ้นมาจาสภาพความเป็นจริงของสังคมไทย ข้อเสนอ

สำคัญของเขา คือ ให้ชูประเด็น ประชาธิปไตย เพื่อต่อต้านรัฐบาลเผด็จการมากกว่าการมุ่งเน้นไปที่เอกสารของชาติ เพื่อต่อต้านจักรวรรดินิยมอเมริกัน

นอกจากนั้นฝ่ายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร และผิน บัวอ่อน ยังเห็นว่ายุทธวิธีการต่อสู้ด้วยอาวุธแบบชนบทล้อมเมืองของ พคท. นั้นก้าวล้ำเกินไป เนื่องจากเชื่อว่า คนไทยส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้กำลังและความรุนแรง ดังนั้นเขาจึงเสนอให้ใช้ยุทธศาสตร์แนวร่วมแทน โดยเน้นการต่อสู้ด้วยสันติวิธีแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เนื่องจากเขาไม่เห็นพ้องกับแนวคิดสำคัญของพรรคที่ถือว่าชนชั้นปกครอง และฝ่ายทหารเป็นศัตรูไปเสียหมด แต่เขาเชื่อว่ายังคงมีกลุ่มก้าวหน้าในพรรคคนกลุ่มดังกล่าวที่ไม่สามารถนำแนวร่วมด้วยได้ อย่างไรก็ตามแนวคิดดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับจากสมาชิก พคท. ซึ่งล้วนประกอบไปด้วยผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากจีน และยึดมั่นในหลักสิทธิเสมออย่างเถรตรง และเมื่อประเสริฐ ทรัพย์สุนทร เดินทางกลับมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อปี พ.ศ. 2501 ก็ได้ถูกรัฐบาลไทยจับกุมคุมขังเป็นเวลาถึง 6 ปี ต่อมาจึงได้รับการปล่อยตัว และได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นที่ปรึกษาของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) ในเวลาต่อมา เพื่อแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ 66/2523

เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์

1. ทิวไป

1.1 สถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ในห้วงเวลาที่ผ่านมามีได้เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่ทุกภูมิภาค วิกฤตการณ์ดังกล่าวเกิดจากปัญหาหลักในเรื่องการขาดพลังงาน ความแตกต่างในดุลอำนาจทางทหารของอภิมหาอำนาจ และความขัดแย้งของโลกในค่ายสังคมนิยม สถานการณ์ทั่วไปได้เปลี่ยนเข้าสู่สภาพการเผชิญหน้าในรูปแบบของสงครามเย็นอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทยอย่างที่สุด

1.2 พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ยังดำรงเจตนาอันแน่วแน่ในการทำสงครามปฏิวัติเพื่อยึดอำนาจรัฐ โดยใช้เงื่อนไขประชาธิปไตยเป็นหลักและเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เปิดให้สนับสนุนได้พลิกแพลงสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปให้เป็นประโยชน์ต่อตน โดยให้ความสำคัญอย่างที่สุดต่อการสร้างแนวร่วมทุกระดับเพื่อสร้างสถานการณ์ปฏิวัติ และสร้างสถานการณ์สงครามต่างลัทธิ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการเปลี่ยนความขัดแย้งภายในให้เป็นสงครามประชาชน การปฏิบัติในท้องถิ่นได้เปลี่ยนสภาพจากป่าพึ่งป่าเป็นป่าพึ่งเมือง เพื่อสอดคล้องกับนโยบายการสร้างแนวร่วมดังกล่าว ความแตกแยกทางความคิดในขบวนการ โดยเฉพาะข้อสงสัยในเรื่องความสำคัญในการปฏิวัติประชาธิปไตยโดยชนชั้นกรรมาชีพเป็นจุดอ่อนสำคัญที่เกิดขึ้นในห้วงเวลานี้

1.3 รัฐบาลมีเจตนารมณ์ในการเทิดทูนและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างเคร่งครัดบริหารราชการแผ่นดิน โดยคำนึงถึงความผาสุกของประชาชน ยึดมั่นในการประสานผลประโยชน์ของคนในชาติและในเอกลักษณ์ที่ดั่งงามของไทย ยึดถือหลักการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมโดย

เที่ยงธรรมและสันติวิธี รวมทั้งจะปลูกฝังให้คนไทยทุกคนยึดมั่นในอุดมการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมปฏิรูประบบราชการให้มีประสิทธิภาพในการรับใช้ประชาชนและให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้กองทัพมีบทบาท และหน้าที่สำคัญในการป้องกันประเทศ และรักษาไว้ซึ่งเอกราชของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัฐบาลถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญและเร่งด่วนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ อันเป็นเหตุสำคัญยิ่งในการบั่นทอนความมั่นคงของชาติ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อยุติสถานการณ์สงครามปฏิวัติของคอมมิวนิสต์อันมีความสำคัญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงอย่างที่สุดของประเทศให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

3. นโยบาย

ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยการรุกรุกทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เน้นหนักในการปฏิบัติทั้งปวง เพื่อลดรอนทำลายขบวนการแนวร่วมและกองกำลังติดอาวุธเพื่อยุติสถานการณ์ปฏิวัติ ยับยั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างสถานการณ์สงครามประชาชาติด้วย นโยบายเป็นกลางและขยายผลจากโอกาสที่เปิดให้เพื่อเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้ด้วยอาวุธมาเป็นการต่อสู้ในแนวทางสันติ

4. การปฏิบัติ

4.1 ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยรวดเร็วหลีกเลี่ยงการปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในสภาพยืดเยื้ออันเป็นความประสงค์ของฝ่ายตรงข้าม การจะเอาชนะดังกล่าวได้โดยรวดเร็วจะต้องกลับเป็นฝ่ายรุกทางการเมือง ซึ่งได้แก่การปฏิบัติทั้งสิ้นที่ส่งผลให้ประชาชนสำนึกว่าแผ่นดินนี้ เป็นของคนที่ปกป้องรักษา ประชาชนมีส่วนในการเป็นเจ้าของปกครองและได้ผลประโยชน์ตลอดระยะเวลาของการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ งานการเมืองเป็นสิ่งชี้ขาด งานการทหารจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้บรรลุ

ภารกิจงานการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ

4.2 ขจัดเหตุแห่งความไม่เป็นธรรมในสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ท้องถิ่นถึงระดับชาติ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการอย่างเฉียบขาด ทำลายการกีดกันที่รุนแรงทั้งสิ้น สร้างความปลอดภัยให้เกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

4.3 กำหนดการปฏิบัติให้มีการประสานประโยชน์ระหว่างชนชั้นเสียสละประโยชน์ของชนชั้นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องต้องมีจิตใจที่เป็นธรรมและเข้าใจปัญหาของประชาชนทุกชนชั้นและสำนึกว่า ประชาชนไทยทุกชนชั้นต่างก็มีจิตใจรักประเทศชาติ และพร้อมที่จะเสียสละเพื่อเกิดทุนไว้ซึ่งสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4.4 ส่งเสริมประชาชนทุกกลุ่ม ทุกสาขาอาชีพให้สามารถในการปกครองตนเองส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกชนชั้น และสาขาอาชีพได้มีส่วนร่วมทางการเมืองกำหนดวิธีการให้ได้รับรู้ปัญหาของประชาชน ให้ถือความต้องการของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น

4.5 สนับสนุนการจัดตั้งขบวนการประชาธิปไตยทั้งสิ้นที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงสิทธิและผลประโยชน์ของกลุ่มชนนั้น ๆ อันพึงจะมี ให้ระมัดระวังและอย่าสับสนระหว่างขบวนการประชาธิปไตย กับขบวนการคอมมิวนิสต์ที่แอบแฝงโดยยกประชาธิปไตยนำหน้า

4.6 ภารกิจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร ในการต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์ มีทั้งการต่อสู้โดยใช้กำลังอาวุธ และการปฏิบัติในด้านการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น ขอบเขตและระดับของการทำงานในการต่อสู้ โดยใช้กำลังอาวุธอาจแตกต่างกันออกไปบ้าง แต่ภารกิจหน้าที่ในด้านการเมืองซึ่งเป็นเรื่องหลักมีความทัดเทียมกันทุกประการ การปฏิบัติด้วยกำลังอาวุธให้พิจารณาประเภท ขนาดกำลัง และยุทธวิธีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่เพื่อ

กตสันนิตรอน ทำลายกองกำลังติดอาวุธโดยต่อเนื่อง

4.7 ปฏิบัติต่อผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หรือผู้หลงผิดเข้ามอบตัว หรือที่จับได้อย่างเพื่อนประชาชนร่วมชาติ ซึ่งแรงเพื่อให้ได้เข้าใจถึงนโยบายของรัฐบาลในปัญหาในอย่างถ่องแท้ ช่วยเหลือให้ใช้ชีวิตใหม่ร่วมกันต่อไปในสังคมอย่างเหมาะสม

4.8 ให้ความสำคัญการต่อสู้ในเมืองให้มากที่สุด เพื่อจัดการจัดตั้งและขยายแนวร่วมตามแนวทางเมืองสนับสนุนป่า และการขัดขวางการสร้างสถานการณ์ปฏิวัติและสถานการณ์สงครามประชาชน สถานการณ์ปฏิวัติมีรูปแบบในการโดดเด่นยว รัฐบาลจากประชาชนทำลายรัฐบาลให้อ่อนแอ การทำลายหรือช่วงชิงการนำขบวนการประชาธิปไตย อันเป็นศัตรูของคอมมิวนิสต์การสร้างสถานการณ์สงครามประชาชนจะอาศัยแนวร่วม ซึ่งมีแทรกซึมอยู่ทุกระดับเพื่อสร้างประชาชาติและนำชาติไปสู่การสงครามกับประเทศเพื่อนบ้าน อันจะสนับสนุนให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสามารถปฏิวัติได้สำเร็จ หากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยบรรลุผลสำเร็จในการจัดตั้งและขยายแนวร่วมในเมืองได้ จะสามารถดำรงขีดความสามารถในการรุกรานทางการเมือง สามารถสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองความวุ่นวายในทางเศรษฐกิจและสามารถสร้างกระแสคลื่นของประชาชนส่วนใหญ่ไปในแนวทางที่ต้องการได้ จะต้องทำความเข้าใจว่าการสร้างแนวร่วมในเมืองนี้ยากจะมองเห็นได้แจ่มชัด เพราะพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจะดำเนินนโยบายอาศัยตัวแทนในรูปแบบต่าง ๆ และการใช้เหตุการณ์เฉพาะกรณีให้เป็นไปเสมือนการขัดแย้งโดยทั่วไป นับว่าอันตรายอย่างยิ่ง

4.9 การข่าว การจิตวิทยา ประชาสัมพันธ์เป็นมาตรการอันสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จึงได้ให้ความสำคัญและให้ดำเนินการในลักษณะเชิงรุกอย่างมีแผนและสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกขั้นตอน

5. การบริหาร

5.1 การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์นั้น เป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ จึงเป็นหน้าที่รับผิดชอบสูงสุดของรัฐบาล ให้กระทรวง

ทบวง กรม และองค์การต่าง ๆ กำหนดแผนโครงการ และการปฏิบัติทั้งสิ้นให้
บรรลุล่วงวัตถุประสงค์แห่งนโยบายนี้

5.2 สภาพความมั่นคงแห่งชาติ รับผิดชอบในการเสนอแนะคณะรัฐ-
มนตรี ในเรื่องอันเกี่ยวกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง

5.3 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นกองอำนวยการ
เฉพาะกิจมีผู้บัญชาการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป เป็นผู้บังคับ
บัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามนโยบายและการสั่งการตลอดจนการประสาน
งานของกระทรวง ทบวง กรม และองค์การที่เกี่ยวข้อง มีอำนาจหน้าที่ในการให้
คุณให้โทษที่เป็นผลต่อข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร และบุคคลอื่น ๆ ซึ่ง
ผู้บัญชาการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ทั่วไป แต่งตั้งจากส่วนราชการ
ต่าง ๆ มาปฏิบัติงาน

5.4 การสนับสนุนงบประมาณในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้
ถือว่ามีความเร่งด่วนเป็นพิเศษ

5.5 บรรดาค่าสิ่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับใดซึ่งขัดแย้งกับคำสั่งนี้ให้
ใช้คำสั่งนี้แทน ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 23 เมษายน พุทธศักราช 2523

พลเอก ป. ตีณสุลานนท์

(เปรม ตีณสุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ 65/2525
เรื่อง แผนรุกรูททางการเมือง

1. หลักการและเหตุผล

1.1 ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 เรื่องนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ได้กำหนดนโยบายให้ "ต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยการรุกรูททางการเมืองอย่างต่อเนื่อง" คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2525 เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์เรื่องแผนรุกรูททางการเมืองและให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนรุกรูททางการเมือง และแผนงานต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์จะได้กำหนดเป็นแผนวกรอบรุกรูททางการเมืองในโอกาสต่อไป

1.2 ปัจจัยสำคัญต่อการรุกรูททางการเมืองเพื่อต่อสู้เอาชนะคอมมิวนิสต์และทำลายเผด็จการทุกรูปแบบก็คือ การพัฒนาประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะประชาชนในชาติปรารถนาที่จะให้ชาติบรรลุถึงซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แต่โดยเหตุที่การพัฒนาทางการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยยังล่าช้า และมีจุดอ่อน คอมมิวนิสต์จึงได้ใช้เป็นเงื่อนไขโฆษณาชวนเชื่อเพื่อช่วงชิงประชาชน แต่ประชาธิปไตยที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์เสนอนั้นเป็นเพียงยุทธวิธีเพื่อให้ได้อำนาจรัฐ แล้วพลิกกลับไปสู่สังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ในที่สุด ฉะนั้นรัฐจึงต้องเร่งพัฒนาประชาธิปไตยที่ดีกว่าให้สำเร็จอย่างรวดเร็วและเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ทั้งด้านยุทธศาสตร์ และด้านยุทธวิธี กลุ่มบุคคลที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยในระยะเริ่มแรกนี้ ได้แก่ข้าราชการทุกฝ่าย และประชาชนที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยโดยร่วมมือร่วมใจสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น เป็นตัวอย่างสำหรับการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกและความเข้าใจอย่างแท้จริงว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนและเพื่อทำให้เสรีภาพของบุคคลได้ดูลงภาพกับอำนาจอธิปไตยของปวงชน

3. นโยบาย

ทำลายระบอบเผด็จการทุกรูปแบบ และสถาปนาสังคมในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยใช้ลัทธิประชาธิปไตยเป็นแนวทาง

4. ยุทธศาสตร์

สร้างองค์กรนำที่มีเอกภาพ โดยมีข้าราชการและประชาชนที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นแกนนำ และทำการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นโดยรวดเร็ว

5. ยุทธวิธี

ใช้องค์กรนำที่จัดตั้งขึ้นไปสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น

6. แนวความคิดในการปฏิบัติ

องค์กรนำที่จัดตั้งขึ้น จะทำหน้าที่ในการพิทักษ์ผลประโยชน์ของประชาชนและสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เป็นจริง โดยเฉพาะความปรารถนาขั้นพื้นฐานสำคัญของประชาชนคือ

6.1 ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ปราศจากการกดขี่ขูดรีด และอิทธิพลต่าง ๆ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

6.2 ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี โดยมีส่วนร่วมในทางการเมือง เป็นเจ้าของพรรคการเมือง เป็นเจ้าของประเทศ

6.3 ทำให้ประชาชนอยู่อย่างมีความหวัง มีอนาคตและมีความรู้สึก ว่าชาติมั่นคง

7. แนวทางปฏิบัติ

7.1 การพัฒนาประชาธิปไตยมีงานสำคัญที่จะต้องทำ 2 ส่วน คือ งานทำให้เกิดความรู้สึก และความเข้าใจว่าอธิปไตยเป็นของปวงชน อันได้แก่

การทำลายอำนาจเผด็จการ และการกำจัดอิทธิพลตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ และงานทำเสรีภาพของบุคคลให้สมบูรณ์อันได้แก่ การทำกฎหมายให้เป็นกฎหมาย งานเหล่านี้มีเรื่องต้องพิจารณาดำเนินการอย่างกว้างขวาง ยากที่จะทำให้สมบูรณ์ได้ในเวลาอันสั้น ทั้งยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ทรัพยากรและข้อจำกัดทางกฎหมายที่จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิก ดังนั้น การพัฒนาประชาธิปไตยจึงต้องทำอย่างมีขั้นตอน และมีความต่อเนื่อง รวมทั้งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับลักษณะพิเศษของสังคมไทย และความเป็นไปได้ของสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย การดำเนินการในรายละเอียดนั้น คณะกรรมการนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์จะได้กำหนดเป็นแผนงานต่าง ๆ ตามห้วงเวลาที่เหมาะสม โดยจัดทำเป็นผนวกประกอบแผนรุกรูททางการเมืองในโอกาสต่อไป

7.2 สำหรับแนวทางปฏิบัติที่ส่วนราชการต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานต่าง ๆ ต่อไปนั้น นอกจากคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 แล้ว ให้ใช้แนวทางดังต่อไปนี้ประกอบด้วยคือ

7.2.1 การสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อคุณค่า ของระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นศรัทธาในคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยว่าจะสามารถทำให้ประชาชนมีชีวิตรอยู่ได้อย่างเสรี มีความสุข มีเกียรติ มีหลักประกัน และมีความหวัง โดยให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ คือ

7.2.1.1 ส่งเสริมความรู้ประชาธิปไตย ที่ถูกต้องอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านทฤษฎีและการประยุกต์ทฤษฎีให้เข้ากับสถานการณ์นั้นๆ

7.2.1.2 ให้ข่าวสาร ข้อมูลและชี้แจงสถานการณ์ ที่ถูกต้องสมบูรณ์โดยต่อเนื่อง อีกทั้งเชิญประชาธิปไตยให้ปรากฏแก่ประชาชน ทั้งทางเปิดและทางลับ โดยใช้เครื่องมือประชาสัมพันธ์ของรัฐ สื่อมวลชน และนักวิชาการเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลด้านดีของประชาธิปไตยอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถเปรียบเทียบกับข้อเสียที่บางกลุ่มพยายามเผยแพร่อยู่ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้วิจารณญาณทางการเมืองโดยอิสระกล่าว

โดยสรุปได้ว่าเป็นการหยิบยกสภาพในแง่ดีขึ้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

7.2.1.3 จัดให้มีการอบรมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาธิปไตยแก่สื่อมวลชนของรัฐและเอกชน เพื่อเป็นเครื่องมือถ่ายทอด ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องไปสู่ประชาชน

7.2.1.4 ให้ข้าราชการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่าง ในการเป็นประชาธิปไตย เพื่อก่อให้เกิดศรัทธาแก่ประชาชน

7.2.2 การเร่งรัดการปฏิบัติตามที่ในระบอบประชาธิปไตยของกลไกรัฐให้แยกดำเนินการออกเป็น 2 ระดับคือ

7.2.2.1 การบริหารระดับสูง เนื่องจากผู้บริหาร ระดับสูงหรือฝ่ายการเมือง อันได้แก่ นักการเมือง พรรคการเมือง และผู้บริหาร ประเทศ มีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ตัดสินใจในการบริหารประเทศ และเป็นผู้นำ ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ จึงมีแนวทางเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถ แก้ไขปัญหาได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังนี้คือ

7.2.2.1.1 กำหนดนโยบายที่ชัดเจน แน่วแน่และเป็นเอกภาพโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของชาติ หากเกิด ผลิตผลต้องรับผิดชอบ

7.2.2.1.2 ใช้ความเข้มแข็ง เด็ด ขาด โดยคำนึงถึงความถูกต้อง และผลประโยชน์ของประเทศชาติ และของ ประชาชนส่วนรวมเป็นสำคัญ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไปโดย เร็ว ทันต่อสถานการณ์และความต้องการเร่งด่วน

7.2.2.1.3 เปิดโอกาสให้หลาย ๆ ฝ่าย อาทิ นักวิชาการ สื่อมวลชน กลุ่มผลประโยชน์ และผู้เชี่ยวชาญในทุกสาขา อาชีพเข้ามามีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหา

7.2.2.1.4 ปรับปรุงรูปแบบการบริหารราชการในการสั่งการติดตามการแก้ปัญหาสำคัญอย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้ มีชุดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานดำเนินการเป็นเรื่อง ๆ โดยคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้

และประสบการณ์ต่าง ๆ จากทุกส่วนราชการมาช่วยงาน

7.2.2.1.5 ปรับปรุงระบบราชการ ให้เป็นประชาธิปไตย เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการสถาปนาและการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการให้ข้าราชการมีจิตสำนึกทางการเมืองและทำให้ข้าราชการมีอุดมคติในการสนองตอบประชาชนอย่างมีความรับผิดชอบ ตลอดจนควบคุมให้ข้าราชการดำเนินการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และสร้างคุณธรรมให้ประชาชนโดยถ้วนหน้า

7.2.2.1.6 ใช้กลไกรัฐสภามาช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหม่มาก เพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับตามครรลองประชาธิปไตย ตลอดจนออกกฎหมายที่สามารถปฏิบัติได้จริง

7.2.2.1.7 ใช้อำนาจที่มีอยู่ดำเนินการปราบปรามกลุ่มอิทธิพลที่มีอำนาจเกินกว่าขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่อย่างจริงจัง

7.2.2.2 การบริหารงาน ที่เกี่ยวกับข้าราชการประจำ เนื่องจากข้าราชการประจำมีบทบาทสำคัญ ในฐานะเป็นกลไกนโยบายของรัฐไปปฏิบัติ แต่ยังมีขาดจิตสำนึกและอุดมการณ์ จึงทำให้ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควรในการทำอำนาจอธิปไตยให้เป็นของปวงชน และทำกฎหมายให้ศักดิ์สิทธิ์ จึงให้มีแนวทางในการเร่งรัดการปฏิบัติหน้าที่ในระบบประชาธิปไตยของข้าราชการประจำดังต่อไปนี้คือ

7.2.2.2.1 ให้ข้าราชการ โดยเฉพาะในระดับสูงศึกษานโยบายของรัฐบาลให้เข้าใจแจ่มชัด จนเกิดความมั่นใจแล้วแบ่งความรับผิดชอบลดหลั่นลงไป

7.2.2.2.2 ค้นหาสาเหตุของปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ไขโดยด่วนด้วยความเด็ดขาดและจริงจัง โดยในระยะเริ่มแรกควรมุ่งแก้ไขข้าราชการในระดับสูง โดยเฉพาะระดับหัวหน้าหน่วย

ก่อน เพื่อเป็นตัวอย่างซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระดับรอง ๆ ลงมาเอง แม้ไม่สมบูรณ์ ก็จะได้ผลในระดับหนึ่ง เมื่อทำต่อเนื่องความสำเร็จก็จะเพิ่มขึ้น

7.2.2.2.3 กำชับให้การปฏิบัติตามระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ โดยเคร่งครัด และดำเนินการลงโทษผู้ฝ่าฝืนให้เป็นตัวอย่าง นอกจากนั้นต้องกำกับ ดูแลมิให้มีการสั่ง หรือขอร้องในลักษณะที่ทำให้ข้าราชการต้องรับผิดชอบนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือเกินขีดความสามารถ

7.2.2.2.4 ผู้บังคับบัญชาระดับสูงต้องให้ความช่วยเหลือ และให้หลักประกันแก่ข้าราชการที่อุทิศตนต่องานราชการ แต่ต้องถูกกีดกันจากผู้มีอิทธิพลต่าง ๆ

7.2.2.2.5 ดูแลกวาดขันไม่ให้ข้าราชการทำตนเป็นเจ้าขุนมูลนาย เอารอดเอาเปรียบ ขูดรีดประชาชน และลงโทษข้าราชการที่ฝ่าฝืนอย่างจริงจัง

7.2.2.2.6 พัฒนาขีดความสามารถตลอดจนอบรม และปลูกฝังเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ข้าราชการทุกระดับตระหนักถึงฐานะ และภาระหน้าที่ในการเสนอสนองต่อประชาชนอย่างมีความรับผิดชอบ เสียสละ และซื่อตรง

7.2.2.2.7 ปรับปรุงระบบราชการให้มีการกระจายอำนาจมากขึ้น โดยแก้ไขโครงสร้างการจัดระเบียบบริหารราชการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้ข้าราชการในระดับต่าง ๆ สามารถตัดสินใจ หรือสั่งการในเรื่องรับผิดชอบที่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ และเพื่อให้เกิดความฉับไวมากยิ่งขึ้น

7.2.2.2.8 ปรับปรุงให้ข้าราชการโดยเฉพาะชั้นผู้น้อยมีรายได้ และสวัสดิการเพียงพอเพื่อให้สามารถรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของตนได้

7.2.2.2.9 เชิดชูเกียรติของข้าราชการที่ดีเด่น

7.2.2.2.10 พิจารณาเร่งรัดปรับปรุงระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการให้มีประสิทธิภาพ และได้ผลอย่างเต็มที่

7.2.3 การส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำให้เกิดความรู้สึก และเข้าใจว่าอาชีพใดเป็นของปวงชน ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้และเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น จึงให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้คือ

7.2.3.1 เร่งรัดการเปิดโอกาส ให้ประชาชนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ การพัฒนาประชาธิปไตยด้วยการปฏิบัติในระดับใกล้เคียงตัว อาทิ สภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างยุติธรรม

7.2.3.2 แก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยการประสานประโยชน์ระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างยุติธรรม

7.2.3.3 ผู้มีอำนาจต้องมีความเสียสละ ใจกว้าง อดทน และอดกลั้นต่อสภาพความวุ่นวายทางการเมือง ใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่เป็นเครื่องมือระดับระบอบการพัฒนาประชาธิปไตย และให้กลไกของระบอบประชาธิปไตย แก้ไขความไม่ยุติธรรมด้วยวิถีทางของตนเองหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ให้ประชาชนเรียนรู้ มีประสบการณ์ถึงสาเหตุและสภาพปัญหาเพื่อให้สามารถใช้ดุลยพินิจตัดสินใจด้วยตนเองได้

7.2.3.4 ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้พรรคการเมืองให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองตามระบอบประชาธิปไตย โดยเมื่อมีปัญหาความได้ร้องเรียนให้พรรคการเมืองช่วยแก้ปัญหาในสภาทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น

7.2.3.5 นำแนวทางในการเสริมสร้างศรัทธาในความดีงามของประชาธิปไตยตามข้อ 7.2.1 มาใช้ประโยชน์

7.2.4 การจัดระเบียบการดำเนินบทบาทของกลุ่มพลัง และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ บทบาททางการเมืองของกลุ่มพลังและกลุ่มผลประโยชน์

ต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมหรือขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อให้บทบาทของกลุ่มพลังและกลุ่มพลังผลประโยชน์ต่าง ๆ มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย และป้องกันมิให้กลุ่มพลัง และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ แสดงบทบาทขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตย จึงให้มีการจัดระเบียบการดำเนินบทบาทของกลุ่มพลัง และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

7.2.4.1 กลุ่มเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศไทย ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ซึ่งในขณะนี้ยังมีจุดอ่อนในด้านกลไกรัฐ การจัดสรรทรัพยากร และการกระจายประโยชน์ทำให้กลุ่มเศรษฐกิจบางกลุ่มมีโอกาส และสามารถใช้อิทธิพลผูกขาดทางเศรษฐกิจได้ อันเป็นผลทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม และความยากไร้ทางวัตถุในหมู่ประชาชน และมีส่วนก่อให้เกิดเงื่อนไขสงคราม นอกจากนี้ยังปรากฏว่า กลุ่มผูกขาดทางเศรษฐกิจบางกลุ่ม สามารถสร้างพลังต่อรองทางการเมืองได้สูง จนเป็นเหตุให้เป็นอุปสรรคและขัดขวางการพัฒนาประชาธิปไตยได้

อย่างไรก็ดี การดำเนินการต่อกลุ่มเศรษฐกิจดังกล่าว ก็ควรทำในลักษณะเป็นขั้นตอนและถูกต้องตามกฎหมาย โดยเน้นการประสานประโยชน์ตามลักษณะของสังคมไทยเป็นสำคัญ เนื่องจากการกระทำที่รุนแรงน่าจะก่อผลเสียมากกว่าผลดี ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา จึงให้มีแนวทางดำเนินการเพื่อลดการผูกขาดของกลุ่มทางเศรษฐกิจดังต่อไปนี้คือ

7.2.4.1.1 เร่งรัด กวดขันกิจการธุรกิจที่ละเมิดกฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนพิจารณาเพิ่มบทลงโทษความผิดที่สำคัญ ๆ ให้สูงขึ้น

7.2.4.1.2 ใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันและทำลายการผูกขาดตัดตอนทางเศรษฐกิจ

7.2.4.1.3 ส่งเสริม และปลูกฝังจิตสำนึกให้พ่อค้านายทุน มีความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักเสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติและส่วนรวม และเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎหมายโดย

วิธีให้การยอมรับความสำคัญยกย่องนายทุนที่มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การให้การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพวกเขา

7.2.4.1.4 ดำเนินการตามความเหมาะสมต่อธุรกิจอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม โดยใช้มาตรการทางการเงิน การคลัง กฎหมาย และการบริหาร เพื่อให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจกระจายสู่ประชาชน

7.2.4.2 มวลชนพื้นฐาน เนื่องจากผู้ใช้แรงงาน และชาวนาชาวไร่ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นมวลชนพื้นฐานที่จะชี้ขาดการปฏิวัติประเทศไทย และเป็นเป้าหมายในการแย่งชิงมวลชนของกลุ่มการเมืองทุกกลุ่มรวมทั้งกลุ่มคอมมิวนิสต์ ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้มวลชนพื้นฐานถูกฝ่ายตรงข้ามช่วงชิงและเพื่อดึงมวลชนพื้นฐานให้สนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตย และมีให้ตกเป็นเหยื่อการโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่มคอมมิวนิสต์ จึงให้มีแนวทางดำเนินการดังต่อไปนี้

7.2.4.2.1 ให้การสนับสนุนองค์กรจัดตั้งของมวลชนพื้นฐานที่มีแนวทางประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ตลอดจนช่วงชิงการนำในองค์กรจัดตั้งที่มีอยู่มิให้ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายตรงข้าม

7.2.4.2.2 ชิงการนำเพื่อทำลายการจัดตั้งของฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่แทรกซึมอยู่ในองค์กรจัดตั้งของมวลชนพื้นฐาน

7.2.4.2.3 สร้าง และส่งเสริมบรรยากาศที่ดีทางการเมือง เพื่อเปิดโอกาสให้มวลชนพื้นฐานสามารถเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองประชาธิปไตย

7.2.4.3 นักเรียน นักศึกษา เนื่องจากนักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพิเศษ และมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง มีลักษณะที่ใฝ่หาประชาธิปไตย และความเป็นธรรมในสังคมแต่ยังมีประสบการณ์น้อย เป็นกลุ่มที่มีบทบาททางการเมืองสูงตลอดมา และเป็นเป้าหมายที่กลุ่มคอมมิวนิสต์จะใช้เป็นแนวร่วมพื้นฐานด้วย ดังนั้นเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา เป็นพลังเสริม

สร้างประชาธิปไตย และป้องกันมิให้ตกเป็นเครื่องมือตามยุทธวิธีประชาธิปไตยของกลุ่มคอมมิวนิสต์ รวมทั้งเผด็จการอื่น ๆ จึงให้มีแนวทางดำเนินการดังนี้คือ

7.2.4.3.1 ให้นักเรียน นักศึกษา มีเสรีภาพในการทำกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมทางการเมือง ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบของสถาบันนักศึกษา

7.2.4.3.2 สนับสนุน และส่งเสริมความเคลื่อนไหวของนักเรียน นักศึกษา ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตย และชิงการนำความเคลื่อนไหวมิให้นักเรียนนักศึกษาหันเห หรือตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มคอมมิวนิสต์

7.2.4.3.3 เปิดโอกาสและหนทางให้นักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมกับทางราชการในการแก้ปัญหาที่เป็นเงื่อนไขสงคราม เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้เห็นสภาพข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความตั้งใจจริงของทางราชการในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียน นักศึกษากับทางราชการและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประชาธิปไตยด้วย

7.2.4.3.4 ให้การศึกษาทางการเมืองที่ถูกต้องแก่นักเรียน นักศึกษา โดยกำหนดให้มีเรื่องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับและมอบให้นักวิชาการจัดทำตำราการศึกษาที่เป็นมาตรฐานต่อไป

7.2.4.4 กลุ่มก้าวหน้าในเมือง เนื่องจากปัจจุบันมีความเคลื่อนไหวในเมืองของกลุ่มต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นตั้งกลุ่มพวกกลับจากป่า กลุ่มแสวงหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาประเทศไทย กลุ่มคอมมิวนิสต์ กลุ่มแนวร่วม รวมทั้งกลุ่มแนวทางการประชาธิปไตยอื่น ๆ ดังนั้นเพื่อให้กลุ่มก้าวหน้าในเมืองเคลื่อนไหวอยู่ในขอบเขตที่ไม่เป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งชาติ และการพัฒนาประชาธิปไตยจึงมีแนวทางดำเนินการดังนี้คือ

- 7.2.4.4.1 เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มแสดง
ออกทางความคิดได้ ภายในกรอบรัฐธรรมนูญและกฎหมาย
- 7.2.4.4.2 สนับสนุนการจัดตั้งขบวนการ
ประชาธิปไตยให้เข้มแข็งตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลว. 23
เมษายน 2523
- 7.2.4.4.3 สนับสนุน และชิงการนำ
ทางความคิดในบรรดากลุ่มที่กำลังแสวงหาแนวทางใหม่ ในการแก้ไขปัญหาของ
ประเทศ
- 7.2.4.4.4 ติดตาม และขัดขวาง
ความเคลื่อนไหวของกลุ่มที่จะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งชาติ และการพัฒนา
ประชาธิปไตยโดยใกล้ชิดและต่อเนื่อง
- 7.2.4.5 สื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนสามารถ
แสดงบทบาทได้ทั้งการส่งเสริมและทำลายประชาธิปไตย จึงให้มีแนวทางดำเนิน
การต่อสื่อมวลชนเพื่อให้สื่อมวลชนเป็นพลังในการเสริมสร้างประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้คือ
- 7.2.4.5.1 ส่งเสริมและให้การสนับสนุน
สนับสนุนความเหมาะสมแก่สื่อมวลชนที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย และเสริมสร้าง
ให้สื่อมวลชนทุกสาขามีความรับผิดชอบในการเสนอข่าวสาร เพื่อสนับสนุนการ
พัฒนาประชาธิปไตย
- 7.2.4.5.2 สนับสนุนการต่อสู้ทาง
ความคิดในการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยของสื่อมวลชน
- 7.2.4.5.3 ใช้สื่อมวลชนของรัฐใน
การส่งเสริมประชาธิปไตยให้มีน้ำหนักเหนือกว่าข่าวสารที่ทำลายประชาธิปไตย
- 7.2.4.5.4 ยับยั้งการเผยแพร่ข่าว
สารที่กระทบกระเทือนต่อระบบประชาธิปไตย โดยใช้มาตรการทางการบริหาร
และกฎหมาย

7.2.4.5.5 ให้เจ้าหน้าที่ระดับสูง
พยายามสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน และชักจูงให้สื่อมวลชนทำประโยชน์ต่อ
การพัฒนาประชาธิปไตย

7.2.4.6 กลุ่มทหารและผู้ถืออาวุธ
7.2.4.6.1 ทำความเข้าใจระบอบ
ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

7.2.4.6.2 สนับสนุนค้ำจุนระบอบ
ประชาธิปไตย

8. คำแนะนำในการดำเนินการ

8.1 กอ.รมน. จัดตั้งองค์กรนำที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยคือ คณะกรรมการปฏิบัตินโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ (ปตค.) ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติของข้าราชการ และความต้องการของประชาชนคู่ขนานไปกับการตรวจสอบของทางราชการ

8.2 ให้ชิงการนำต่อขบวนการที่แอบแฝงประชาธิปไตยอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาประชาธิปไตยให้สมบูรณ์โดยเร็ว

8.3 ให้ยึดถือคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 เป็นแนวทางในการปฏิบัติภารกิจทางการเมือง

8.4 ให้คณะกรรมการนโยบายการต่อสู้ เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ พิจารณากำหนดแผนงานต่าง ๆ ตามห้วงเวลาที่เหมาะสม ในลักษณะเป็นผนวกประกอบแผนรุกรทางการเมือง และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำแผนงาน ที่จะกำหนดขึ้นดังกล่าวไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จและแจ้งให้คณะกรรมการปฏิบัติตาม

นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ (ปคต.) ทราบเพื่อเป็นการประสาน
งานและการติดตามประเมินผลต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 27 พฤษภาคม พุทธศักราช 2525

(ลงชื่อ) พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

DRU

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ 47/2529

เรื่อง คำชี้แจงเพิ่มเติมในการปฏิบัติกาต่อสู้อเพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์

1. ทิวไป

1.1 สถานการณ์ในการต่อสู้อเพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นภัยร้ายแรงอย่างที่สุดต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่ได้ดำเนินการโดยยึดถือนโยบายตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 5/2524 ลงวันที่ 13 มกราคม 2524 รวมทั้งคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 65/2525 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2525 มาโดยลำดับจนถึงปัจจุบัน ได้ประสบผลสำเร็จในการยุติสถานการณ์สังครามปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ลงโดยพื้นฐาน สามารถนำสันติสุขตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยมาสู่พี่น้องประชาชนทุกระดับทุกสาขาอาชีพ ทั้งในชนบทและชุมชนทุกภูมิภาคทั่วประเทศได้เป็นอย่างมาก

1.2 สภาพการณ์ที่ดำรงอยู่ปัจจุบันยังคงปรากฏมีเงื่อนไขด้านต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยและง่ายต่อการที่ พคท. จะอาศัยเหตุการณ์วิกฤตอันอาจเกิดขึ้นทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนการทหาร เพื่อพลิกฟื้นสถานการณ์การต่อสู้อด้วยอาวุธขึ้นมาใหม่และนำไปสู่การขัดแย้ง สู้รบและทำลาย ทั้งร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ตลอดจนทรัพยากรทั้งปวงของชาติอย่างมหาศาล ยิ่งความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงมาสู่ประชาชนและประเทศชาติอย่างหาที่เปรียบมิได้ ในขณะที่สถานการณ์สู้รบภายในประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งปัญหาระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอินโดจีนยังไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงในอนาคตอันใกล้ นอกจากนี้ยังล่อแหลมต่ออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติเป็นส่วนรวมอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

ขยายผลแห่งชัยชนะที่ได้รับจากการยุติสถานการณ์ปฏิวัติของคอมมิวนิสต์

ในปัจจุบัน ให้บรรลุสู่ชัยชนะขั้นเด็ดขาดต่อคอมมิวนิสต์ทุกรูปแบบและทุกแนวทาง เพื่อนำประเทศไทยไปสู่ความมั่นคงปลอดภัยอย่างถาวรที่สุด

3. นโยบาย

พัฒนาระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้สอดคล้องกับความปรารถนาของประชาชนและสภาพสังคม ชนบทธรรมนิยม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย โดยเน้นหนักที่การขยายเสรีภาพทางการเมืองของบุคคลและอธิปไตยของปวงชนให้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรมทุกระดับ

4. การปฏิบัติ

4.1 ยังคงยึดถือนโยบายตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 5/2524 ลงวันที่ 13 มกราคม 2524 รวมทั้งคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 64/2525 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2525 ต่อไปโดยเคร่งครัด

4.2 การต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ รวมทั้งขบวนการก่อการร้าย ทุกรูปแบบอันได้แก่ โจรคอมมิวนิสต์มาลาชา (จคม.), ขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) และขบวนการมิถิลลาชีพอื่น ๆ ในสถานการณ์ปัจจุบันกำหนดให้การเอาชนะ พคท. เป็นลำดับ ความเร่งด่วนแรก ซึ่งภาระหน้าที่อันหนักหน่วงคงเน้นหนักที่ การเอาชนะ "พรรค" และ "แนวร่วม" เป็นภารกิจเฉพาะหน้าที่มีความจำเป็น อย่างยิ่งยวด ดังนี้.-

4.2.1 การเอาชนะพรรค

หมายถึงการต่อสู้เอาชนะบุคคลในองค์กรนำ ตลอดจน องค์กรการจัดตั้งของ พคท. ตั้งแต่คณะกรรมการกลาง พคท. ลงไปทุกระดับ จนถึงคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งแกนนำด้วย การดำเนินความพยายามทั้งปวงเพื่อ ปราบบังคับให้ พคท. ไม่สามารถต่อสู้ด้วยวิธีรุนแรงโดยการใช้อาวุธได้ จำต้อง เปลี่ยนมาใช้สิทธิและเสรีภาพอันชอบธรรมทางการเมืองตามวิถีทางประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ตลอดจน นโยบายที่รัฐบาลได้ประกาศและปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จมาแล้ว

4.2.2 การเอาชนะขบวนการแนวร่วม

หมายถึงการกระทำที่มุ่งแก้ต้นเหตุแห่งความขัดแย้งซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมทุกระดับ ตลอดจนเร่งสร้างความสัมพันธ์ที่สมานสามัคคีให้บังเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในบรรดาบุคคล กลุ่มบุคคลทุกฝ่าย ทั้งที่เป็นองค์กรทางการเมือง ข้าราชการประจำ ตลอดจนภาคเอกชนและอื่น ๆ พร้อมกันนั้นก็เร่งจัดขบวนการอิทธิพลอำนาจมืด และกลุ่มมิจฉาชีพทุกรูปแบบ ที่เป็นเงื่อนไขสังคม ก่อให้เกิดขบวนการแนวร่วมมุลลับทุกระดับ การเอาชนะขบวนการแนวร่วมที่มุ่งหมายเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์รุนแรงใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เป็นเหตุให้ประเทศชาติต้องตกอยู่ในภาวะที่ถูกครอบงำโดยอำนาจเผด็จการ อันจะส่งผลให้ประชาชนส่วนหนึ่งต้องถูกผลักดันเข้าไปเป็นกำลังให้ พคท. ซึ่งรอคอยโอกาส และเงื่อนไขที่จะพลิกฟื้นสถานการณ์สงครามปฏิวัติให้กลับคืนชีพขึ้นอีก เพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้เป็นผลสำเร็จ

อย่างไรก็ดี ขบวนการแนวร่วมของ พคท. มิได้หมายถึงเฉพาะแต่ขบวนการ และกลุ่มบุคคลผู้ร่วมมือกับคอมมิวนิสต์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นมูลเหตุและนำไปสู่บรรยากาศหรือสถานการณ์ หรือการต่อสู้รุนแรงด้วยวิธีการทั้งปวง ไม่ว่าจะมีส่วนมาจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการทหาร ดังนั้นการปฏิบัติการด้านการข่าว เพื่อพิสูจน์ทราบขบวนการแนวร่วม ให้กระทำโดยประณีต รอบคอบ และกำหนดเป้าหมาย รวมทั้งความต้องการข่าวสารที่เจาะจงอย่างชัดเจน

4.2.3 การเอาชนะกองกำลังติดอาวุธ

หมายถึง การกดดันต่อกองกำลังติดอาวุธที่หลงเหลืออยู่ในพื้นที่แต่ละภาคในสถานการณ์ปัจจุบัน ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมต่อเป้าหมายทางทหาร ซึ่งสามารถพิสูจน์ทราบได้อย่างแน่ชัด เพื่อให้จำต้องวางอาวุธ ยุติการต่อสู้ตามแนวทางรุนแรง เข้าร่วมมือกับประชาชนแต่ละท้องถิ่นในการพัฒนาชาติบ้านเมืองทั้งทางการเมือง การปกครองท้องถิ่น เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของไทย

4.3 เนื่องจากสภาวะแวดล้อมที่เป็นปัญหาภายในอันเกิดจากการขัดแย้งทางความคิดอย่างรุนแรงระหว่างบุคคลในองค์การนำระดับสูงของ พคท. ได้ก่อให้เกิดวิกฤติทั้งทางด้านแนวทางการต่อสู้ รวมทั้งขบวนการจัดตั้งภายในพรรค ยังผลให้ต้องสูญเสียสภาพการนำการต่อสู้ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการปฏิวัติยึดอำนาจรัฐ ตามขั้นตอนของการปฏิวัติประชาชนชาติประชาธิปไตยเพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมนิยมในขั้นปลายตามอุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์ สภาพการณ์ดังกล่าวนับเป็นประโยชน์แก่กลุ่มต่อฝ่ายเราเป็นอย่างมาก ซึ่งที่จะต้องเร่งทำลายพรรคเป็นลำดับความเร่งด่วนสูงสุด เหนือกว่าการทำลายขบวนการแนวร่วมและกองกำลังติดอาวุธที่หลงเหลืออยู่ อย่างไรก็ตามจะต้องใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบรัดกุม ในทุกสถานการณ์ในอันที่จะป้องกันมิให้เกิดเงื่อนไขที่ พคท. จะสามารถแสวงหาประโยชน์จากการดำเนินยุทธวิธีแนวร่วมได้เป็นผลสำเร็จ

4.4 การต่อสู้ในขั้นสูงสุด ที่จะสามารถประสพชัยชนะอย่างเด็ดขาดถาวรต่อคอมมิวนิสต์ทุกกลุ่มทุกแนวทาง ตลอดจนขบวนการก่อการร้ายทุกรูปแบบ มีปัจจัยชี้ขาดที่สำคัญสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้เป็นระบอบที่เข้มแข็งสมบูรณ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญสุดยอด คือการทำให้ไทยเป็นของปวงชนและการขยายเสรีภาพอันชอบธรรมของบุคคลให้บริบูรณ์ ทั้งในด้านเสรีภาพทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่จะต้องเร่งดำเนินการให้บังเกิดขึ้นให้จงได้

4.5 การดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของการต่อสู้ ในสภาวะการณ์ปัจจุบันจำเป็นต้องปรับแนวทางการให้การศึกษาความรู้ทางการเมืองในแนวทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ต้องให้ประชาชนได้บังเกิดความสำนึกในทางที่เป็นคุณประโยชน์ต่อแผ่นดินบ้านเกิดเมืองนอน ต้องเน้นในเรื่องหลักการสำคัญที่เป็นหัวใจของระบอบประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

4.5.1 การรักษาความมั่นคงภายในของชาติ มีจุดนำหนักสำคัญสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อต่อสู้กับภัยอันตรายทุกรูปแบบที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่ว่าจะเป็ภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของคอมมิวนิสต์ทุก ๆ แนวทาง หรือจากอำนาจที่ไม่ชอบธรรมอื่นใดก็ตาม

4.5.2 ประชาชนทุกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย ตลอดจนทุกสาขาอาชีพและทุกฐานะคือ ปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้ก้าวไปสู่ระบอบที่เข้มแข็ง จึงต้องเร่งสร้างจิตสำนึกให้บังเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมว่าประชาชนทุกคนมีส่วนอย่างแท้จริงในการเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทุกคนมีเสรีภาพโดยชอบธรรมในอันที่จะตกลงใจเลือกผู้ที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรฝ่ายต่าง ๆ ทางการเมือง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ โดยมีต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลและอำนาจครอบงำใด ๆ ทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีมาในลักษณะหรือรูปแบบใดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้ผลประโยชน์สูงสุดที่พึงได้รับจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขสามารถที่จะย้อนกลับไปสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศอย่างแท้จริงโดยยุติธรรม

4.5.3 พรรคคอมมิวนิสต์ รวมทั้งบุคคลในขบวนการคอมมิวนิสต์ที่ยังเหลืออยู่แม้จะประสบความพ่ายแพ้ในสงครามปฏิวัติ แต่ก็ยังมีความคิดที่จะต่อสู้ด้วยอาวุธอยู่ เพียงแต่ยังไม่สามารถปฏิบัติการด้วยอาวุธได้ในขณะนี้ คงอยู่ระหว่างการรอคอยโอกาสและเงื่อนไขที่จะอำนวยให้ ปัจจัยสำคัญในการสลายแนวทางต่อสู้ด้วยอาวุธของคอมมิวนิสต์ไปอย่างราบคาบ มีเพียงประการเดียวคือการต่อสู้ในแนวทางสันติโดยชอบธรรม ตามวิถีทางประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4.6 เร่งรัดให้กลไกรัฐทุกระดับขจัดการทุจริต ประพฤติมิชอบตลอดจนอิทธิพลอำนาจมืดที่เป็นอันตรายต่อสุจริตชนทั้งในชนบทและชุมชนทุกท้องถิ่น เพื่อ

ให้ประชาชนยังเกิดความเชื่อมั่นในสวัสดิภาพของชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนการประกอบสัมมาชีพและมีหลักประกันในอนาคตที่มั่นคงสำหรับตนเองและครอบครัว

5. การบริหาร

5.1 การบริหารทั้งสิ้นที่ระบุไว้ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 ลงวันที่ 23 เมษายน 2523 คงมีผลบังคับใช้ต่อไป

5.2 ให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และองค์การต่าง ๆ ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการกำหนดแผนงาน และโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดหน่วยงาน และ/หรือผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติ เพื่อสนองตอบแนวทางตามคำสั่งชี้แจง ให้บังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในสังคมทุกระดับ

5.3 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในรับผิดชอบในการปฏิบัติตามคำสั่งและคำสั่งชี้แจงทั้งสิ้นที่ได้สั่งการมาแล้ว และเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับกระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนองค์การที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการรักษาความมั่นคงภายในของประเทศโดยสมบูรณ์

5.4 การสนับสนุนงบประมาณเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งทุกฉบับที่กล่าวมาแล้ว ให้ถือเป็นลำดับความเร่งด่วนสูงสุดเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2529

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

(เปรม ติณสูลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ประวัติผู้วิจัย

นายสุริยันต์ สุวรรณราช

การศึกษา

ศิลปศาสตร์บัณฑิต และมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โทร 580-0050 ต่อ 105
: ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ 2538-2540

ผลงานวิจัย

- 2531 : เรื่อง "ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่องานด้านบริหาร การศึกษา
ของคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง" ได้รับทุนอุดหนุนจากคณะ
กรรมการส่งเสริมการวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้พิมพ์เผยแพร่
แพร่ในวารสารวิจัยของมหาวิทยาลัย ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-
เมษายน 2533
- 2532 : เรื่อง "ความคิดเห็นของลูกจ้างงบรายได้ มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มี
ต่อบทบาท และสถานภาพของตน" ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะ
กรรมการส่งเสริมการวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง และได้พิมพ์เผยแพร่
แพร่ในวารสารวิจัยของมหาวิทยาลัย ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-
ธันวาคม 2533